

thriller & mystery

BORIS AKUNIN LEVIATAN

SERIA ERAST FANDORIN

„Romanele sale polițiste au sedus milioane de cititori.”

THE WALL STREET JOURNAL

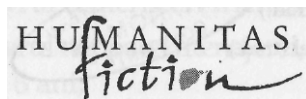
HUMANITAS
fiction

BORIS AKUNIN

LEVIATAN

Leviatan, 1998

Traducere de
DENISA FEJES și DANIEL IONESCU

YGRI eBook

v1.0 [bokken]

Coperta de DANIEL IONESCU

© B. AKUNIN, 1998

© HUMANITAS FICTION, 2008, pentru prezenta versiune românească

www.humanitas.ro

www.librariilehumanitas.ro

BORIS AKUNIN este pseudonimul literar al lui Grigori Șkartișvili (n. 1956, la Tbilisi), eminent editor, eseist și traducător rus de origine georgiană. Sub acest nume, autorul a devenit un fenomen literar, mai întâi în Rusia, unde romanele sale au atins tiraje de milioane de exemplare, apoi în Europa, în America și în restul lumii. Azi este tradus în peste treizeci și cinci de limbi, iar cărțile lui s-au vândut în optsprezece milioane de exemplare. Seria care a debutat cu *Azazel* și a continuat cu *Gambit turcesc* îl are drept protagonist pe atipicul și carismaticul detectiv Erast Fandorin, ale cărui anchete nonconformiste rezolvă mistere ce zguduie Rusia țaristă și Europa la finele secolului al XIX-lea și în primele două decenii ale secolului XX. Din 1998 încoace, Akunin a publicat peste douăzeci și cinci de romane, în medie trei pe an. În anul 2000 a fost nominalizat la Premiul Smirnoff-Booker, a fost numit "Scriitorul rus al anului" și a câștigat Premiul Antibooker.

Extrase din documentele aflate în mapa neagră a comisarului Gauche

PROCES-VERBAL

privind examinarea locului crimelor săvârșite în seara zilei de 15 martie 1878, în casa lordului Littleby de pe rue de Grenelle (al șaptelea arondisment, Paris)

[Fragment]

...Din cauze neelucidate, întreg personalul de serviciu se afla în oficiu, încăpere situată la parterul imobilului, în stânga vestibulului (camera 3, schema 1). Dispunerea exactă a cadavrelor este indicată pe schema 4, și anume:

- Nr. 1 - cadavrul majordomului Étienne Delarue, 48 de ani;
- Nr. 2 - cadavrul menajerei Laura Bernard, 54 de ani;
- Nr. 3 - cadavrul lacheului personal al proprietarului casei, Marcel Prout, 28 de ani;
- Nr. 4 - cadavrul fiului majordomului, Luc Delarue, 11 ani;
- Nr. 5 - cadavrul cameristei Arlette Foché, 19 ani;
- Nr. 6 - cadavrul nepoatei menajerei, Anne-Marie Bernard, 6 ani;
- Nr. 7 - cadavrul paznicului Jean Lassage, 42 de ani; Lassage a murit la spitalul Saint-Lazare, în dimineața zilei de 16 martie, fără a-și fi recăpătat cunoștința;
- Nr. 8 - cadavrul paznicului Patrick Trois-Bras, 29 de ani;
- Nr. 9 - cadavrul portarului Jean Carpentier, 40 de ani.

Trupurile indicate cu nr. 1-6 sunt dispuse în poziție șezând, în jurul mesei mari din bucătărie, și anume: nr. 1-3 sunt încremenite cu capul culcat pe brațele încrucișate, nr. 4 are mâinile așezate sub obraz, nr. 5 este sprijinit de speteaza scaunului, iar nr. 6 stă pe genunchii nr. 2. Chipurile nr. 1-6 sunt calme, fără cel mai mic semn de spaimă sau chin. În același timp, nr. 7-9, după cum arată și schema, zac pe podea ceva mai

departe de scaune. Nr. 7 ține în mână un fluier, însă nici unul dintre vecini nu a auzit sunet de fluier seara trecută. Pe fețele nr. 8 și 9 e întipărită o expresie de groază sau, în orice caz, de extremă uimire (fotografiile ne parvin mâine dimineață). Semne de împotrivire - absente. De asemenea, la o rapidă examinare a cadavrelor nu s-au descoperit vătămări corporale. Cauza deceselor nu poate fi stabilită decât după efectuarea autopsiilor. Luând în considerare gradul de instalare a stării de *rigor mortis*, *maître* Bernhem, specialist în medicină legală, a stabilit că decesele au survenit în momente diferite, între orele 10 ale serii (nr. 6) și 6 ale dimineții, iar nr. 7, după cum s-a raportat, a murit mai târziu, la spital. Înainte de a afla rezultatele expertizei medicale, îndrăznesc să presupun că toate victimele au fost expuse acțiunii unei otrăvi foarte puternice, cu efect narcotic rapid, intervalul de timp în care inima a încetat să bată depinzând fie de doza administrată, fie de vigoarea fizică a fiecărei victime.

Ușa de la intrarea în imobil era închisă, dar nu și încuiată. Totuși, la fereastra serei (punctul 8, schema 1) sunt prezente semne clare de intrare prin efracție: geamul este spart, iar sub fereastră, pe fâșia îngustă de pământ afânat, se distinge o vagă urmă de gheață bărbătească cu talpa de 26 de centimetri, cu vârf ascuțit și toc cu blacheuri (vor fi prezentate fotografii). Criminalul a pătruns probabil în casă prin grădină, asta după ce toți servitorii fuseseră otrăviți și își pierduseră cunoștința - altminteri aceștia ar fi auzit, fără îndoială, zgomotul sticlei sparte. În același timp, este de neînțeles de ce făptașul, odată servitorii neutralizați, trebuia să se furișeze prin grădină - doar putea intra liniștit în casă prin oficiu. Așa sau altminteri, criminalul a urcat din seră la etaj, unde se află apartamentul privat al lordului Littleby (vezi schema 2). După cum arată schema, în partea stângă a etajului sunt doar două încăperi: holul, în care este expusă colecția de rarități indiene, și dormitorul proprietarului, care comunică direct cu holul. Cadavrul lordului Littleby este marcat pe schema 2 la nr. 10 (a se vedea, de asemenea, desenul cu conturul trupului). Lordul

Littleby era îmbrăcat într-un halat scurt de casă și în pantaloni de postav, iar talpa dreaptă îi era înfășurată într-un bandaj gros. La o primă examinare a cadavrului, moartea a survenit ca urmare a unei lovituri neobișnuit de puternice aplicate cu un obiect greu, lunguiet, în zona tâmplei. Lovitura a fost dată din față. Covorul este stropit, pe o rază de câțiva metri, cu sânge și țesut cerebral. Este, de asemenea, stropită și vitrina de sticlă în care, potrivit tăbliței, se afla înainte o mică statueta a zeului indian Shiva (pe tăbliță scrie: "Bangalore, a 2-a jum. sec. XVII, aur"). Sculptura era expusă pe fondul unor șaluri indiene pictate, unul dintre acestea lipsind, de asemenea.

Din raportul doctorului Bernhem privind rezultatele examenului anatomo-patologic al cadavrelor din rue de Grenelle

...totuși, în vreme ce cauza morții lordului Littleby (cadavrul nr. 10) este clară, neobișnuită putând fi considerată în acest caz doar forța loviturii, care a spart cutia craniană în șapte fragmente, în cazurile nr. 1-9 tabloul a fost mai puțin explicit și a necesitat nu doar autopsierea cadavrelor, ci și analize clinice de laborator. Sarcina ne-a fost într-o câțva înlesnită pentru că J. Lessage (nr. 7) era încă în viață la momentul examinării primare și, potrivit câtorva indicii caracteristice (pupilele micșorate, respirația încetinită, pielea rece, lipicioasă, înroșirea buzelor și a vârfului urechilor), s-a stabilit drept cauză a decesului otrăvirea cu morfină. Din păcate, în timpul cercetării inițiale efectuate la locul faptei am pornit de la premisa, care părea evidentă, că drogul a fost administrat pe cale orală, de aceea au fost examinate amănunțit doar cerul gurii și faringele victimelor. Dat fiind că nu s-a descoperit nimic de natură patologică, expertiza a intrat în impas. Doar la examinarea efectuată la morgă a fiecăruia dintre cei nouă decedați s-au descoperit urme abia vizibile de ac de seringă la încheietura cotului stâng. Deși nu intră în sfera competențelor mele, îmi îngădui să presupun cu un grad de certitudine destul de mare că injectiile au fost administrate de către o persoană având o

experiență considerabilă în proceduri de acest fel. Două considerente m-au determinat să ajung la această concluzie: 1) injecțiile au fost făcute cu excepțională acuratețe: nu am descoperit la nici unul dintre cei examinați vreun hematom vizibil cu ochiul liber; 2) în mod obișnuit, coma narcotică se instalează după trei minute, ceea ce înseamnă că toate cele nouă injecții au fost administrate exact în acest interval de timp. Fie au participat câțiva făptași (ceea ce este puțin probabil), fie a fost doar unul, dar înzestrat cu o abilitate de-a dreptul uluitoare - chiar dacă presupunem că și-ar fi pregătit anticipat o seringă pentru fiecare victimă. În fond, este greu de presupus că un om cu mintea întreagă și-ar pune brațul la dispoziție dacă sub ochii lui altcineva și-a pierdut deja cunoștința în urma respectivei acțiuni. Asistentul meu, *maître* Jolie, consideră, ce-i drept, că toate victimele puteau fi în stare de transă hipnotică, dar eu unul, în numeroșii mei ani de practică medicală, nu am avut niciodată de-a face cu un caz asemănător. De asemenea, atrag atenția domnului comisar asupra faptului că nr. 7-9 zăceau pe podea în poziții sugerând o vădită panică. Presupun că aceștia trei au fost injectați ultimii (sau aveau o mai mare rezistență la morfină) și, înainte de a-și pierde cunoștința, au înțeles că celorlalți li se întâmplă ceva dubios. Analizele de laborator au demonstrat că fiecare victimă a primit o doză de morfină de aproximativ două ori mai mare decât cea letală. Judecând după starea cadavrului fetei (nr. 6), care trebuie să fi murit prima, injecțiile au fost făcute între orele 9 și 10 ale serii de 15 martie.

ZECE VIEȚI PENTRU UN MIC IDOL DE AUR!

Crimă de coșmar într-un cartier select

Astăzi, 16 martie, Parisul nu vorbește decât despre crima înfiorătoare care a tulburat liniștea decentă a aristocratei rue de Grenelle. Corespondentul ziarului La Revue Parisienne s-a grăbit să

ajungă la locul tragediei și este gata să satisfacă legitima curiozitate a cititorilor noștri.

Așadar, în această dimineață, poștașul Jacques Le-Chien și-a îngăduit, ca de obicei, să sune puțin după ora opt la ușa elegantei vile cu etaj aparținând lordului Littleby, cunoscut colecționar britanic. Dl. Le-Chien a fost surprins că portarul Carpentier, care primea personal poșta pentru Înălțimea Sa, nu i-a răspuns și, băgând de seamă că ușa era întredeschisă, a intrat în vestibul. După un minut, acest veteran al serviciului poștal, în vârstă de 70 de ani, s-a năpustit îndărăt în stradă, țipând ca din gură de șarpe. Poliția, chemată la fața locului, a descoperit în casă o adevărată împărăție a lui Hades: șapte servitori și doi copii (fiul majordomului, în vârstă de unsprezece ani, și nepoțica menajerei, în vârstă de șase ani) își dormeau acolo somnul de veci. Polițiștii au urcat la etaj, unde l-au găsit pe proprietarul vilei, lordul Littleby. Zăcea într-o baltă de sânge, ucis chiar în sala în care-și păstra faimoasa colecție de rarități orientale. Englezul, în vârstă de 55 de ani, era bine cunoscut în înalta societate a capitalei noastre. Trecea drept un bărbat excentric și nesociabil, însă numeroși arheologi și orientaliști erudiți îl respectau ca pe un veritabil cunoscător al istoriei și civilizației indiene. Tentativele întreprinse în repetate rânduri de conducerea Muzeului Louvre de a achiziționa diverse exemplare din bogata sa colecție au fost de fiecare dată respinse cu indignare. Răposatul prețuia în mod deosebit o statueta-unicat a zeului Shiva, din aur, evaluată de experți la cel puțin o jumătate de milion de franci. Om bănuitor și suspicios, lordul Littleby se temea teribil de hoți, prin urmare, în camera care adăpostea colecția erau postați zi și noapte doi paznici înarmați.

Enormitatea nelegiuirii și cinismul cu care a fost înfăptuit asasinatul în masă de pe rue de Grenelle depășesc orice imaginație. Cât dispreț pentru viața omului! Ce cruzime monstruoasă! Și pentru ce? Pentru un idol din aur, care acum nici măcar nu mai poate fi vândut! Iar dacă va fi topit, Shiva se va transforma într-un banal

lingou de două kilograme. Două sute de grame de metal galben - iată valoarea pe care a avut-o în ochii criminalului fiecare dintre cele zece suflete trimise pe lumea cealaltă. *O tempora, o mores!* vom exclama, asemenea lui Cicero.

Este inexplicabil de ce paznicii și-au părăsit postul și au coborât la parter. Este de neînțeles și la ce misterioasă putere a recurs criminalul pentru a-i supune voinței sale pe toți cei aflați în casă, fără cea mai mică împotrivire din partea acestora (poliția bănuiește că a fost folosită o otravă cu efect rapid). Este însă limpede că asasinul nu se aștepta să-l găsească acasă pe proprietar - calculele sale diabolice au fost evident date peste cap. Se prea poate ca aceasta să explice și ferocitatea bestială cu care a fost ucis onorabilul colecționar. S-ar părea că asasinul a fugit de la locul faptei cuprins de panică. În orice caz, el doar a înșfăcat statueta și unul dintre șalurile indiene expuse în aceeași vitrină. A avut nevoie de șal, fără îndoială, pentru a înfășură în el statueta din aur, altminteri strălucirea sculpturii putea atrage atenția vreunui trecător întârziat. Celelalte obiecte de preț (și colecția număra destule) sunt neatinse. Corespondentul dumneavoastră a aflat că lordul Littleby a rămas ieri acasă absolut întâmplător, printr-un concurs fatal de împrejurări. Aseară trebuia să plece la băi, însă, spre nenorocirea sa, a fost țintuit la pat din pricina unei crize subite de gută. Avem totuși temeuri să credem că nemaipomenita nelegiuire nu va rămâne nepedepsită. Cel mai experimentat agent al Prefecturii Parisului, Gustave Gauche, căruia i s-a încredințat conducerea anchetei, l-a informat în mod confidențial pe corespondentul nostru că poliția se află în posesia unui indiciu foarte important. Comisarul este absolut sigur că pedeapsa va urma cât de curând. Întrebat dacă aceste crime au fost comise cumva de un criminal profesionist, dl Gauche a zâmbit șirei în mustața-i cărunță și a răspuns enigmatic: "Nu, fiule, în acest caz firele duc spre înalta societate." Preaplecatură dumneavoastră servitor nu a izbutit să mai stoarcă nici măcar un cuvânt de la domnia sa.

ĂSTA DA PEȘTE!

Shiva de aur a fost găsit!

"Crima secolului" de pe rue de Grenelle - opera unui nebun?

Ieri, 17 martie, la orele 6 ale după-amiezii, lui Pierre B., în vârstă de treisprezece ani, care pescuia lângă Podul Invalizilor, i s-a prins atât de vârtos cârligul undiței de ceva de pe fundul Senei, încât s-a văzut nevoit să intre în apa rece ca gheața. ("Păi ce, eram prost să arunc bunătate de cârlig englezesc?" i-a spus tânărul pescar reporterului nostru.) Vitejia lui Pierre a fost răsplătită: cârligul se agățase nu în te miri ce buștean împotmolit în râu, ci într-un obiect greu, pe jumătate îngropat în mâl. Scos din apă, obiectul a început să răspândească o strălucire nepământească, orbindu-l pe tânărul pescar uluit. Tatăl lui Pierre, sergent în rezervă, veteran al Bătăliei de la Sedan, și-a dat seama pe loc că este vorba chiar de faimosul Shiva din aur, din pricina căruia au fost uciși alaltăieri zece oameni, și a dus obiectul găsit la Prefectură.

Cum să înțelegem asta? Un criminal care nu a pregetat să asasineze cu sânge rece și rafinament atâția oameni a renunțat, din neștiute pricini, să se folosească de trofeul dobândit prin fapta sa monstruoasă! Poliția și opinia publică sunt în plină derută. Publicul, pare-se, este înclinat să creadă că în sufletul asasinului s-a trezit, tardiv, conștiința și, îngrozit de oroarea faptei sale, a aruncat idolul în râu. Mulți chiar bănuiesc că sceleratul s-a înecat și el pe undeva, prin apropiere. Poliția are însă înclinații mai puțin romantice și vede în inconsecvența acțiunilor criminalului semne evidente de demență.

Vom afla oare vreodată dedesubturile acestei inimaginabile istorii de coșmar?

Albumul frumuseților pariziene

O serie de douăzeci de cărți poștale ilustrate, livrate ramburs, pentru 3 fr. 99 cent., prețul expediției inclus. Ofertă unică! Grăbiți-vă, tirajul este limitat. Paris, rue Cuypel, tipografia "Patoux și fiul".

Partea întâi

PORT SAID - ADEN

Comisarul Gauche

La Port Said, la bordul vaporului *Leviatan* a urcat un nou pasager, care a ocupat cușeta numărul 18 - ultima cușetă de clasa întâi liberă -, și comisarului Gauche i-a crescut pe loc moralul. Nou-venitul arăta foarte promițător: mișcări reținute, măsurate, expresie impenetrabilă așternută pe chipul frumos. La prima vedere părea extrem de tânăr, dar, când subiectul și-a scos melonul, s-au dezvăluit privirii, surprinzător, tâmpilele sale cărunte. Ciudat exemplar, decise comisarul. Constatai pe loc că era vorba de un ins cu caracter și, cum se spune, cu *trecut*. Era, indiscutabil, un potențial client pentru *papa* Gauche.

Pasagerul porni pe scara vaporului, legănându-și portpledul, în vreme ce hamalii asudați cărau anevoie un bagaj considerabil: geamantane scumpe, cu scârț, sacoșe de voiaj de cea mai bună calitate, din piele de porc, legături voluminoase de cărți, ba chiar și un triciclu pliant (o roată mare, două mici și un mănunchi de țevi metalice sclipitoare). Încheiau procesiunea doi haidamaci care târau după ei niște haltere cu aspect impresionant.

Inima lui Gauche, copoi bătrân (așa-i plăcea comisarului să se autogratuleze), tresăltă cu frenezia vânătorului atunci când băgă de seamă că nou-venitul nu purta emblema din aur nici pe reverul elegantului pardesiu de vară, nici pe veston, nici pe lăntișorul ceasului. Se-ncinge treaba, se-ncinge, își zise Gauche, cercetându-l cu luare aminte pe filfizon pe sub sprâncenele-i stufoase și pufăind din pipa sa favorită. Chiar așa, de unde până unde crezuse el, bătrân fără minte, că asasinul va urca pe vapor încă de la Southampton? Crimele fuseseră comise în 15 martie, or acum era deja 1 aprilie. Putea, foarte simplu, să ajungă la Port Said în vreme ce vaporul ocolea conturul vestic al Europei.

Și, poftim, ca un făcut: un posibil client perfect, cu bilet de clasa întâi și - aspect esențial - fără emblemă din aur.

Emblema asta blestemată, pe care era gravată abrevierea numelui companiei maritime Jasper-Artaud Partnership, începuse de la o vreme să-i apară lui Gauche și noaptea în vis, iar visele erau toate peste măsură de oribile. Bunăoară, cel de azi-noapte.

Se făcea că se plimba cu *madame* Gauche într-o bărcuță, în Bois de Boulogne. Soarele strălucea, păsărelele ciripeau. Brusc, din vârful arborilor se arătase o mutră gigantică de aur, cu niște ochi neînchipuit de rotunzi, își căscase botul în care ar fi încăput fără doar și poate Arcul de Triumf și începuse să soarbă eleșteul. Gauche, năpădit de sudoare, se întinsese după vâsle. Între timp, se dovedise că întâmplarea nu se petrecea câtuși de puțin în parc, ci în mijlocul unui ocean nemărginit. Vâslele se îndoiseră ca niște paie, *madame* Gauche îl împungea dureros cu umbreluța-n spinare, apoi o uriașă matahală strălucitoare aproape acoperise orizontul. Când namila slobozise o fântână ce cuprindea jumătate de cer, comisarul se trezise și bâjbâise cu mâna tremurândă pe noptieră - unde i-or fi fost pipa și chibriturile?

Gauche văzuse pentru prima oară balena de aur pe rue de Grenelle, în timp ce examina rămășițele pământești ale lordului Littleby. Englezul zăcea cu gura căscată într-un strigăt mut - proteza dentară îi atârna pe jumătate afară -, iar deasupra frunții totul era un sufleu însângerat. Gauche se lăsase în genunchi - i se păruse că vede între degetele cadavrului o sclipire de aur - și, după ce privise mai atent, mârâise de satisfacție. Îi picase din senin un noroc rar, de-a dreptul extraordinar, din cele despre care citești doar în romanele polițiste. Răposatul, cinste lui, furnizase anchetei un important corp delict - nu pe tavă, ci în palmă. Adică, ia de-aici, Gauche, servește-te! Încearcă numai să mi-l faci scăpat pe cel care mi-a crăpat scăfârlia, că o să crăpi și tu de rușine, ghiuj bătrân!

Emblema din aur (ce-i drept, la început Gauche nu știuse că e vorba de o emblemă, crezuse că-i un breloc sau o agrafă cu

monograma posesorului) nu putea aparține decât asasinului. Pentru orice eventualitate, comisarul arătase, firește, podoaba în formă de balenă valetului cel tânăr (ca să vezi ce noroc pe el: în 15 martie puștiul avusese zi liberă și asta-i salvase viața), dar băiatul nu mai văzuse niciodată flecuștețul acela la stăpânul lui. Slavă Domnului!

Apoi porniseră să se rotească volanții și să se învârtă roțile dințate ale greoiului mecanism polițienesc: ministrul și prefectul puseseră la bătaie forțele lor de elită întru rezolvarea "Crimei secolului". Chiar în seara următoare, Gauche aflase că cele trei litere gravate pe balena de aur nu erau inițialele cine știe cărui destrăbălat înglodat în datorii, ci ale unui consorțiu maritim franco-britanic abia înființat. Balena era simbolul navei-minune *Leviatan*, recent lansată la apă în șantierul naval din Bristol și gata să pornească în prima sa cursă, spre India.

Despre giganticul vapor ziarele duseseră vestea de multe luni încoace. Acum se aflase că, în ajunul acestei prime călătorii, Monetăria Londrei bătuse niște embleme omagiale din aur și argint: din aur pentru pasagerii de la clasa întâi și pentru ofițerii superiori de pe navă, din argint pentru pasagerii de la clasa a doua și pentru subalterni. Pe luxoasa navă, unde realizările tehnicii se împleteau cu un confort nemaivăzut, nu fusese prevăzută și clasa a treia. Compania garanta călătorilor servicii complete, încât nu era obligatoriu să fii însoțit de un servitor. "Valeții îndatoritori și cameristele pline de tact vor avea grijă să vă simțiți ca acasă la bordul lui *Leviatan*", spunea o reclamă tipărită de ziarele din întreaga Europă. Fericiților care-și comandaseră o cabină la prima cursă, Southampton-Calcutta, li se înmânase, laolaltă cu biletul, o balenă din aur sau din argint. Iar biletul putea fi cumpărat din orice mare port al Europei, de la Londra până la Constantinopol.

Toate bune și frumoase: emblema nu era la fel de utilă ca inițialele proprietarului, dar asta complica destul de puțin problema, își făcuse socoteala comisarul. Numărul insinelor din aur fusese strict limitat. Trebuia doar să aștepte ziua de 19 martie - ziua când era prevăzută ieșirea triumfală în larg -, să

ajungă la Southampton, să urce pe vapor și să vadă care dintre pasagerii de clasa întâi nu poartă balena în miniatură. Sau (ceea ce era și mai probabil) să afle care anume dintre cei ce-și cumpăraseră bilet nu urcă la bord. Acela va fi, prin urmare, clientul lui papa Gauche. Simplu ca bună ziua.

Deși Gauche detesta călătoriile, de astă-dată își călcase pe inimă. Își dorea nespus să rezolve personal "Crima secolului". Mai știi, poate așa l-ar avansa în sfârșit la gradul de comisar de divizie. Mai are trei ani până la pensie. Una e să primești pensie de categoria a treia, alta-i să fie de-a doua. Diferența se ridică la o mie cinci sute de franci pe an, or, o mie cinci sute de franci nu găsești pe toate drumurile.

Așa că insistase el însuși să i se dea cazul. Se gândise că va face o plimbare până la Southampton, iar în cel mai rău caz va ajunge pe calea apei până la Le Havre, unde vaporul avea prima oprire; acolo, la dana de acostare - jandarmi și reporteri. Titlu în *La Revue Parisienne*: «Crima secolului» a fost soluționată, poliția noastră e la înălțime." Sau și mai bine: "Gauche, bătrânul copoi, s-a ținut de cuvânt."

Da' de unde! Prima surpriză neplăcută îl așteptase pe comisar la biroul maritim din Southampton, unde aflase că pe afurisitul ăla de vapor erau o sută de cabine de clasa întâi și zece ofițeri superiori. Toate biletele fuseseră vândute. O sută treizeci și două. Și împreună cu fiecare bilet se înmânase câte o emblemă din aur. Așadar o sută patruzeci și doi de suspecti - nu era de glumă. Nu-i nimic, se liniștise Gauche, doar unul dintre ei nu va avea balena.

În dimineața zilei de 19 martie, comisarul, cu părul zburlit de vântul umed, dar înfoclit cu un fular călduros, stătea lângă pasarela vaporului, alături de *mister* Josiah Cliff - căpitanul, și de *monsieur* Charles Renier - secundul. Cei doi ofițeri întâmpinau pasagerii. Fanfara cânta, alternativ, marșuri englezești și franțuzești, pe chei se îmbulzea o mulțime de oameni, iar Gauche pufnea de furie, tocând între dinți sărmana pipă nevinovată. Pentru că, vai, din pricina vremii friguroase, toți pasagerii purtau pelerine de ploaie, paltoane, mantale, robe

orientale. Încearcă numai să afli care are și care n-are emblemă. Asta fusese plăcuta surpriză numărul doi.

Toți cei care urmau să urce pe vapor la Southampton sosiseră până la ultimul, ceea ce însemna că, și dacă-și pierduse emblema, asasinul ajunsese totuși la bord. Îi socotea pe polițiști, de bună seamă, niște idioți patentati.

Oare spera că se va pierde în puhoiul acela de lume? Sau, cine știe, poate nu avea de ales?

Oricum, un lucru era clar: Gauche trebuia să călătorească până la Le Havre. Comisarului i se repartiză cabina de rezervă, destinată oaspeților de vază ai companiei maritime.

Imediat după plecare, în marele salon de la clasa întâi s-a organizat un bal, eveniment în care comisarul își puna mari speranțe, dat fiind că pe invitații se menționa: "Intrarea pe baza prezentării emblemei sau a biletului de clasa întâi." Și cine se va obosi să-și țină biletul în mână? Era mult mai simplu să-ți agăți la haină micuțul și drăgălașul leviatan din aur.

La banchet, Gauche și-a vărsat în sfârșit năduful: i-a scormonit pe toți cu privirea, ba chiar s-a văzut nevoit să-și vâre nasul în decolteul câtorva doamne. Nu cumva e agățat acolo, în vâlceluță, ceva pe un lăntșor de aur - să fie o balenă, poate? Cum să nu verifichi?

Toți beau șampanie, se ghiftuiau cu felurite delicatese oferite pe tăvi de argint și dansau, în vreme ce Gauche muncea: îi ștergea de pe listă pe cei care purtau emblema la locul ei. Cele mai mari bătaii de cap le avea cu bărbații. Mulți dintre ei, mișei, își agățaseră balena de lanțul ceasului, pe care-l vârâseră în buzunarul vestonului. Comisarul se văzuse nevoit să se intereseze de unsprezece ori cât e ceasul.

Surpriza numărul trei: toți ofițerii purtau insigna, dar pasageri cu ea lipsă descoperi nu mai puțin de patru, dintre care doi de sex feminin. Lovitura care spărsese țeasta lordului Littleby ca pe-o coajă de nucă fusese de o asemenea forță, încât doar un bărbat o putuse aplica, și nu un bărbat oarecare, ci un atlet excepțional. Pe de altă parte, comisarul, ca unul dintre cei mai experimentați specialiști în materie de crime, știa perfect

că, în stare de emoție extremă sau de criză isterică, cea mai firavă domniță e capabilă de veritabile miracole. Iar exemple avea destule la-ndemână. Anul trecut, o modistă din Neuilly, o nagâță de fetișcană, își aruncase de la etajul trei amantul infidel - un rentier dolofan, de două ori mai solid și cu un cap și jumătate mai înalt decât ea. Așa că nu puteau fi excluse din rândul suspectilor nici femeile care nu purtau emblema. Deși, unde s-a mai văzut ca o femeie, și încă una din lumea bună, să știe să facă injecții cu atâta îndemânare?

Într-un fel sau altul, investigațiile sale la bordul navei amenințau să treneze, prin urmare comisarul recurse la obișnuita sa meticulozitate. Căpitanul Josiah Cliff era singurul ofițer de pe vas inițiat în secretul anchetei și primise instrucțiuni din partea conducerii companiei să acorde apărătorului francez al legii întreaga asistență posibilă. Gauche folosi acest privilegiu fără nici o jenă: pretinse ca toate persoanele care intrau în zona lui de interes să fie repartizate în același salon.

Acum e momentul să explicăm că, din considerente de ordin privat și din grijă pentru confortul pasagerilor (în reclama făcută vaporului se spunea: "Vă veți simți ca într-un vechi conac englezesc de cea mai bună tradiție"), persoanele care călătoreau la clasa întâi urmau să ia masa nu în uriașa sală prevăzută în acest scop, laolaltă cu cei șase sute de purtători ai democraticelor embleme din argint, ci erau repartizați în sufragerii confortabile, fiecare purtând alt nume și având aspectul unui salon din înalta societate: candelabre de cristal, stejar și mahon băițuit, scaune îmbrăcate în catifea, tacâmuri sclipitoare de argint, chelneri pomădați și stewarzi săritori. Pentru atingerea țelurilor sale, comisarul pusese ochii pe salonul "Windsor", aflat pe puntea superioară, chiar la prora: trei pereți cu ferestre neîntrerupte și o panoramă magnifică - nici chiar în zilele mohorâte nu era nevoie să fie aprinsă lumina. Catifeaua avea aici o nuanță auriu-cafenie, iar pe șervete se lăfăia blazonul Casei Windsor.

În jurul mesei ovale, cu picioarele fixate în podea (pentru eventualitatea unui tangaj mai puternic), erau plasate șase scaune cu spătar înalt, sculptate, împodobite cu tot felul de zorzoane gotice. Comisarului îi plăcea că aveau să stea cu toții la aceeași masă și-i ordonase stewardului să așeze plăcuțele cu numele pasagerilor nu oricum, ci în chip strategic: pe cei patru fără emblemă îi instalează chiar în fața lui, ca să nu-i scape din ochi pe guguștiuci. Gauche nu izbutise totuși să-l convingă pe căpitan să ia loc în capul mesei, așa cum plănuise. Mister Josiah Cliff nu dorea să participe (potrivit propriei sale exprimări) "la bâlciul acesta" și se instalase în salonul "York", unde lua masa noul vicerege al Indiei, consoarta acestuia și doi generali din armata indiană. "York" era plasat în prestigioasa zonă de la pupa, la distanță maximă de ciumatul "Windsor", unde fusese trimis secundul, Charles Renier. Acesta din urmă îi displicomisarului din prima clipă: față arsă de soare și bătută de vânt, vorbă dulceagă, păr negru sclipind de briliantină, mustăcioare cănite, dublu răsucite. Paiată de bâlci, nu marinar.

În cele douăsprezece zile câte trecuseră de când se desprinseseră de țărm, comisarul apucase să-i observe destul de bine pe vecinii de salon, deprinsese bunele maniere (adică să nu fumeze în timpul mesei și să nu adune sosul cu un dumaticat de pâine), își însușise mai mult sau mai puțin geografia complicată a acelui oraș plutitor și se obișnuise cu tangajul, dar tot nu progresase în direcția dorită.

Iată, deci, cum se prezenta situația.

Inițial, primul în ordinea suspiciunilor fusese sir Reginald Milford-Stokes, un gentleman jigărit, roșcovan, cu favoriți zburliți. Părea să aibă vreo cel mult treizeci de ani. Se comporta straniu: ba își pironea ochisorii verzi undeva departe și nu răspundea la întrebări, ba se înviora brusc și îndruga din senin verzi și uscate despre insulele Tahiti, despre recifuri de corali, lagune de smarald și colibe cu acoperiș din frunze de palmier. Țicnit și pace. Ce nevoie avea acest baronet, odrasla unei familii bogate, să călătorească până la capătul lumii, spre nu-știu-care Oceania? Ce nu văzuse el la viața lui? Afurisitul de aristocrat se

prefăcuse că nu aude întrebarea - pusă, de altfel, în două rânduri - referitoare la lipsa emblemei. Se întorcea către comisar, iar dacă se uita într-adevăr la el, îl privea fix, ca pe-o muscă. Snob nenorocit. Încă la Le Havre (unde stătuseră patru ore) Gauche dăduse fuga la telegraf și ceruse Scotland Yardului referințe: ce-i cu acest Milford-Stokes, s-a făcut sau nu remarcat prin niscăi violențe, oare nu a urmat așa, de amuzament, cursuri de medicină? Răspunsul sosise chiar înaintea plecării vaporului. Se pare că nu găsiseră nimic interesant, ba se explicau și ciudățeniile lui. Și totuși, nu avea balena de aur, deci nu era cu puțință ca roșcovanul să fie șters de pe lista clienților lui Gauche.

Cel de-al doilea: monseniorul Gintaro Aono, "nobil japonez" (așa era înscris în registrul pasagerilor). Asiatic ca toți asiaticii: mic de statură, uscățiv, cu vârstă greu de ghicit, mustăcioară subțirică și ochișori tăioși ca niște fante oblice. La masă, de obicei tăcea. Întrebat despre ocupația sa, bolborosise fâstâcit: "ofițer în armata imperială". Când fusese descusut despre emblemă, se fâstâcise încă și mai abitir, îl străpunsese pe comisar cu o privire încărcată de ură și, după ce se scuzase, o zbughise pe ușă afară. Nici măcar supa nu și-o terminase. Suspect! Oho, și-ncă cum! Ce mai, sălbatic în toată regula. În salon își făcea vânt cu un evantai din hârtie, strident colorat, ca un pederast din speluncile foarte vesele de pe rue de Rivoli. Se plimba pe punte încălțat în niște târlci de lemn, înveșmântat într-un halat de bumbac și fără pantaloni pe el. Gustave Gauche credea, firește, în libertate, egalitate și fraternitate, dar unui asemenea macac nu trebuia să i se permită accesul la clasa întâi.

Și acum, despre femei.

Madam Renate Kleber: tinerică, probabil puțin peste douăzeci de ani. Soția unui funcționar austriac de bancă. Se ducea la Calcutta, la soțul ei. Nu putea fi considerată o frumusețe - nas ascuțit, vioaie, vorbăreată. La o clipă după ce făceai cunoștință cu ea, te înștiința că e însărcinată, stare căreia îi erau supuse toate gândurile și simțămintele sale. Amabilă, directă, dar

absolut insuportabilă, în cele douăsprezece zile izbutise să-l plictisească de moarte pe comisar cu flecăreala despre prețioasa-i sănătate, brodatul bonețelor și alte asemenea flecuștețe. Un veritabil stomac pe picioare, măcar că sarcina era în stadiu incipient, iar pânțelele abia i se rotunjise nițel. Gauche, firește, prinsese momentul și o întrebase unde-i era emblema. Elvețianca clipise din ochișorii-i albaștri, plângându-se că rătăcește toate cele. Ei da, sigur, era chiar foarte posibil. Comisarul o trata pe Renate Kleber cu un amestec de iritare și atitudine protectoare și nu o considera, la modul serios, unul dintre clienții lui.

Pe cea de-a doua doamnă, *miss* Clarissa Stamp, experimentatul detectiv o studiasse însă cu mult mai mare interes. Era de bună seamă ceva necurat în privința ei. Părea o englezoaică ca toate englezoaicele: păr spelb, searbăd, trecută de prima tinerețe, liniștită, maniere cuviincioase, dar în ochii ei apoși vedeai fulgerând la răstimpuri sclipiri de diavoliță. Am mai văzut noi de-alde ăștia. Apa stătută e cu draci umplută. Și iar era vorba de mici detalii semnificative. Ai zice că-i vorba de fleacuri, la care altul n-ar lua aminte, dar Gauche, copoi bătrân, are privirea ageră. Miss Stamp purta rochii și costume scumpe, nou-nouțe, după ultima modă de la Paris, poșetuță din бага (văzuse una la fel pe Champs-Élysées - trei sute cincizeci de franci), dar își cumpăraseră un carnețel de însemnări ieftin de la o amărâtă de dugheană de papetărie. O dată o văzuse purtând pe puncte un șal (bătea vântul) exact ca al doamnei Gauche, din blană de câine. Sigur, era un șal călduros, dar deloc potrivit pentru o lady englezoaică. Și, curios, toate lucrurile noi ale acestei Clarissa Stamp erau, fără excepție, scumpe, pe când cele vechi erau urâte și de cea mai proastă calitate. Ceva nu se lega. La un moment dat, înaintea unui *five o'clock*, Gauche a întrebat-o: "Cum se face, domnișoară, că nu purtați niciodată balena de aur? Nu vă place? După părerea mea, e un lucrușor șic." Și ce credeți? A năpădit-o o roșeață mai ceva ca pe "nobilul japonez" și i-a spus că a purtat-o deja, dar că el pur și simplu n-a observat-o. Mințea. Gauche ar fi observat-o, fără îndoială.

Comisarului îi răsărise o mică idee subtilă, dar în cazul acesta trebuia să aștepte momentul psihologic adecvat. Vedem noi cum va reacționa atunci această Clarissa.

Dacă tot erau zece locuri la masă, iar pasageri fără emblemă doar patru, Gauche se hotărâse să-și completeze colecția cu alte personaje care, deși aveau emblema, erau și ele, în felul lor, ciudate. Asta ca să lărgască sfera cercetărilor, pentru că oricum rămăseseră scaune libere.

Pentru început, îi ceruse căpitanului să-l repartizeze la "Windsor" pe medicul-șef al vaporului, monsieur Truffo. Josiah Cliff cam mârâise, dar în cele din urmă cedase. Era clar de ce avea Gauche nevoie de Truffo: era singurul medic de pe *Leviatan* - așadar maestru în arta de a face injecții - și, potrivit statutului său, avea dreptul la emblemă. Doctorul s-a dovedit a fi un italian mic de stat, rotofei, cu piele măslinie și frunte lată, continuată cu o chelie veșnic brăzdată de zgârieturi rare, ca de țesală. Era de-a dreptul imposibil să ți-l închipui pe acest personaj comic în rolul unui asasin necruțător. A trebuit ca, pe lângă locul doctorului, să i se rezerve unul și consoartei sale. Truffo se însurase cu numai două săptămâni în urmă și hotărâse să îmbine utilul cu plăcutul, adică slujba cu luna de miere. Scaunul ocupat de proaspăta madame Truffo fusese irosit de-a binelea. Aleasa celui Esculap al navei, o englezoaică acră, mereu posomorâtă, părea de două ori mai vârstnică decât cei douăzeci și cinci de ani ai ei și-i provoca lui Gauche un plictis mortal, cum o făceau, de fapt, majoritatea compatrioatelor sale. Gauche o botează pe loc "oaia", din pricina genelor albe și a vocii behăite. De fapt, femeia deschidea foarte rar gura, pentru că nu știa franțuzește, iar în salon, slavă Domnului, conversațiile se purtau în principal în acest grai nobil. Madame Truffo nu avea emblemă, firește, pentru că nu era nici ofițer, nici pasager.

Comisarul mai observase în registru numele unui expert în arheologie indiană, Anthony F. Sweetchild, și hotărâse că un indianist era exact ce-i trebuia. Doar și răposatul Littleby fusese ceva de genul acesta. Mister Sweetchild, un lungan cu ochelari

rotunzi și bărbuță de țăp, adusesese el însuși vorba despre India încă din prima seară. Mai târziu, Gauche îl trăsese de-o parte pe profesor și cârmise cu grijă discuția spre colecția lordului Littleby. Specialistul în arheologie indiană îl numise pe răposat, cu dispreț, un "diletant", iar colecția lui, "o adunătură de curiozități puse laolaltă fără urmă de metodă științifică". Unicul obiect de valoare al colecției, afirmase el, era acel Shiva din aur. Bine că Shiva se înduplecase să se lase găsit, pentru că, după cum se știe, poliția franceză se pricepe doar să ia mită. Din pricina acestei remarci strigător la cer de nedreaptă, Gauche începuse să tușească de nervi, dar Sweetchild îl sfătuisese să fumeze mai puțin. Apoi profesorul remarcase cu dispreț că Littleby, ce-i drept, își procurase o destul de valoroasă colecție de țesături și veșminte pictate, printre care se nimeriseră și unele exemplare extrem de interesante, dar acestea țineau mai curând de meșteșugurile băștinașilor și de artele aplicate. Nu era rău nici cufărașul din lemn de santal, din secolul al XVI-lea, provenind din Lahore, cu o gravură pe o temă din *Mahabharata*. Și profesorul a continuat să peroreze așa, încât pe comisar l-a luat curând somnul.

Gauche și-a ales ultimul vecin de salon din ochi, cum se spune, dar nu la întâmplare. Și asta pentru că, recent, se întâmplase să citească o cărțuție hazlie, tradusă din italiană. Un anume Cesare Lombroso, profesor de medicină legală în orașul italian Torino, elaborase o întreagă teorie în domeniul criminalistic, potrivit căreia ucigașii înnașcuți nu sunt vinovați de comportamentul lor antisocial. Conform teoriei evoluționiste a doctorului Darwin, omenirea parcurge în dezvoltarea ei anumite etape, apropiindu-se treptat de perfecțiune. Criminalul este însă un rebut al procesului evolutiv, un regres la o treaptă inferioară pe scara dezvoltării. Prin urmare, un potențial criminal sau tâlhar este foarte ușor de recunoscut: seamănă cu maimuța din care ne tragem cu toții. Comisarul reflectase îndelung la cele citite. Pe de o parte, în pestrițul șir de criminali și infractori cu care avusese de-a face în cei treizeci de ani de activitate polițienească, nu aduceau nici pe departe toți a gorile,

ba se nimereau unii cu mutre atât de angelice, încât numai ce le aruncai o privire și te podideau lacrimi de înduioșare. Pe de altă parte, erau totuși destui și cei care aduceau a maimuțe. Și-apoi, bătrânul Gauche, ateu convins, nu credea nici în povestea cu Adam și Eva. Teoria lui Darwin i se părea mult mai fundamentată. Problema era că, printre pasagerii de la clasa întâi, îi sărise în ochi un individ scos parcă dintr-un tablou intitulat "Criminalul tipic": frunte joasă, arcade proeminente, ochi mici, nas turtit, bărbie teșită. Așadar, comisarul ceruse ca numitul Étienne Boileau, negustor de ceai, să fie repartizat la "Windsor". Individul se dovedise a fi cel mai plăcut comesean - un om plin de viață, tată a unsprezece copii și filantrop convins.

În general, se părea că la Port Said, următoarea oprire după Le Havre, călătoria pe mare a lui papa Gauche se va încheia. Ancheta bătea totuși pasul pe loc. Mai mult, flerul dobândit în numeroșii ani de slujbă îi șoptea comisarului că se învâрте în cerc, că lipsește dintre pasageri chiar personajul principal. Detectivul întrevedea dezagreabila perspectivă de a călători pe întreaga blestemată de rută Port Said-Aden-Bombay-Calcutta, la punctul terminus urmând să se spânzure de primul palmier. Doar nu era să se întoarcă la Paris ca un câine bătut! Colegii l-ar lua în râs, iar conducerea ar începe să-i scoată ochii pentru călătoria la clasa întâi pe spezele statului. Măcar să nu-l oblige să iasă la pensie înainte de termen...

La Port Said, Gauche și-a călcat pe inimă și aproape s-a ruinat cumpărându-și niște cămăși în plus - călătoria promitea să fie lungă -, o provizie de tabac egiptean și, din lipsă de ocupație, o plimbare de doi franci cu birja de-a lungul faimoasei rade a portului. Acolo, nimic ieșit din comun. Mă rog, un far destul de solid și două diguri lungi. Orășelul îți producea o impresie bizară - nu părea nici în Asia, nici în Europa. Dacă te uital la reședința guvernatorului general al Canalului de Suez, puteai să juri că ești în Europa. Pe străzile din centru vedeai la tot pasul chipuri de europeni, cucoane plimbându-se sub umbreluțe albe, domni înstăriți tropotind cu pânțele înaintea, purtând pălării panama și canotiere de pai. Dar, imediat ce birja a cotit spre un

cartier de-al băştinaşilor - duhoare, muşte, gunoaie putrezite, copilandri arabi murdari, cerşind un bănuţ. De ce se obosesc oare trântorii bogaţi să călătorească? E la fel pretutindeni: unii se-ngraşă de-atâta lăcomie, alţii crapă de foame.

Obosit de reflecţiile pesimiste şi de arşiţă, comisarul s-a întors abătut pe vapor. Unde - să vezi noroc - apăruse un nou client şi, la prima privire, unul foarte promiţător.

Comisarul îi făcu o scurtă vizită căpitanului şi culese informaţii. Aşadar, numele: Erast P. Fandorin, cetăţean rus. Cine ştie din ce pricină, cetăţeanul rus nu-şi indicase vârsta. Ocupaţiunea: diplomat. Sosit de la Constantinopol, se îndreaptă spre Calcutta şi de-acolo la post, în Japonia. De la Constantinopol? Aha, participase pesemne la negocierile de pace care încheiaseră recentul război ruso-turc. Gauche copie meticulos toate aceste date pe o foaie de hârtie pe care o aşază cu grijă în faimoasa mapă din percal în care păstra documentele referitoare la caz. Nu se despărţea niciodată de mapa aceasta - tot timpul răsfoia şi recitea procesele-verbale şi decupajele din ziar, iar în momentele de reverie desena pe marginea paginilor peştişori şi căsuţe. Era dorinţa lui secretă, care-şi croia drum la lumină din adâncul inimii: cum că va ajunge comisar de divizie, va primi o pensie decentă, iar el şi madame Gauche îşi vor cumpăra o căsuţă drăguţă, undeva în Normandia. Acolo, el, un *flic* parizian în retragere, va pescui şi-şi va face singur cidrul. N-ar fi grozav? Ei, dar până la pensie ar trebui să adune un mic capital, măcar douăzeci de mii...

Se văzu nevoit să mai facă o vizită în port - noroc că vaporul îşi aştepta rândul la intrarea în Canalul de Suez - ca să trimită o telegramă la Prefectură: este oare cunoscut la Paris diplomatul rus E.P. Fandorin, a trecut acesta recent graniţa Republicii Franceze?

Răspunsul sosi repede, după numai două ore şi jumătate. Comisarul află că rusul, drăguţul de el, trecuse graniţa, şi încă de două ori. Prima oară în vara lui 1876 (mă rog, asta nu contează) şi a doua oară în decembrie 1877, adică în urmă cu

trei luni. Sosise de la Londra și fusese înregistrat la punctul de vamă și control al pașapoartelor de la Pas-de-Calais. Nu se știa câtă vreme rămăsese în Franța. Era foarte posibil ca în data de 15 martie să se fi aflat încă la Paris. Putea, așadar, să facă o scurtă vizită și în rue de Grenelle, cu o seringă în mână - unde nu-și vâra dracul coada?

Așadar, trebuia eliberat un locșor la masă. Cel mai bine ar fi fost, desigur, să scape de nevasta doctorului, dar cum să atentezi la sfânta instituție a căsătoriei? După o clipă de gândire, Gauche decise să se descotorosească de negustorul de ceai - acesta, oricum, nu satisfăcuse speranțele teoretice ale comisarului și era cel mai puțin promițător client. N-are decât să-l anunțe stewardul, să-i spună că ar fi, chipurile, un loc într-un salon cu domni mai importanți sau cu doamne mai drăgălașe. Doar la asta-i bun un steward, ca să rezolve chestiuni de acest fel.

Apariția noului personaj în salon iscă o mică senzație - în timpul călătoriei toți izbutiseră să se sature până-n gât unii de alții, și tocmai acum, iată, sosea un domn proaspăt, ba încă având un aer atât de impozant. Nimeni nu catadicsi să se intereseze de soarta bietului monsieur Boileau, reprezentantul stadiului anterior de evoluție. Comisarul observă că, dintre toți, cel mai mult se înviorase miss Clarissa Stamp, fata bătrână: începuse să îndruge verzi și uscate despre artiști, teatru, literatură. Și lui Gauche îi plăcea ca în clipele de răgaz să stea într-un fotoliu cu o cărticică bună în mâini - dintre toți autorii îl prefera pe Victor Hugo; știa să zugrăvească viața adevărată, era și înălțător, și-ți storcea și lacrimi -, dar putea la o adică să picotească pe cinste. Totuși, despre scriitorii ruși, cu numele lor care-ți împleticeau limba, nu auzise niciodată, se-nțelege, așa că nu putea participa la conversație. Oricum, scrumbia asta de englezoaică se străduia de pomană, prea era tânăr pentru ea monsieur Fandorin.

Renate Kleber nu-și irosise nici ea timpul: întreprinse o tentativă de a-l înrola pe nou-sosit în tagma slugilor masculine pe care le fugărea nemilos ba după șal, ba după umbreluță, ba

după un pahar cu apă. Nici cinci minute nu trecuseră de când începuse cina, și madame Kleber îl și inițiasse pe rus în toate amănuntele complicate ale stării sale delicate, se plânsese de o migrenă și îl rugase să se ducă după doctorul Truffo, care în acel moment era reținut pe undeva. Diplomatul însă, după cum se pare, se dumirise pe loc cu cine avea de-a face și se scuzase politicos că nu știe cum arată doctorul. Se repezise în schimb să-i îndeplinească cererea îndatoritorul locotenent Renier, cea mai devotată dintre dădacele nevestei însărcinate a bancherului.

Prima impresie pe care ți-o producea acest Erast Fandorin era următoarea: taciturn, rezervat, politicos. Totuși, prea spilcuit după gustul lui Gauche. Guleraș scrobit de-ai fi zis că-i de alabastru, ac cu perlă la cravata de mătase, o garoafă sângerie (ce drăgălaș) la butonieră. Cărare perfectă, despărțită fir cu fir, unghii îngrijite și mustăți negre subțiri, ca desenate cu cărbunele.

Mustățile pot spune multe despre firea unui bărbat. Dacă sunt ca ale lui Gauche - ca de morsă adică, atârând la colțurile gurii -, se cheamă că ai de-a face cu un om serios, conștient de valoarea sa, nu cu vreun flușturistic, și știi că nu e bine să te pui cu unul ca el. Dacă mustățile-s răsucite în sus, ba au și vârfuri ascuțite, ai în față un fustangiu și-un *bon vivant*. Mustăți continuate cu favoriți: e vorba de-un om ambițios, care visează să ajungă general, senator sau bancher. Iar când sunt ca ale lui monsieur Fandorin, vorbesc despre o reprezentare romantică a propriei persoane.

Ce mai putea spune despre rus? Vorbea destul de bine franțuzește. Un detaliu caracteristic: se bâlbâia nițeluș. Emblemă - nu purtase, nu avea nici acum. Diplomatul acorda cel mai mare interes japonezului, îi punea tot soiul de întrebări plicticoase despre Japonia, dar samuraiul îi răspundea circumspect, să juri că se aștepta la cine știe ce uneltire. Și asta pentru că noul pasager nu explicase alesei companii unde și de ce călătorește, își spusese doar numele și naționalitatea. Pentru comisar, setea de cunoaștere a lui Fandorin era de înțeles: doar urma să locuiască în Japonia. Gauche își imagina o țară în care

toți, până la unul, erau aidoma lui monsieur Aono, în care toți locuiau în căsuțe de păpuși, cu acoperișul răsucit în sus, și erau gata oricând să-și scoată măruntaiele cu sabia la cea mai mică provocare. Mda, rusul nu era de invidiat.

După cină, când Fandorin se așază într-un colț să-și aprindă o țigară, comisarul își găsi loc într-un fotoliu alăturat și începu să pufăie din pipă. Ceva mai devreme, Gauche se prezentase noii sale cunoștințe drept rentier parizian, care întreprinde din curiozitate o călătorie în Orient (asta era legenda). Acum împinse conversația spre cazul lui, dar de departe, cu mare atenție. Își învârti pe rever balena din aur (era chiar cea găsită pe rue de Grenelle) și spuse într-o doară, pentru a lega conversația:

– Frumos flecușteț, nu credeți?

Rusul trase cu coada ochiului spre emblemă, dar nu-i răspunse.

– E din aur curat! E șic! continuă admirativ Gauche.

Iarăși tăcere expectativă, dar foarte cuviincioasă. Omul aștepta pur și simplu continuarea. Ochii albaștri îl priveau cu luare-aminte. Diplomatul are o piele frumoasă - piersică, nu alta - și obraji rumeni, ca de fată mare. Dar nu e genul "băiețelul mamei", simți pe loc asta.

Comisarul se hotărî să schimbe tactica.

– Călătoriți mult? Ridicare evazivă din umeri.

– Doar aveți o slujbă pe tărâm diplomatic... Fandorin își înclină politicos capul, scoase din buzunar o țigară lungă și îi tăie căpețelul cu un cuțitaș de argint.

– Prin Franța ați avut prilejul să treceți? Iarăși o înclinare a capului. Din *monsieur le russe* nu poți scoate un interlocutor ca lumea, își zise Gauche, dar nu avea de gând să renunțe.

– Mie cel mai mult îmi place Parisul la începutul primăverii, în martie, rosti visător detectivul. E cea mai frumoasă lună a anului!

Își privi pătrunzător vecinul și se pregăti lăuntric - ce va spune?

Fandorin clătină de două ori din cap. Cum să înțelegi asta, că a luat la cunoștință faptul sau că e de acord? Începând să se enerveze, Gauche își arcui ostil sprâncenele:

– Așadar, nu vă place emblema? Pipa fâsâi și se stinse.

Rusul oftă scurt, își vârî mâna în buzunarul vestei, scoase de-acolo, cu două degete, o balenă din aur și catadicsi în sfârșit să deschidă gura:

– Văd, d-domnule, că vă interesează emblema mea. Poftim, iat-o. Nu o port pentru că nu vreau să par un rândaș cu o tinichea agățată la rever, fie ea și d-din aur. Asta-i unu. Dumneavoastră, monsieur Gauche, nu aduceți a rentier, prea mă scormoniți cu privirea. Și-apoi, ce nevoie are un rentier parizian să care după el o mapă de funcționar? Asta-i doi. Din moment ce cunoașteți natura ocupației mele, înseamnă că aveți acces la d-documentele de pe vas. Presupun că sunteți detectiv. Asta-i trei. Și acum, patru: dacă aveți nevoie de unele lămuriri din partea mea, n-o luați pe ocolite, întrebați-mă direct.

Discută cu unul ca ăsta dacă poți.

Gauche se văzu nevoit să caute o ieșire din încurcătură. Îi șopti confidențial mult prea agerului diplomat că este detectivul civil al navei, că are sarcina de a se îngriji de securitatea pasagerilor - dar în chip secret și cu toată delicatețea posibilă, pentru a nu răni sensibilitatea alesei societăți. Nu se știe dacă Fandorin l-a crezut sau nu, fapt este că rusul nu s-a apucat să-l chestioneze.

Dar tot răul spre bine: comisarul avea acum, dacă nu un tovarăș de idei, măcar un interlocutor care, în plus, era înzestrat cu un uimitor simț de observație și cu excepționale cunoștințe în materie de criminologie.

Stăteau adesea pe punte, privind malul ușor povârnit al canalului, fumau (Gauche - pipă, rusul - țigări) și conversau pe diverse teme interesante. De pildă, despre metodele ultramoderne de identificare și prindere a infractorilor.

– Politia franceză își desfășoară activitatea după ultimul cuvânt al științei, se laudă odată Gauche. La noi, la Prefectură, există un serviciu special de identificare condus de un tânăr

geniu, Alfonse Bertillon. El a elaborat un întreg sistem de înregistrare a elementelor criminale.

– M-am întâlnit cu doctorul Bertillon în timpul ultimei mele vizite la Paris, spuse pe neașteptate Fandorin. Mi-a povestit despre metoda lui antropometrică. Bertillonajul este o teorie ingenioasă, foarte ingenioasă. Ați început deja să o aplicați? Cu ce rezultate?

– Deocamdată, cu nici unul, răspunse comisarul ridicând din umeri. Pentru început, trebuie supuși bertillonajului toți recidiviștii, iar asta ne va lua ani și ani. În secția lui Alphonse domnește un veritabil haos: arestații sunt aduși în cătușe, sunt măsurati pe toate părțile precum caii la iarmaroc, apoi datele sunt transcrise pe niște cartele. În schimb, în curând activitatea poliției va fi o joacă de copii. Să zicem că găsești la locul infracțiunii amprenta mâinii stângi. O măsoară, te duci la cartotecă. Aha, degetul mijlociu are o lungime de 89 de milimetri. Te duci deci la Secția nr. 3. Acolo sunt înregistrați șaptesprezece infractori cu degetul mijlociu de aceeași lungime. Mai departe, un fleac: verifici cine și unde a fost în ziua cu pricina și-l înhați pe cel care n-are alibi.

– Așadar, delincvenții sunt împărțiți pe secții după lungimea degetului mijlociu? întrebă rusul, însuflețit de cel mai viu interes.

Gauche zâmbi condescendent pe sub mustață.

– A fost pus la punct un întreg sistem, tânărul meu prieten. Bertillon împarte oamenii în trei grupe, după lungimea craniului. Fiecare grupă se împarte în trei subgrupe, după lățimea craniului. Așadar, avem în total nouă subgrupe. Subgrupa, la rândul ei, se împarte în trei secțiuni - după dimensiunea degetului mijlociu de la mâna stângă. Prin urmare, sunt douăzeci și șapte de secțiuni. Și asta încă nu-i tot. Fiecare secțiune are trei diviziuni - după dimensiunea urechii drepte. Câte diviziuni vin cu totul? Exact optzeci și una. Clasificarea ia apoi în considerație înălțimea în poziție șezând, mărimea tălpii, lungimea articulației cubitale. În total 19 683 de categorii! Infractorii supuși unui bertillonaj complet nu vor mai

putea în veci să scape de justiție. Până acum zburdau în voie - își luau nume false când îi arestai și nu dădeau socoteală de nimic din ceea ce săvârșiseră.

– Remarcabil, rosti îngândurat diplomatul, totuși bertillonajul ajută prea puțin la dovedirea vinovăției unui răufăcător concret, mai ales dacă individul nu a mai fost arestat.

Gauche își desfăcu larg brațele:

– Ei da, asta-i o problemă pe care știința n-o poate rezolva. Atâta vreme cât vor exista infractori, treaba nu va merge fără noi, agenții profesioniști.

– Vi s-a întâmplat să auziți d-despre amprente digitale? Întrebă Fandorin și-i arătă comisarului mâna îngustă, dar puternică, cu unghii lustruite și cu un inel cu briliant.

Privind invidios inelul (leafa lui de comisar pe un an, cel puțin), Gauche zâmbi, mulțumit de sine:

– Un fel de ghicit țigănesc în palmă?

– Cătuși de puțin. Se știe încă d-din Antichitate că reliefurile liniilor de pe buricele degetelor este unic pentru fiecare om. În China, lucrătorul *kuli* pecetluia contractul de împrumut cu amprenta degetului mare muiat în cerneală.

– Ei da, dacă fiecare criminal ar fi atât de amabil să-și moaie special degetul în tuș ca să-și lase amprenta la locul crimei... zise comisarul, izbucnind în râs.

Diplomatul nu părea deloc înclinat spre glumă.

– *Monsieur le detective*, trebuie să aflați că știința contemporană a stabilit cu precizie: amprenta rămâne la atingerea cu degetul a oricărei suprafețe uscate și rigide. Dacă infractorul a atins oricât de ușor o ușă, arma crimei sau geamul, a lăsat o urmă cu ajutorul c-căreia poate fi dat de gol.

Gauche era gata să-l ironizeze, amintindu-i că în Franța sunt 20 000 de infractori care au 20 000 de degete, și că ai putea chiorî tot privind prin lupă, dar se abținu. Își aminti de vitrina făcută țandări din casa de pe rue de Grenelle.

Pe sticla spartă rămăseseră o mulțime de amprente digitale, dar nimeni nu se gândise să le copieze, iar cioburile ajunseseră la gunoi.

Ca să vezi ce culmi atinsese progresul! Ce rezulta de aici? Toate infracțiunile sunt săvârșite cu mâinile, nu-i așa? Iar mâinile, prin urmare, se pricep să denunțe la fel de bine ca informatorii plătiți! Și dacă tuturor bandiților și hoților le copiezi degețelele, n-or să mai cuteze dumnealor să se apuce de afaceri necurate cu mânuțele lor murdare! Atunci se va pune capăt și criminalității.

Te lua pur și simplu amețeala gândindu-te la o asemenea perspectivă.

Reginald Milford-Stokes

2 aprilie 1878

Ora 18.34 și 1/2 min., după meridianul Greenwich

Prea scumpa mea Emily,

Astăzi am intrat în Canalul de Suez. În scrisoarea de ieri ți-am descris amănunțit istoria și topografia orașului Port Said, iar acum nu mă pot abține să nu-ți relatez câteva lucruri interesante și instructive despre cea mai grandioasă operă ieșită din mâinile omului, Marele Canal, care anul viitor își sărbătorește a zecea aniversare. Știi oare, adorată soțioară, că actualul canal este al patrulea construit în acest loc? Primul a fost săpat încă în secolul al XIV-lea î.Hr., în timpul domniei faraonului Ramses. Când Egiptul a început să decadă, vânturile deșertului au umplut albia cu nisip, dar în timpul stăpânirii regelui persan Darius, cu 500 de ani î.Hr., sclavii au săpat un nou canal, care a costat viețile a 120 000 de oameni. Herodot scrie că traversarea lui îți lua patru zile și că două trireme venind din sensuri opuse puteau trece ușor una pe lângă cealaltă fără ca vâslele să li se atingă. Câteva corăbii din flota învinsă a Cleopatrei au izbutit să ajungă pe această cale în Marea Roșie, salvându-se astfel de mânia cumplitelui Octavian.

După destrămarea Imperiului Roman, timpul și nisipul au despărțit iarăși Oceanul Atlantic de cel Indian printr-un zid mișcător, lung de o sută de mile, dar a fost de-ajuns ca în aceste ținuturi neroditoare să apară puternicul stat al urmașilor profetului Mahomed, pentru ca oamenii să pună din nou mâna pe hârlețe și târnăcoape. Plutesc acum de-a lungul terenurilor saline, moarte și a nesfârșitelor dune de nisip, și nu pot să-mi rețin admirația față de bărbăția încăpățânată și migala de furnică a neamului omenesc, care duce o luptă nesfârșită, sortită înfrângerii inevitabile, cu atotputernicul Cronos. Vreme de două

sute de ani, canalul a fost străbătut de corăbii încărcate cu grâne, după care pământul și-a șters de pe frunte jalnicul rid și deșertul s-a cufundat iar într-un somn milenar.

Părintele noului Suez a fost, din păcate, nu un britanic, ci francezul Lesseps, reprezentant al unei națiuni pentru care, scumpă Emily, am cel mai adânc și justificat dispreț. Acest diplomat viclean l-a convins pe guvernatorul Egiptului să-i dea firman pentru înființarea Companiei Universale a Canalului Maritim Suez. Compania a obținut concesiunea pe 99 de ani a viitoarei magistrale acvatice, în vreme ce guvernului egiptean îi revin doar 15% din profitul net! Și acești infami francezi îndrăznesc să ne numească pe noi, britanicii, jefuitori ai popoarelor înapoiate! În cel mai rău caz, noi ne câștigăm privilegiile cu armele și nu încheiem tranzacții oneroase cu conțopiștii indigeni.

O mie șase sute de cămile aduceau zilnic apă potabilă lucrătorilor care săpau Marele Canal, dar bieții oameni mureau oricum cu miile, de sete, arșiță și tot felul de boli. Leviatanul nostru plutește chiar peste cadavrele lor - parcă văd în nisipuri craniile lustruite și oarbe care își rânjesc la noi dinții îngălbeniți. A fost nevoie de zece ani și de cincisprezece milioane de lire sterline pentru terminarea grandioasei construcții. În schimb, acum un vapor ajunge din Anglia în India de aproape două ori mai repede ca înainte. Doar 25 de zile și ești la Bombay. Incredibil! Și ce anvergură! Adâncimea canalului depășește 100 de picioare, astfel încât până și arca noastră gigantică plutește fără teamă și nu riscă să se împotmolească.

Astăzi, în timpul prânzului, m-a apucat un acces nestăvilit de râs. M-am înecat cu o bucătică de pâine, am început să tușesc, dar tot nu mă puteam opri. Jalnicul filfizon Renier (ți-am scris despre el, este secundul navei) m-a întrebat, cu fals interes, care-i cauza veseliei mele, la care eu am izbucnit și mai abitir în hohote. Doar nu-i puteam spune ce gând mă înveselise într-atât. De construit canalul l-au construit francezii, dar roadele ne revin nouă, englezilor. În urmă cu trei ani, guvernul Majestății Sale a răscumpărat de la khedivul Egiptului pachetul de control al

acțiunilor, așadar acum noi, britanicii, administrăm Suezul. Și, între altele, o acțiune a canalului, care se vindea cândva cu 15 lire, valorează acum 3 000! Ce zici de asta? Cum să nu te pufnească râsul?

Dar, desigur, te-am obosit cu prea multe amănunte plicticoase. Nu te supăra, scumpă Emily, nu am altceva de făcut în clipele de răgaz decât să-ți scriu aceste lungi epistole. Când pana-mi scârțâie pe coala de hârtie velină, am senzația că îmi ești alături și port cu tine o conversație molcomă. Știi, din pricina climei toride am început să mă simt mult mai bine. Am uitat de mult coșmarurile care îmi bântuiau nopțile. Dar n-au dispărut cu totul - dimineata, când mă trezesc, fața de pernă e udă de lacrimi și se întâmplă să fie și roasă cu dinții.

Mă rog, acestea sunt fleacuri. Fiecare zi, fiecare milă a călătoriei mă apropie de noua mea viață. Acolo, sub soarele dezmiardător al ecuatorului, despărțirea noastră, care mi-a întors sufletul pe dos, se va încheia, în sfârșit. O, de s-ar sfârși mai curând! Aștept cu atâta nerăbdare să-ți revăd privirea luminoasă și tandră, prietenă dragă!

Cu ce te-aș mai putea distra? Să zicem, cu descrierea vaporului nostru, Leviatan, un subiect mai mult decât demn de atenție. În scrisorile precedente ți-am scris mult prea mult despre simțămintele și visurile mele, și încă nu ți-am prezentat în toată splendoarea lui acest triumfal ingineriei britanice.

Leviatan este cea mai solidă navă de pasageri construită vreodată în lume, cu excepția doar a colosalei Great Eastern, care brăzdează deja de douăzeci de ani apele Atlanticului. Jules Verne, care a descris Great Eastern în romanul Un oraș plutitor, nu a văzut Leviatanul nostru, altfel l-ar fi rebotezat pe bătrânul G. E. și i-ar fi spus Orășelul plutitor. Vaporul acela doar instala pe fundul oceanului cabluri telegrafice, pe când Leviatan poate transporta o mie de oameni, plus 10 000 de tone de încărcătură. Lungimea acestui monstru-care-varsă-foc depășește 600 de picioare, iar lățimea lui atinge 80 de picioare. Știi, dumneata, scumpă Emily, cum se construiește un vapor? Mai întâi este desenat pe o platformă, adică schița vaporului este trasată în

mărime naturală într-un amplasament special, direct pe o suprafață lustruită bine cu rindeaua. Schița pentru Leviatan a avut asemenea dimensiuni, încât a fost nevoie să se construiască un hangar de dimensiunea Palatului Buckingham!

Vaporul-miracol are două motoare cu aburi, două zbat-uri puternice și încă o elice uriașă la pupa. Cele șase catarge care se înalță până la cer sunt dotate cu velatură completă, iar când are vânt din pupa și motoarele funcționează din plin atinge o viteză de 16 noduri. Pe vas sunt folosite cele mai noi realizări ale industriei navale. Printre acestea un corp dublu din metal, care salvează nava chiar în cazul ciocnirii cu o stâncă; chile laterale speciale, care diminuează tangajul; iluminat electric peste tot; compartimente etanșe; răcitoare uriașe pentru aburul evacuat - și nu le pot enumera pe toate. Vasta experiență a activității de milenii a minții inventive și neobosite a omului este concentrată în această mândră corabie care spintecă valurile oceanului. Ieri, după vechiul meu obicei, am deschis Sfânta Scriptură la nimereală și am fost zguduit: mi-au sărit în ochi rândurile despre Leviatan, cumplitul monstru marin din Cartea lui Iov. Am tresărit, înțelegând pe loc că acolo nu e vorba câtuși de puțin despre un balaur acvatic, așa cum socoteau cei din vechime, și nici despre un cașalot, cum afirmă raționaliștii contemporani. Nu, în Biblie se vorbește limpede despre acel Leviatan care mă poartă pe mine din beznă și groază spre fericire și lumină. Judecă și tu: "Când se afundă, apa fierbe ca într-o căldare; el preface marea într-un cazan de fiert mirodenii; el lasă în urmă o dâră luminoasă și adâncul pare un cap cu plete albe. Pe pământ el nu-și află perechea și e făcut să nu cunoască frica; el se uită de sus la toți câți sunt puternici și este împărat peste toate fiarele sălbatice." Doar e limpede ca lumina zilei! Căldarea - cazanul cu aburi; mirodeniile - păcura; dâra luminoasă - siajul lăsat de vapor în urma lui.

Și m-a cuprins groaza, scumpă Emily. Aceste rânduri cuprind în ele un avertisment cumplit, adresat fie mie personal, fie pasagerilor de pe Leviatan, fie întregii omeniri. Din punctul de vedere al Bibliei, orgoliul este un păcat, nu-i așa? Iar dacă Omul,

cu jucărioarele lui tehnice, "privește curajos spre tot ce e înalt", de aici nu pot decurge decât consecințe catastrofale. Nu cumva ne-au semețit prea mult mintea noastră ageră și mâinile noastre dibace? Încotro ne va duce oare pe noi toți acest rege al orgoliului? Ce ne așteaptă în viitor?

Apoi am deschis cartea de rugăciuni, prima oară după multă vreme, și iată ce am citit: "Gândul lor este că sălașurile veșnice trec din neam în neam, și pământurile și le botează cu numele lor. Dar omul nu va trăi în cinste, ci va fi asemeni animalelor pieritoare. Calea aceasta este nebunia lor, deși cei ce vor veni după ei le vor aproba purtarea."

Totuși, atunci când, cuprins de sentimente mistice, am deschis cu mâna tremurândă Sfânta Scriptură pentru a doua oară, privirea-mi înfierbântată s-a ațintit asupra unui pasaj din Numere, în care sunt înșirate cu o pedanterie de contabil ofrandele triburilor de israeliți. Și m-am liniștit, am sunat din clopoțelul de argint și i-am comandat stewardului o ciocolată fierbinte.

Confortul care domnește în partea navei unde mă aflu și care este destinată publicului onorabil depășește orice imaginație. În această privință Leviatan chiar nu are egal. Au apus vremurile când călătorii plecați spre India sau China se îngrămădeau în chițimii strâmte, întunecoase, unul peste altul. Doar știi, iubită soțioară, în ce măsură mă supără claustrofobia. Ei bine, pe Leviatan mă simt întocmai ca pe întinsele maluri ale Tamisei. Există aici tot ce-ți trebuie ca să înfrunți plictiseala: și o sală de dans, și un salon de muzică pentru concerte, și o bibliotecă destul de bună. Interiorul unei cabine de clasa întâi nu e mai prejos decât cel al unei camere dintr-un hotel englezesc de lux. Sunt o sută de asemenea cabine pe vas. Pe lângă acestea mai există 250 de cabine de clasa a doua, cu 600 de locuri (nu mi-am aruncat privirea pe-acolo, nu suport promiscuitatea), și se spune că vaporul are și cale uriașe pentru mărfuri. Pe Leviatan sunt imbarcați, numai pentru a ne asigura serviciile, peste 200 de inși (fără a pune la socoteală marinarii și ofițerii): stewarzi, bucătari, valeți, muzicanți, cameriste. Ți dai seama, nu regret câtuși de

puțin că nu l-am luat cu mine pe Jeremy. Trântorul ăsta își bagă mereu nasul unde nu-i fierbe oala, or, aici la unsprezece fix vine camerista, deretică și-mi îndeplinește toate poruncile. E convenabil și rațional. Dacă doresc, pot suna din clopoțel după valet, să mă ajute la îmbrăcat, dar eu consider că ar fi exagerat - mă îmbrac și mă dezbrac singur. În lipsa mea, personalului de serviciu îi este interzis cu desăvârșire să intre în cabină, iar când plec, fixează un fir de păr la ușă. Mă tem de spioni. Crede-mă, scumpă Emily, ăsta nu-i vapor, e un întreg oraș, și ar fi de-ajuns o singură lepădătură.

Am cules informațiile despre Leviatan mai ales din explicațiile locotenentului Renier, un mare patriot al vaporului său. Altminteri, e un om dezagreabil și am serioase bănuieli în ce-l privește. Se chinuie din răspuțuri să pară un gentleman, dar pe mine nu mă poți păcăli, miros de la o poștă neamul prost. În dorința de a-mi face bună impresie, acest individ m-a invitat în cabina lui. M-am uitat în jur - nu din curiozitate, ci din dorința de a evalua cât de periculos poate fi domnul acesta murdar (referitor la aspectul său exterior, vezi scrisoarea mea din 20 martie). Ambianță sărăcăcioasă, care devine și mai evidentă din pricina pretențiilor aristocratice, dar de prost gust (vaze chinezești, lulele indiene, pe perete un peisaj marin respingător ș.a.m.d.). Pe masă, printre hărți și instrumente de navigație, fotografia mare a unei femei în negru, cu o însemnare în limba franceză: "Șapte picioare de apă sub chilă, dragule! Françoise B". L-am întrebat dacă-i soția lui. Mi-a răspuns că e maică-sa. Înduioșător, dar asta nu-mi spulberă bănuielile. Intenționez să fac, la fel ca până acum, măsurători ale cursului navei la fiecare trei ore, chiar dacă pentru aceasta voi fi nevoit să mă trezesc de două ori pe noapte. Sigur, până una-alta plutim pe Canalul de Suez și s-ar zice că măsurătorile sunt de prisos, dar n-aș dori să-mi pierd deprinderea de a folosi sextantul.

Timp am berechet, iar clipele de răgaz, pe lângă scrierea epistolelor, le umplu observând acest bâlci al deșertăciunilor care mă împresoară. În galeria de tipuri umane s-au nimerit și unele teribil de amuzante. Despre câteva ți-am scris deja, dar ieri a

apărut în salonul nostru un nou personaj. Închipuie-ți, e rus. Numele: Erast Fandorin. Doar știi, Emily, ce părere am eu despre Rusia, această excrescență diformă care a cuprins jumătate din Europa și o treime din Asia. Rusia încearcă asiduu să răspândească religia ei parodic-creștină și obiceiurile ei barbare în întreaga lume, iar Albionul este singurul obstacol în calea acestor noi huni. Să nu fi fost poziția hotărâtă pe care a adoptat-o guvernul Majestății Sale în actuala criză orientală, țarul Alexandru ar fi înhățat cu labele lui de urs și Balcanii și...

De fapt, ți-am mai scris despre asta și n-aș vrea să mă repet, mai ales că reflecțiile despre politică au un efect negativ asupra nervilor mei. Acum e opt fără patru minute. După cum te-am înștiințat deja, viața pe Leviatan se desfășoară, până la Aden, după ora britanică, de aceea la ceasurile opt aici este deja întuneric. Mă duc să măsoz longitudinea și latitudinea, după care voi cina și voi continua scrisoarea.

Ora zece și șaisprezece minute

Văd că n-am terminat ce aveam de spus despre mister Fandorin. Cred că omul îmi place, în pofida naționalității lui. Are maniere alese, este tăcut, știe să asculte. Aparține, fără îndoială, acelei păтури sociale botezate de italieni *intelligenza*, care se referă, pare-se, la clasa europeană educată. Trebuie să recunoști, scumpă Emily, că o societate în care această clasă europeană este diferențiată într-o categorie aparte, la care se face referire printr-un cuvânt străin, cu greu poate fi considerată civilizată. Îmi imaginez ce prăpastie îl desparte pe un om civilizat ca mister Fandorin de te miri ce cazac sau mujic, indivizi care, în uriașul imperiu tătaro-bizantin, reprezintă 90% din populație. Pe de altă parte, o asemenea distanță înaltă și înnobilează probabil peste măsură un individ educat și înzestrat cu rațiune. Trebuie să mai reflectăm.

Mi-a plăcut eleganța cu care l-a pus la punct mister Fandorin (de altfel, după cum am aflat, este diplomat, ceea ce explică multe) pe nesuferitul și necioplitul de Gauche, care degeaba

afirmă că e rentier, vezi cu ochiul liber că se ocupă de afaceri necurate. Nu m-ar mira să aflu că se duce în Orient ca să procure opiu și dansatoare exotice pentru tavernele pariziene. [Ultima frază a fost ștearsă.] Știu, scumpă Emily, că ești o adevărată lady și nu vei încerca să citești ceea ce am șters. Mi-am cam ieșit din fire și am scris ceva nedemn de privirea-ți neprihănită.

Așadar, câte ceva despre cina de astă-seară. Burghezul franțuz, care în ultima vreme a prins curaj și a devenit peste măsură de guraliv, a început să discute plin de sine despre avantajele bătrâneții asupra tinereții. "Eu, iată, sunt mai vârstnic decât toți cei de față", a spus el cu dispreț, de-ai fi zis că-i Socrate. "Sunt cărunți, puhați, nu sunt chipeși, dar să nu credeți, doamnelor și domnilor, că papa Gauche ar fi de acord să schimbe locul cu domniile voastre. Când văd aroganța tinereții lăudându-se în fața bătrâneții cu frumusețea, puterea și sănătatea ei, eu, unul, nu o invidiez câtuși de puțin. Ei, îmi zic, ce mare scofală, cândva am fost și eu așa. Pe când dumneata, dragul meu domnișor, încă nu se știe dacă vei apuca cei 62 de ani ai mei. Eu sunt de două ori mai fericit decât dumneata, pentru că am avut norocul să trăiesc pe lumea asta de două ori mai mult." Și a sorbit din vin, mândru nevoie mare de originalitatea gândirii sale și de logica sa aparent incontestabilă. În clipa următoare, mister Fandorin, care până atunci nu deschisese gura, a spus, cu din senin și cu o mină extrem de serioasă: "Așa și este, fără îndoială, domnule Gauche, dacă privești viața în sens oriental - ca existență într-un singur punct al realității și ca etern prezent. Există însă și un alt raționament, potrivit căruia viața omului este o creație unică și întreagă, pe care o poți judeca doar după ce i-a fost citită ultima filă. Opera aceasta poate fi lungă cât o tetralogie sau scurtă cât o nuvelă. Și totuși, cine poate afirma că un roman voluminos și anost este neapărat mai valoros decât un minunat poem scurt?" Cel mai nostim a fost că rentierul nostru, care chiar este voluminos și anost, nici măcar n-a înțeles că despre el era vorba. Nici chiar când miss Stamp (o ființă deloc proastă, dar ciudată) a chicotit, iar eu am pufnit destul de zgomotos, francezul nu s-a dumirit - a rămas la propria-i convingere. Asta e, cinste lui.

Ce-i drept, în conversația care a urmat, pe când eram de-acum la desert, monsieur Gauche a demonstrat o judecată de bun-simț care m-a surprins. Iată, lipsa unei educații sistematice are avantajele ei: mintea simplă, liberă de constrângerea autorității, este capabilă uneori să emită puncte de vedere interesante și juste.

Judecă și tu: Missis Truffo, acea creatură-amoebă, soția netotului nostru de doctor, a început iarăși să sâsâie ceva despre "mititelul" și "îngerășul" cu care madame Kleber își va fericii bancherul. Cum ea nu vorbește franțuzește, sarcina de a traduce sentințele dulcele despre fericirea familială, de neconceput în lipsa "micuțului", i-a revenit nefericitului soț. Gauche a pufnit ce-a pufnit, după care, deodată, a declarat: "Nu pot fi de acord cu dumneavoastră. Un cuplu conjugal cu adevărat fericit nu are câtuși de puțin nevoie de copii, pentru că soțul și soția își sunt de-ajuns unul altuia. Bărbatul și femeia sunt ca două suprafețe inegale, fiecare având ieșituri și adâncituri. Dacă suprafețele nu se suprapun exact, ai nevoie de un lipici, pentru că fără el n-ai cum păstra întreagă construcția - familia adică. Copiii reprezintă acest lipici. Dacă însă suprafețele se suprapun la modul ideal, ieșitură în adâncitură, lipiciul n-are nici un rost. Uite, de exemplu, eu și soția mea, Blanche. De 33 de ani trăim în perfectă armonie, ne potrivim ca nasturele-n butonieră. La ce ne trebuie nouă copii? Ne simțim perfect și fără ei." Îți poți închipui, Emily, șuvoiul de indignare puritană care s-a vărsat în capul celui ce detrona aceste valori veșnice. Mai zeloasă decât toți la un loc era însăși madame Kleber, care poartă în trupul ei un micuț elvețian. La vederea acelui pântece expus cu grijă și cu ostentație, m-am încordat tot. Parcă vedeam încovrigat înlăuntrul lui un bancher în miniatură, cu mustăcioare răsucite și obrăjori umflați. Cu timpul, soții Kleber vor zămisli neîndoielnic un întreg batalion al Gărzii Elvețiene.

Trebuie să recunosc, adorata mea Emily, că-mi face greată vederea femeilor însărcinate. Sunt dezgustătoare! Zâmbetul acela stupid, animalic, expresia scârboasă de perpetuă atenție acordată propriului pântece. Încerc să mă țin cât mai departe de

madame Kleber. Jură-mi, draga mea, că noi doi nu vom avea niciodată copii. Burghezul cel gras are de o mie de ori dreptate! La ce bun copiii? Doar suntem și așa nemăsurat de fericiți. Trebuie numai să așteptăm sfârșitul acestei despărțiri forțate.

Dar uite, e unsprezece Jură două minute. E timpul să fac măsurătoarea.

Ce blestem! Am scotocit prin toată cabina. Mi-a dispărut sextantul. Nu, nu aiurez! Era în cufăr, împreună cu cronometrul și compasul, și acum nu mai e! Mi-e frică, Emily! O, am presimțit eu! Mi s-au adevărit cele mai nefaste bănuieli!

De ce? Ce-am făcut? Ei sunt gata de orice mârșăvie numai pentru a împiedica întâlnirea noastră! Cum voi putea verifica acum dacă vaporul ține cursul corect?. Renier a fost, știu bine! Am observat cum mă privea noaptea trecută, când mânuiam sextantul pe punte! Ticălosul!

Trebuie să mă duc la căpitan, să-i cer să-l pedepsească. Dar dacă sunt mână în mână? Doamne Dumnezeule, fie-ți milă de mine.

A trebuit să fac o pauză. M-am tulburat în așa hal, încât am fost nevoit să iau picăturile prescrise de doctorul Jenkinson. Și, așa cum mi-a recomandat el, am început să mă gândesc la lucruri plăcute. La cum vom sta, tu și cu mine, pe veranda albă și vom privi în depărtare, încercând să ghicim unde se sfârșește marea și unde începe cerul. Vei zâmbi și-mi vei spune: "Iată, scumpul meu Reggie, suntem împreună." Apoi vom urca într-o cabrioletă și ne vom duce să ne plimbăm de-a lungul țărmului.

Doamne, ce prostii îndrug! Care cabrioletă?

Sunt un monstru și nu voi avea parte de iertare.

Renate Kleber

Se trezi într-o dispoziție excelentă, zâmbi prietenește micuței pete de soare care aluneca pe obrazu-i rotund, la fel de boțit ca perna, și își concentrează atenția asupra pântecelui. Fătul era liniștit, dar teribil de flămând. Până la micul dejun mai erau cincizeci de minute în cap, dar răbdarea nu era punctul forte al Renatei. În plus, pur și simplu nu se pricepea să se plictisească. Dimineata, somnul o părăsea la fel de repede cum o învăluia seara - doar își așeza capul pe palmele puse una peste alta și în clipa următoare visa deja ceva plăcut și vesel.

Fredonând un cântecel frivol despre biata Georgette îndrăgostită de-un coșar, Renate își termină toaleta matinală, își șterse cu infuzie de lavandă fețișoara proaspătă, apoi se pieptănă cu iuțeală și îndemânare: deasupra frunții își înfoie un moț obraznic, își strânse părul des, castaniu într-un coc perfect, iar la tâmpile lăsă liberi doi zuluși. Ieși exact ce trebuia: ceva modest și drăguț. Se uită prin hublou. Același peisaj: malul regulat al canalului, nisipul galben, căsuțele albe de chirpici ale unui sătuc prăpădit. Va fi tare cald. Prin urmare, rochia albă de dantelă, pălărioara de pai cu panglică roșie și, da, să nu uite umbreluța - după micul dejun urmează plimbarea obligatorie. De fapt, îi era lene să scotocească după umbreluță. Nu-i nimic, careva o să i-o aducă.

Renate se răsuci cu vădită satisfacție în fața oglinzii, se privi dintr-o parte, își întinse rochia pe pânțe. La drept vorbind, până una-alta n-aveai ce să vezi.

Folosind statutul privilegiat de doamnă însărcinată, sosi la micul dejun mai devreme decât ora fixată. Chelnerii încă nu terminaseră de așternut masa. Renate porunci pe dată să i se aducă suc de portocale, ceai, cornuri cu unt și tot restul. Când își făcu apariția primul comesean - grăsanul de monsieur

Gauche, și el o pasăre matinală -, viitoarea mămică dăduse deja gata patru cornuri și atacase omleta cu ciuperci. Pe *Leviatan* nu se servea te miri ce mic-dejun cu specific continental, ci un autentic *breakfast* englezesc: rosbif, omletă delicioasă, *pudding* și *porridge*. Partea franceză a consorțiului furniza numai *croissants*. În schimb, prânzul și cina erau dominate de bucătăria franceză. Doar nu se puteau servi în salonul "Windsor" rinichi cu fasole!

Secundul apăru, ca întotdeauna, la ora nouă fix și se interesă plin de solitudine de starea de sănătate a doamnei Kleber. Renate minți că a dormit prost și că se simte total istovită, și asta pentru că hubloul nu se deschide bine și din această pricină aerul e înăbușitor. Locotenentul Renier intră în panică, promise că se va ocupa personal de problemă și va înlătura neajunsul cât ai clipi. Nu mănăcă ouă și friptură - ținea nu știu ce dietă complicată și se hrănea mai ales cu verdețuri. Renate îl compătimea sincer.

Se adunară încetul cu încetul și ceilalți. De regulă, la micul dejun conversația lâncezea: cei mai vârstnici încă nu se dezmeticiseră după o noapte chinuită, tinerii încă nu se treziseră de-a binelea. Era mai mare hazul să observi cum gloaba aceea, Clarissa Stamp, se ține scai de diplomatul bâlbâit. Renate clătină din cap: chiar trebuie să vadă toți cât ești de proastă? Păi, scumpa mea, băiatul ăsta ți-ar putea fi copil, oricât ar fi de impresionante tâmpilele lui cărunte. E oare de nasul unei fandosite bătrâne un asemenea făt-frumos?

Ultimul sosi "ticnitul roșcovan" (așa-i spunea Renate în sinea ei baronetului englez). Plete zburline, ochi roșii, un colț al gurii tresărind - te lua groaza, nu alta. Dar madame Kleber nu se temea de el câtuși de puțin și, când se ivea prilejul, profita să se distreze nițel pe socoteala lui. Chiar și acum îi întinse cu un zâmbet nevinovat vasul cu lapte. Milford-Stokes (auzi, ce nume!), după cum și era de așteptat, își împinse scârbit ceașca de-o parte. Renate știa din experiențele trecute că din acea clipă baronetul nu se va mai atinge de lapte, ci își va bea cafeaua așa, neagră.

– De ce vă feriți în așa hal, domnule? gânguri ea cu voce tremurătoare. Nu vă temeți, graviditatea nu e molipsitoare. În orice caz, nu pentru bărbați, încheie, de-acum cu glas ferm.

Țicnitul îi aruncă o privire distrugătoare, care se lovi de cea care-i venea în întâmpinare, luminoasă și senină. Locotenentul Renier își acoperi cu palma un zâmbet, iar rentierul icni. Până și japonezul surâse la ștrengăria Renatei. Acum, ce-i drept, acest monsieur Aono zâmbea neîncetat, chiar și fără un motiv anume. Poate că la ei, la japonezi, zâmbetul nu înseamnă veselie, ci cu totul altceva. De pildă plictiseală sau dezgust.

După ce termină de zâmbit, monsieur Aono repetă obișnuita sa năzbâtie care-i îngreșoșa pe toți comesenii: scoase din buzunar un șervețel de hârtie, își suflă zgomotos nasul în el, îl mototoli și așeză cu grijă ghemotocul umed pe marginea farfuriei murdare. Poftim și admiră acum această ikebană. Renate citise despre ikebana într-un roman de-al lui Pierre Loti și reținuse acest cuvânt sonor. Interesantă idee, să alcătuiești un buchet nu așa, la întâmplare, ci cu sens filozofic. Ar trebui să încerce și ea cândva.

– Ce flori vă plac? îl întrebă ea pe doctorul Truffo.

Acesta îi tălmăci consoartei întrebarea, apoi răspunse:

– Panseluțele.

Traduse și răspunsul: *pansies*.

– Ador florile, exclamă miss Stamp (iar făcea pe ingenua), dar numai pe cele vii. Cât îmi place să mă plimb pe o pajiște înflorită! Mi se rupe pur și simplu inima când văd cum bielele flori tăiate se ofilesc și-și scutură petalele! De aceea nu permit nimănui să-mi dăruiască un buchet de flori.

Și privirea-i galeșă poposi pe mândrețea de rus.

Mare păcat, altfel te-ar fi asaltat toți cu buchete, își zise Renate, iar cu voce tare îi răspunse:

– După părerea mea, florile sunt încununarea creației divine și consider că este un delict să calci în picioare o pajiște înflorită.

– În parcurile pariziene chiar este considerat un delict, interveni monsieur Gauche. Zece franci amendă. Iar dacă

doamnele îi vor permite unui bătrân necuviincios să fumeze o pipă, el le va povesti o istorioară amuzantă pe tema asta.

– O, doamnele mele, dovediți puțină îngăduință, exclamă Sweetchild, indianistul, scuturându-și bărbuța *à la* Disraeli. Monsieur Gauche este un excelent povestitor!

Se întoarseră cu toții spre Renate cea însărcinată, de care depindea decizia, iar ea își masă insinuant o tâmplă. A, nu, nici gând s-o doară capul, Renate nu făcea decât să amâne plăcuta clipă. Era și ea curioasă să audă istorioara, de aceea încuviință din cap, cu un aer de martir:

– Bine, fumați, dar să-mi facă cineva vânt cu evantaiul.

Întrucât canalia aceea de Clarissa, posesoarea unui somptuos evantai din pene de struț, se prefăcu neatinsă de invitația aceasta, japonezul se văzu nevoit să se sacrifice. Gintaro Aono se așeză alături de elvețiancă și porni să-și agite cu atâta zel sub nasul suferindei evantaiul viu colorat, cu fluturi pictați pe el, încât după un minut Renatei i se făcu de-adevărat negru în fața ochilor din pricina caleidoscopului multicolor. Japonezul primi o dojană pentru fervoarea lui excesivă.

Cât despre rentier, acesta trase cu poftă fumul în piept, slobozi un norișor aromat și începu:

– Mă credeți sau nu, dar povestea este autentică. Lucra în Grădina Luxemburg un grădinar, papa Picard. De patruzeci de ani tot stropea și tăia florile, trei ani mai avea pân' la pensie. Într-o dimineață, iese papa Picard cu stropitoarea, și ce vede: pe un strat cu lalele se lăfăia un filfizon în frac. Se tolănise la soare și lenevea acolo. Pesemne i se trăgea de la vreo petrecere nocturnă: chefuisse până-n zori și nu izbutise să ajungă până acasă, așa că ațipise pe drum.

Gauche își miji ochii, îi cuprinse pe cei prezenți cu o privire șireată și continuă:

– Picard, firește, s-a supărat foc - lalelele erau zdrobite - și i-a spus: "Sculați-vă, domnule, la noi în parc nu ai voie să te culci pe straturile de flori! Amenda-i de zece franci." Petrecărețul a întredeschis un ochi și a scos o monedă de aur: "Ține, bătrâne", zice, "și lasă-mă-n pace. De mult nu m-am odihnit așa bine."

Grădinarul a luat moneda, dar n-a plecat de-acolo. "De plătit ați plătit amenda, dar eu n-am căderea să vă dau voie să rămâneți aici. Faceți bine și sculați-vă." La care domnul și-a deschis și al doilea ochi, dar de ridicat nu s-a grăbit să se ridice. "Cât vrei ca să nu-mi stai în soare? Îți plătesc oricât dacă-mi dai pace și mă lași să ațipesc un ceas." Papa Picard s-a scărpinat la ceafă și a calculat ceva în minte, tot mișcându-și buzele. "Ei bine, domnule, dacă doriți să stați lungit o oră pe un strat cu flori din Grădina Luxemburg, vă costă 84 000 de franci, nici o centimă mai puțin."

Francezul surâse pe sub mustățile-i sure și clătină din cap, parcă admirând impertinența grădinarului.

– Auzi la el, nici o centimă mai puțin, chiar așa i-a zis. Și trebuie să vă spun că acest domn cherchelit nu era un individ oarecare, era bancherul Laffite în persoană, cel mai bogat om din Paris. Iar lui Laffite nu-i stătea în obicei să arunce vorbe-n vânt, spusese "oricât" și gata, nu mai avea ce face. Era rușinos să-și vâre acum coada-ntre picioare și să-și calce cuvântul de bancher. Dar n-avea chef nici să dea atâta bănet așa, chiar de florile mărilor, primului obraznic ieșit în cale. Ce era de făcut?

Gauche ridică din umeri, mimând o dilemă de mare dificultate, și continuă:

– Ce credeți că i-a spus Laffite? "Bine, coțcar bătrân, o să-ți primești cei 84 000 de franci, dar cu o condiție: dovedește-mi că o oră de tăvăleală pe stratul tău blestemat de flori merită banii ăștia. Dacă n-o să-mi poți dovedi, mă scol în clipa asta, te croiesc cu bastonul pe spinare, și acest mic act de huliganism o să mă coste doar patruzeci de franci amendă administrativă."

Țicnitul de Milford-Stokes izbucni în hohote sonore de râs și-și scutură aprobator chica roșcovană, dar Gauche își înălță degetul îngălbenit de tutun: adică, nu te-nveseli încă, asta nu-i tot.

– Și ce credeți, doamnelor și domnilor? Papa Picard nu și-a pierdut defel cumpătul și a început să înșire bilanțul: "Peste o jumătate de ceas", zice, "fix la opt, o să vină domnul director al grădinii, o să vă vadă pe stratul cu flori și-o să înceapă să urle la

mine să vă mut de-aici. Dar eu n-o să pot face asta, pentru că domnia voastră o să-mi plătiți nu pentru o jumătate de oră, ci pentru o oră întreagă. O să-ncep să mă cert cu domnul director, și dumnealui o să mă dea afară, fără pensie sau alocație de subzistență. Mai am trei ani până la pensie, iar stipendia care mi s-ar cuveni ar fi de 1 200 de franci pe an. Și am de gând să trăiesc în pace încă douăzeci de ani, de unde rezultă deja 24 000. Acum, locuința. Pe mine și pe bătrâna mea or să ne dea afară din casa municipalității. Se pune întrebarea unde-o să locuim. Va trebui să cumpăr o casă. Or, o căsuță modestă, cu grădină, undeva pe Loara, te duce la cel puțin 20 000. Și-acum, domnule, gândiți-vă și la reputația mea. Patruzeci de ani m-am cocoșat trudind în grădina asta cu cinste și credință și, pe oricine-ați întreba, v-ar spune că papa Picard e om cinstit. Și-acum, așa, din senin, să cadă asemenea rușine pe capul meu cărunt! Doar asta se cheamă corupție! Câte-o mie de franci pentru fiecare an de slujbă ireproșabilă nu cred că-i mare lucru drept compensație morală. Și, uitate-așa, totul face exact 84 000." Laffite a izbucnit în râs, s-a tolănit mai confortabil pe flori și a închis iarăși ochii. "Vino peste o oră, maimuță bătrână", zice. "O să-ți primești banii promiși." Asta a fost, doamnelor și domnilor, minunata istorioară.

– Așadar a p-prețuit un an de comportament ireproșabil la o mie de franci? surâse diplomatul rus. Ieftin. Fără îndoială, a făcut rabat pentru v-vânzările de flori cu toptanul.

Cei de față începură să comenteze cu însuflețire anecdota, exprimând cele mai diverse opinii, în vreme ce Renate Kleber își aținti cu mult interes privirea asupra lui monsieur Gauche, care-și deschisese cu o expresie satisfăcută mapa neagră și, sorbind din ciocolata care se răcise, răsfoia niște hârtii. Interesant exemplar moșulică ăsta, nimic de zis. Dar ce secrete o fi păstrând el acolo? De ce le ascunde cu atâta grijă?

De multă vreme Renatei nu-i dădeau pace aceste întrebări. În vreo două rânduri, cu îndreptățirea pe care i-o conferea statutul ei de viitoare mamă, chiar încercase să se uite peste umărul lui Gauche pe când acesta făcea niște vrăji deasupra

mapei ponosite, dar bădăranul cel mustăcios închisese destul de grosolan dosarul în nasul doamnei, ba chiar o mai și amenințase cu degetul - nu e voie, adică.

Și totuși, astăzi se petrecu ceva remarcabil. Când, ca de obicei, monsieur Gauche se ridică de la masă înaintea celorlalți, din mapa lui misterioasă lunecă fără zgomot o hârtie, care ateriză ușurel pe podea. Rentierul nu observă, cufundat cum era în gânduri nu tocmai vesele, și ieși din salon. Nici nu se închisese bine ușa în urma lui, că Renate își și săltase sprinten trupul abia îngroșat în talie. Însă nu doar ea dovedise un asemenea spirit de observație. Bine crescută miss Stamp - ca să vezi ce creatură vioaie era - zbură prima până la foaie.

– A, se pare că domnul Gauche a pierdut ceva! exclamă ea, culegând la iuteală hârtiuța și înfigându-și în ea privirea scăpărătoare. Fug să-l ajung din urmă și să i-o dau.

Dar madame Kleber înhățase deja cu degetele-i tenace marginea hârtiei și nu avea intenția să-i dea drumul.

– Ce-i asta? întrebă ea. O tăietură dintr-un ziar? Ce interesant!

În clipa următoare, în jurul celor două doamne se și adunaseră toți cei de față, mai puțin prostănațul acela de japonez, care nu contenea să agite aerul cu evantaiul lui, și miss Truffo, care privea cu reproș acest amestec strigător la cer în intimitatea cuiva.

Iată ce conținea tăietura din ziar:

"CRIMA SECOLULUI" - O NOUĂ ABORDARE?

Asasinarea diabolică a zece oameni, săvârșită în urmă cu trei zile pe rue de Grenelle, continuă să tulbure mințile parizienilor. Până acum au avut întâietate două versiuni: cea privind existența unui doctor maniac și cea referitoare la o sectă de fanatici - hinduși setoși de sânge, care se închină zeului Shiva. Și totuși, ziarul nostru, *Le Soir*, care a întreprins o anchetă independentă, a reușit să pună în lumină o împrejurare ce va conduce pesemne la o nouă abordare a cazului. Se pare că, în ultimele săptămâni de viață,

răposatul lord Littleby a fost zărit de cel puțin două ori în compania domnișoarei Marie Sanfon, o aventurieră de talie internațională, bine cunoscută de poliția din mai multe țări. Baronul de M., un prieten apropiat al răposatului, a declarat că lordul a fost subjugat de o anume damă și că în seara zilei de 15 martie se pregătea, pare-se, să meargă la Spa, la o întâlnire romantică. Nu cumva urma să aibă un *rendez-vous* chiar cu domnișoara Sanfon, întâlnire împiedicată de criza de gută pe care bietul colecționar s-a întâmplat să o aibă într-un moment atât de nepotrivit? Redacția nu-și asumă îndrăzneala de a lansa o versiune proprie, dar consideră totuși de datoria ei să atragă atenția comisarului Gauche asupra acestei circumstanțe deosebite. Rămâneți încredințați că vom prezenta noi informații pe marginea acestui subiect.

Epidemia de holeră e pe cale de a se stinge

Direcția municipală de sănătate informează că focarele de holeră, a căror combatere s-a declanșat încă de la începutul verii, au fost definitiv izolate. Măsurile profilactice energice luate de medicii parizieni au dat rezultate pozitive și putem spera că epidemia aceasta periculoasă, care a izbucnit în iulie, a înce...

– Ce-o mai fi și asta? se încruntă Renate a nedumerire. Care crimă, care holeră?

– Holera n-are aici nici un amestec, spuse profesorul Sweetchild. Pur și simplu așa a fost tăiată pagina de ziar. E vorba, fără îndoială, de crimele de pe rue de Grenelle. Cum, n-ați auzit? Toate ziarele au scris despre cazul acesta răsunător.

– Eu nu citesc ziarele, răspunse cu demnitate madame Kleber. În starea mea, îmi provoacă prea multă enervare. Și, în orice caz, n-are nici un rost să aflu despre tot felul de mârșăvii.

– Comisarul Gauche? întrebă, cu ochii pe jumătate închiși, locotenentul Renier, după ce mai parcurse o dată nota din ziar. Nu cumva e vorba de monsieur Gauche al nostru?

Miss Stamp scăpă un mic strigăt:

– Nu se poate!

În acest moment, se apropie de ei și nevasta doctorului. Era într-adevăr o știre senzațională și începură să vorbească cu toții, de-a valma:

– Poliția! Aici e implicată poliția franceză! zbieră agitat sir Reginald.

Renier mormăi:

– Iată de ce căpitanul mă tot întreba ce se petrece în salonul "Windsor"...

Mister Truffo îi traducea, din obișnuință, consoartei sale, iar rusul luase în stăpânire tăietura de ziar și o studia cu luare-aminte.

– Povestea cu fanaticii indieni e un nonsens absolut, declară Sweetchild. Am afirmat asta de la bun început. În primul rând, nu există nici un fel de sectă însetată de sânge a adeptilor lui Shiva. În al doilea rând, după cum se știe, statueta a fost găsită. Ar fi aruncat-o un fanatic religios în Sena?

– Da, problema statuetei lui Shiva este, într-adevăr, o enigmă, dădu din cap miss Stamp. S-a scris că era perla colecției lordului Littleby. E adevărat, domnule profesor?

Indianistul ridică disprețuitor din umeri:

– Cum să vă spun, doamnă... Colecția lordului Littleby este de dată recentă, să tot aibă vreo douăzeci de ani. Într-un asemenea interval de timp nu poți alcătui o colecție deosebită. Se zvonește că răposatul s-a chivernisit binișor în timpul înăbușirii răskoalei șipailor din 1857. Renumitul Shiva, de pildă, i-a fost "dăruit" lordului de către un oarecare maharajah, pe care îl amenința curtea marțială pentru uneltiri în favoarea răsculaților. Or, Littleby a lucrat ani buni în procuratura militară indiană. Fără îndoială, în colecția lui există multe exponate valoroase, dar selecția lor este destul de confuză.

– Dar spuneți-mi odată, de ce a fost ucis lordul acesta al dumneavoastră? ceru imperativ Renate. Nici monsieur Aono nu știe nimic, așa e? apelă ea la sprijinul japonezului, care stătea în picioare, la distanță de ceilalți.

Japonezul zâmbi doar cu gura și se înclină, iar rusul mimă aplauze.

– Bravo, madame Kleber. Ați identificat întrebarea e-esențială. Am urmărit cazul în presă. Cauza acestei crime este, în opinia mea, problema cea m-mai importantă, este cheia spre soluționarea misterului. De ce? În ce scop au fost uciși zece oameni?

– O, dar e atât de simplu! interveni miss Stamp, ridicând din umeri. Criminalul a plănuit să fure tot ceea ce era mai valoros, însă și-a pierdut stăpânirea de sine atunci când a dat nas în nas cu proprietarul. Doar credea că lordul nu este acasă. Fără îndoială, una e să înțepi cu seringă, cu totul alta e să crăpi capul unui om. De fapt, nu știu asta, n-am încercat, adăugă ea, tresărind. Pe criminal l-au lăsat nervii și nu și-a dus treaba până la capăt. Iar în ce privește statueta aruncată în râu, zise ea, căzând pe gânduri, pesemne este chiar obiectul acela greu care a sfărâmat capul bietului Littleby. E foarte posibil ca asasinului să nu-i fie străine sentimentele omenеști și să-i fi fost greu sau chiar imposibil să țină în mâini arma însângерată a crimei. S-a dus pe malul Senei și a aruncat-o în apă.

– În ceea ce privește arma crimei, această ipoteză e foarte plauzibilă, încuviință diplomatul. Sunt de aceeași p-părerе.

Fata bătrână se îmbujoră ușor de plăcere, dar se fâstâci vădit când întâlni privirea batjocoritoare a Renatei.

– *You are saying outrageous things*^[1], o muștră nevasta doctorului pe Clarissa Stamp, după ce ascultă până la capăt traducerea celor spuse mai devreme. *Shouldn't we find a more suitable subject for table talk?*^[2]

Dar apelul creaturii spălăcite fu în van.

– După părerea mea, cel mai misterios aspect în toată povestea asta mi se pare moartea servitorilor! se amestecă și lunganul de indianist în dezbaterea pe teme criminologice. Cum se face că l-au lăsat să le injecteze orice mizerie? Doar nu i-a forțat cu arma la tâmplă, asta e sigur! Mai mult, erau printre ei doi paznici, și fiecare avea la brâu un toc cu un revolver. Iată care-i misterul!

– Eu am altă ipoteză, interveni cu o expresie solemnă Renier, și sunt gata să mi-o susțin în orice împrejurare. Asasinatele de pe rue de Grenelle au fost săvârșite de un individ înzestrat cu excepționale capacități mesmerice. Servitorii erau în stare de transă mesmerică, e unica explicație posibilă! "Magnetismul animal" reprezintă o forță teribilă. Un manipulator experimentat poate face cu dumneavoastră orice-i trăsnește prin cap. Da, da, madame, se adresă locotenentul doamnei Truffo, care se strâmba incredulă. Absolut orice.

– *Not if he is dealing with a lady*^[3], ripostă ea cu severitate.

Mister Truffo, obosit de rolul de tălmaci, își șterse cu batista fruntea lucind de sudoare și se lansă în apărarea concepțiilor științifice:

– Îmi permit să nu fiu de acord cu domnia voastră, începu el să turuie în franțuzește, cu un accent puternic. S-a recunoscut de multă vreme că teoria domnului Mesmer este nefondată științific. Puterea mesmerismului sau, cum e numit astăzi, a hipnotismului a fost mult exagerată. Onorabilul James Braid a demonstrat convingător că doar indivizii sugestionabili psihic pot fi supuși influenței hipnotice, și asta numai în cazul în care au deplină încredere în hipnotizator și sunt de acord să se supună hipnozei.

– Se vede imediat, dragă doctore, că dumneata nu ai călătorit în Orient, zise Renier, dezvelindu-și dinții albi într-un zâmbet. În orice bazar indian un fachir poate arăta asemenea minuni ale artei mesmerice, încât și cel mai înverșunat sceptic rămâne cu gura căscată. Ca să nu mai vorbim de scamatorii! Am asistat odată la Kandahar la o execuție publică. Potrivit legii musulmane, hoția se pedepsește cu tăierea brațului drept. Procedura este atât de dureroasă, încât adesea cei supuși ei mor din cauza șocului. Cu acel prilej hoțul era un biet copil. Dat fiind că fusese prins a doua oară, judecătorul nu mai avusese încotro și se văzuse nevoit să-l condamne la pedeapsa stabilită de *sharia*. Judecătorul era însă un om milostiv și a poruncit să fie chemat un derviş vestit prin puterile sale miraculoase. Dervişul i-a pus condamnatului mâinile la tâmple, l-a privit în ochi, i-a

șoptit ceva și copilul s-a liniștit, ba chiar a încetat ca prin farmec să tremure. Pe chip i-a apărut un zâmbet straniu, care nu a dispărut nici măcar în clipa în care securea călăului i-a tăiat mâna din cot! Am văzut asta cu ochii mei, vă jur!

Renate se înfurie:

– O, ce mârșăvie! Dumneata, Charles, cu Orientul dumitale! O să mi se facă rău imediat!

– Iertați-mă, madame Kleber, se alarmă locotenentul. Voiam doar să demonstrez că, în comparație cu așa ceva, niște injecții, acolo, sunt fleacuri.

– Îmi permit din nou să nu fiu de acord cu domnia voastră...

Doctorul, încăpățânat, tocmai se pregătea să-și susțină punctul de vedere, dar în clipa aceea ușa salonului se deschise și intră rentierul - sau polițistul -, într-un cuvânt, monsieur Gauche.

Se întoarseră cu toții spre el oarecum tulburați, de parcă ar fi fost surprinși făcând ceva nu tocmai decent.

Gauche le cercetă rapid chipurile, apoi văzu nenorocita aceea de tăietură de ziar în mâna diplomatului și se întunecă la față.

– Uite unde era... Exact de asta mă și temeam.

Renate se apropie de bunicuțul cu mustață sură, îi măsoară neîncrezătoare, din cap până-n picioare, statura masivă și-l întrebă brusc:

– Sunteți într-adevăr polițist, monsieur Gauche?

– Nu cumva sunteți acel comisar Gauche c-care a condus investigațiile în cazul "Crima secolului"? preciză Fandorin. (Aha, așa îl cheamă pe diplomatul rus, își aminti Renate.) În ce fel să ne explicăm în acest caz mascarada dumneavoastră și prezența dumneavoastră la bord?

Gauche fornăi câteva clipe, mișcă din sprâncene și își vârî mâna în buzunar după pipă. Era limpede că-și muncea creierul din răspuțeri, gândindu-se ce poate răspunde.

– Luați loc, doamnelor și domnilor, spuse el în cele din urmă, cu o voce de bas foarte impresionantă. De vreme ce s-a întâmplat, hai să jucăm deschis. Luați loc, luați loc, nu cumva, ferească Domnul, să i se taie cuiva picioarele.

– Ce glume-s astea, monsieur Gauche? rosti nemulțumit locotenentul. Cu ce drept comandați aici, și încă în prezența primului locțiitor al căpitanului?

– O să-ți explice asta însuși căpitanul, tinere, îi răspunse Gauche, aruncându-i o privire ostilă. E la curent cu acest caz.

Renier tresări și se așeză la masă, urmând exemplul celorlalți.

Morocănosul acela guraliv și blajin, cum se obișnuise Renate să-l considere pe rentierul parizian, se comporta acum cu totul altfel. În felul în care își înălța umerii apăruse o anume prestanță, gesturile îi deveniseră poruncitoare, în priviri i se aprinsese o sclipire tăioasă. Până și felul calm și ferm în care prelungea pauza spunea multe. Privirea insistentă a falsului rentier se fixă, rând pe rând, asupra fiecăruia dintre cei prezenți, iar Renate observă că unii chiar se făcură mici sub căutătura grea. Trebuia să recunoască în sinea ei că și ea începea să fie neliniștită, dar, rușinându-se, scutură nepăsătoare din cap: e polițist, ei și, ce-i cu asta? Până la urmă nu-i decât un boșorog gras și hodorogit, atâta tot.

– Hai, nu ne mai ține pe jar, monsieur Gauche, spuse ea sarcastic. Starea de neliniște nu-mi priește.

– Motive de neliniște are, desigur, doar unul dintre cei prezenți, răspunse el misterios. Dar despre asta, mai târziu. Pentru început, permiteți-mi să mă prezint încă o dată onorabilului public. Da, mă numesc Gustave Gauche, dar nu sunt rentier - din păcate, nu am de unde primi vreo rentă. Sunt, doamnelor și domnilor, comisar în poliția judiciară pariziană și lucrez în secția care se ocupă de infracțiunile cele mai dificile și mai complicate. Funcția mea poartă numele de "anchetator penal pentru cazuri de extremă importanță", sublinie comisarul cu emfază.

În salon domnea o liniște mormântală, întreruptă doar de șoaptele precipitate ale doctorului Truffo.

– *What a scandal!*^{4} chițăi nevasta doctorului.

– Am fost nevoit să pornesc în această călătorie, și incognito pe deasupra, pentru că...

Gauche începu să-și sugă energic obrazii, în încercarea de a-și reaprinde pipa.

– ...pentru că poliția pariziană are temeiuri îndreptățite să presupună că aici, pe *Leviatan*, se află omul care a săvârșit crimele de pe rue de Grenelle.

Salonul fu străbătut de un foșnet ușor, apoi se auzi un "Aa!" unanim.

– Presupun că ați apucat să dezbateți deja fațetele acestui caz misterios.

Comisarul își scutură bărbia dublă în direcția tăieturii de ziar, care se afla în continuare în mâna lui Fandorin.

– Și asta încă nu-i tot, doamnelor și domnilor. Știu cu precizie că asasinul călătorește cu clasa întâi... (din nou un suspin colectiv)... și, mai mult, se află acum în acest salon, încheie viguros Gauche.

Se așează în fotoliul tapisat cu atlas, de lângă fereastră, și își încrucișă mâinile ceva mai jos de lanțul de argint al ceasului, așteptând o reacție.

– Imposibil! exclamă Renate, cuprinzându-și fără să vrea pânțele în mâini.

Locotenentul Renier sări în picioare.

Baronetul roșcovan izbucni în hohote de râs și începu să aplaude demonstrativ.

Profesorul Sweetchild înghiți spasmodic în sec și își scoase ochelarii.

Clarissa Stamp încremeni, strângând între degete broșa din argint de pe guler.

Japonezului nu-i tresări nici un mușchi de pe față, dar zâmbetul politicos îi dispăru brusc.

Doctorul își apucă soția de braț, uitând să-i traducă exact ceea ce era mai important, dar missis Truffo, judecând după ochii holbați de spaimă, pricepuse și singură despre ce era vorba.

Iar diplomatul întrebă cu voce scăzută:

– Care-i motivul acestei supoziții?

– Prezența mea aici, răspunse imperturbabil comisarul. Este de-ajuns. Există și alte rațiuni, dar deocamdată n-are rost să le

aflați... Asta e, spuse polițistul, și din vocea lui răzbătu o vădită dezamăgire.

– Ei, dar văd că nimeni nu se grăbește să leșine și să strige: "Arestați-mă, eu sunt criminalul!" Firește, nici nu contam pe asta. În acest caz, iată care-i situația, continuă el, ridicându-și amenințător degetul umflat și bont. Nu are nimeni voie să vorbească despre asta cu ceilalți pasageri. N-ar fi în interesul dumneavoastră - zvonul s-ar răspândi într-o clipă și ați fi priviți ca niște ciumați. Nu încercați să vă mutați în alt salon, așa n-ați face decât să-mi întăriți bănuielile. Oricum n-ați reuși, am o înțelegere în acest sens cu căpitanul.

Renate îngăimă cu voce tremurătoare:

– Monsieur Gauche, dragule, n-ați putea să mă scutiți măcar pe mine de acest coșmar? Mi-e frică să stau la aceeași masă cu un criminal. Dacă-mi pune otravă-n mâncare? De-acum nu voi mai putea înghiți nici o îmbucătură. Știți bine, pentru mine emoțiile sunt periculoase. N-o să spun nimănui, nimănui, pe onoarea mea!

– Regret, madame Kleber, răspunse sec detectivul, dar nu va exista nici o excepție. Am motive să-l bănuiesc pe fiecare dintre cei prezenți, și pe dumneavoastră nu în ultimul rând.

Cu un geamăt surd, Renate se sprijini de spătarul scaunului, iar locotenentul Renier izbi supărat cu piciorul în podea.

– Cum vă permiteți, domnule... "anchetator pentru cazuri de extremă importanță"! Îi voi raporta neîntârziat toate acestea căpitanului Cliff !

– Raportați, spuse indiferent Gauche, dar nu chiar acum, ceva mai târziu. Încă nu mi-am încheiat micul discurs. Așadar, deocamdată nu știu precis care dintre dumneavoastră este clientul meu, dar sunt aproape, foarte aproape de țintă.

Renate se aștepta ca după aceste cuvinte să urmeze o privire grăitoare și se aplecă în față. Dar nu, polițistul se uita la pipa lui idioată. Cel mai probabil mințise, nu avea pe nimeni în vizor.

– Bănuți o femeie, asta e limpede, zise miss Stamp, plesnindu-și nervoasă palmele. Altfel de ce ați avea asupra dumneavoastră nota aceea despre nu știu care Marie Sanfon? Cine-i această

Marie Sanfon? De fapt, ce contează cine e? Ce prostie, să bănuiești o femeie! E oare capabilă o femeie de o faptă atât de abominabilă?

Missis Truffo se ridică năvalnic în picioare, gata, pare-se, să se alinieze sub stindardul solidarității feminine.

– Despre *mademoiselle* Sanfon vom vorbi, poate, altă dată, răspunse agentul, măsurând-o pe Clarissa Stamp cu o privire enigmatică. Cât despre articolele din ziare, am aici cu vârf și-ndesat, și fiecare cuprinde câte-o versiune.

Gauche își deschise mapa neagră și răsfoi un teanc de tăieturi din ziare.

– Sunt, de fapt, cu zecile. Gata, doamnelor și domnilor, v-aș ruga să nu mă mai întrerupeți! Vocea polițistului era acum de oțel. Da, printre noi se află un criminal periculos, poate un psihopat. (Renate observă cum profesorul se îndepărta, cu scaun cu tot, de Reginald.) De aceea vă rog pe toți să vă păstrați vigilența. Dacă observați ceva ieșit din comun, fie și un cât de neînsemnat amănunt, veniți imediat la mine. Sigur, cel mai bine ar fi ca asasinul să se căiască sincer, oricum n-are scăpare. Acum, în ce mă privește, am încheiat.

Missis Truffo ridică școlărește mâna:

– *In fact, I have seen something extraordinary only yesterday! A charcoal-black face, definitely not human, looked in at me from outside while I was in our cabin! I was so scared!* spuse ea și se întoarse spre soțior, împungându-l cu cotul. *I told you, but you paid no attention!*^[5]

– O, se trezi și Renate, mie mi-a dispărut din trusa de toaletă o oglinjoară în ramă de baga veritabilă.

Domnul Țicnit vru, pare-se, să anunțe și el ceva, dar nu mai apucă - monsieur Gauche își închise mânios mapa:

– Să nu vă bateți joc de mine! Sunt copoi bătrân! Pe Gustave Gauche nu-l faci să piardă urma! Dacă va fi necesar, debarc la țărm toată onorabila dumneavoastră ceată și ne lămurim acolo cu fiecare în parte! Zece oameni au fost uciși, asta nu-i de glumă! Reflectați, doamnelor și domnilor, reflectați!

Ieși din salon, trântind zgomotos ușa în urma lui.

– Domnilor, eu nu mă simt prea bine, rosti cu voce slabă Renate. Mă duc în cabina mea.

– Vă conduc, madame Kleber, se repezi imediat Charles Renier. E de-a dreptul incredibil! Câtă grosolănie!

Renate îl îndepărtă:

– Vă mulțumesc, nu e nevoie. Ajung și singură.

Traversă încăperea cu pas nervos, iar când ajunse lângă ușă se sprijini o clipă de perete. Pe coridorul pustiu iuți pasul. Renate intră în cabină, trase de sub canapea sacul de voiaj și-și vârî mâna tremurândă sub căptușeala de mătase. Chipul îi era palid, dar plin de hotărâre. Degetele ei găsiră într-o clipă cutiuța metalică.

În ea, cu sclipiri reci de sticlă și oțel, se afla o seringă.

Clarissa Stamp

Neplăcerile începură pentru ea încă din zori. Clarissa distinse limpede două noi riduri mititele, ca două raze abia vizibile, care se întindeau de la colțul ochilor spre tâmple. Numai soarele e de vină. E atât de strălucitor în aceste locuri, încât nici umbreluța, nici pălăria nu te salvează. Clarissa se examinează îndelung în nemiloasa suprafață șlefuită, apoi își întinse pielea cu degetul, sperând că erau, poate, lăsate de pernă și se vor întinde la loc. Își încheie cercetarea, își răsuci gâtul și descoperi în spatele urechii un fir de păr alb. În clipa aceea se întristă de-a binelea. Poate tot soarele e de vină? Îi decolorează părul? Nu, miss Stamp, nu te mai amăgi. După cum a spus poetul:

Și alba răsuflare-a lui noiembrie

Ți-a mâhnit sufletul, pletele-argintându-ți.

Își puse ținuta în ordine mai meticulos ca de obicei. Smulse fără milă firul alb. Era o prostie, desigur. John Donne, pare-se, spunea că secretul fericirii unei femei constă în știința ei de a trece de la o vârstă la alta, și că femeia are trei vârste: de fiică, de soție și de mamă. Dar cum putea ea trece de la cea de-a doua la cea de-a treia dacă nu fusese niciodată măritată?

Cea mai bună metodă de a scăpa de asemenea gânduri era o plimbare la aer curat, așadar Clarissa ieși pe punte. Deși *Leviatan* părea nesfârșit, fusese de multă vreme măsurat de pașii ei egali și domoli - în orice caz, puntea superioară, destinată pasagerilor de la clasa întâi. Perimetrul ei avea 355 de pași. Șapte minute și jumătate, dacă nu te oprești să admiri marea sau să pălăvrăgești cu vreo cunoștință.

La un ceas atât de matinal nu era nici un cunoscut pe punte, și Clarissa își încheie nestingherită promenada de-a lungul

tribordului, până la pupa. Vaporul spinteca lin suprafața cafenie a Mării Roșii, iar în urma elicei puternice se întindea spre orizont o dâră leneșă, alburie. O, ce cald e!

Se uită cu invidie la marinarii care lustruiau alama balustradelor, o punte mai jos. Ce bine trebuie să le fie îmbrăcați așa, doar în pantaloni din pânză de in - nu tu corsaj, nu tu pantalonași, nu tu ciorapi cu jartiere strânse, nu tu rochie lungă. Îți vine să-l pizmuiești fără voie și pe sălbaticul acela de mister Aono, care se plimbă de colo-colo pe vapor înveșmântat în chimonoul lui japonez și nimeni nu se miră, doar e asiatic.

Se imaginează șezând într-un șezlong de pânză, goală-goluță. Ba nu, ar purta totuși o tunică ușoară, precum grecoaiacele din Antichitate. Și ar fi ceva absolut normal. Peste un secol, când omenirea se va debarasa definitiv de prejudecăți, o asemenea ținută va fi cât se poate de firească.

Foșnind pe anvelopele din cauciuc, îi venea în întâmpinare, pe un triciclu american, mister Fandorin. Se spunea că acest exercițiu dezvoltă admirabil elasticitatea mușchilor și întărește inima. Diplomatul purta un costum sport ușor: pantaloni cadrilați, pantofi din gutapercă cu jambiere, sacou scurt, cămașă albă cu gulerul descheiat. Fața bronzată i se luminează într-un zâmbet prietenos. Mister Fandorin își săltă ușor casca de plută și trecu pe lângă ea ca o adiere. Nu se opri.

Clarissa oftă. Plimbarea se dovedise un eșec: nu reușise decât să-și umezească de transpirație lenjeria. Se văzu nevoită să se întoarcă în cabină și să se schimbe.

Fandosita aceea de madame Kleber îi strică și micul dejun. Ce știință uluitoare de a face din propria-ți slăbiciune un instrument de exploatare! Exact în clipa în care cafeaua din ceașca Clarissei se răcise până la temperatura dorită, insuportabila elvețiancă începu să se plângă că se sufocă și o rugă să-i slăbească șnurul de la corset. De regulă, Clarissa se prefăcea că nu aude văicărelile Renatei Kleber și se găsea întotdeauna un voluntar, dar pentru o asemenea acțiune delicată nu se cuvenea să apelezi la bărbați, iar missis Truffo, ca un făcut, lipsea - își ajuta soțul să îngrijească o doamnă care se

îmbolnăvise. Se pare că ființa aceea insipidă fusese soră de caritate. Totuși, ce ascensiune socială pentru ea: acum e soția medicului-șef, ia masa la clasa întâi!

Încearcă să se poarte ca o lady britanică atâta doar, - exagerează cam mult.

Așadar, în final se văzu nevoită să se ocupe de șnururile doamnei Kleber, iar între timp cafeaua i se răci fără speranță. Un fleac, desigur, dar prea se adunau ghinioanele.

După micul dejun ieși la o mică plimbare, făcu zece pași și obosi. Într-un rând, profitând că nu era nimeni prin preajmă, își aruncase cu grijă privirea pe mica fereastră a cabinei nr. 18. Mister Fandorin era așezat la *secrétaire*, îmbrăcat într-o cămașă albă, peste care erau petrecute niște bretele roș-albastru-albe, și bătea îngrozitor de tare cu degetele într-un aparat ciudat, negru, din fier, cu un valț mic și rotund și cu nenumărate butonașe. Clarissa, intrigată, uitase de orice precauție și fusese surprinsă la locul faptei. Diplomatul sărise de pe scaun, se înclinase, își îmbrăcase vestonul și se apropiase de fereastra deschisă.

– Este o m-mașină de scris Remington, o lămurise el. Ultimul model, abia s-a pus în vânzare. Un obiect extrem de convenabil, miss Stamp, și foarte ușor. O pot căra fără mare efort doi hamali. Este indispensabil într-o c-călătorie. Vedeți, tocmai îmi exersam viteza de scriere, copiam ceva din Hobbes.

Clarissa, încă îmbujorată de jenă, doar dăduse din cap și se îndepărtase.

Se așezase în apropiere, sub o copertină în dungi, la umbră. Adia o briză răcoroasă. Deschisese *Mănăstirea din Parma* și începuse să citească despre dragostea neîmpărtășită a frumoasei, dar trecutei ducese Sanseverina pentru tânărul Fabricio del Dongo. Înduioșată peste măsură, își ștersese cu batista o lacrimă și, ca un făcut, chiar atunci apăruse pe punte Fandorin: costum alb, pălărie panama cu boruri largi, baston. Chipeș ca nimeni altul.

Clarissa îl chemase. El se apropiase, făcuse o plecăciune în fața ei, se așezase alături. Citise titlul de pe copertă și spusese:

– Fac p-prinsoare că ați sărit peste descrierea Bătăliei de la Waterloo. Și e păcat, este cel mai bun pasaj din întreaga operă a lui Stendhal. Nu mi-a fost dat să citesc vreodată o mai reușită descriere a războiului.

– Cum de v-ați dat seama? îl întreabă ea, curioasă. Sunteți cumva clarvăzător?

– Femeile sar întotdeauna scenele de război, îi răspunsese Fandorin ridicând din umeri. În orice caz, cele cu temperamentul dumneavoastră.

– Și ce temperament am eu? îl întrebase insinuant Clarissa, simțind însă și ea că n-o prinde aerul de cochetă.

– Atitudine sceptică față de propria persoană și romantică față de lume.

O privise înclinându-și ușor capul.

– Mai pot spune că s-a petrecut o schimbare bruscă în viața dumneavoastră și că ați suferit un șoc puternic.

Clarissa tresărise și își privise interlocutorul cu spaimă nedisimulată.

– Nu vă speriați, o liniști uimitorul diplomat. Nu știu absolut nimic despre dumneavoastră. Pur și simplu mi-am dezvoltat, cu ajutorul unor exerciții speciale, spiritul de observație și capacitățile analitice. De regulă, mi-e de-ajuns un detaliu nesemnificativ pentru a recompune întregul tablou. Arătați-mi fie și acest cerculeț cu două găurele (și ridică mâna, delicat, spre un nasture mare, trandafiriu, care împodobeja jacheta ei) și vă voi spune pe loc cine l-a pierdut - un p-porc foarte mare sau un elefântel foarte mic.

Clarissa îl întrebase surâzând:

– Așadar, dumneavoastră vedeți prin oricine ca prin sticlă?

– Nu chiar așa, dar văd multe. De pildă, ce îmi puteți spune despre domnul de colo?

Fandorin îi arătase un bărbat solid, cu mustați mari, care privea prin binoclu malul pustiu.

– Este mister Babble, el...

– Opriți-vă! o întrerupse Fandorin. Voi încerca să ghicesc eu.

Îl privise cam jumătate de minut pe mister Babble, apoi spusese:

– Călătorește pentru prima oară în Orient. Căsătorit recent. Fabricant. Afacerile-i merg prost, de aceea domnul acesta miroase a faliment iminent. Își petrece aproape tot timpul în sala de biliard, dar joacă prost.

Clarissa se mândrise întotdeauna cu spiritul ei de observație și acum îl privi cu mai multă luare-aminte pe mister Babble, industriașul din Manchester.

Fabricant? Mă rog, asta se putea deduce. Din moment ce călătorește la clasa întâi, înseamnă că e bogat. Că nu-i aristocrat se vede clar după chip. Nici a negustor nu aduce - redingota e prea lăbărțată, și nici n-are expresia aceea șmecheră. Mă rog.

Recent căsătorit? Ei, dar asta-i limpede: verigheta de pe inelar sclipește atât de tare, încât îți dai pe loc seama că-i nou-nouță. Joacă adesea biliard? Asta de unde-a mai luat-o? A, da, vestonul îi e mânjit cu cretă.

– De unde ați dedus că mister Babble călătorește pentru prima oară în Orient? îl întrebase ea. De ce miroase a faliment? Ce anume vă face să afirmați că joacă prost biliard? Ați fost cumva în sală și ați văzut cum joacă?

– Nu, n-am fost în sala de biliard pentru că nu pot să sufăr jocurile de noroc și, la drept vorbind, îl văd pentru prima oară pe acest domn, răspunsese Fandorin. Că face prima sa călătorie pe această rută o demonstrează tenacitatea cu care admiră malurile pustii. Dacă nu ar fi fost așa, mister Babble ar fi știut că până la strâmtoarea Bâb-el-Mandeb nu va fi nimic interesant de văzut pe malul acela. Asta-i unu. Afacerile acestui domn merg foarte prost, altfel pentru nimic în lume nu s-ar fi aventurat într-o călătorie atât de lungă, și încă imediat după căsătorie. De ce și-ar părăsi un asemenea viezure vizuina? Numai dacă ar simți că sfârșitul lumii e iminent, în nici un caz mai devreme. Asta-i doi.

– Dar dacă a plecat în luna de miere împreună cu soția? întrebase Clarissa, care știa că mister Babble călătorește singur.

– Și lânchezește de unul singur pe punte sau își petrece timpul în sala de biliard? Iar de jucat joacă din cale-afară de prost: priviți, are redingota albită în față. Numai jucătorii de două parale își freacă în așa hal pântecele de marginea mesei. Asta-i trei.

– Să zicem, dar ia priviți, ce credeți despre doamna aceea?

Entuziasmată de acest joc, Clarissa i-o arătase pe missis Blackpool, care pășea maiestuos pe punte împreună cu dama ei de companie.

Fandorin o măsură pe onorabila doamnă cu o privire lipsită de interes.

– O, acestei doamne i se citește totul pe figură. Se întoarce din Anglia la soțul ei. A fost acolo pentru a-și vizita copiii adulți. Soțul e militar. Colonel.

Mister Blackpool era, într-adevăr, colonel și comanda o garnizoană într-un oraș oarecare din vestul Indiei.

– Explicați-mi!

– Doamnele ca dânsa nu călătoresc din proprie inițiativă în India, o fac doar dacă acolo lucrează soțul. Vârsta ei nu justifică aventurarea într-o asemenea călătorie pentru prima oară, așadar se întoarce. Și de ce ar fi călătorit domnia sa în Anglia? Doar pentru a-și revedea copiii. Părinții doamnei, presupun, sunt deja într-o lume mai bună. După expresia ei hotărâtă și autoritară, se vede că este obișnuită să comande. Așa arată toate primele-doamne dintr-o garnizoană sau dintr-un regiment. De regulă sunt considerate autorități mai importante decât comandanții înșiși. Vreți să știți de ce anume am spus "colonel"? Pentru că, dacă ar fi fost g-generăleasă, ar fi călătorit la clasa întâi, pe când dumneaei, după cum vedeți, are emblemă din argint. Dar gata, hai să nu ne pierdem vremea cu fleacuri, continuase Fandorin, apoi se înclinase spre ea și-i șoptise: mai bine să vă spun câte ceva despre urangutanul de colo. E un subiect interesant.

Lângă mister Babble se opriše monsieur Boileau, cel cu mutră de maimuță, fostul lor comesean din salonul "Windsor", care

părăsise la timp funesta sală de mese și care astfel scăpase din plasa comisarului Gauche.

Diplomatul îi șoptise Clarissei la ureche, cu voce scăzută:

– Omul pe care-l vedeți este un criminal și un nelegiuit. Este, cel mai probabil, traficant de opium. Locuiește la Hong Kong. E înșurat cu o chinezoaică.

Clarissa izbucnise în râs:

– De data asta ați nimerit-o ca nuca-n perete! Acela-i monsieur Boileau din Lyon, e filantrop și tatăl a unsprezece copii cât se poate de francezi! Face comerț cu ceai, nu cu opium.

– Nici gând, răspunsese calm Fandorin. Uitați-vă, i s-a înfocat manșeta și se poate vedea c-cerculețul albastru al unui tatuaj pe încheietura mâinii. Mi-a căzut sub ochi un asemenea tatuaj într-o carte despre China. Este semnul uneia dintre t-triadele din Hong Kong, niște societăți criminale secrete. Pentru ca un european să devină membru al triadei, trebuie să fie maestru al crimei și să opereze pe scară mare. Și, bineînțeles, trebuie să se însoare cu o chinezoaică. E de-ajuns să priviți fizionomia acestui "filantrop" și totul vi se va părea limpede.

Clarissa nu știa dacă e cazul sau nu să-l creadă, iar Fandorin continuase, cu o expresie gravă:

– Și încă ceva, miss Stamp. Pot spune multe despre un om chiar și legat la ochi - după zgomotul pe care îl face și după miros. Convingeți-vă și singură.

Își scosese pe loc cravata albă de satin și i-o întinsese Clarissei. Ea pipăise țesătura - deasă, de nepătruns cu privirea - și i-o legase strâns diplomatului la ochi. Ca într-o doară îi atinsese obrazul neted, fierbinte.

Curând, dinspre pupa se ivise candidata ideală: lady Campbell, vestita sufragetă, care se îndrepta spre India pentru a strânge semnături pe o petiție în favoarea acordării dreptului la vot femeilor măritate. Cu alură bărbătoasă, solidă, tunsă scurt, tropăia pe punte ca un cal de povară. Vezi de ghicește că-i o lady și nu un boțman.

– Deci, cine vine încoace? întrebuse Clarissa, prăpădindu-se de râs.

Din păcate, veselia ei dură scurtă vreme. Încruntându-se, Fandorin vorbise sacadat:

– Foșnet de fustă. Femeie. Pas greu. Caracter puternic. Nu e tânără. Nu-i frumoasă. Fumează tabac. Tunsă scurt.

– De ce tunsă scurt? exclamase strident Clarissa și, acoperindu-și ochii, ascultase pasul ca de elefant al sufragetei. Cum, zău așa, cum reușește el să facă asta?

– Dacă o femeie fumează, se cheamă că este tunsă scurt și este progresistă, răsună glasul monoton al lui Fandorin. Și, în p-plus, cea despre care vorbim disprețuiește moda, poartă un fel de haină prost croită, diformă, de un verde țipător, dar cu brâu roșu.

Clarissa înlemnise. Incredibil! Cuprinsă de o spaimă superstițioasă, își luase palmele de pe față și văzuse că Fandorin apucase de-acum să-și smulgă cravata de pe ochi și chiar să-i facă un nod elegant. În ochii albaștri ai diplomatului sclipeau scânteii vesele.

Toate acestea fuseseră foarte plăcute, dar conversația se sfârșise prost. După ce râsese pe săturate, Clarissa adusesese foarte fin vorba despre Războiul Crimeii. Ce tragedie, și pentru Europa, și pentru Rusia. Pomenise cu băgare de seamă despre niște amintiri de-ale ei din acea perioadă, făcându-le să pară dintr-o tinerețe mai fragedă decât era în realitate. Așteptase confidențe de-ale lui drept răspuns, sperând să poată ghici așa cam ce vârstă are Fandorin. I se adevăraiseră temerile cele mai sumbre.

– Pe v-vremea aceea încă nu venisem pe lume, recunoscuse el sincer, tăind astfel aripile Clarissei.

După acest episod, totul se petrecuse alandala. Clarissa încercase să îndrepte discuția pe făgașul picturii, dar se zăpăcise cu totul și nu mai fusese în stare să explice clar de ce prerafaeliții își spun prerafaeliți. Iar el crezuse în mod sigur că e o idioată în toată regula. O, dar ce mai contează acum!

În timp ce se întorcea tristă la cabina ei, se petrecu ceva înfricoșător.

Într-un colț al coridorului cufundat în semiobscuritate se legăna o gigantică umbră neagră. Clarissa scoase un necuviincios țipăt ascuțit, își duse mâna la inimă și se năpusti cât o țineau picioarele spre ușa cabinei. Ajunsă înăuntru, nu reuși multă vreme să-și domolească bătaile nebune ale inimii. Ce fusese asta? Nici om, nici fiară. O vârtoare de energie malefică, distructivă. Conștiința ei încărcată. Fantoma coșmarului parizian.

Se dojeni imediat în sinea ei: Gata, am pus cruce acelui episod. Nu s-a întâmplat nimic. Narcoză, vrăjitorie. Doar își jurase să nu se mai chinuiască singură. Trăia acum o nouă viață, luminoasă și fericită - "Și fie-ți palatul luminat de candela fericirii."

Ca să se liniștească, îmbracă cea mai scumpă rochie de zi, pe care nici măcar nu o probase (mătase albă chinezească, panglică de un verde pal la talie, în spate) și își puse la gât colierul de smaralde. Admiră o vreme strălucirea pietrelor prețioase.

Ei da, nu mai e tânără. Și da, nu-i o frumusețe. În schimb, nu-i nici pe departe proastă și e plină de bani. Ceea ce e infinit mai bine decât să fii pocită, bătrână și fără un penny.

Clarissa intră în salon la două fix, dar întreaga societate era deja acolo, în păr. Ciudat lucru, declarația uluitoare de alaltăieri a comisarului nu-i izolase unul de altul pe cei din salonul "Windsor", ci mai curând îi făcuse să strângă rândurile. Un secret pe care nu ai voie să-l împărtășești nimănui te leagă mai strâns în jurul unei cauze comune sau al unui interes comun. Clarissa observase că acum comesenii se adunau în salon înaintea orei stabilite pentru micul-dejun, prânz, *five o'clock* sau cină și zăboveau acolo mai mult, ceea ce înainte nu se întâmpla. Până și secundul, care avea o legătură indirectă cu această istorie, nu se grăbea să se întoarcă la îndatoririle lui și rămânea un timp în "Windsor" (de fapt, nu era exclus ca locotenentul să fi acționat astfel la ordinul căpitanului). Toți mesenii parcă deveniseră membrii unui club elitist, închis celor neinițiați. Clarissa surprinsese nu o dată priviri fixate asupra ei, aruncate

pe furiș, la iuțeală. Privirile acelea nu puteau însemna decât una din două: "Nu cumva tu ești criminala?" sau "Nu cumva ți-ai dat seama că eu sunt criminalul?" De fiecare dată când se întâmpla asta, din pânțele ei urca un spasm plăcut, o senzație ciudată, un amestec de spaimă și excitare. În fața ochilor îi răsărea cu limpezime rue de Grenelle așa cum arăta ea seara: insinuant de liniștită și pustie, mărginită de castani negri legănându-și crengile golașe. Atât mai lipsea, ca domnul comisar să fi mirosit în vreun fel povestea de la hotelul Ambassadeur. Numai la gândul acesta o lua groaza și se uita pe furiș, cu coada ochiului, la francez.

Gauche stătea la masă, solemn, ca sacerdotul unei secte secrete. Fiecare își amintea permanent de prezența lui, îi cerceta, privind pieziș, expresia feței, dar Gauche părea că nu observă nimic. Își asumase rolul de moralist blajin și își povestea cu dragă inimă "istorioarele" pe care toți le ascultau cu o atenție încordată.

Printr-o înțelegere tacită, dezbăteau subiectul numai în salon și numai în prezența comisarului. Dacă doi dintre comesenii de la "Windsor" dădeau întâmplător nas în nas undeva, într-un spațiu neutru - în salonul de muzică, să zicem, pe punte sau în sala de lectură -, nu discutau în nici un caz despre crime. Dar nici în salon nu se întorceau de fiecare dată la această temă ispititoare. De regulă, așa ceva se întâmpla de la sine, în urma vreunei observații colaterale.

Astăzi, de exemplu, la micul-dejun nu se închegase nici o conversație, în schimb, acum, când Clarissa își ocupă locul, dezbaterile erau deja în toi. Începu să studieze, cu o mină plictisită, meniul - chipurile, voia să-și amintească ce comandase ieri la prânz -, însă senzația aceea familiară de surescitare era deja prezentă.

– Ceea ce mie nu-mi dă pace, spuse doctorul Truffo, este absurditatea strigătoare la cer a acestei crime. S-ar zice că atâția oameni au fost uciși de pomană. Statueta a ajuns în Sena, iar ucigașul a rămas cu mâinile goale.

Fandorin, care participa rareori la discuții și mai mult tăcea, găsi de data asta de cuviință să se pronunțe:

– Nu-i chiar așa. Ucigașului i-a rămas șalul.

– Care șal? nu pricepu doctorul.

– Șalul indian, cel pictat. În care, dacă e să dăm crezare ziarelor, făptașul a înfășurat statueta furată.

Gluma aceasta fu întâmpinată cu un râs întru câtva nervos.

Doctorul își desfăcu larg brațele:

– Te pomenești că șalul era...

Deodată, profesorul Sweetchild zvâcni din loc și își smulse ochelarii de pe nas - un gest care, la el, era echivalent cu o puternică emoție.

– Degeaba râdeți! Eu m-am interesat care șal a fost furat. O, doamnelor și domnilor, e vorba despre o piesă de mătase absolut neobișnuită, de ea se leagă o întreagă istorie. Ați auzit vreodată de Rajahul de Smarald?

– Dacă nu mă înșel, e vorba de un nabab indian legendar? întrebă Clarissa.

– Nu legendar, ci cât se poate de real, madame. Astfel era numit rajahul Bagdassar, cărmuitorul principatului Brahmapur. Principatul se află într-o vale largă și mănoasă, împrejmuită din toate părțile de munți. Rajahii își trăgeau obârșia din mărețul Babur și erau de confesiune islamică, asta însă nu i-a împiedicat ca, de-a lungul a trei secole, să-și stăpânească în pace micul principat, a cărui populație este compusă în majoritate din hinduși. În pofida deosebirii de religie dintre casta conducătoare și supuși, în principat nu au fost niciodată răskoale sau dihonii, rajahii s-au tot îmbogățit, iar pe vremea lui Bagdassar, neamul celor din Brahmapur era considerat cel mai avut din India - după neamul Nizanilor, din Hiderabad, care, după cum de bună seamă știți, îi întrec în bogăție pe toți monarhii lumii, inclusiv pe regina Victoria și pe împăratul rus Alexandru.

– Măreția reginei noastre nu stă în mărimea averii personale, ci în bogăția supușilor ei, spuse cu asprime Clarissa, oarecum ofensată de respectiva observație.

– Neîndoielnic, se învoi Sweetchild, care era de-acum de neoprit. Însă bogăția rajahilor din Brahmapur era de cu totul altă natură. Ei nu strângeau aur, nu-și umpleau cuferele cu argint, nu înălțau palate din marmură roz. Nu, de-a lungul celor trei secole, acești suverani au avut o unică pasiune: pietrele prețioase. Știți dumneavoastră ce înseamnă "Standard-Brahmapur"?

– Un fel anume de tăiere a diamantelor? Își dădu cu părerea, nesigur, doctorul Truffo.

– "Standardul-Brahmapur" este un termen folosit de bijutieri și desemnează diamantul, safirul, rubinul sau smaraldul șlefuit într-un anume fel și având dimensiunea unei nuci, ceea ce corespunde cu 160 de *tandooli*, adică optzeci de carate.

– Dar e o dimensiune foarte mare, se minună Renier. Asemenea pietre se găsesc extrem de rar. Dacă nu mă înșală memoria, până și diamantul "Regent", podoaba tezaurului francez, e doar cu puțin mai mare.

– Nu, locotenente, diamantul "Pitt", botezat acum "Regent", este aproape de două ori mai mare, îl corectă, cu o mină autoritară, profesorul. Ce-i drept, optzeci de carate, mai ales când e vorba de pietre de o puritate extremă, este foarte mult. Așadar, doamnelor și domnilor, imaginați-vă că Bagdassar avea 512 asemenea pietre prețioase, și toate de o calitate desăvârșită!

– Nu se poate! exclamă sir Reginald. Fandorin însă întrebă:

– Și d-de ce fix 512?

– Datorită numărului sacru 8, explică Sweetchild cu dragă inimă. Pentru că 512 este rezultatul lui $8 \times 8 \times 8$, adică opt în trei dimensiuni, la cub. Este așa-numitul "număr ideal". Aici, fără îndoială, își spune cuvântul influența budismului, care ține la mare cinste numărul 8. În partea de nord-est a Indiei, acolo unde se află Brahmapur, religiile sunt împletite într-un chip absolut bizar. Dar cel mai interesant este unde și cum era păstrată această comoară.

– Și, mă rog, unde era păstrată? întrebă curioasă Renate Kleber.

– Într-o casetă simplă din lut. În 1852, tânăr arhitect fiind, am ajuns la Brahmapur și m-am întâlnit cu rajahul Bagdassar. Într-o junglă de pe teritoriul principatului fuseseră descoperite ruinele unui templu antic, iar Alteța Sa m-a invitat să evaluez importanța descoperirii. Am efectuat cercetările de rigoare, și ce credeți? Am descoperit că templul fusese construit pe vremea regelui Chandragupta, pe când...

– Stop-stop-stop! îl întrerupse comisarul pe savant. Ne vorbiți altă dată despre arheologie. Să ne întoarcem la rajah.

– A, da, făcu profesorul, fluturând din gene. De fapt, așa e mai bine. În final, rajahul a fost mulțumit de mine și, în semn de mare bunăvoință, mi-a arătat legendara casetă. O, nu voi uita în veci acea priveliște! exclamă Sweetchild și își închise ochii pe jumătate. Imaginați-vă o hrubă întunecoasă, unde, lângă ușă, ardea o singură făclie înfiptă într-un suport de bronz. Eram doar noi, rajahul și cu mine, apropiații lui rămăseseră în spatele ușii masive, pe care o păzea o duzină de străjeri. N-am examinat prea atent construcția acelei trezorerii, pentru că ochii mei n-au apucat să se obișnuiască cu semiîntunericul. Am auzit doar cum Alteța Sa zăngăne niște zăvoare. Apoi Bagdassar s-a întors către mine și am văzut în mâinile sale un cub de culoarea pământului ars, care părea destul de greu. Ca mărime era cam...

Sweetchild deschise ochii și privi împrejur. Îl ascultau cu toții vrăjiți, iar Renate Kleber chiar avea buzele întredeschise, ca un copil uimit.

– În sfârșit, nu știu. Mă rog, să zicem, cam cât pălărioara lui miss Stamp, dacă am pune această pălărie într-o cutie pătrată.

Își pironiră toți, ca la comandă, privirile pline de curiozitate pe micuța pălărioară tiroleză cu pană de fazan. Clarissa suportă acest interes public exagerat cu un surâs plin de demnitate, așa cum fusese învățată în copilărie.

– Cubul semăna cu o cărămidă de lut obișnuită, din cele folosite pe acele meleaguri la construcții. Ulterior, Alteța Sa mi-a explicat că suprafața aspră și monotonă a lutului accentuează îndoit splendoarea reflexelor și strălucirii nestematelor, mult

mai bine decât aurul sau fildeșul. Și am avut prilejul să mă conving. Bagdassar și-a dus fără grabă mâna încărcată de inele spre capacul casetei, a deschis-o cu un gest brusc și... Am orbit, domnilor!

Vocea profesorului prinse să tremure:

– Era... era ceva imposibil de redat în cuvinte! Imaginați-vă o strălucire tainică, sclipitoare, multicoloră izbucnind din cubul întunecat și reflectându-se în culorile curcubeului pe bolțile sumbre ale hrubei! Nestemate mari erau aranjate în opt straturi, și în fiecare strat erau câte 64 de pietre șlefuite, din care izvora o strălucire insuportabilă! Efectul era, fără-ndoială, amplificat de flacăra tremurătoare a singurei făclii. Văd și acum în fața ochilor chipul rajahului Bagdassar scăldat în lumina aceea magică...

Profesorul închise iarăși ochii și amuți.

– Dar cât ar costa, așa, ca exemplu, cioburile acelea colorate? răzbătu vocea scârțâitoare a comisarului.

– Chiar așa, cât ar costa? îl susținu cu însuflețire madame Kleber. Să zicem, în lirele noastre sterline?

Clarissa o auzi pe missis Truffo șoptindu-i destul de tare soțului ei:

– *She's so vulgar!*^{6}

Ceea ce n-o împiedică să-și îndepărteze de pe urechi cărlionții spelbi, ca să fie sigură că nu scapă nici un cuvântel.

– Vedeți dumneavoastră, zâmbi blajin Sweetchild, și eu mi-am pus această întrebare. Răspunsul nu e simplu, pentru că prețul nestematelor diferă în funcție de piață, dar în condițiile de astăzi...

– Da, da, chiar așa, în condițiile de azi, să nu o luăm de pe vremea lui Chandragupta, bombăni Gauche.

– Hm... Nu știu cu exactitate câte diamante, câte safire sau câte rubine avea rajahul, dar știu că prețuia cel mai mult smaraldele, de unde și porecla lui. În anii cărmuirii sale au fost achiziționate șapte smaralde din Brazilia și patru din Urali, și pentru fiecare Bagdassar a dat câte un diamant și a plătit și ceva pe deasupra. Vedeți dumneavoastră, fiecare din strămoșii lui

avea o nestemată preferată, căreia îi acorda întâietate în fața celorlalte și pe care se străduia să o achiziționeze în primul rând. Numărul magic 512 fusese atins încă pe vremea bunicului rajahului, și de atunci principalul scop al cârmuitorului fusese nu sporirea numărului de nestemate, ci perfecționarea calității lor. Nestematele care nu atingeau cu puțin perfecțiunea sau care, cine știe de ce, nu se bucurau de prețuirea prințului cârmuitor, erau vândute - de aici și faima "Standardului-Brahmapur" care, încetul cu încetul, s-a răspândit în întreaga lume. Locul celor vândute îl luaau alte nestemate, încă și mai prețioase. Obsesia maniacală pentru "Standardul-Brahmapur" a atins la urmașii lui nebunia! Unul dintre ei a cumpărat de la șahul Persiei, Abbas cel Mare, un safir galben cu greutatea de 300 de tandooli. A plătit pentru minunea aceea zece caravane de fildeș, dar nestemata s-a dovedit a fi mai mare decât dimensiunea stabilită și bijutierii rajahului s-au văzut siliți să taie surplusul!

– Asta-i îngrozitor, desigur, interveni comisarul, dar hai să ne întoarcem totuși la preț.

De data aceasta însă, se dovedi mai complicat să-l aduci pe indianist pe făgașul dorit.

– Mai lăsați-l încolo de preț! trecu el nepoliticos peste intervenția detectivului. Parcă prețul e problema? Când vine vorba despre o piatră prețioasă de asemenea dimensiune și calitate, nu la preț te duce gândul, ci la proprietățile magice puse pe seama ei din vremuri străvechi. Diamantul, de pildă, este considerat simbolul purității. Strămoșii noștri verificau în felul următor fidelitatea soțiilor: puneau diamantul sub perna nevestei, iar dacă aceasta era credincioasă, se întorcea imediat spre soț și, fără să se trezească, îl îmbrățișa. Dacă însă îl înșela, începea să se răsucescă în pat și încerca să arunce nestemata pe podea. În plus, diamantul trecea drept garanție a invincibilității. Arabii din vechime credeau că posesorul diamantului mai mare va învinge într-o bătălie.

– Arabii se înșelau, îl întrerupse brusc Gintaro Aono pe inspiratul orator.

Toți își pironiră surprinși privirea asupra japonezului, care lua parte rareori la conversațiile comune și care nu întrerupsese niciodată un vorbitor. Dar asiaticul continuă iute, cu aceeași pronunție ridicolă:

– La Academia Saint Cyr am fost învățați ca dusele de Burgundia, Caror sel Viteaz, și-a ruat în bateria cu ervețienii diamantul uriaș "Sansy", dar asta nu r-a sarvat de înfrângere.

Clarissei i se făcu milă de bietul omuleț - i se năzărise să strălucească măcar o dată prin cunoștințele sale, dar alesese cel mai prost moment.

Replica japonezului fu întâmpinată cu o tăcere nepoliticoasă, iar Aono se îmbujoră chinuit.

– A, da, da, Carol Temerarul, dădu nemulțumit din cap profesorul, care-și încheie relatarea fără înflăcărarea de până atunci. Safirul simbolizează devotamentul și statornicia, smaraldul dezvoltă agerimea privirii și clarviziunea, rubinul te apără de boli și de deochi... Dar dumneavoastră parcă m-ați întrebat despre valoarea comorii lui Bagdassar?

– Îmi dau seama că suma este fabuloasă, dar n-ați putea să ne spuneți, măcar cu aproximație, câte zerouri are? întrebă madame Kleber, rostind cuvintele distinct, de parcă s-ar fi adresat unui elev greu de cap, și demonstrând încă odată că o nevastă de bancher rămâne cât trăiește nevastă de bancher.

Clarissa ar mai fi ascultat cu plăcere câte ceva despre proprietățile miraculoase ale pietrelor prețioase și ar fi preferat să evite discuția despre bani. Dacă nu de altceva, pentru că era atât vulgară.

– Deci, hai să calculăm, continuă Sweetchild și scoase un creion din buzunar, pregătindu-se să scrie pe șervețelul de hârtie. Pe vremuri, diamantul era considerat cea mai scumpă nestemată, dar după deschiderea minelor din Africa de Sud prețul lui a scăzut considerabil. Safirele de mari dimensiuni se întâlnesc mai des decât alte pietre prețioase, de aceea sunt în medie de patru ori mai ieftine decât briliantele. Această regulă nu se aplică însă la safirele galbene și la safirele stelate, și tocmai acestea reprezentau majoritatea safirelor din colecția lui

Bagdassar. Rubinele și smaraldele pure de mărimi excepționale sunt extrem de rare și sunt evaluate la un preț mai mare decât briliantele de aceeași dimensiune... Bun, pentru simplitatea calculului, să presupunem că toate cele 512 nestemate erau briliante, în plus având aceeași valoare. Greutatea fiecăruia era, după cum am mai spus, de 80 de carate. Potrivit formulei lui Tavernier, pe care o utilizează bijutierii din întreaga lume, prețul unei nestemate se calculează astfel: se ia prețul de piață al unui diamant de un carat și se înmulțește cu pătratul numerelor de carate conținut de acea nestemată. Să vedem ce iese... Un briliant de un carat costă la Bursa din Anvers cincisprezece lire sterline. Optzeci la pătrat face șase mii patru sute. Dacă înmulțim cu 15... Mm... 96 000 de lire sterline - iată deci prețul unei nestemate de dimensiuni mijlocii din caseta rajahului... Dacă înmulțim cu 512... În jur de cincizeci de milioane de lire sterline. În realitate mai mult, pentru că, așa cum am spus, nestematele de asemenea dimensiuni sunt mai scumpe decât briliantele, încheie triumfător Sweetchild.

– Cincizeci de milioane de lire sterline? Atât de mult? întrebă Renier cu glas răgușit. Bine, dar asta înseamnă o jumătate de miliard de franci!

Clarissei i se tăie respirația. Uitase de-acum de proprietățile magice ale nestematelor, zguduită de suma astronomică.

– Cincizeci de milioane! Dar e jumătate din bugetul anual al întregului Imperiu Britanic! icni ea.

– Reprezintă trei Canale de Suez! mormăi roșcovanul de Milford-Stokes. Chiar mai mult!

Iar comisarul trase șervețelul spre el și se adânci în nu știu ce calcule.

– Este leafa mea pe trei sute de mii de ani, anunță el buimăcit. Nu cumva ai exagerat, profesore? Cum să adune un prințisor indigen asemenea comori?

Sweetchild răspunse cu trufie, de-ai fi zis că toate bogățiile Indiei îi aparțineau lui personal:

– Asta încă nu-i nimic! Comorile nizamului din Hiderabad sunt evaluate la trei sute de milioane, doar că ele nu încap într-

o cutiuță. Prin caracterul ei compact, comoara lui Bagdassar este într-adevăr unică.

Fandorin atinse discret măneca indianistului.

– Cred, t-totuși, că suma asta are un caracter oarecum abstract. Nu-mi închipui că ar putea vinde cineva pe loc o asemenea cantitate g-gigantică de pietre prețioase. Ar scădea prețul pe piață.

– Degeaba credeți asta, domnule diplomat, răspunse vioi savantul. Prestigiul "Standardului-Brahmapur" este atât de mare, încât n-ar exista din partea cumpărătorilor nici urmă de reținere. Sunt convins că cel puțin jumătate din nestemate nici n-ar părăsi India - le-ar cumpăra prinții autohtoni, în primul rând nizamul acela.

Iar pe restul s-ar bate băncile din Europa și din Asia, și nici monarhii europeni nu ar lăsa să le scape prilejul de a-și înfrumuseța tezaurul cu niște capodopere din Brahmapur. O, dacă și-ar fi dorit, Bagdassar ar fi putut vinde conținutul casetei în doar câteva săptămâni.

– Vorbiți tot timpul despre omul acesta la t-timpul trecut, remarcă Fandorin. A murit? Și, în acest caz, ce s-a întâmplat cu caseta lui?

– Din păcate, nimeni nu știe. Bagdassar a avut parte de un sfârșit tragic. În timpul războaielor șipailor, rajahul a comis imprudența de a stabili legături secrete cu răsculații, iar vice-regele a declarat Brahmapurul teritoriu inamic. Gurile rele spun că Anglia voia de fapt să pună mâna pe comoara lui Bagdassar, dar, firește, așa ceva nu poate fi adevărat: noi, englezii, nu folosim asemenea metode.

– O, desigur, clătină din cap Renier, eu un zâmbet strâmb, schimbând o privire cu Gauche.

Clarissa îl privi cu luare-aminte pe Fandorin - nu cumva s-a molipsit și el de bacilul anglofobiei? Dar diplomatul rus ședea la locul lui, cu o expresie de nepătruns încremenită pe față.

– La palatul lui Bagdassar a fost trimis un escadron de dragorii. Rajahul a încercat să scape fugind în Afganistan, dar cavaleria l-a ajuns din urmă chiar înainte de a traversa

Gangele. Bagdassar socotea sub demnitatea lui să se lase arestat, așa că s-a otrăvit. Caseta nu a fost găsită asupra lui, au descoperit doar o legăturică în care avea un bilet scris în engleză. Mesajul era adresat autorităților britanice. În el rajahul jura că este nevinovat și se ruga ca pachetul să-i fie înmănat unicului său fiu. Băiatul învăța într-o școală particulară, undeva în Europa. Pentru dregătorii indieni de formație nouă așa ceva este în ordinea firească a lucrurilor. Trebuie spus că, în general, lui Bagdassar nu-i era străin spiritul civilizației europene, călătorise nu o dată la Londra și Paris, ba chiar se însurase cu o franțuzoaică.

– O, extraordinar! exclamă Clarissa. Să fii soția unui rajah! Cu ea ce s-a întâmplat?

– Dați-o naibii de soție, mai bine povestiți-ne despre legăturica aceea, spuse nerăbdător comisarul. Ce conținea?

– Nimic interesant, ridică profesorul din umeri, cu părere de rău. Un Coran mititel. În ce privește caseta, aceasta a dispărut fără urmă, deși a fost căutată pretutindeni.

– Era un Coran obișnuit? întrebă Fandorin.

– Cel mai obișnuit cu putință. Tipărit într-o tipografie din Bombay, cu comentarii cucernice scrise de mâna răposatului pe marginile paginilor. Comandantul escadronului a considerat că poate expedia volumașul la destinație, și-a însușit doar, în amintirea acelei expediții, șalul în care era învelită cartea. Ulterior, șalul a fost cumpărat de lordul Littleby și a intrat în colecția sa de pictură indiană pe mătase.

Comisarul ținu să se lămurească:

– Acesta este șalul în care criminalul a înfășurat statueta lui Shiva?

– Chiar el. Și este, într-adevăr, un șal neobișnuit, din cea mai fină și mai vaporosă mătase. Desenul e destul de vulgar: o înfățișează pe Kalavinka, pasărea-paradisului sau pasărea măiastră, dar are două particularități ieșite din comun, pe care nu le-am întâlnit la nici un alt șal indian. În primul rând, Kalavinka are în loc de ochi o găurică, ale cărei margini sunt foarte îngrijit brodate cu fir de aur. În al doilea rând, este

interesantă și forma șalului: nu dreptunghiulară, ci triunghiulară. Este un fel de triunghi neregulat, are două laturi puțin strâmbe și una absolut dreaptă.

– Șalul este foarte v-valoros? întrebă Fandorin.

– Ei, povestea șalului nu e interesantă, interveni madam Kleber, răsfrângându-și bosumflată buza de jos. Povestiți-ne mai bine despre comoară. Trebuia căutată cu mai mare atenție.

Sweetchild pufni în râs:

– O, madame, nici nu vă puteți închipui cât de meticulos a căutat-o noul rajah. Era unul dintre demnitarii locali care ne-a făcut servicii inestimabile în timpul răscoalei șipailor și care, drept răsplată, a primit tronul Brahmapurului. Lăcomia i-a întunecat mințile, sărmanul. Nu știu ce deștept i-a șoptit că Bagdassar își pitise caseta în zidul unei case. Și cum caseta, prin dimensiune și culoare, chiar aducea cu o cărămidă de lut obișnuită, rajahul a ordonat să fie demolate toate construcțiile clădite din acest material. Casele au fost dărâmate una după alta și fiecare cărămidă a fost spartă chiar sub privirile atente ale cârmuitorului. Dacă stăm să ne gândim că în Brahmapur nouăzeci la sută din case sunt construite din cărămizi de lut, ajungem la concluzia că în câteva luni înfloritorul oraș s-a transformat într-un morman de ruine. Amintitul rajah a fost otrăvit chiar de apropiații lui, care se temeau că poporul va porni o răscoală și mai teribilă decât cea a șipailor.

– Bine i-au făcut acelui Iuda, se pronunță Renier apăsător. Nimic nu e mai odios ca trădarea.

Fandorin repetă răbdător întrebarea:

– Totuși, profesore, șalul era valoros?

– Nu cred. Era mai curând o raritate, o ciudățenie.

– Dar de ce ș-șalul acesta înfășoară tot timpul ceva - ba Coranul, ba Shiva? Nu cumva bucata aceasta de mătase are și o semnificație rituală?

– Nu am auzit niciodată de așa ceva. Cred că e pur și simplu o coincidență.

Comisarul Gauche se ridică gemând și își îndreptă umerii înțepenii.

– Mda, captivantă istorie, dar, din păcate, nu aduce nimic nou în ancheta mea. Ar fi de mirare ca asasinul să păstreze cârpa asta pe post de suvenir sentimental, spuse el, și adăugă visător: Deși n-ar fi rău. Să zicem că unul dintre dumneavoastră, stimați suspecti, ar scoate șalul acesta de mătase cu pasărea paradisului și așa, din nebăgare de seamă, și-ar sufla nasul în el. Caz în care papa Gauche ar ști cum să procedeze.

Și detectivul izbucni în râs, socotind că a făcut o glumă foarte spirituală.

Clarissa îl privi dezaprobată pe bădăran. Comisarul îi prinse privirea și își mijii ochii:

– Că veni vorba, mademoiselle Stamp, în legătură cu pălăria dumneavoastră... E șic, ultima modă de la Paris. De mult ați fost în vizită acolo?

Clarissa se ghemui toată lăuntric, dar răspunse pe un ton rece ca gheața:

– Pălăria a fost cumpărată la Londra, domnule comisar. N-am fost niciodată la Paris.

Dar încotro se uita atât de insistent mister Fandorin? Clarissa îi urmă direcția privirii și păli.

Diplomatul studia până de struț, pe a cărei codiță aurea o inscripție: *Meilleurs souvenirs! Hôtel AMBASSADEUR. Rue de Grenelle. Paris.*

Ce gafă impardonabilă!

Gintaro Aono

Luna a patra, ziua a cincea

În așteptarea coastelor Eritreei

Jos - brâul verde al mării,

La mijloc - brâul galben al nisipului

Sus - brâul albastru al cerului.

Iată culorile

Steagului Africii.

Acest pentistih trivial este rodul strădaniei mele de o oră și jumătate de a-mi redobândi armonia interioară, dar blestemata asta de armonie nu s-a lăsat cu nici un chip redobândită.

Stăteam singur la pupa, priveam malul deprimant al Africii și îmi simțeam, mai intens ca oricând, nemărginita singurătate. Bine măcar că încă din copilărie mi-a fost sădit nobilul obicei de a ține un jurnal. Cu șapte ani în urmă, pe când mă îndreptam spre îndepărtatul ținut Furanta, unde urma să studiez, visam în taină că jurnalul meu de călătorie va fi cândva tipărit și-mi va aduce slavă - mie și întregului clan Aono. Dar, vai, mintea mea e mult prea imperfectă, iar sentimentele-mi sunt mult prea banale pentru ca aceste jalnice paginuțe să poată rivaliza cu marea literatură jurnalistică a trecutului.

Și totuși, fără aceste însemnări zilnice mi-aș fi ieșit de mult din minți.

Până și aici, pe acest vapor care plutește spre Asia Orientală, există doar doi reprezentanți ai rasei galbene: eu și un chinez-eunuc, funcționar de rangul 11 la curte, care a călătorit la Paris pentru a-i aduce de acolo împărătesei Tz'u Hsi ultimele noutăți în materie de parfumerie și cosmetică. Din rațiuni de economie, călătorește cu clasa a doua, fapt de care se rușinează peste poate, iar conversația noastră a luat brusc sfârșit când a aflat că eu călătoresc cu clasa

întâi. Ce înjositor pentru China! În locul funcționarului, eu unul aș fi murit de rușine. Doar fiecare din noi doi reprezintă pe această corabie europeană câte o mare putere asiatică. Înțeleg starea sufletească a funcționarului Chan, și totuși e mare păcat că se jenează să iasă din cabina lui strâmtă, am fi avut despre ce să discutăm. Adică, sigur, nu să discutăm, ci să comunicăm cu ajutorul hârtiei și al pensulei. Deși vorbim limbi diferite, folosim aceleași semne.

N-ai ce face, îmi zic, păstrează-ți cumpătul. A mai rămas puțin. Cam într-o lună vei vedea luminile orașului Nagasaki, și de-acolo mai e o azvârlitură de băț până la Kagoshima ta natală. Chiar dacă întoarcerea va însemna înjosire și rușine, chiar dacă voi deveni bătaia de joc a tuturor prietenilor mei, să mă văd odată din nou acasă! La urma urmelor, nimeni nu va cuteza să mă disprețuiască pe față - doar știu cu toții că am împlinit voia tatălui meu, iar ordinele, firește, nu se discută. Am făcut ceea ce trebuia să fac, ceea ce mă obliga datoria. Viața mea e ratată, dar dacă asta este spre binele Japoniei... Gata, ajunge!

Și totuși, cine ar fi crezut că revenirea în patrie, ultima etapă a încercărilor prin care am trecut vreme de șapte ani, va fi atât de grea? În Franța, cel puțin, puteam mânca în singurătatea mea, puteam să gust din plin plimbările și comunicarea cu natura. Aici însă, pe vapor, mă simt ca un bob de orez nimerit din greșeală în castronașul cu supă de tăiței. Nici măcar cei șapte ani trăiți printre barbarii-cu-păr-roșcat nu m-au putut deprinde cu unele dintre năravurile lor dezgustătoare. Când văd cum mofturoasa Kleber-san taie cu cuțitul biftecul în sânge, după care își linge cu limbuța ei roz buzele înroșite, mi se întoarce stomacul pe dos. Și aceste lavoare englezești, a căror scurgere trebuie astupată cu un dop, ca apoi să-ți speli fața în apa de-acum infectată. Și îmbrăcămintea aceea de coșmar, născocită de minți perverse! Înveșmântat astfel, te simți ca un crap învelit în hârtie unsă cu grăsime și pus la prăjit pe cărbuni încinși. Detest mai mult ca orice gulerele scrobite, care provoacă pe bărbie o spuzeală roșie, și pantofii din piele, adevărate instrumente de tortură. Folosind privilegiul de a fi socotit un "asiatic sălbatic", îmi permit să mă plimb pe punte într-un *yuketa* ușor, în vreme ce

nefericiții mei vecini de masă fierb înăbușit în straiile lor, de dimineață până seara. Delicatele mele nări suferă cumplit din pricina mirosului de transpirație europeană - iute, dulceag-carnal. Cumplit este și obiceiul oamenilor-cu-ochi-rotunzi să-și sufle nasul în batiste, pe care le vâără, împreună cu muci, îndărăt în buzunar, pentru ca apoi să le scoată și să-și mai sufle o dată nasul în ele! Acasă nu m-ar crede nimeni dacă aș spune una ca asta, ar zice că toate sunt scorneli. Totuși, șapte ani înseamnă mult. Poate că și la noi doamnele poartă deja la spate acele turnure ridicole și se împleticesc pe tocuri înalte. Ar fi interesant s-o văd pe Kyoko-san în asemenea veșminte. Doar e destul de mare, are deja treisprezece ani. Un an, doi, și se mărită. Cine știe, poate asta se va întâmpla chiar mai curând. De-aș ajunge mai repede acasă!

Astăzi am atins extrem de greu armonia lăuntrică, pentru că:

1) Am descoperit că mi-a dispărut din sacul de voiaj cel mai bun instrument, capabil să spintece și cel mai voluminos mușchi. Ce vrea să însemne acest jaf ciudat?

2) La prânz am nimerit din nou într-o situație umilitoare, cu mult mai umilitoare decât atunci când am pomenit de Carol Temerarul (v. Însemnarea de ieri). Fandorin-san, care se arată în continuare foarte interesat de Japonia, m-a întrebat despre *bushido* și despre tradițiile samurailor. A venit vorba despre familia mea, despre strămoșii mei. Cum eu m-am prezentat drept ofițer, rusul a început să mă întrebe despre arme, uniforme și regulamentele militare ale armatei imperiale. A fost cumplit! Când s-a dovedit că n-am auzit în viața mea de pușca Berdan, Fandorin-san m-a privit foarte ciudat. Și-a zis, fără îndoială, că în armata japoneză sunt înrolați niște ignoranți sadea. De rușine, am uitat cu totul regulile de politețe și am fugit din salon, gest care, se-nțelege, a adâncit încă și mai mult starea lui de confuzie.

Multă vreme nu m-am putut liniști. Mai întâi am urcat pe puntea bărcilor, care e pustie din pricină că se află chiar în bătaia soarelui. M-am dezbrăcat până la legătura de pe șolduri și timp de o jumătate de ceas mi-am perfecționat tehnica loviturii *mawashi-geri*. Când am atins condiția necesară și soarele a început să-mi pară trandafiriu, m-am așezat în poziția *zazen* și timp de patruzeci de minute am

încercat să meditez. Abia după aceea m-am îmbrăcat și m-am îndreptat spre pupa, ca să compun o *tanka*.

Toate aceste exerciții m-au ajutat. Acum știu cum să ies din încurcătură. La cină îi voi spune lui Fandorin-san că ne este interzis să discutăm cu străinii despre armata imperială și că am fugit din salon cu atâta grabă pentru că am avut o diaree cumplită. Cred că va suna convingător și nu voi mai apărea în ochii vecinilor de masă ca un sălbatic needucat.

Aceeași zi, seara

Care armonie! S-a petrecut o catastrofă. Îmi tremură mâinile în chip rușinos, dar trebuie neapărat să notez aici toate amănuntele. Asta mă va ajuta să mă concentrez și să iau hotărârea corectă. Deocamdată, doar faptele. Concluziile - după.

Deci...

Cina a început în salonul "Windsor" la ora opt, ca de obicei. Deși în timpul zilei comandasem salată de sfeclă roșie, adică *red beef*, chelnerul mi-a adus carne de vită aproape crudă. Se pare că el auzise *red beef*. Am împuns cu furculița bucata zemuind de sânge a acelui animal sacrificat și m-am uitat cu tainică invidie la secund, care mânca o delicioasă tocană de legume cu carne macră de pasăre.

Ce s-a mai întâmplat? Nimic deosebit. Kleber-san s-a plâns, desigur, de o migrenă, dar a mâncat cu mare poftă. Are un aspect foarte înfloritor, e un exemplu clasic de sarcină ușoară. Sunt convins că atunci când îi va veni sorocul, copilul va țâșni din ea precum dopul dintr-o sticlă de șampanie franțuzească.

S-a vorbit despre arșiță, despre sosirea, mâine, la Aden, despre pietre prețioase. Fandorin-san și cu mine am comparat virtuțile gimnasticii japoneze cu cele ale gimnasticii englezești. Îmi puteam permite să fiu condescendent, pentru că, în această privință, superioritatea Orientului față de Occident este evidentă. Întreaga problemă rezidă în faptul că pentru ei exercițiile fizice sunt un sport, un joc, pe când pentru noi reprezintă calea spre perfecționarea spirituală. Spirituală, întocmai, pentru că perfecțiunea fizică nu are

importantă și vine în cele din urmă de la sine, exact cum o garnitură de tren e trasă de locomotivă. Trebuie să spun că rusul e foarte interesat de sport și chiar a auzit câte ceva despre școlile de arte marțiale din Japonia și din China. Azi-dimineață am meditat pe puntea bărcilor mai devreme decât în mod obișnuit și l-am văzut acolo pe Fandorin-san. Doar ne-am salutat cu câte o plecăciune, dar n-am intrat în vorbă, pentru că fiecare avea ocupația lui: eu îmi spălam sufletul în lumina noii zile, în vreme ce el, îmbrăcat într-un tricou de sportiv, stătea pe vine și își muncea pe rând fiecare mână, ridicând îndelung niște gantere care păreau foarte grele.

Interesul comun pentru gimnastică a făcut ca discuția noastră la cină să fie degajată și mă simțeam mai descătușat ca de obicei. l-am povestit rusului despre jiu-jitsu. M-a ascultat cu mare interes.

Cam pe la opt și jumătate (n-am reținut ora exactă), Kleber-san, care-și băuse deja ceaiul și mâncase două prăjituri, s-a plâns de amețeli. l-am spus că așa ceva li se întâmplă femeilor însărcinate dacă mănâncă prea mult. Nu se știe de ce, cuvintele mele au jignit-o vădit, iar eu mi-am dat seama că iar am zis ce nu trebuie. De atâtea ori mi-am jurat să nu mai deschid gura. Și doar am fost instruit de înțelepții mei dascăli: când nimerești într-o societate străină, stai cuminte, ascultă, zâmbește și din când în când aprobă dând din cap - vei trece astfel drept un om bine-crescut și, oricum, nu vei scăpa nici o prostie. Grozav "ofițer", care se-apucă să dea sfaturi medicale!

Renier-san a sărit imediat de pe scaun și s-a oferit s-o conducă pe doamnă la cabină. Omul acesta este îndeobște foarte îndatoritor, mai ales față de Kleber-san. E singurul care încă nu s-a săturat de veșnicele ei capricii. Respectă onoarea uniforme, bravo lui.

Odată cei doi plecați, bărbații s-au mutat pe fotolii și și-au aprins țigările. Medicul italian al vaporului și nevasta lui englezoaică au plecat la nu știu ce pacient, iar eu am încercat să-l fac pe chelner să priceapă că nu trebuie să pună în omleta mea de la micul-dejun nici bacon, nici șuncă. Putea să învețe asta după atâtea zile.

Trecuseră, cred, vreo două minute, când am auzit deodată un strigăt ascutit de femeie.

În primul rând, nu mi-am dat seama pe loc că strigase Kleber-san. În al doilea rând, nu mi-a trecut prin minte că strigătul acela disperat

"Oscur! Oscur!" înseamnă *Au secours! Au secours!*^[7] Asta nu-mi justifică în nici un fel comportamentul. M-am purtat rușinos, foarte rușinos. Nu sunt demn de titlul de samurai!

Dar s-o luăm pe rând.

Primul care s-a năpustit spre ușă a fost Fandorin-san, după el - comisarul de poliție, apoi Milford-Stokes-san și Sweetchild-san, și în vremea asta eu stăteam ținut locului. Toți ceilalți și-au zis, de bună seamă, că în serviciul armatei japoneze sunt niște lași jalnici! De fapt, eu pur și simplu nu înțelesesem ce se petrece.

Iar când am înțeles, era deja prea târziu: am ajuns la locul faptei ultimul, chiar și în urma lui Stamp-san.

Cabina lui Kleber-san e foarte aproape de salon: pe coridor, a cincea pe dreapta. Din spatele celor care ajunseseră înaintea mea mi-a fost dat să văd un tablou incredibil. Ușa era dată de perete. Kleber-san gemea jalnic, zăcând pe podea, iar peste ea era întins ceva întunecat, lucios, nemișcat. Am înțeles repede că e vorba de un negru cu statură uriașă. Era îmbrăcat cu pantaloni albi din pânză de in. Din ceafa omului se ițea mânerul unui pumnal marinăresc. După poziția corpului, mi-am dat seama imediat că negrul e mort. O lovitură de acest fel, aplicată chiar la baza craniului, necesită mare forță și precizie, în schimb ucide fulgerător, asta e sigur.

Kleber-san se tot zbuciuma în zadar, încercând să scape de sub povara colosală care o strivea. Alături de ea se agita locotenentul Renier. Era mai alb la față decât gulerul propriei sale cămăși. Teaca pumnalului care-i atârna într-o parte era goală. Locotenentul se pierduse definitiv cu firea: ba se repezea să dea la o parte de pe femeia însărcinată cumplita povară, ba se întorcea spre noi și începea să-i explice, confuz, comisarului ce se întâmplase.

Fandorin-san a fost singurul care și-a păstrat sângele rece. Fără vreun efort vizibil, a ridicat puțin și a tras într-o parte cadavrul acela greu (mi-am amintit imediat de gimnastica lui cu halterele), a ajutat-o pe Kleber-san să se așeze în fotoliu și i-a dat să bea apă. În clipa aceea m-am dezmeticit și eu. M-am apropiat de ea și am examinat-o la repezeală: părea să nu aibă nici răni, nici contuzii. Dacă existau cumva leziuni interne, aveam să ne lămurim mai târziu. Toți erau într-atât de agitați, încât examenul pe care l-am întreprins nu a mirat

pe nimeni. Albii sunt încredințați că toți asiaticii sunt pe jumătate șamani și sunt înzestrați cu harul tămăduirii. Pulsul lui Kleber-san era 95, ceea ce e cât se poate de explicabil.

Întrerupându-se unul pe altul, ea și Renier-san au relatat următoarele.

Locotenentul:

A condus-o pe Kleber-san până la cabină, i-a urat o seară plăcută și și-a luat rămas-bun. N-a apucat să facă nici doi pași, când a auzit un țipăt disperat.

Kleber-san:

A intrat, a aprins lumina și a văzut lângă măsuța de toaletă un negru gigantic, care ținea în mâini mărgelile ei de coral (mărgelile pe care, într-adevăr, le-am văzut după aceea pe podea). Negrul s-a năpustit în tăcere asupra ei, a aruncat-o la pământ și a înșfăcat-o de gât cu labele lui uriașe. Ea a început să țipe.

Locotenentul:

A dat buzna în cabină, a văzut cumplita (el a spus "fantastica") scenă și, în prima clipă, s-a pierdut cu firea. L-a apucat pe negru de umeri, dar n-a izbutit să-l clinească din loc pe uriaș. Atunci l-a lovit cu cizma în cap, dar, din nou, fără efect. După aceea, temându-se pentru viața doamnei Kleber și a pruncului ei, și-a scos pumnalul din teacă și i-a aplicat o singură lovitură.

Mi-am zis că, de bună seamă, locotenentul și-a petrecut furtunoșii ani ai tinereții prin taverne și bordeluri, unde doar de știința mânuirii cuțitului depinde dacă a doua zi te trezești din beție sau ești dus la cimitir.

Au sosit în fugă căpitanul Cliff și doctorul Truffo. În cabină era acum mare înghesuială. Nimeni nu se putea dumiri de unde apăruse pe *Leviatan* africanul acela. Fandorin-san a examinat cu atenție tatuajul care acoperea pieptul mortului și a spus că a văzut un asemenea tatuaj mai demult. Se pare că în timpul recentului conflict balcanic a fost o vreme prizonier la turci și a întâlnit acolo sclavi negri având tatuate exact aceleași semne în zigzag, dispuse în cercuri concentrice în jurul mameloanelor. Este desenul ritual al tribului Ndanga, recent descoperit de negustorii arabi de sclavi chiar

în inima Africii Ecuatoriale. Bărbații Ndanga sunt la mare preț pe piețele întregului Orient.

Mi s-a părut că Fandorin-san spune toate acestea având o expresie puțin stranie, poate de nedumerire. Mă pot înșela totuși, pentru că mimica europenilor e destul de bizară și nu seamănă deloc cu a noastră.

Comisarul Gauche l-a ascultat distrat pe diplomat. A spus că pe el, în calitate de reprezentant al legii, îl interesează doar două aspecte: cum a ajuns negrul pe vapor și de ce acesta a atacat-o pe madame Kleber.

S-a aflat atunci că unora dintre cei prezenți începuseră în ultima vreme să le dispară din cabine, în chip misterios, diverse lucruri. Mi-am amintit și eu de ceea ce-mi dispăruse, dar, firește, am păstrat tăcerea. În continuare s-a stabilit că cineva chiar zărise o uriașă umbră neagră (miss Stamp) sau o față neagră privind pe fereastră (missis Truffo). Era clar acum că nu fusese vorba de halucinații și nici de rodul sensibilității feminine.

Toți s-au năpustit asupra căpitanului. Se putea spune că asupra fiecărui pasager planase în aceste zile un pericol de moarte, iar ofițerii navei habar nu avuseseră de asta. Cliff-san era roșu la față de rușine. Trebuie să recunosc că prestigiul lui a suferit o lovitură puternică. Eu, plin de tact, m-am întors cu spatele, pentru ca el să sufere mai puțin din pricina aceasta.

Apoi, căpitanul i-a rugat pe toți martorii oculari să treacă în salonul "Windsor", unde ne-a adresat o cuvântare plină de forță și demnitate. Mai întâi, ne-a prezentat scuze pentru cele întâmplate. Ne-a rugat să nu povestim nimănui acest "incident regretabil", pentru că pe vas ar putea izbucni o psihoză în masă. Ne-a promis că marinarii vor scotoci neîntârziat toate calele, spațiul dintre punți, magaziile, ba chiar și depozitele de cărbuni. Ne-a garantat că pe vaporul lui nu vor mai fi nici un fel de spărgători negri.

Căpitanul e un om bun, un veritabil lup de mare. Vorbește stângaci, în fraze scurte, dar se simte că are un suflet tare și își iubește cu pasiune meseria. Am auzit-o odată pe Truffo-sensei povestindu-i comisarului că acest căpitan Cliff ar fi văduv, că-și iubește ca pe ochii din cap singura fiică și că aceasta se află într-un

pension, undeva în Europa. După părerea mea, e ceva foarte înduioșător.

Ei, dar iată că încetul cu încetul îmi revin. Rândurile se aștern parcă mai drepte, iar mâna nu-mi mai tremură. Pot să trec la evenimentul cel mai neplăcut.

În timpul examinării superficiale a lui Kleber-san, mi-a atras atenția lipsa echimozelor. Aveam și alte observații pe care ar fi meritat să i le împărtășesc căpitanului și comisarului. Mai mult ca orice, voiam totuși să o calmez pe femeia aceea însărcinată, care nu izbutea nicidecum să-și vină în fire după emoția puternică prin care trecuse, dimpotrivă, parcă avea de gând să atingă starea de isterie.

I-am spus pe cel mai blând ton cu putință:

– Poate că negrul acesta nu a vrut să vă ucidă, madame. Ați intrat pe neașteptate, ați aprins lumina, iar el s-a speriat pur și simplu. Doar el a...

Ea nu m-a lăsat să termin.

– El s-a speriat? a șuiert cu o înverșunare surprinzătoare. Nu cumva dumneata ești cel care s-a speriat, domnule asiatic? Crezi că n-am observat cum îți șteai mutra gălbejită pe după ceilalți?

Nimeni și niciodată nu m-a insultat în asemenea hal. Mai rău, nu mă puteam preface că iau vorbele ei ca pe niște neghiobii rostite de o netoată isterică, nici nu mă puteam retrage în spatele unui zâmbet disprețuitor. Kleber-san mi-a atins coarda cea mai sensibilă!

Nu aveam ce-i răspunde. Sufeream cumplit, iar ea mă privea cu o grimasă disprețuitoare încremenită pe fețișoara urâtită de plâns. Dacă în clipa aceea m-aș fi putut prăvăli în faimosul iad creștin, aș fi apăsât neapărat pe maneta chepengului. Cel mai rău era că ochii începuseră să mi se acopere cu vâlul roșu al furiei, și de starea asta mă tem cel mai tare. Tocmai în această stare de mânie frenetică samuraiul săvârșește acte funeste pentru karma sa. Apoi, întreaga viață va fi obligat să-și ispășească vina pentru unica și efemera clipă în care și-a pierdut autocontrolul. Da, poate face o asemenea neghiobie, încât nici măcar un *seppuku* nu va fi de-ajuns.

Am ieșit din salon, temându-mă că nu mă voi putea stăpâni și voi săvârși ceva cumplit împotriva unei femei însărcinate. Nu știu dacă

m-aș fi putut abține în cazul în care un bărbat mi-ar fi adresat aceleași cuvinte.

După ce m-am încuiat în cabina mea, am scos săculețul cu dovleci egipteni cumpărați în bazarul din Port-Said. Sunt mici, cam de dimensiunea unui cap omenesc și sunt foarte tari. Am luat cincizeci.

Ca să-mi șterg de pe ochi vălul sângeriu, am început să-mi perfecționez lovitura cu muchia palmei. Din cauza emoției extreme, am lovit prost: primul dovleac s-a spart nu în două jumătăți egale, ci în șapte sau opt bucăți.

Mi-e greu.

Partea a doua

ADEN - BOMBAY

Gintaro Aono

Luna a patra, ziua a șaptea

La Aden

Diplomatul rus pare a fi un om cu un spirit profund, aproape japonez. Fandorin-san este înzestrat cu o capacitate neeuropeană de a vedea un fenomen în întreaga sa complexitate, fără a se agăța de detalii mărunte și amănunte tehnice. Europeanii sunt experți neîntrecuți în tot ceea ce se referă la priceperea de a face ceva, știu perfect cum. În schimb, noi, asiaticii, suntem înzestrați cu înțelepciune, pentru că înțelegem de ce. Pentru oamenii aceștia păroși procesul mișcării este mai important decât scopul lui final, pe când noi nu ne luăm ochii de la steaua călăuzitoare ce licărește în depărtare, de aceea adesea nu găsim timp să privim cum se cuvine și în jurul nostru, lată de ce alții se dovedesc de obicei învingători în disputele mărunte, pe când rasa galbenă își păstrează calmul de nezduncinat, știind perfect că toate acestea sunt doar vanități mărunte, care nu merită atenție. În ceea ce este esențial, fundamental, victoria finală va fi oricum de partea noastră.

Împăratul nostru a decis să facă un experiment măreț: să combine înțelepciunea orientală cu spiritul occidental. Noi, japonezii, pătrundem cu smerenie știința europeană a realizărilor rutiniere, dar în același timp nu pierdem din vedere scopul final al vieții omenești: moartea și forma superioară a existenței care urmează după moarte. Ființele-cu-părul-roșu sunt prea individualiste, prețiosul lor "eu" le întunecă vederea, deformează tabloul lumii înconjurătoare și nu le permite să analizeze o problemă din puncte diferite de vedere. Spiritul europeanului e ținut de trupul său în piroane de fier, lui nu-i e hărăzit să-și ia zborul.

Dacă Fandorin-san e capabil de iluminare, datorează aceasta esenței semiasiatice a țării sale. Rusia seamănă mult cu Japonia:

același Răsărit atras de Apus. Atâta doar că, spre deosebire de noi, rușii uită de steaua spre care li se îndreaptă corabia și prea își sucesc gâtul privind împrejur. Umflarea propriului "eu" ori dizolvarea lui într-un "noi" colectiv, iată în ce constă contrastul dintre Europa și Asia. Am impresia că Rusia are o bună șansă de a schimba prima cale cu cea de-a doua.

Am filozofat totuși prea mult. E timpul să trec la subiectul legat de Fandorin-san și de luciditatea de care a dat dovadă. Voi descrie pe rând cele petrecute.

Leviatan a ajuns la Aden când se crăpa de ziuă. Iată ce scrie în ghidul meu de călătorie:

"Portul Aden, acest Gibraltar al Orientului, servește Angliei drept verigă de legătură cu Indiile de Est. Aici, vapoarele își fac provizii de cărbune și își îmborsătesc rezervele de apă potabilă. Importanța orașului Aden a crescut neînchipuit de mult după deschiderea Canalului de Suez. Altfel, urbea în sine nu e mare. Se află aici docuri, șantiere navale, câteva fabrici, birouri, hoteluri. Orașul se distinge prin arhitectura sa ordonată. Ariditatea solului este compensată de existența a treizeci de rezervoare antice, care colectează apa de ploaie venită din munți. Adenul numără 34 000 de locuitori, în majoritate indieni musulmani."

Deocamdată trebuie să mă mulțumesc cu această descriere zgârcită, pentru că rampa nu a fost coborâtă și nimeni nu are voie să meargă la țarm. Cauza ar fi, chipurile, o interdicție sanitară de carantină, noi însă, vasalii principatului Windsor, știm care este motivul autentic al acestui talmeș-balmeș: marinarii și poliția de coastă piaptână vaporul în căutare de negri.

După micul dejun am rămas în salon, așteptând rezultatele raziei. În acele clipe, între comisarul de poliție și diplomatul rus a avut loc o discuție foarte importantă, la care au participat toți ai noștri (iată că oamenii aceștia au devenit deja în ochii mei "ai noștri").

Inițial, au discutat despre moartea negrului, apoi conversația a trecut la asasinatelor de la Paris. Nu am luat parte la discuții, dar am ascultat cu multă atenție, deși în primele minute am avut impresia că

iar se vor apuca să vâneze maimuța verde într-un lăstăriș de bambus și pisica neagră într-o cameră întunecată.

Stamp-san a spus: "Așadar, confuzie totală. E greu de înțeles cum a urcat negrul pe vapor, e greu de înțeles de ce a vrut s-o ucidă pe madame Kleber. Exact ca pe rue de Grenelle. Iarăși mister."

Moment în care Fandorin-san a zis din senin: "În acest caz, nu există nici un mister. În ce-l privește pe negru, într-adevăr, încă nu este totul limpede, dar în privința evenimentelor de pe rue de Grenelle, tabloul este, după părerea mea, mai mult sau mai puțin clar."

Ne-am ațintit nedumeriți privirile asupra lui, iar comisarul a zâmbit malițios: "Serios? I-auzi, i-auzi, va fi interesant să ascultăm."

Fandorin-san: "Cred că evenimentele s-au petrecut în felul următor. Seara, la ușa casei de pe rue de Grenelle a sunat cineva..."

Comisarul (cu falsă admirație): "Bravo! O deducție genială!"

Careva a pufnit în râs, însă majoritatea asculta cu atenție încordată, pentru că diplomatul nu era dintre cei care îndrugă verzi și uscate.

Fandorin-san (continuând imperturbabil): "...cineva a cărui apariție nu i-a stârnit servitorului nici cea mai mică bănuială. Era medic, probabil îmbrăcat în halat alb și în mod sigur avea o trusă medicală. Oaspetele neașteptat le-a spus că toți cei din casă trebuie să se adune urgent într-o singură încăpere, pentru că, din ordinul municipalității, parizienii vor fi vaccinați preventiv."

Comisarul (începând să se înfurie): "Ce-i cu fanteziile astea? Ce vaccin? De ce, mă rog, l-ar fi crezut servitorii pe primul străin ieșit în cale?"

Fandorin (tăios): "Monsieur Gauche, vedeți să nu fiți în curând retrogradat de la rangul de «anchetator pentru cazuri de importanță excepțională» la rangul de «anchetator pentru cazuri lipsite de importanță». Nu studiați cu destulă atenție propriile dumneavoastră documente, or asta e ceva impardonabil. Mai citiți o dată articolul din *Le Soir* în care se vorbește despre legătura lordului Littleby cu aventuriera de talie internațională Marie Sanfon."

Detectivul a cotrobăit în mapa lui neagră, a găsit notița cu pricina și a măturat-o cu privirea.

Comisarul (ridicând din umeri): "Ei, și ce-i cu asta?"

Fandorin-san (arătând cu degetul): "Acolo, mai jos. Vedeți începutul următorului articol: «Epidemia de holeră e pe cale de a se stinge»? Și, în continuare, «măsurile profilactice energice întreprinse de medicii parizieni»?

Truffo-sensei: "Chiar așa, domnilor. Parisul a luptat toată iarna cu focarele de holeră. La Dover chiar a fost instituit un control sanitar pentru bacurile care soseau de la Calais."

Fandorin-san: "Iată de ce apariția unui medic nu a trezit suspiciunea servitorilor. Vizitatorul se purta, fără îndoială, plin de încredere în sine și vorbea convingător. E posibil să le fi spus că e deja târziu și că trebuie să mai treacă pe la câteva case, sau ceva asemănător. Servitorii, pesemne, nu au vrut să-l deranjeze pe stăpânul casei, știind că acesta are o criză de gută, dar pe paznicii de la etaj i-au chemat, firește. Doar o injecție e treabă de-un minut."

M-a entuziasmat perspicacitatea diplomatului, care dezlegase cu atâta ușurință o enigmă destul de complicată. Până și comisarul Gauche a căzut pe gânduri.

"În sfârșit, să zicem că așa a fost", a spus el nemulțumit. "Dar cum vă explicați ciudata împrejurare că medicul domniei voastre, după ce a otrăvit servitorii, nu a urcat la etaj pe scară, ci a ieșit în stradă, a sărit gardul în grădină și a spart geamul serei?"

Fandorin-san: "M-am gândit la asta. Nu v-a trecut prin minte că puteau fi doi criminali? Unul a eliminat servitorii, în timp ce al doilea a pătruns în casă pe fereastră."

Comisarul (triumfător): "Mi-a trecut, înțeleptul meu domn, sigur că mi-a trecut prin minte. Este exact concluzia spre care asasinul a încercat să ne împingă. A vrut doar să-și încurce urmele! Din oficiu, după ce a otrăvit servitorii, a urcat la etaj, unde a dat nas în nas cu stăpânul casei. Cel mai probabil, a spart geamul vitrinei, închipuindu-și că nu mai e nimeni în casă. Lordul a auzit zgomotul, a ieșit din dormitor și a fost ucis. După acest incident neplanificat, răufăcătorul a dispărut în grabă, fugind însă nu pe ușă, ci pe fereastra serei. De ce? Păi, ca să ne protească pe noi, să ne facă să credem că au

fost doi. Uitați, până și dumneavoastră ați mușcat momeala. Dar pe papa Gauche nu-l duci de nas cu asemenea trucuri ieftine."

Tirada comisarului a fost întâmpinată favorabil. Renier-san chiar a spus: "La dracu', comisare, văd că omul n-ar trebui să se pună de-a curmezișul în calea dumitale!" (Asta-i așa, o expresie figurată, răspândită în diferite limbi europene. Nu trebuie înțeleasă literal. Locotenentul a avut în vedere că Gauche-san este un detectiv foarte inteligent și experimentat.)

Fandorin-san a așteptat puțin, apoi l-a întrebat: "Așadar, dumneavoastră ați examinat sub toate aspectele amprenteale tălpilor de sub fereastră și ați ajuns la concluzia că individul a sărit de pe pervaz, nu că s-a cățărat pe pervaz?"

La asta comisarul nu a răspuns nimic, dar l-a privit destul de supărat pe diplomat.

Cuvintele rostite de Stamp-san în clipa aceea au dat discuției o nouă întorsătură, încă mai interesantă.

"Un criminal, doi criminali... Eu însă tot nu înțeleg esențialul: de ce au fost săvârșite toate aceste crime? a întrebat ea. E clar că nu pentru Shiva. Atunci, de ce? Doar nu pentru șal, zău așa, oricât o fi fost el de remarcabil și legendar! "

Fandorin-san a răspuns pe un ton liniștit, referindu-se parcă la ceva de la sine înțeles: "Firește, mademoiselle, tocmai pentru șal. Shiva a fost furat doar pentru inducerea în eroare și a fost imediat aruncat în Sena de pe cel mai apropiat pod, fiind o povară inutilă."

Comisarul a remarcat: "Pentru boierii ruși (am uitat ce înseamnă cuvântul «boier», va trebui să mă uit în dicționar), jumătate de milion de franci reprezintă, poate, un fleac, dar majoritatea oamenilor cred altfel. Două kilograme de aur curat, asta zic și eu «povară inutilă»! Am impresia că v-ați cam lăsat pradă imaginației, domnule diplomat."

Fandorin-san: "Lăsați-o încolo, comisare, ce înseamnă o jumătate de milion în comparație cu tezaurul lui Bagdassar?"

"Domnilor, încetați odată cearta! a exclamat deodată odioasa madame Kleber. Eu am fost pe punctul de a fi ucisă și voi o țineți una și bună. Până răscoliți dumneavoastră crimele mai vechi, iată că aproape s-a săvârșit una nouă! "

Femeia aceasta pur și simplu nu suportă să nu se afle în centrul atenției. După cele petrecute ieri, încerc să mă uit cât mai puțin la ea - și asta pentru că simt o mare dorință să-i înfig degetul mijlociu în vinișoara albăstrie care-i pulsează pe gâtul palid. O singură împunsătură ar fi de-ajuns pentru ca această canalie să nu mai existe. Dar acest gând, firește, face parte din cele urâte, pe care un om înzestrat cu voință trebuie să le alunge de la sine. Iată, mi-am vărsat pornirile înverșunate în jurnal și dușmănia mi-a mai scăzut un pic.

Comisarul a pus-o pe madame Kleber la punct. "Vă rog să tăceți, doamnă, i-a spus el cu asprime. Să ascultăm ce a mai născocit domnul diplomat."

Fandorin-san: "Toată această istorie are sens doar în cazul în care șalul furat este prețios prin ceva anume. Asta-i unu. Potrivit spuselor profesorului, valoarea șalului în sine nu este foarte mare, deci problema este nu bucata aceea de mătase, ci lucrurile care au vreo legătură cu ea. Asta-i doi. După cum știm, șalul are o legătură cu testamentul rajahului Bagdassar, ultimul stăpân al comorii din Brahmapur. Asta-i trei. Spuneți-mi, profesore, era rajahul un slujitor zelos al Profetului?"

Sweetchild-san (după o clipă de gândire): "N-aș putea spune cu siguranță... Nu a construit moschei, iar în prezența mea nu l-a pomenit pe Allah. Rajahului îi plăcea să se îmbrace după moda europeană, fuma țigări cubaneze, citea romane franțuzești... A, da, la prânz bea coniac! Prin urmare, nu lua prea în serios interdicțiile religioase."

Fandorin-san: "În acest caz, iată și punctul patru: Nu foarte evlaviosul Bagdassar îi lasă moștenire fiului, ca ultim dar, nu orice, ci un Coran înfășurat, nu se știe de ce, într-un șal. Sugerez că tocmai șalul era partea cea mai însemnată a moștenirii. De Coran a avut nevoie doar de ochii lumii... Sau, poate, notele marginale scrise de mâna lui Bagdassar conțineau instrucțiuni privind găsirea comorii cu ajutorul șalului."

Sweetchild-sensei: "Dar de ce neapărat cu ajutorul șalului? Rajahul își putea transmite mesajul secret tot acolo, în note! "

Fandorin-san: "Putea, dar nu a făcut-o. De ce? Fac trimitere la argumentul meu numărul unu: dacă șalul nu ar fi avut o valoare absolut excepțională, nu cred că ar fi fost uciși pentru el zece oameni. Șalul este cheia spre cele cinci sute de milioane de ruble, sau, dacă preferați, spre cele cincizeci de milioane de lire sterline, ceea ce e cam același lucru. După părerea mea, în istoria omenirii încă nu a existat o comoară de asemenea valoare. Între noi fie vorba, comisare, trebuie să vă previn că, dacă nu vă înșelați și ucigașul se află într-adevăr pe *Leviatan*, este posibil să urmeze noi victime. Și cu cât veți fi mai aproape de țel, cu atât acestea vor fi mai posibile. Prea mare este miza, prea mare și prețul plătit pentru cheia acestei taine."

După aceste cuvinte, în salon s-a așternut o tăcere mormântală. Logica lui Fandorin-san părea de necontestat și, sunt încredințat, pe toți i-a străbătut un fior de gheață. Mai puțin pe unul.

Primul și-a venit în fire comisarul. A spus, râzând nervos: "Ei, dar știu că aveți imaginație, monsieur Fandorin. În ceea ce privește pericolul, aveți dreptate. Însă dumneavoastră, domnilor, nu trebuie să vă temeți. Pericolul planează doar asupra bătrânului Gauche, și el știe prea bine. Ce vreți, asta mi-e meseria. Dar pe mine nu mă poate doborî nimeni cu una, cu două ! " Și ne-a fulgerat cu o privire amenințătoare, pe rând, parcă provocându-ne la o luptă corp la corp.

Caraghios mai este grăsanul acesta bătrân! Dintre toți cei prezenți, ar fi făcut față într-o luptă corp la corp poate doar cu madame Kleber cea însărcinată. Și am văzut cu ochii minții un tablou seducător: comisarul, stacojiu la față, trântind-o la podea pe tânăra vrăjitoare și sugrumând-o cu degetele lui ca niște cârnați păroși, iar madame Kleber sufocându-se, cu ochii holbați și cu limba-i mârșavă atârând din gură.

Darling, I am scared!^[8] a piuit cu voce subțirică nevasta doctorului, adresându-i-se soțului ei. Acesta a mângâiat-o liniștitor pe umăr.

O întrebare interesantă a venit din partea roșcovanului și pocitului M.-S.-san (are un nume de familie prea lung ca să-l mai reproduc aici):

"Profesore, descrieți-mi mai în amănunt șalul acela. Mă rog, are desenată o pasăre cu o găurică în loc de ochi și e de formă

triumghiulară. Mai are ceva ieșit din comun?"

Trebuie să spun că domnul acesta ciudat ia parte la discuțiile comune aproape la fel de rar ca și mine. Iar când se-ntâmplă să deschidă gura, spune ceva nelalocul lui, la fel ca și autorul acestor rânduri. Cu atât mai remarcabilă a fost oportunitatea surprinzătoare a intervenției lui.

Sweetchild-sensei: "După câte îmi amintesc, în afara găurii și a formei sale unice, șalul nu este cu nimic ieșit din comun. E de dimensiunea unui evantai mare, dar poate fi cu ușurință ascuns într-un degetar. În Brahmapur țeșăturile de mare finețe nu sunt o raritate."

"Așadar, cheia se află, fără îndoială, în ochiul păsării și în forma triumghiulară", a conchis cu admirabilă fermitate Fandorin-san.

A fost de-a dreptul magnific.

Cu cât meditez mai mult la triumful lui și, în general, la această istorie, cu atât crește în mine nedemna dorință de a le demonstra tuturor că nici Gintaro Aono nu e un om de nimic. Am cu ce să-i uimesc. De pildă, i-aș putea povesti comisarului Gauche ceva interesant despre incidentul de ieri cu negrul acela primitiv. De fapt, însuși înțeleptul Fandorin-san a recunoscut că încă nu este pe deplin lămurit în această privință. El e nelămurit și, hop, "sălbaticul japonez" dezleagă enigma. Ar fi interesant, nu-i așa?

Ieri, scos de pe făgașul meu obișnuit de insulta ce mi-a fost adresată, mi-am pierdut pentru o vreme limpezimea gândurilor. Apoi, după ce m-am liniștit, am început să compar, să chibzuiesc și am construit o întreagă schemă logică, pe care intenționez să i-o prezint polițistului. N-are decât să-și imagineze și singur restul. Iată ce-i voi spune comisarului.

Pentru început, îi voi reaminti cuvintele grosolane rostite la adresa mea de madame Kleber. A fost o remarcă extrem de ofensatoare și, în plus, a fost făcută în public. Mai mult, a fost făcută chiar în momentul în care voiam să-mi exprim observațiile. Nu cumva intenția lui madame Kleber a fost aceea de a-mi închide gura? Nu vi se pare suspect, domnule comisar?

Mai departe. De ce se tot prefacă că e o femeie slabă, deși e zdravănă ca un luptător de sumo? Prostii, fleacuri, veți spune. La

care eu vă voi răspunde, domnule detectiv, că un om care veșnic se prefacă ascunde obligatoriu ceva. Să luăm fie și propria-mi persoană. (Ha-ha, firește, nu-i voi spune asta.)

Îi voi atrage apoi atenția asupra faptului că europencele au pielea foarte fină și albă. De ce atunci degetele puternice ale negrului nu au lăsat nici cea mai mică urmă pe pielea ei? Nu e ceva ciudat?

Și, în sfârșit, când comisarul va decide că nu-i pot prezenta nimic altceva decât supozițiile aiurite ale unei minți asiatice răzbunătoare, îi voi aduce la cunoștință esențialul, la auzul căruia îl vor trece brusc florii.

"Monsieur Gauche", îi voi spune cu un zâmbet politicoș, "eu nu sunt înzestrat cu mintea dumneavoastră strălucită și nu încerc să mă amestec în mersul anchetei (cum ar putea face asta un ignorant ca mine?), dar consider de datoria mea să vă atrag atenția asupra unui aspect. Chiar domnia voastră afirmă că asasinul de pe rue de Grenelle se află printre noi. Monsieur Fandorin a prezentat o versiune convingătoare asupra felului în care au fost uciși servitorii lordului Littleby. Un vaccin antiholeră poate fi un excelent subterfugiu. Așadar, criminalul știe să mânuiască o seringă. Dar dacă la vila de pe rue de Grenelle a venit nu un doctor bărbat, ci o femeie, o infirmieră? Ea ar fi trezit și mai puține temeri decât un bărbat, nu-i așa? Sunteți de acord? În acest caz, vă sfătuiesc să vă aruncați privirea ca din întâmplare spre brațele doamnei Kleber, atunci când își sprijină gânditoare în mâini căpșorul de șarpe și când mâneca largă îi alunecă până la cot. Pe încheietura interioară a cotului veți observa, cum am observat și eu, niște punctișoare abia vizibile. Sunt urme de injecții, domnule comisar. Întrebați-l pe doctorul Truffo dacă îi face injecții doamnei Kleber, iar onorabilul doctor vă va răspunde ce mi-a răspuns și mie: nu, nu îi face injecții, pentru că este din principiu un adversar al administrării intravenoase a medicamentelor. Mai departe, adunați doi cu doi, o, prea-înțelept Gauche-sensei, și veți avea cu ce să vă bateți capul cel cărunt." Iată ce-i voi spune comisarului, iar el o va lua pe madame Kleber în cătare. Un cavaler european m-ar acuza că procedez în chip josnic, ceea ce i-ar demonstra mediocritatea. Tocmai de aceea nu mai există cavaleri în Europa, pe câtă vreme samurarii sunt încă în viață.

Chiar dacă împăratul nostru desființează castele și ne interzice să mai purtăm la brâu două săbii, asta nu înseamnă dispariția rangului de samurai, ci, din contră, înălțarea în casta samurailor a întregii națiuni japoneze, pentru a nu ne mai mândri doar unul în fața altuia cu genealogia noastră. Vom fi uniți cu toții, iar împotriva noastră va fi restul lumii. O, nobil european (care ai existat, fără îndoială, doar în romane)! Atunci când lupți cu bărbații, folosești arme bărbătești, iar când lupți cu femeile - arme femeiești. Acesta este codul onoarei samurailor, și nu are nimic josnic în el, pentru că femeile știu să lupte la fel de bine ca și bărbații. Iar ceea ce e în dezacord cu onoarea unui bărbat-samurai este folosirea armelor bărbătești împotriva femeilor, și împotriva bărbaților - a celor femeiești. Eu nu m-aș coborî în veci până acolo.

Stau încă în cumpănă dacă merită să întreprind manevra pe care am plănuț-o, dar starea mea sufletească e infinit mai bună decât ieri. Atât de bună, încât am reușit să compun acest haiku destul de izbutit:

*Cu sclipiri de gheață
A izbucnit brusc luna
Pe tăișul de oțel.*

Klarissa Stamp

Arborând o mină plictisită, Clarissa se întoarse să verifice dacă nu o vede cineva, și abia după aceea privi cu băgare de seamă de după colțul cabinei.

Japonezul stătea singur la pupa, cu picioarele strânse sub el. Avea capul dat pe spate, printre pleoapele întredeschise i se zărea sinistru albul ochilor, iar chipul îi era înstrăinat, de o impasibilitate neomenească.

Brr! Clarissa se înfioră. Ciudat exemplar, acest mister Aono. Aici, pe puntea bărcilor, dispusă cu un nivel deasupra punții de la clasa întâi, pasagerii nu se prea plimbau, doar un cârd de fetițe săreau coarda și două bone toropite de căldură se ascundeau la umbra unei șalupe albe ca neaua. Cine alții, în afara unor copii și a unui asiatic pe jumătate smintit, se puteau afla acolo pe asemenea arșiță? Deasupra punții bărcilor mai erau doar cabina de comandă, pasarela căpitanului și, firește, coșuri, catarge, vele. Pânzele albe se umflau sub presiunea vântului care bătea din spate și *Leviatan*, pufăindu-și la răstimpuri fumul, era purtat în goană direct spre dunga argintie ca mercurul a orizontului, iar întinderea ușor încrețită a Oceanului Indian era presărată cu pete de un verde-deschis, ca de sticlă. De aici, de sus, vedeai că Pământul este într-adevăr rotund: linia orizontului era în mod vădit mai jos decât vaporul, care aluneca spre ea ca și cum cobora de pe o colină.

Dar Clarissa nu se lăsase năpădită de sudoare din dragoste pentru peisajele marine, nu, nici gând. Voise să vadă cu ce se ocupă mister Aono acolo, sus. Încotro pleca el cu o constanță demnă de invidiat, după micul dejun?

Curiozitatea ei fusese justificată. Iată, deci, adevăratul chip al asiaticului impenetrabil. Un om cu o față atât de înghețată, de nemiloasă, e în stare de orice. Da, totuși reprezentanții rasei galbene sunt diferiți de noi - și nu e vorba de forma ochilor. Ca

aspect exterior, aduc foarte mult a oameni, dar fac parte dintr-o cu totul altă specie. La urma urmelor, și lupii seamănă cu câinii, însă natura lor este diferită. Cei cu pielea galbenă au, firește, principii morale, dar acestea sunt atât de străine creștinismului, încât unui om normal îi e imposibil să le pătrundă. Ar fi mai bine să nu poarte haine europenești și să nu aibă deprinderea de a folosi tacâmurile, pentru că asta creează o periculoasă iluzie de civilizație când, de fapt, sub cărarea cea linsă din părul negru și sub fruntea netedă și galbenă se nasc niște gânduri pe care noi nu putem nici măcar să ni le imaginăm.

Japonezul se mișcă abia perceptibil și începu să clipească, iar Clarissa se ascunse în grabă.

Sigur, se poartă ca proasta satului, dar trebuie să facă ceva! Coșmarul nu poate dura la nesfârșit. Comisarul trebuie împins în direcția justă, altfel nu se știe cum se vor sfârși toate acestea. În ciuda arșitei, o străbătu un fior de gheață.

Înfățișarea și comportamentul lui mister Aono ascundeau în mod vădit o taină. Ca și crima de pe rue de Grenelle. Era chiar ciudat cum de nu pricepuse până acum Gauche că, după toate indiciile, principalul suspect este nimeni altul decât japonezul.

Ce ofițer, ce absolvent al școlii din Saint Cyr poate fi el, dacă nu se pricepe la cai? Clarissa hotărâse la un moment dat, din rațiuni exclusiv umanitare, să-l atragă pe taciturnul japonez într-o conversație, și condusese discuția spre un subiect de bună seamă interesant pentru un militar: dresajul cailor, cursele ecvestre, calitățile și defectele trăpașului de Norfolk. Halal ofițer! La nevinovata întrebare: "Vi s-a întâmplat să participați la o steeplechase?" i-a răspuns că ofițerilor armatei imperiale le este strict interzis să facă politică. Pur și simplu nu știe ce este steeplechase! Desigur, e greu de spus ce fel de ofițeri are Japonia - poate galopează pe nuiele de bambus -, dar un absolvent de la Saint Cyr să manifeste o asemenea ignoranță? Este absolut exclus.

Iată încotro trebuie să-l îndrume pe Gauche. Oare să mai aștepte puțin, poate va reuși să descopere ceva și mai suspect?

Și cu ce este mai prejos întâmplarea de ieri? Clarissa se plimbase pe coridor pe lângă cabina lui mister Aono, atrasă acolo de niște sunete cu adevărat bizare. Dinăuntru răzbătea un trosnet sec, ca și când cineva se apucase să facă praf mobila, extraordinar de metodic. Adunându-și curajul, Clarissa bătuse la ușă, iar aceasta se dăduse de perete dintr-o smucitură. În cadrul ei răsărise japonezul, în pielea goală, doar cu o legătură încinsă peste pânțele! Trupul lui smead strălucea de sudoare, iar ochii-i erau roșii ca sângele.

Văzând-o pe Clarissa, șuierase:

– *Chikusho!*

Întrebarea gândită din timp ("Monsieur Aono, nu aveți la dumneavoastră câteva dintre acele minunate gravuri japoneze despre care am auzit atâtea?") îi zburase din minte, și Clarissa înmărmurise. Acuș-acuș o s-o tragă în cabină și-o să se năpustească asupra ei, apoi o s-o taie-n bucăți și o s-o arunce în mare! Ar fi chiar foarte simplu. N-o să mai existe nici o miss Clarissa Stamp, o lady englezoaică bine-crescută, nu foarte fericită, dar așteptând încă atât de multe de la viață.

Clarissa îngăimase ceva, cum că greșise ușa. Aono o privise în tăcere, respirând greu. Emană un miros acru.

Totuși, merită să discute cu comisarul.

Înainte de *five o'clock*, îl pândi pe comisar lângă ușa salonului și începu să-i împărtășească aceste considerații, dar bădăranul de polițist o ascultă cu un aer cam bizar: îi aruncă Clarissei priviri batjocoritoare, sarcastice, ca și când ar fi auzit mărturisirea unei fapte reprobabile. La un moment dat mormăi în barbă:

– Ia te uită! Ce i-a apucat pe toți să se bârfească unii pe alții?

Iar după ce o ascultă până la capăt, trânti așa, nitam-nisam:

– Tăticul și mămica sunt bine, sănătoși?

– Ai cui, ai domnului Aono? întrebă surprinsă Clarissa.

– Nu, mademoiselle, ai dumneavoastră.

– Sunt orfană încă de mică, răspunse ea, privindu-l speriată pe polițist. Doamne, asta nu-i corabie, e un balamuc plutitor.

– Ceea ce era de demonstrat, dădu satisfacut din cap Gauche și, fredonând un cântecel pe care Clarissa nu-l știa, ieși primul din salon, gest care era de-acum o mitocănie fățișă.

Amintirea lăsată de această discuție era foarte neplăcută. Totuși, francezii, în pofida mult-lăudatei lor galanterii, nu sunt niște gentlemani. Sigur, te zăpăcesc, pot să-ți sucească mințile, sunt în stare de gesturi extravagante, îți pot trimite în camera de hotel o sută de trandafiri roșii (la acest gând, Clarissa se crispă, îndurerată), dar nu trebuie să-i crezi. Un gentleman englez este, poate, cam anost, dar știe ce înseamnă datoria și onestitatea. Francezului îi acorzi încrederea, pe care apoi în mod sigur o trădează.

De fapt, aceste generalități nu aveau legătură directă cu papa Gauche. Totuși, după masa de prânz, comportamentul său straniu își găsi explicația, și încă într-un fel cât se poate de alarmant.

După desert, detectivul, care până atunci păstrase o tăcere ieșită din comun, fapt care-i iritase pe toți, își aținti brusc privirea asupra Clarissei și spuse:

– Iată, dumneavoastră, mademoiselle Stamp, ați întrebat mai deunăzi, într-un moment oportun (nu fusese deloc oportun), despre Marie Sanfon. E damicela aceea cu care, chipurile, a fost văzut lordul Littleby cu puțin înainte de moartea lui.

Clarissa tresări din cauza surprizei, iar ceilalți amuțiră și își ațintiră curioși privirile asupra comisarului, recunoscând deja intonația specială pe care acesta o folosea când își începea domoalele lui "istorioare".

– Am promis că vă povestesc ceva mai târziu despre acest personaj, continuă Gauche, privind în continuare doar spre Clarissa, iar ei privirea aceasta îi plăcea din ce în ce mai puțin. Istorioara va fi lungă, dar nu vă veți plictisi, pentru că va fi vorba despre o femeie extraordinară. Și-apoi, ne grăbim undeva? Stăm foarte comod, mâncăm brânzeturi, bem oranjadă. De fapt, dacă vreunul dintre dumneavoastră are treabă, să se ducă cu Dumnezeu, papa Gauche nu se va supăra.

Nimeni nu se clinti din loc.

– Așadar, să vă povestesc despre Marie Sanfon? întrebă cu falsă blândețe comisarul.

– Da, da! Neapărat! strigară cu toții.

Doar Clarissa tăcea, știind că discuția fusese pusă la cale nu fără un gând tainic și îi era destinată exclusiv. Iar Gauche nici măcar nu ascundea asta.

Comisarul plescăi cu poftă din buze și își scoase pipa din buzunar, fără a mai cere permisiunea doamnelor.

– O s-o iau pe rând. A fost odată ca niciodată, în orașul belgian Bruges, o fetiță pe care o chema Marie. Părinții ei erau niște cetățeni cumsecade, mergeau la biserică și nu o pierdeau din ochi pe micuța lor cu bucle blonde. Când Marie avea șase ani, s-a născut frățiorul ei, viitorul moștenitor al fabricuței de bere "Sanfon et Sanfon". Fericita familie era acum și mai fericită, când, din senin, a căzut nenorocirea pe capul ei. Micuțul, care abia împlinise o lună, a căzut de la fereastră și s-a rănit mortal. Adulții nu erau acasă în clipa aceea - doar copiii și tânăra lor bonă. Dar bona lipsise vreme de jumătate de oră, fusese la o întâlnire cu prietenul ei pompier, și, ca un făcut, chiar în timpul scurtei sale absențe, în casă se năpustise un necunoscut înveșmântat în pelerină neagră și cu o pălărie tot neagră. Micuța Marie a apucat să se ascundă sub pat, dar pe frățiorul ei omul negru l-a smuls din leagăn și l-a azvârlit pe geam. Apoi a dispărut într-o clipită.

– Ce grozăvii ne povestiți aici? exclamă pe un ton tânguitor madame Kleber, apucându-se de pânțe.

– Astea-s abia floricele, își flutură pipa Gauche. Fructele zemoase abia urmează. Cea care le-a povestit părinților despre cumplitul "nene negru" a fost Marie, scăpată ca prin minune. În căutarea nelegiuitului a fost întors cu susul în jos întregul district, ba din exces de zel chiar l-au arestat pe rabinul local, cu atât mai mult, cu cât amărâtul acela umbla mereu îmbrăcat în negru. Dar lui Sanfon-tatăl nu-i dădea pace un amănunt ciudat: de ce împinsese criminalul un taburet la fereastră?

– Dumnezeule! icni Clarissa, ducându-și mâna la inimă. Doar nu cumva...?

– Sunteți incredibil de perspicace, mademoiselle Stamp, surâse comisarul. Da, chiar micuța Marie și-a aruncat frățiorul pe fereastră.

– *How terrible!*^[9] socoti missis Truffo de datoria ei să se îngrozească. *But why?*^[10]

– Fetei nu-i plăcea faptul că toți erau ocupați cu cel mic și uitaseră cu desăvârșire de ea. Și-a zis că, scăpând de frățior, va fi iarăși preferata mămicii și a tăticului, o lămură imperturbabil Gauche. Dar a fost prima și ultima oară când Marie a lăsat un indiciu și a fost dată în vileag. Dulcea copilă încă nu învățase să-și acopere urmele.

– Și ce-a pățit această criminală precocă? întrebă locotenentul Renier, vădit tulburat de cele auzite. Doar n-o puteau trimite în judecată?

– Nu, n-au trimis-o în judecată, răspunse comisarul, zâmbindu-i perfid Clarissei. Mama ei însă, nesuportând lovitura, și-a pierdut mințile și a fost internată într-un ospiciu. Iar monsieur Sanfon nu-și mai putea privi fiica vinovată de nenorocirea abătută asupra familiei lor, prin urmare a încredințat-o mănăstirii Surorilor Cenușii ale Sfântului Vicențiu. Acolo a fost crescută Marie. Era prima la toate, și la învățătură, și la fapte de binefacere. Dar cel mai mult, se spune, îi plăcea să citească. Novicea avea șaptesprezece ani când în mănăstire a izbucnit un scandal foarte neplăcut.

Gauche se uită în mapă și clătină din cap:

– Am totul aici. Deci, 17 iulie 1866. Surorilor Cenușii le-a fost oaspete însuși arhiepiscopul de Bruxelles, și tocmai atunci trebuia ca venerabilului prelat să-i dispară din dormitor un vechi inel arhiepiscopal cu un ametist uriaș, care aparținuse, conform legendei, lui Ludovic cel Sfânt în persoană. În ajun, ca un făcut, monseniorul le chemase în chilia lui pe cele mai bune două novice, ca să stea de vorbă cu ele: pe Marie a noastră și pe o arleziană. Bănuiala a căzut, firește, pe cele două fete. Maica superioară a organizat o percheziție și a găsit sub salteaua arlezienei cutiuța căptușită cu catifea în care fusese păstrat inelul. Hoața a paralizat de uimire, nu a răspuns la întrebări și

a fost trimisă la carceră. Când, o oră mai târziu, a sosit poliția, n-a avut pe cine interoga. Fata se spânzurase cu cordonul veșmântului bisericesc.

– Ticăloasa de Marie Sanfon a pus la cale toate astea? izbucni Milford-Stokes. Infamă istorie, foarte urâtă!

– Nu știe nimeni cu precizie, atâta doar că inelul nu a fost găsit, spuse comisarul, desfăcându-și larg brațele. Două zile mai târziu, Marie, numai lacrimi, a venit la maica superioară, i-a spus că toate surorile o privesc bănuitor și a rugat-o să o lase să plece din mănăstire. Maica superioară, care, la rândul ei, ajunsese, vezi bine, să se poarte ceva mai rece cu fosta ei favorită, nu a încercat să-i schimbe hotărârea.

– Porumbița trebuia percheziționată la poartă, observă cu părere de rău mister Truffo. Sigur ar fi găsit ametistul acela pe undeva, pe sub fustele ei.

După ce-i traduse soției aceste cuvinte, ea îl împunse în coaste cu un cot ascuțit, socotind, fără îndoială, că observația lui era indecentă.

– Fie n-au controlat-o, fie au controlat-o, de găsit nu l-au găsit. Știu doar că Marie nu a plecat de la mănăstire oriunde, ci la Anvers, care, nu trebuie să vă mai spun, este considerat capitala pietrelor prețioase. Acolo, fosta novice s-a îmbogățit brusc și de atunci trăiește doar pe picior mare. S-a mai întâmplat uneori să rămână cu buzele umflate, dar nu pentru mult timp: mintea ageră, talentul actoricesc și lipsa oricăror repere morale (aici comisarul ridică povățuitor tonul și chiar făcu o pauză) au ajutat-o să obțină mijloacele pentru a duce un trai luxos. Polițiile din Belgia, Franța, Anglia, Statele Unite, Brazilia, Italia și din alte zece țări au reținut-o în nenumărate rânduri pe Marie Sanfon, bănuită de cele mai felurite infracțiuni, dar sub învinuire nu a putut fi pusă niciodată: fie reieșea că nu ea înfăptuise crima, fie nu aveau destule dovezi. Dacă doriți, pot să vă povestesc două episoade din strălucita ei carieră. Nu vă plictisiți, mademoiselle Stamp?

Clarissa nu răspunse, socotind sub demnitatea ei să o facă, dar era alarmată.

– Anul 1870, anunță Gauche, aruncându-și din nou privirea în mapă. Micul, dar bogatul orașel Fettburg, din partea germană a Elveției. Fabrici de ciocolată și jambon. La patru mii de locuitori, opt mii cinci sute de porci. Meleagul idioților grași. Pardon, madame Kleber, nu am vrut să vă jignesc patria, își luă seama cam târziu comisarul.

– Nu face nimic, răspunse madame Kleber, ridicând nepăsătoare din umeri. Eu sunt din partea franceză a Elveției. Iar în regiunea în care se află orașul Fettburg locuiesc, într-adevăr, numai niște netoți. Cred că am auzit istoria asta, e nostimă. Dar nu-i nimic, povestiți-o.

– Pentru unii, poate, nu e nostimă deloc. Gauche oftă dojenitor și deodată îi făcu cu ochiul Clarisei, gest care depășea orice limită.

– Odată, onorabilii cetățeni ai orașelului au fost cuprinși de o emoție de nedescris. Un țăran, pe numele lui de familie Möbius, având în Fettburg reputația de om trândav și nătâng, s-a lăudat că în ajun își vânduse pământul - o fâșie îngustă de teren viran și stâncos - unei doamne de vază, care se recomandase "contesa de Sanfon". Pentru treizeci de acri de pământ sterp, unde nu creșteau nici ciulinii, proasta aia de contesă îi dăduse 3 000 de franci. Dar la primărie erau și oameni mai cu cap decât Möbius, iar istoria asta li s-a părut dubioasă. Ce nevoie avusese contesa de treizeci de acri de bolovani și nisip? Era ceva necurat la mijloc. Pentru orice eventualitate, l-au trimis la Zürich pe cel mai viclean dintre cetățeni, și acesta a aflat că numita contesă de Sanfon este un personaj cunoscut, că duce un trai pe picior mare și foarte vesel și, lucrul cel mai interesant, apare adesea în compania domnului Goldsilber, directorul Companiei Feroviare de Stat. Se zvonea că domnul director are o mică idilă cu contesa. Dar trebuie spus că orașelul Fettburg visa de multă vreme să aibă o linie secundară de cale ferată, pentru ca transportul ciocolatei și a jambonului să fie mai ieftin. Terenul acela viran achiziționat de vesela contesă se întindea, ca un făcut, de la cea mai apropiată cale ferată până în pădure, unde începeau terenurile comunale. Totul le-a devenit limpede mai-

marilor oraşului: contesa aflase de la amantul ei despre construcţia care se pregătea, cumpărase lotul-cheie şi se pregătea să se pricopsească pe cinste. Atunci, în mintea cetătenilor s-a copt un plan de o îndrăzneală uimitoare. A fost trimisă la contesă o delegaţie care a încercat să o convingă pe Înălţimea Sa să vândă pământul nobilului oraş Fettburg. La început prea-frumoasa s-a împotrivit, afirmând că n-are nici în clin, nici în mână cu vreo linie feroviară secundară, dar când primarul i-a dat de înţeles cu multă fineţe că afacerea miroase a cârdăşie cu Excelenţa Sa domnul director, şi că acest caz ar putea fi penal, contesa, femeie slabă, a izbucnit în plâns şi a căzut de acord. Terenul viran a fost împărţit în treizeci de parcele de câte un acru şi a fost vândut cetătenilor, prin licitaţie. Respectivii cetăteni mai să se ia la bătaie: preţul unei singure parcele a ajuns la 15 000 de franci. Contesa a primit în total, spuse comisarul, urmărind cu degetul rândul scris pe hârtie, aproape 280 000 de franci.

Madame Kleber pufni în râs, dar se grăbi să-i arate lui Gauche printr-un gest: O să tac, o să tac, continuaţi.

– Au trecut săptămâni, au trecut luni, şi construcţia căii ferate tot nu începea. Oraşenii au trimis o plângere la guvern: li s-a răspuns că în următorii cincisprezece ani nu se are în vedere construirea unei linii secundare spre Fettburg... S-au dus la poliţie, au explicat acolo că aşa şi pe dincolo, asta-i jaf la drumul mare. Poliţia i-a ascultat pe păgubaşi cu compasiune, dar n-a avut cum să-i ajute: doar doamna Sanfon le spusese cu gura ei că nu ştie nimic despre vreo cale ferată şi nici nu voia să-şi vândă pământul. Formalităţile fuseseră îndeplinite după litera legii (aici n-aveai ce-i reproşa). Iar faptul că se autointitulase contesă, sigur, era reprobabil, dar, din păcate, nu se pedepsea prin lege.

– Câtă abilitate! izbucni în râs Renier. Într-adevăr, n-ai ce zice.

– Asta încă nu-i nimic, reluă comisarul, răsfoind în continuare hârtiile. Mai există o istorie absolut fantastică. Locul acţiunii: Vestul sălbatic american, anul 1873. La minele de aur din California a poposit miss Cleopatra Frankenstein, necromantă

de faimă mondială și Mare Dragoneasă a Lojii Ordinului de Malta, pe numele ei din pașaport... Marie Sanfon. Dânsa i-a înștiințat pe căutătorii de aur că a chemat-o în aceste locuri sălbatice vocea lui Zarathustra, care i-a poruncit credincioasei sale slujitoare să aplice în orașelul Golden-Nugget un experiment mareț. La această latitudine și longitudine energia cosmosului este concentrată într-un fel atât de unic, încât într-o noapte cu stele, cu ajutorul câtorva formule cabalistice, ea îi poate readuce la viață pe cei care au trecut deja Măreța Barieră dintre Împărăția Celor Vii și Împărăția Celor Morți. Iar Cleopatra va înfăptui această minune în chiar noaptea ce vine, cu public și absolut gratuit, pentru că ea nu e te miri ce scamatoare de circ, este un medium al Sferelor Înalte. Și ce credeți? întrebă Gauche, păstrând o pauză pentru efect. Sub ochii celor cinci sute de spectatori bărboși, Dragoneasa a făcut niște farmece deasupra movilei sub care era îngropat Coiotul-Roșu, o legendară căpetenie indiană care murise în urmă cu un secol. Deodată, pământul a început să se miște, ba s-ar putea spune că s-a deschis larg, și de sub moviliță s-a ivit un războinic indian cu pene, cu tomahawk, cu fața pictată. Pe spectatori i-a luat tremuraturul, iar Cleopatra, aflată pe de-a-ntregul în puterea transei mistice, a strigat cât o ținea gura: "Simt în mine puterea Cosmosului! Unde-i cimitirul orașului? Îi voi readuce imediat la viață pe toți cei care zac acolo!" În articolul acesta scrie, îi lămuri polițistul, că Golden-Nugget avea un cimitir care se întindea pe o suprafață foarte mare, pentru că la minele de aur era obligatoriu trimis zilnic careva pe lumea cealaltă. Se pare că în orașelul respectiv existau chiar mai mulți locuitori morți decât locuitori vii. Când căutătorii de aur și-au imaginat ce se va întâmpla dacă toți bătaușii, bețivii și spânzurații vor ieși brusc din morminte, s-a stârnit panica. Situația a fost salvată de judecătorul de pace. Acesta a ieșit în față și a întrebat-o foarte politicos pe Cleopatra dacă nu s-ar învoi să pună capăt mărețului experiment în cazul în care orașul îi va oferi un săculeț plin cu aur drept modestă ofrandă pentru nevoile științelor oculte.

– Și s-a învoit? întrebă locotenentul, râzând în hohote.

– Da. Pentru doi săculeți.

– Și căpetenia indiană? întrebă Fandorin zâmbind.

Minunat zâmbet, păcat doar că-i îngrozitor de copilăresc, își zise Clarissa. Nu, scumpă miss, scoateți-l din cap. Cum se spune în Suffolk: bună-i plăcinta, dar nu pentru gurița ta.

– Cleopatra Frankenstein l-a luat cu ea pe șeful indian, răspunse cu o mină serioasă Gauche. Chipurile, în vederea unor cercetări științifice. Se spune că ulterior a fost înjunghiat la beție, într-un bordel din Denver.

– Într-adevăr, interesant p-personaj această Marie Sanfon, rosti îngândurat Fandorin. Mai povestiți-ne despre ea. De la toate aceste escrocherii abile până la un asasinat în masă, săvârșit cu sânge rece, este totuși o d-distanță considerabilă.

– *Oh, please, it's more than enough*^{11}, protestă missis Truffo și i se adresează soțului: *My darling, it must be awfully tiresome for you to translate all this nonsense*^{12}.

– Nimeni nu vă obligă să stați în salon, madame, ripostă comisarul, insultat mai ales de acel "nonsense".

Missis Truffo clipi indignată, dar nici prin gând nu-i trecu să plece.

– *Monsieur le cazac* are dreptate, recunosc Gauche. Voi căuta un exemplu și mai și.

Privindu-l pe Fandorin, madame Kleber pufni în râs. Până și Clarissa, cu toată starea ei de iritare, nu-și putu reține un zâmbet, într-atât de puțin semăna diplomatul cu un sălbatic fiu al stepelor.

– Ascultați deci o istorie despre un negrișor. În istoria asta există și un deznodământ fatal. Cazul este recent, s-a petrecut acum doi ani.

Comisarul examinează câteva pagini prinse laolaltă, reîmprospătându-și, desigur, memoria cu privire la evenimente. Zâmbi satisfăcut.

– Este, într-un fel, o capodoperă. Multe povești am eu în mapa aceasta, doamnelor și domnilor, continuă el, bătând drăgăstos percalul negru cu palma lui plebee, cu degete boante. Papa

Gauche s-a pregătit temeinic de călătorie, n-a uitat nici o hârtiuță care-i putea fi de folos. Daravera pe care o voi relata imediat nu a ajuns în ziare, am aici doar raportul poliției. Așadar... într-un ducat german (în care anume, nu voi spune, subiectul fiind delicat) se aștepta sporirea augustei familii. Nașterea a fost grea. Ducesa era moșită de onorabilul Vogel, medicul palatului. În sfârșit, dormitorul s-a umplut de țipetele copilului, iar marea ducesă, care din pricina durerilor facerii își pierduse pentru câteva minute cunoștința, a deschis ochii și a cerut, cu voce slabă: "O, *Herr professor*, arătați-mi copilașul." Doctorul Vogel, tulburat la culme, i-a întins Înălțimii Sale fermecătorul izvor al țipetelor, un prunc de culoarea cafelei. Marea ducesă a căzut iarăși în nesimțire, iar doctorul și-a aruncat privirea după ușă și, prudent, i-a făcut semn cu degetul marelui duce să se apropie, gest care era o violare strigătoare la cer a etichetei de la curte.

Era clar că lui Gauche îi făcea o deosebită plăcere să le relateze această istorie țănoșilor comeseni din salonul "Windsor". Ar fi fost de mai mare mirarea ca raportul poliției să cuprindă asemenea amănunte. Gauche fantaza, asta era clar. Sâsâia când o imita pe ducesă și alegea intenționat cuvinte stilate - i se părea, desigur, că așa sună mai caraghios. Clarissa nu se considera aristocrată, dar se enervă totuși, socotind de prost-gust zeflemisirea unor personaje de cel mai înalt rang. Își încruntă sprâncenele și sir Reginald, baronet și vlăstar al unei familii străvechi. Se pare că reacția respectivă nu făcu decât să-l inspire și mai abitir pe comisar.

– Înălțimea Sa nu s-a supărat pe medic, pentru că momentul era încărcat de emoție, și, stăpânit de sentimente paterne și conjugale, a dat buzna în dormitor... Vă puteți imagina și singuri scena care a urmat: capul încoronat înjurând birjărește și marea ducesă când scuturată de hohote de plâns, când justificându-se, când leșinând, negrișorul urlând cât îl ținea gura și medicul palatului încremenit într-o groază respectuoasă. Într-un sfârșit, Înălțimea Sa și-a venit în fire și a hotărât să lase pe mai târziu discuția între patru ochi cu marea

ducesă. Până una-alta, trebuiau șterse urmele. Dar cum? Să arunce pe furiș pruncul în latrină? se întrebă Gauche și își duse glumeț palma la gură. Scuzați, doamnelor, mi-a scăpat. Era imposibil să se descotorosească de micuț, nașterea lui era așteptată de întregul ducat. Și, oricum, ar fi fost cu păcat. Să-și adune consilierii? Ferească sfântul, or să trăncănească. Ce să facă? În acel moment, doctorul Vogel, după ce a tușit respectuos, i-a propus o cale de salvare. Are el, pasămite, o cunoștință, Fräulein von Sanfon, care e în stare să facă minuni și care poate să facă rost nu doar de-un nou-născut alb, ci și de-o pasăre-phoenix din ceruri. Fräulein știe să-și țină gura. Fiind o aristocrată, nu va pretinde bani, firește, dar tare-i plac giuvaerurile vechi... Una peste alta, după o jumătate de oră, în leagănul învelit în atlas se odihnea o minune de prunc, mai alb ca un purceluș de lapte, chiar cu firicele de păr blond pe cap, în vreme ce bietul negrișor era scos din palat și dus într-o direcție necunoscută. De altfel, ducesei i s-a spus că nevinovatul prunc va fi trimis la latitudini sudice și încredințat acolo spre educație unor oameni de bine. Deci, totul se aranjase perfect. Recunoscătorul duce i-a înmănat doctorului, spre a-i fi dăruită lui Fräulein von Sanfon, o superbă tabacheră bătută în diamante, cu monogramă, însoțită de un bilețel de mulțumire și de cererea sa, transmisă prin viu grai, de a părăsi o dată pentru totdeauna ducatul. Cerere pe care delicata ființă i-a îndeplinit-o imediat.

Gauche nu se putu abține și pufni în râs:

– În dimineața următoare, după scandalul care s-a prelungit toată noaptea, marele duce a decis în sfârșit să-și examineze mai îndeaproape moștenitorul. A scos cu scârbă pruncul din leagăn, l-a răsucit pe-o parte și pe alta și, brusc, a zărit pe, scuzați, poponețul rozaliu, o pată din naștere, în formă de inimioară. Înălțimea Sa avea una întocmai în partea dindărăt, la fel avusese și răposatul său tată, și bunicul, și tot așa, până la șapte generații în urmă. Peste măsură de nedumerit, ducele a trimis după medicul palatului, dar a aflat că doctorul Vogel

plecase noaptea trecută într-o direcție necunoscută, părăsindu-și nevasta și cei opt copii.

Gauche fu cuprins de un râs răgușit, apoi începu să tușească și să dea din mâini. Cineva chicoti incredul, madame Kleber își acoperi pudibondă buzele cu palma.

– Ancheta declanșată curând după aceea a stabilit că medicul se comportase ciudat în ultimul timp și că ar fi fost, chipurile, zărit prin tripourile din orașul vecin, Baden, și chiar în societatea unei anume tinere vesele, care, conform descrierii, semăna izbitor cu Fräulein von Sanfon, spuse comisarul, și continuă foarte serios: Doctorul a fost descoperit două zile mai târziu, într-un hotel din Strasbourg. Mort. Luase o doză fatală de laudanum și lăsase un bilețel: "Doar eu sunt vinovat de toate cele întâmplate." Caz clar de sinucidere. Era limpede cine este adevăratul vinovat, dar încearcă să dovedești. Cât despre tabacheră, era un dar din partea Înălțimii Sale, și mai exista și bilețelul sinucigașului. Iar un proces le-ar fi costat pe Înălțimile Lor mult mai mult. Firește, aspectul cel mai misterios era cum putuse fi înlocuit prințul nou-născut cu un prunc negru și, îndeobște, de unde apăruse micuțul acela de culoarea ciocolatei într-un ținut cu oameni blonzi și cu ochi albaștri. Ce-i drept, conform unor mărturii, cu ceva timp înaintea episodului relatat, Marie Sanfon avusese o cameristă senegaleză...

– Spuneți-mi, c-comisare, interveni Fandorin după ce încetară hohotele de râs (râdeau patru dintre cei prezenți: locotenentul Renier, doctorul Truffo, profesorul Sweetchild și madame Kleber), este chiar așa de frumoasă Marie Sanfon? E în stare să sucească mințile oricărui bărbat?

– A, nu, nu are nimic ieșit din comun. Este descrisă peste tot ca având un aspect exterior dintre cele mai comune și nu are semne particulare, răspunse Gauche și îi aruncă Clarisei o privire insolentă. Își schimbă cu ușurință culoarea părului, comportamentul, accentul, stilul vestimentar. Dar, în mod sigur, femeia asta are ceva special. Femeile fatale, zdrobitoare de inimi, sunt arareori niște frumuseți. Dacă le vezi într-o fotografie, nici măcar nu-ți atrag privirea, dar dacă le întâlnești,

încep să te treacă fiorii. Bărbatul nu la nas drept și la gene lungi trage, el adu-mecă un miros aparte.

– Vai, comisare, îl admonestă Clarissa pe vulgarul polițist. Sunteți în societatea unor doamne.

– Sunt în societatea unor suspecti, pară, foarte calm, Gauche. Iar dumneavoastră sunteți unul dintre ei. De unde să știu dacă aici, la această masă, nu se află chiar mademoiselle Sanfon?

Rostind aceste cuvinte, își înfipse privirea în ochii ei. Totul aducea din ce în ce mai mult a coșmar. Clarissa începea să se sufoce.

– Dacă am calculat eu b-bine, acest personaj trebuie să aibă acum douăzeci și nouă de ani?

Vocea calmă, chiar moale a lui Fandorin o ajută pe Clarissa să se stăpânească. Ea își îndreaptă spatele și exclamă, deloc spre cinstea vanității feminine:

– N-are rost să vă uitați așa la mine, domnule comisar! Îmi faceți un compliment absolut nemeritat. Sunt mai vârstnică decât aventuriera domniei-voastre... cu aproape zece ani! Și-apoi, nici celorlalte doamne nu li se potrivește rolul domnișoarei Sanfon. Doamna Kleber este prea tânără, iar doamna Truffo, după cum știți, nu vorbește franceza!

– Pentru o persoană atât de abilă ca Marie Sanfon, să mai pui sau să mai scoți zece ani acolo e un fleac, răspunse domol Gauche, privind-o totuși cu insistență pe Clarissa. Mai ales când suma de bani e atât de frumoasă, iar eșecul miroase a ghilotină. Chiar nu ați fost la Paris, mademoiselle Stamp? Pe undeva, prin vecinătatea străzii Grenelle? Clarissa păli mortal.

– Sunt nevoit să intervin în calitate de reprezentant al liniei maritime Jasper-Artaud Partnership, îl întrerupse iritat Renier pe polițist. Doamnelor și domnilor, vă asigur că, în această călătorie, escrocilor cu reputație mondială le-a fost interzis accesul. Compania garantează că pe *Leviatan* nu există nici tâlhari, nici cocote, nici, cu atât mai puțin, aventuriere bine cunoscute poliției. Doar înțelegeți, este prima noastră cursă, purtăm pe umeri o răspundere deosebită. Nu avem nevoie de scandaluri. Căpitanul Cliff și cu mine am verificat și răsverificat

listele de pasageri, iar în caz de nevoie am cules și informații. Între altele, și de la poliția franceză, domnule comisar. Și eu, și căpitanul suntem gata să garantăm pentru fiecare dintre cei prezenți. Nu vă împiedicăm, domnule Gauche, să vă îndepliniți datoria profesională, totuși pierdeți timpul în zadar. La fel și banii contribuabililor.

– I-auzi, i-auzi, mormăi Gauche. Om trăi și om vedea.

După care, missis Truffo, spre ușurarea generală, îndreptă conversația spre starea vremii.

Reginald Milford-Stokes

10 aprilie 1878

Ora 22.31

Marea Arabiei

17°06'28" lat. nord. 59°8'14" long. est.

Scumpă, mult iubită Emily! Această arcă infernală se află sub stăpânirea forțelor Răului. O simt cu întreg sufletul meu chinuit, deși nu sunt sigur că un criminal ca mine are suflet. Am scris asta și am căzut pe gânduri. Îmi amintesc că am săvârșit o crimă, o crimă înfricoșătoare, pentru care nu există și nu va exista iertare, dar, curios lucru, am uitat cu desăvârșire în ce constă ea de fapt. Și îmi doresc nespus să nu-mi amintesc.

Totuși, noaptea, în vis, mi-o amintesc perfect - cum altfel s-ar putea explica starea cumplită în care mă trezesc în fiecare dimineață? De s-ar sfârși mai curând despărțirea noastră! Simt că mai am puțin și-mi ies din minți. Ar fi însă un moment inoportun.

Zilele se scurg cu o încetineală chinuitoare. Stau în cabina mea și mă uit la minutarul cronometrului. Nu se mișcă. Afară, pe punte, în spatele ferestrei, aud pe cineva spunând "Astăzi este 10 aprilie" și nu pot pricepe în ruptul capului ce-i cu acest aprilie și de ce este neapărat zece. Descui micul sipet și văd că scrisoarea pe care ți-am adresat-o ieri poartă data de 9 aprilie, iar cea de alaltăieri - 8 aprilie. Deci totu-i în regulă. Este aprilie. Zece.

De câteva zile nu-l slăbesc din ochi pe profesorul Sweetchild (dacă este, într-adevăr, profesor). Omul acesta este foarte popular printre cei care frecventează salonul "Windsor". Este un palavragiu înveterat și se fălește cu cunoștințele sale de istorie și de orientalistă. Nu trece o zi în care să nu ne înșire o nouă istorie despre comori, una mai neverosimilă ca alta. Are însă niște ochișori mici ca de purcel, absolut dezagreabili, care-i joacă

în cap și, la răstimpuri, sclipesc în ei scânteii de nebunie. Dacă ai auzi cu ce voluptate povestește omul acesta despre pietrele prețioase! Este, fără îndoială, nebun de-a binelea după briliante și smaralde.

Astăzi, în timpul micului dejun, doctorul Truffo s-a ridicat deodată în picioare, a bătut cu putere din palme și ne-a adus la cunoștință, cu o voce solemnă, că este ziua de naștere a lui missis Truffo. Toți au început să exclame, să ofteze, s-o felicite pe sărbătorită, iar doctorul i-a înmănat public nearătoarei sale soții un dar: niște cercei cu topaze de o rară urâțenie. Ce vulgar - să organizeze un spectacol din prezentarea unui dar pentru propria lui soție! Se pare însă că missis Truffo nu a considerat astfel gestul. S-a înviorat teribil și părea nespus de fericită, figura ei acră căpătase culoarea unui morcov dat pe răzătoare. Locotenentul a spus: "O, madame, dacă am fi știut din timp despre acest fericit eveniment, v-am fi pregătit fără îndoială o surpriză. Vă învinuiesc de prea multă modestie." Prostănaca aceea s-a umflat și mai abitir în pene și a șoptit sfielnic: "Chiar ați fi dorit să-mi faceți o plăcere?" Răspunsul a fost un muget leneș-binevoitor. "În acest caz, a spus ea, hai să facem o partidă de loto, jocul meu favorit. În familia noastră, duminica și sărbătorile religioase scoatem neapărat taloanele și săculețul cu jetoane. O, e atât de distractiv! Domnilor, îmi faceți o mare bucurie!" Am auzit-o pentru întâia oară pe missis Truffo dezlănțuindu-se într-un discurs atât de amplu. În prima clipă am crezut că-și bate joc de noi - aș, nevasta doctorului vorbea cât se poate de serios. N-aveam încotro. A spălat putina doar Renier, care, chipurile, trebuia să intre în cart. Mitocanul de comisar a avut și el tentativa să invoce nu știu ce treburi urgente, dar l-am privit cu atâta dezaprobare, încât individul a fornăit și a rămas.

Mister Truffo s-a dus după rechizitele necesare acestui joc idiot și a început chinul. Toți și-au întins taloanele pe masă, privind cu jind puntea scăldată în soare. Ferestrele erau larg deschise și prin salon se zbenguia un vânticel proaspăt, în vreme ce noi stăteam acolo și jucam sceneta aceea infantilă. S-a constituit fondul de premiere, în care fiecare a depus o guinee. "Ca să fie mai

interesant", astfel s-a exprimat sărbătorita, prinzând curaj. Toate șansele de câștig erau chiar de partea celei care conducea jocul, pentru că doar ea urmarea cu vigilență ce numere ies. Comisarului, se pare, nu i-ar fi displicut să câștige potul, dar nu pricepea prea bine gângurelile rimate ale doamnei Truffo - în onoarea ei se vorbea de astă-dată englezește.

Jalnicii cercei cu topaze, care costaseră cel mult zece lire sterline, l-au determinat pe Sweetchild să abordeze tema favorită. "Exceptional cadou, sir!" i s-a adresat el doctorului. Acesta s-a luminat la față de mulțumire, dar Sweetchild a stricat totul cu remarca următoare: "Sigur, topazele sunt niște pietre ieftine, dar, cine știe, peste vreo sută de ani prețul lor ar putea exploda. Pietrele prețioase sunt atât de imprevizibile! Sunt un veritabil miracol al naturii, nu ca aceste metale anoste, aurul și argintul. Metalul este lipsit de suflet și de formă, poate fi retopit, pe când fiecare piatră prețioasă este o individualitate irepetabilă. Dar ele nu sunt accesibile oricui, doar celui care nu se oprește în fața nici unui obstacol și e în stare să meargă după magica lor strălucire până la capătul lumii și, la nevoie, chiar mai departe." Aceste sentințe bombastice erau însoțite de piuitul lui missis Truffo, care striga numerele jetoanelor. Să zicem că Sweetchild spunea: "Vă voi relata legenda marelui și puternicului Mahmud Gaznevi, care a fost vrăjit de strălucirea diamantelor și, în căutarea acestor magice cristale, a trecut prin foc și sabie jumătate din India." Missis Truffo: "Unsprezece, domnilor. Să bată toba!" Și tot așa.

De altfel, chiar îți voi spune legenda lui Mahmud Gaznevi, pentru că te va ajuta să înțelegi mai bine caracterul povestitorului. Mă voi strădui să redau și stilul aparte al acestuia.

"În anul (nu țin minte care) de la nașterea Domnului nostru Isus Cristos - după cronologia musulmană nu știu nici atât -, puternicul Gaznevi a aflat că în peninsula Guzzarat (parcă așa-i spune) se află templul Sumnat, unde se înalță un uriaș idol căruia i se închină sute de mii de oameni. Idolul apăra fruntariile aceluia ținut de năvălirile străine și oricine trecea granița ținutului Guzzarat cu sabia în mână era condamnat la pieire. Templul

aparținea unei foarte puternice comunități brahmane, cea mai bogată din întreaga Indie. Dar brahmanii din Sumnat erau și deținătorii unui tezaur considerabil, alcătuit numai din pietre prețioase. Neînfricatul conducător nu s-a speriat de puterea idolului, și-a adunat oastea și a pornit ofensiva. A retezat 50 000 de capete, a distrus cincizeci de cetăți și a năvălit în templul din Sumnat. Războinicii lui Mahmud au pângărit templul, l-au întors cu fundul în sus, dar n-au găsit comoara. Atunci, Gaznevi însuși s-a apropiat de idol, și-a luat avânt și l-a izbit în căpățâna de aramă cu buzduganul lui de războinic. Brahmanii au căzut la pământ în fața învingătorului și i-au oferit un milion de monede de argint, numai să nu se atingă de idolul lor. Mahmud a izbucnit în râs și l-a lovit încă o dată. Idolul a crăpat. Brahmanii au început să zbiere cu îndoită putere și i-au oferit cumplitelui războinic un milion de monede de aur. Dar cumplitul buzdugan s-a ridicat din nou, a lovit a treia oară, idolul s-a spart în două și pe podeaua templului s-au revărsat ca un șuvoi sclipitor diamantele și celelalte pietre prețioase ascunse înlăuntrul statuii. Iar valoarea acestei comori nu a putut fi niciodată estimată."

În clipa aceea, mister Fandorin a anunțat oarecum jenat că are un ful. Toți, mai puțin missis Truffo, s-au bucurat teribil și voiau să plece care-ncotro, dar dumneaei i-a rugat atât de frumos, încât i-a convins să mai joace o partidă, prin urmare s-au văzut nevoiți să rămână. Și a-nceput iarăși: "Treizeș'nouă - na și vouă! Treizeș'trei - bravo ei!" și alte asemenea prostii.

Totuși, de data aceasta a luat cuvântul mister Fandorin și, în maniera lui domoală, aproape zeflemitoare, ne-a spus la rândul său o poveste arabă, citită într-o carte foarte veche. Îți relatez această parabolă așa cum mi-o amintesc.

Odată, trei neguțători maghrebieni au pornit spre adâncul Marelui Deșert. Aflaseră că undeva, hăt-departe, în mijlocul nisipurilor, în pustietatea unde nu ajunge nici o caravană, există o Mare Comoară, pe care ochii muritorilor încă nu o văzuseră. Negustorii au călătorit patruzeci de zile, suferind de arșiță și sleiți de puteri, și mai aveau fiecare doar o cămilă - toate celelalte pieriseră. Și, deodată, ce văd? Un munte înalt în fața lor. S-au

apropiat și nu le-a venit să-și creadă ochilor: muntele era alcătuit din lingouri de argint. Negustorii i-au mulțumit lui Allah și unul dintre ei, după ce și-a umplut sacii, a pornit pe drumul de întoarcere. Ceilalți însă i-au spus: "Noi mergem mai departe." Și cei doi au mers încă patruzeci de zile, iar din cauza soarelui fețele li s-au înnegrit și ochii li s-au înroșit. Și le-a apărut în față alt munte - de aur. Al doilea negustor a exclamat: "Nu am îndurat în zadar atâta chin! Slavă Celui de Sus!" Și-a umplut sacii cu lingouri de aur și l-a întrebat pe tovarășul lui de călătorie: "Tu de ce stai?" Cel de-al treilea i-a răspuns: "Cât aur poți căra cu o singură cămilă?" Al doilea i-a zis: "Destul cât să fiu cel mai bogat din orașul nostru." "Pentru mine asta-i prea puțin", a spus al treilea. "Eu voi merge înainte și voi găsi muntele de diamante. Iar când mă voi întoarce acasă, voi fi omul cel mai bogat de pe întreg pământul." Și a pornit mai departe, iar drumul lui a durat încă patruzeci de zile. Cămila s-a întins pe nisip și nu s-a mai ridicat, dar negustorul nu s-a oprit, pentru că era încăpățânat și credea în existența muntelui de diamant, or, cine nu știe că un pumn de diamante e mai prețios decât un munte de argint sau o movilă de aur? Și i-a apărut negustorului în fața ochilor o priveliște ciudată: în mijlocul deșertului, în picioare, cocoșat îngrozitor sub o povară uriașă, a văzut un om care ținea pe umeri un tron de diamant, iar pe tron ședea un monstru cu bot negru și cu ochi arzători. "Cât mă bucur să te văd, o, cinstite călător!" a spus răgușit cocoșatul. "Faceți cunoștință, dumnealui este Marduf, demonul lăcomiei, și acum tu vei fi cel care-l va ține pe umeri - asta până va veni să te schimbe un om la fel de lacom ca mine și ca tine."

În punctul acesta povestea s-a întrerupt, pentru că mister Fandorin avea iarăși un ful, deci nici a doua oară potul nu-i revenea sărbătoritei. În cinci secunde, la masă rămăsese doar missis Truffo - ceilalți se împrăștiaseră ca luați de vânt.

Mă tot gândesc la povestea lui mister Fandorin. Nu este atât de simplu pe cât pare.

Sweetchild este chiar cel de-al treilea negustor. Ascultând povestea până la capăt, m-a fulgerat o idee! Da, da, individul este

un nebun periculos. Sufletul îi e zbuciumat de o patimă nestăvilită - tocmai eu să nu știu ce înseamnă asta? Nu degeaba încă de la Aden mă furișez pe urmele lui ca o umbră nevăzută.

Ți-am scris deja, neprețuita mea Emily, că mi-am petrecut cu mare folos timpul cât nava a staționat în port. Ai crezut, firește, că era vorba de noul instrument de navigație, pe care l-am achiziționat în locul celui furat. Da, am acum un nou sextant și verific iarăși cu regularitate cursul navei, dar am vrut să-ți spun cu totul altceva. Mi-a fost pur și simplu teamă să încredințez hârtiei această taină. Te pomenești că, ferească sfântul, citește careva - doar sunt împresurat de dușmani. Dar sunt înzestrat cu o minte ingenioasă și am născocit o stratagemă grozavă: de astăzi voi scrie cu lapte. Dacă privesc ochi străini, nu vor vedea decât hârtie albă, adică nimic interesant, dar isteța mea Emily va încălzi foile pe abajur și rândurile se vor ivi! Bine gândit, ce zici?

Deci, despre Aden. Când încă mă aflam pe vapor, înainte de a primi permisiunea să coborâm pe țărm, mi-a atras atenția faptul că Sweetchild era nervos, și nu nervos pur și simplu, ci parcă dansa pe loc de atâta agitație. Starea aceasta s-a manifestat imediat după ce Fandorin a declarat că șalul furat al lordului Littleby ar fi, chipurile, cheia spre legendarele comori ale Rajahului de Smarald. Profesorul se însufletea teribil, mormăia ceva în barbă și repeta întruna: "Ah, de-am ajunge mai repede la mal." Întrebarea este: de ce?

După ce mi-am tras pe ochi o pălărie neagră cu boruri largi, am pornit-o pe urmele lui Sweetchild. La început, totul a mers perfect - nu s-a uitat niciodată în spate și l-am putut urmări nestingherit până în piața dindărătul căsuței care adăpostește vama. Aici mă aștepta o surpriză neplăcută: Sweetchild a chemat o birjă din partea locului și a plecat cu ea într-o direcție necunoscută. Birja se deplasa destul de încet, dar nu puteam s-o iau la goană în urma ei - nu mi-ar fi stat bine. În piață erau, firește, și alte birje și aș fi putut urca în oricare dintre ele, dar tu, Emily, cunoști prea bine aversiunea mea de neînving față de echipajele deschise. Sunt o invenție diabolică, se plimbă cu ele

numai niște descreierați. Printre ei se află și unii - am văzut nu o dată asta cu ochii mei - care chiar își așază alături soțiile sau copiii nevinovați. Cât poate dura până se petrece o nenorocire? Deosebit de primejdioase sunt cabrioletele, atât de populare la noi, în Anglia. Mi-a povestit cineva (în clipa asta nu-mi amintesc cine) cum, odată, un tânăr dintr-o familie foarte onorabilă și cu o anume poziție în societate și-a luat în chip nechibzuit la plimbare, într-o asemenea cabrioletă, tânăra soție care era și însărcinată în luna a opta. Totul s-a sfârșit tragic, firește: omul acela de nimic nu a putut stăpâni caii, aceștia au luat-o la goană și cabrioleta s-a răsturnat. Tânărul n-a pățit nimic, dar pe soție au apucat-o prematur durerile facerii. Nu au mai putut fi salvați nici ea, nici copilul. Și din ce cauză toate acestea? Din nesăbuiță. Se puteau plimba pe jos sau, să zicem, cu barca. În cel mai rău caz, se puteau plimba cu trenul, într-un cupeu separat. Iată, la Veneția lumea se plimbă cu gondole. Noi doi am fost acolo, mai ții minte? Îți amintești cum apa mângâia treptele hotelului?

Mi-e tot mai greu să mă concentrez, divaghez întruna. Deci... Sweetchild a plecat cu birja, iar eu am rămas lângă vamă. Crezi că mi-am pierdut capul? Nicidecum. Mi-a venit o idee năzdrăvană, așa că m-am liniștit aproape imediat. În așteptarea lui Sweetchild, am intrat și mi-am cumpărat un sextant nou, chiar mai bun decât cel vechi, precum și un excelent îndreptar cu formule astronomice. Acum pot calcula poziția navei mult mai rapid și mai exact. Nu mă las eu doborât fără luptă, vezi bine.

Am așteptat șase ore și treizeci și opt de minute. Am stat pe o bancă, am privit marea, m-am gândit la tine.

Când s-a întors Sweetchild, m-am prefăcut că am ațipit. A trecut pe lângă mine, convins că nu l-am văzut.

Nici n-a cotit bine după clădirea vămii, că eu m-am și repezit la birjar. Pentru șase pence, bengalezul acela mi-a spus până unde a călătorit drăguțul nostru profesor. Trebuie să recunoști, scumpă Emily, că în istoria asta am dat dovadă de multă abilitate.

Informațiile primite mi-au întărit bănuielile inițiale: Sweetchild poruncise să fie dus din port direct la telegraf. A petrecut acolo cam jumătate de ceas, apoi a revenit de patru ori la oficiul poștal.

Birjarul mi-a spus: "Sahib suferit rău-rău. Fugi încolo, fugi încolo. Ba zice du la mine la bazar, ba împunge la mine spinare și zice du la mine înapoi, la poșta, iute-iute." E limpede că Sweetchild a trimis mai întâi o depeșă cuiva, după care a așteptat cu nerăbdare răspunsul. După spusele bengalezului, ultima oară a ieșit din oficiul poștal "nu la apele lui, agita o hârtie la el" și i-a poruncit să-l ducă înapoi la vapor. Așadar, primise un răspuns.

Nu știu ce cuprindea acesta, dar e cât se poate de clar că profesorul, sau ce-o fi el în realitate, are complici.

Asta s-a întâmplat acum trei zile. De atunci, Sweetchild a devenit cu totul alt om. După cum ți-am mai scris, vorbește numai despre pietre prețioase, din când în când se așază brusc undeva, pe punte și desenează întruna - uneori pe manșetă, alteori chiar pe batistă.

Aseară, în Marele Salon a fost organizat un bal. Ți-am mai descris această sală maiestuoasă, parcă strămutată aici de la Versailles sau de la Palatul Buckingham. Totul suflat cu aur, pereți îmbrăcați în oglinzi, lustre de cristal, clinchet melodios în tactul tangajului domol. Orchestra (între noi fie vorba, cât se poate de decentă) cânta mai cu seamă valsuri vieneze, iar eu, cum bine știi, găsesc indecent acest dans, de aceea am stat deoparte și l-am privit pe Sweetchild. Acesta era vesel peste poate, invita la dans când o doamnă, când alta, țopăia ca un țap și le călca grobian pe picioare, ceea ce nu-i strica defel buna dispoziție. Eu m-am retras puțin din atmosfera festivă, amintindu-mi cum dansam și noi, și cu câtă grație odihnea pe umărul meu mâna ta înmănușată în alb. Am văzut deodată cum Sweetchild s-a poticnit, mai să-și lase partenera să cadă și, fără măcar să-i prezinte scuze, a pornit în pas grăbit, aproape alergând, spre masa cu gustări. Doamna cu pricina a încremenit de uimire în mijlocul ringului. Și mie, trebuie să recunosc, un asemenea acces nestăvilit de foame mi s-a părut ciudat. Sweetchild însă nici nu s-a uitat la platourile cu pateuri, brânzeturi și fructe. A înșfăcat din suportul de argint un șervețel de hârtie și, chircindu-se, a început să mâzgălească furios pe el. Depășise orice limită, nici nu mai considera necesar să se ascundă, deși era în mijlocul unei

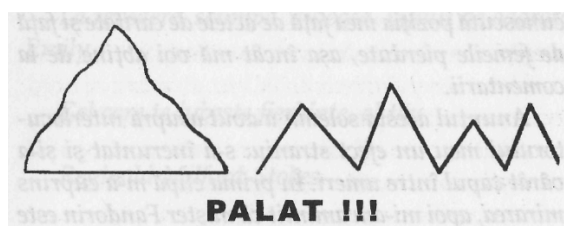
mulțimii Arzând de curiozitate, am pornit cu pas degajat în direcția aceea, dar Sweetchild se îndreptase deja de spate și tocmai împătura șervețelul - se pregătea, desigur, să-l ascundă în buzunar. Din păcate, n-am izbutit să privesc peste umărul lui. În sinea mea am bătut din picior și tocmai voiam să mă întorc la locul meu, când am văzut că se apropie mister Fandorin, cu două cupe de șampanie în mâini. I-a întins una din ele lui Sweetchild, iar pe a doua a păstrat-o pentru el. L-am auzit pe rus spunându-i: "Vai, dragă profesore, sunteți totuși teribil de distrat! Tocmai ați băgat în buzunar un șervețel murdar." Sweetchild s-a fâstâcit, a scos șervețelul, l-a mototolit și l-a aruncat sub masă. M-am alăturat imediat celor doi și am adus intenționat vorba despre modă, știind că profesorul se va plictisi curând și va pleca. Ceea ce s-a și întâmplat.

Abia ne părăsise, scuzându-se, că mister Fandorin mi-a și șoptit pe un ton complice: "Ei, sir Reginald, care dintre noi se bagă sub masă?" Am înțeles că nu doar mie îmi trezea suspiciuni comportamentul profesorului, ci și diplomatului. Între noi s-a stabilit într-o clipă o deplină înțelegere reciprocă. "Mda, nu-i tocmai plăcut", am fost eu de acord. După ce s-a uitat de jur împrejur, mister Fandorin a propus: "Hai să ne împărțim sarcinile cinstit: unul inventează un motiv decent, celălalt se bagă sub masă." Am dat din cap și am început să mă gândesc, dar nu mi-a venit în minte nimic potrivit. "Evrika", a șoptit complicele meu și, cu o mișcare iute, aproape imperceptibilă, mi-a deschiat unul din butonii de aur. Acesta a căzut pe podea, iar diplomatul l-a împins cu vârful pantofului sub masă. "Sir Reginald, a spus el tare, am impresia că v-ați pierdut un buton."

Înțelegerea e înțelegere. M-am lăsat în genunchi și am aruncat o privire sub masă. Șervețelul era foarte aproape, în schimb, blestematul de buton se rostogolise tocmai până la perete, iar masa era destul de lată. Imaginează-ți următoarea scenă: soțul tău târându-se în patru labe, ba încă și sucit înspre salon într-un fel nu tocmai cuviincios. Pe când mă întorceam, s-a petrecut ceva foarte jenant. Ieșind de sub masă, am văzut drept în fața mea două tinere doamne care purtau o conversație insuflețită cu

mister Fandorin. Văzând capul meu roșcovan la nivelul genunchiului lor, doamnele au țipat speriate, iar perfidul meu complice a rostit netulburat: "Permiteți-mi să vi-l prezint pe baronetul Milford-Stokes." Doamnele m-au privit de sus în jos cu răceală și s-au îndepărtat fără un cuvânt. Am sărit în picioare fierbând de furie și am țipat la el: "Sir, le-ați oprit dinadins ca să vă bateți joc de mine!" Fandorin mi-a răspuns, arborând o mină inocentă: "Într-adevăr, le-am oprit dinadins, dar nu ca să-mi bat joc de domnia voastră, sir. Mi-a trecut pur și simplu prin minte că fustele lor largi vor acoperi privirilor din sală riscantul dumneavoastră raid. Dar unde vă e trofeul?"

Am desfăcut șervețelul cu degete tremurând de nerăbdare și am zărit ceva straniu. Reproduc din amintire:

Ce-o fi cu figurile astea geometrice? Ce vrea să însemne zigzagul? În ce sens "palat"? Și de ce are trei semne de exclamație?

M-am uitat cu coada ochiului la Fandorin. Se trăgea cu două degete de ureche și mormăia ceva de neînțeles. În rusește, presupun.

"Ce credeți despre asta?" l-am întrebat. "Să așteptăm, mi-a răspuns diplomatul cu o expresie misterioasă. Este foarte aproape de atingerea scopului."

Cine-i aproape? Sweetchild? De care scop anume? Și e bine că e aproape de atingerea lui?

N-am apucat să-i pun aceste întrebări pentru că în sală s-a stârnit rumoare, toți au început să aplaude, iar monsieur Driet, ofițerul de legătură cu pasagerii, a răcnit asurzitor în megafon: "Așadar, doamnelor și domnilor, marele premiu al loteriei noastre revine cabinei nr. 18!" Până în clipa aceea fusesem atât

de captivat de examinarea șervețelului misterios, încât nu acordasem nici cea mai mică atenție celor ce se petreceau în salon. S-a dovedit că dansul încetase și fusese organizată tragerea la sorți a numărului câștigător la loteria în scop de binefacere - "întru salvarea femeilor pierdute" (ți-am povestit în scrisoarea din 3 aprilie despre acest proiect stupid). Îți este bine cunoscută poziția mea față de actele de caritate și față de femeile pierdute, așa încât mă voi abține de la comentarii.

Anunțul acesta solemn a avut asupra interlocutorului meu un efect straniu: s-a încruntat și și-a vârât capul între umeri. În prima clipă m-a cuprins mirarea, apoi mi-am amintit că mister Fandorin este chiar ocupantul cabinei cu numărul 18. Închipuie-ți, îi revenea lozul câștigător!

"Asta d-devine de-acum i-insuportabil", a mormăit alesul Fortunei, bâlbâindu-se mai rău ca de obicei. "Cred că mă d-duc să mă plimb puțin", a mai spus el, și tocmai pornise spre ușă, când madame Kleber a strigat cât o ținea gura: "Este vorba de monsieur Fandorin, din salonul nostru! Uitați-l acolo, domnilor! Cel în smocking alb, cu garoafă roșie la butonieră! Monsieur Fandorin, încotro? Ați câștigat marele premiu!"

S-au întors cu toții spre diplomat și au început să aplaude mai puternic decât prima oară, în vreme ce patru stewarzi cărau deja în sala de bal marele premiu - un orologiu de o slujenie desăvârșită, imitând mărețul Big-Ben. Era o arătare absolut înspăimântătoare, din stejar sculptat, mai înaltă decât un stat de om și cântărind cel puțin cincizeci de ocale. Mi s-a părut că în ochii lui mister Fandorin a sclipit ceva aducând a groază. Nu-l pot condamna pentru asta.

Simt iminența unor evenimente cumplite, lațul se strânge în jurul meu. Dar să nu vă îmbătați cu speranța, domnilor prigonitori, că veți pune mâna pe mine fără luptă!

S-a făcut târziu, e timpul să măsoar coordonatele.

La revedere, scumpă, duioasă, infinit de adorată Emily.

Cel care te iubește fierbinte, al tău

Reginald Milford-Stokes

Renate Kleber

Renate îl pândi pe "Copoi" (aşa-l botezase ea pe papa Gauche, după ce aflate ce fel de pasăre era) lângă cabina ei. Judecând după faţa boţită şi părul vâlvoi, comisarul abia se trezise din somn - se vedea treaba că se trântise în pat imediat după masa de prânz şi moţăise până seara.

Apucându-l cu agilitate de-o mânecă, Renate se ridică pe vârfuri şi îi spuse pe nerăsuflăte:

– Să auziţi numai ce-am să vă povestesc! Copoiul o privi scrutător, îşi încrucişă mâinile la piept şi îi răspunse cu o voce dezagreabilă:

– O să vă ascult cu mare interes. De mult mă pregăteam să stau de vorbă cu domnia voastră, madame.

Tonul comisarului o cam nelinişti pe Renate, dar până la urmă decise că era un fleac: Copoiul avea pur şi simplu o indigestie sau visase un şobolan mort.

– Am făcut toată treaba în locul dumneavoastră, se laudă Renate, trăgând cu ochiul în jur, ca nu cumva să-i asculte vreun nepoftit. Să mergem în cabina dumneavoastră, acolo nu ne va deranja nimeni.

În bârlogul Copoiului era o ordine desăvârşită: în mijlocul mesei trona cunoscuta mapă neagră, iar alături de ea un top de hârtie aliniat la dungă şi creioane ascuţite cu grijă. Renate îşi suci curioasă capul încolo şi încioace, remarcă peria de ghetă şi, lângă ea, cutia cu vax, apoi nişte gulere puse la uscat pe o frânghioară. Zgârcit mustăciosul, îşi face singur şi pantofii, îşi spală singur şi gulerul, asta ca să nu-i dea bacşiş valetului.

– Hai, raportaţi-mi, bombăni iritat Copoiul, nemulţumit de setea de cunoaştere a Renatei.

– Ştiu cine-i criminalul, îl informă ea cu mândrie.

Vestea nu produse asupra detectivului efectul scontat. Gauche se mulţumi s-o întrebe oftând:

– Și cine e?

– Asta-i bună, ce, sunteți orb? Doar se vede și cu ochiul liber! exclamă Renate bătând din palme și așezându-se în fotoliu. În toate ziarele s-a scris că asasinatele au fost comise de un smintit. Nici un om normal nu putea concepe una ca asta, așa e? Și acum, gândiți-vă cu luare-aminte cine ia masa cu noi. Ce-i drept, avem comeseni pe alese, unul și unul, numai plicticoși și pocitanii, dar nebun e unul singur.

– Faceți aluzie la baronet? o întrebă Copoiul.

– Ați priceput, în sfârșit, spuse Renate compătimitor, clătinând din cap. Doar e limpede ca lumina zilei. Măcar ați băgat de seamă cu ce ochi mă privește? Este o fiară, un monstru! Mă tem să umblu singură pe coridoare. Ieri l-am întâlnit pe scară și în jur nu era suflet de om. O, mi se făcuse inima cât un purice! zise ea și își duse mâinile la pânțele. Îl urmăresc de mult. Noaptea, la fereastra lui e lumină, iar draperiile sunt trase cu grijă. Ieri însă, între ele rămăsese o crăpătură mi-i-ică de tot. M-am uitat înăuntru: stătea în picioare în mijlocul cabinei, dădea din mâini, făcea tot felul de strâmbături, amenința pe cineva cu degetul. Un coșmar! Apoi - era de-acum noapte - am avut o surpriză. Am ieșit să iau o gură de aer, când, ce văd: smintitul nostru era pe punte, cu capul dat pe spate și se uita la lună printr-un obiect de metal. În clipa aceea m-a fulgerat un gând! exclamă Renate și, aplecându-se înainte, continuă în șoaptă: Era lună plină, rotundă, iar individul își pierduse capul. E un maniac din cei cărora în nopțile cu lună plină li se stârnește setea de sânge. Am citit despre asemenea indivizi! De ce mă priviți ca pe-o nătăfleață? V-ați uitat în calendar? întrebă ea cu o expresie triumfătoare și scoase din poșetută un mic calendar. Priviți, admirați, am verificat. Pe 15 martie, când au fost uciși zece oameni pe rue de Grenelle, era lună plină. Vedeți, scrie aici negru pe alb: *pleine lune*.

Copoiul privi, dar cu destul de puțin interes.

– Ce vă tot holbați de parcă ați fi bufniță! se mânie Renate. Înțelegeți doar, astăzi va fi iarăși lună plină! Cât stați dumneavoastră tolănit aici, el își va pierde iar mințile și va mai

omorî pe careva. Știu și pe cine: pe mine. Mă urăște, urmă ea și vocea îi tresări isteric. Toți cei care s-au imbarcat pe vaporul ăsta păcătos vor să mă omoare! Ba un african se năpustește asupra mea, ba asiaticul ăla se holbează la mine și își încordează mușchii gălbejiți, și-acum, poftim, baronetul smintit!

Copoiul o fixă cu o privire grea, fără să clipească, iar Renate îi flutură o mână prin fața nasului:

– Hei! Monsieur Gauche, nu cumva ați adormit?

Papa Gauche o apucă zdravăn de încheietura mâinii, i-o răsuci și-i spuse cu asprime:

– Uite ce e, porumbițo, n-o mai face pe proasta. Cu baronetul cel roșcovan mă descurc eu, mie să-mi povestești mai bine despre seringi. Dar fără șmecherii, să-mi spui adevărul! răcni el într-un fel care-o făcu pe Renate să-și vâre capul între umeri.

La cină, multă vreme Renate nu ridică nasul din farfurie. Aproape nu se atinse de soteul de țipar - ea, care de regulă nu se plângea de lipsa poftei de mâncare. Avea ochii roșii, umflați. Buzele îi tremurau ușor.

Comisarul, în schimb, era binevoitor, chiar blajin. O privea des și nu fără asprime, dar nu era o privire dușmănoasă, nu, mai curând părintească. Ei, nu-i papa Gauche atât de cumplit cum vrea să pară.

– Impresionantă piesă, spuse el, privind cu invidie orologiul instalat într-un colț al salonului. Există și norocoși pe lume.

Monumentalul premiu era prea mare pentru cabina lui Fandorin, așa că fusese instalat temporar în salonul "Windsor". Turnul de stejar ticăia asurzitor, zăngănea, grohăia și la fiecare oră dădea un asemenea semnal de alarmă, încât, neobișnuiți cu sunetul, toți își duceau mâna la inimă. Iar la micul dejun, când Big-Ben anunțase, cu zece minute întârziere, că e deja ora nouă, nevasta doctorului aproape își înghițise lingurița de ceai. În plus, baza turnului era vizibil mai îngustă decât partea de sus, și la câte un val mai puternic ceasul începea să se legene amenințător. Acum, de pildă, când vântul adia răcoros și

perdelele albe de la ferestrele larg deschise fâlfâiau ca niște drapele de capitulare, Big-Ben scârțâia, nu glumă.

Rusul luă pesemne admirația sinceră a comisarului drept o remarcă ironică și începu să se justifice:

– Eu l-le-am spus s-să dea femeilor pierdute și ceasul, dar domnul Driet a fost neînduplecat. Mă jur pe Cristos, pe Allah și pe Buddha că, atunci c-când vom ajunge la Calcutta, voi uita matahala asta pe vas. Nimeni nu va îndrăzni să-mi vâre pe gât acest coșmar!

Trase neliniștit cu coada ochiului spre locotenentul Renier, însă acesta păstră o tăcere diplomatică. Fandorin, în căutarea compasiunii, se uită la Renate, dar ea îi răspunse cu o privire ursuză, pe sub sprâncene. În primul rând pentru că era într-o dispoziție lamentabilă, și în al doilea rând pentru că, de o vreme înapoi, rusul nu mai era în grațiile ei.

În legătură cu asta există o istorie.

Totul începuse atunci când Renate remarcase că jigărita aceea de missis Truffo se înviorază văzând cu ochii dacă ajunge prin preajma adorabilului diplomat. Și-apoi, monsieur Fandorin însuși, judecând după toate cele petrecute, face parte din acel soi destul de răspândit de bărbați pasionați și frumoși care se pricep să afle în orice femeie urâtă ceva picant și nu o desconsideră pe nici una. Renate avea de regulă față de această varietate masculină o atitudine respectuoasă, ba chiar nu o lăsa deloc indiferentă. Ar fi extraordinar de interesant să afle ce Vino-ncoace dibuise brunetul cu ochi albaștri în această posacă nevastă de doctor. Iar faptul că el încerca un anume interes față de ea era în afara oricărei îndoieli.

În urmă cu câteva zile, Renate fusese martora unei scenete amuzante, jucate în doi: missis Truffo (în rol de femeie-vampă) și monsieur Fandorin (în rolul seducătorului perfid). Auditoriul era format doar dintr-o tânără femeie (excepțional de atrăgătoare, deși într-o stare delicată), ascunsă după spătarul înalt al șezlongului și privind în spate prin oglinjoara de mână. Ora: un asfințit romantic. Piesa se juca în limba engleză.

Nevasta doctorului se rostogolise spre diplomat, respectând toate regulile elefantinei științe britanice a seducției (ambele personaje stăteau lângă parapet, pe jumătate întoarse spre amintitul șezlong). Missis Truffo începuse, cum se și cuvine, cu starea vremii.

– Aici, la latitudinile sudice, soarele strălucește atât de puternic! behăise ea cu înflăcărare.

– O, da, îi răspunsese Fandorin. În acest anotimp, în Rusia încă nu s-a topit zăpada, pe când aici temperatura atinge 35 de grade Celsius, și asta la umbră, pentru că în bătaia soarelui e mult mai cald.

Acum, după încheierea cu succes a preludiului, missis Bot-de-Capra se simțise îndrituită să abordeze un subiect mai intim:

– Pur și simplu nu știu ce să mă fac! i se destăinuisese ea, cu sfiala cuvenită temei. Am o piele atât de albă! Soarele ăsta insuportabil îmi va strica culoarea tenului, ba te pomenești că mă va binecuvânta și cu pistruu.

– Și eu sunt foarte îngrijorat în legătură cu pistrii, îi răspunsese el foarte serios. Dar am fost prevăzător, am luat cu mine o loțiune cu extract de romaniță, adusă din Turcia. Uitați, bronzul e uniform și nici urmă de pistruu.

Și ajuns aici, șarpele-ispititor își întoarse mutrișoara lui drăgălașă către acea femeie cuviincioasă.

Vocea lui missis Truffo tremurase în chip trădător:

– Într-adevăr, nici un pistruu... Doar sprâncenele și genele sunt puțin decolorate. Aveți un epitelu admirabil, mister Fandorin, de-a dreptul încântător!

În clipa asta o s-o sărute, prezisese Renate, văzând că doar cinci-șase centimetri mai despărțeau epiteliul diplomatului de fizionomia îmbujorată a nevestei doctorului.

Prezisese - dar greșise.

Retrăgându-se, Fandorin spusese:

– Epitelu? Vă pricepeți la fiziologie?

– Puțin, răspunsese cu modestie missis Truffo. Înainte de căsătorie am avut o oarecare legătură cu medicina.

– Adevărat? Ce interesant! Trebuie neapărat să-mi p-povestiți despre asta!

Din păcate, Renate nu reușise să vadă spectacolul până la capăt - se apropiase de ea o doamnă cunoscută și se văzuse nevoită să renunțe la supraveghere.

Totuși, neîndemânaticul atac al proastei de missis Truffo întăritase vanitatea Renatei. N-ar fi cazul să-și încerce farmecele asupra apetisantului ursuleț rus? Se înțelege, doar din interes sportiv, ca să nu-și uite deprinderile fără de care nici o femeie demnă de acest nume nu se poate descurca. Exaltările amoroase nu-și aveau rostul. La drept vorbind, în starea ei actuală bărbații nu-i provocau decât greață.

Ca să scurteze timpul (Renate numea asta "ca să călătorească mai repede"), ea elaboră un plan simplu. Niște manevre navale ușoare, cu numele de cod "Vânătoare de urs". De fapt, bărbații aparțin mai curând de familia canidelor. După cum se știe, reprezentantele acesteia sunt creaturi primitive și se subîmpart în trei tipuri de bază: șacali, ciobănești și dulăi. Fiecare tip necesită o anumită abordare.

Șacalul se hrănește cu hoituri, adică preferă prada ușor dobândită. Bărbații de felul acesta ciugulesc nada, iar nada potrivită pentru ei este accesibilitatea.

Prin urmare, prima dată când au avut o discuție între patru ochi, Renate a început să i se plângă lui Fandorin de monsieur Kleber, un bancher anost care se gândește numai la cifre și căruia, fiind plictisitoare ce e, puțin îi pasă de tânăra lui soție. La o asemenea aluzie ar fi reacționat până și un bărbat greu de cap: femeia moare de plictiseală și alean. Ai fi crezut că va înghiți chiar și cârligul gol, fără un viermișor tras pe el.

N-a mers. Ba mai mult, s-a văzut nevoită să se apere ceva vreme de întrebările lui meticuloase despre banca la care lucrează soțul ei.

Nu face nimic. Renate a întins atunci capcana pentru ciobănesc. Această categorie de bărbați adoră femeile slabe și lipsite de apărare. Pe ei nu-i nevoie să-i duci cu zăhărelul - trebuie doar să-i lași să te salveze și să te apere. E o subspecie

bună, foarte folositoare și ușor de mânuit. Aici important este să nu întreci măsura cu starea ta bolnăvicioasă: bărbații se tem de femeile suferinde.

De vreo două ori, Renate, toropită de căldură, se sprijinise grațios de umărul de fier al cavalerului și apărătorului ei. Altă dată nu izbutise să descuiască ușa cabinei - chiar i se înțepenise cheia în broască. În seara balului îl rugase pe Fandorin să o apere de un maior de dragorii cherchelit (altminteri inofensiv).

Rusul îi pusese umărul la dispoziție, descuiase ușa, dăduse riposta convenită dragonului, dar nu manifestase, netrebnicul, nici cel mai mic semn de interes amoros.

Te pomenești că e dulău, se minună Renate. N-ai zice, după cum arată.

Acest al treilea tip de bărbați este cel mai puțin complicat și total lipsit de imaginație. Asupra lui acționează doar o percepție vulgar-senzuală, în genul gleznei arătate întâmplător. Pe de altă parte, mulți oameni din lumea bună și chiar faruri ale culturii fac parte tocmai din această categorie, așa încât merita să încerce.

Cu dulăii abordarea este elementară. Renate îl rugase pe diplomat să vină în cabina ei fix la amiază pentru a-i arăta, chipurile, acuarelele pictate de ea (care nu existau în realitate). La douăsprezece fără un minut, zeița vânătorii ședea deja în fața oglinzii, îmbrăcată doar în corset și pantalonași.

Auzind bătaia în ușă, strigase:

– Intră odată, mi s-a urât de când te-aștept! Fandorin intrase și încremenise în prag.

Renate, fără să se întoarcă, își legănase fundul în fața lui, prezentându-i dintr-un unghi cât mai avantajos spatele gol. Frumoasele cele înțelepte din secolul al XVIII-lea descoperiseră că asupra bărbaților acționează cel mai bine nu atât un decolteu până la buric, cât gâtul descoperit și spatele dezgolit. Pesemne, vederea șirei spinării lipsite de apărare trezește în masculii umani instinctul de prădător.

Se pare că stratagema avea efect asupra diplomatului: stătea acolo, se uita și nu se întorcea cu spatele. Satisfăcută, Renate

exclamase pe un ton de fetiță capricioasă:

– Ce păzești acolo, Jenny? Vino, ajută-mă să-mi pun rochia. Trebuie să sosească dintr-o clipă-n alta un oaspete foarte important.

Cum ar fi acționat un bărbat normal pus într-o asemenea situație?

Unul mai îndrăzneț s-ar fi apropiat în tăcere și i-ar sărutat zulufii delicați de pe gât.

Unul mai obișnuit și mai timid i-ar fi înmânat rochia și ar fi chicotit jenat.

În acel moment Renate ar fi considerat că vânătoarea s-a încheiat cu succes. Ar fi mimat sfiala, l-ar fi dat afară pe impertinent și și-ar fi pierdut orice interes față de el. Dar Fandorin se comportase cu totul în afara acestor tipare.

– Nu e Jenny, spusese el cu o voce respingător de calmă. Sunt eu, Erast Fandorin. Voi aștepta afară p-până vă îmbrăcați.

Omul acesta era fie un specimen rezistent la ispită, fie un pervers ascuns. În acest din urmă caz, micuțele englezoaice se străduiau de pomană. Totuși, ochiul ager al Renatei nu descoperise semnele caracteristice perversiunii, poate doar ciudata lui înclinație de a se retrage să stea de vorbă cu Copoiul.

Dar toate astea erau prostii. Avea și motive mai temeinice de indispoziție.

Chiar în clipa în care Renate se hotărâse, în sfârșit, să zgândăre cu furculița soteul sleit, ușa se dădu cu zgomot de perete și în salon năvăli profesorul-ochelarist. Întotdeauna arăta cam ținut - ba avea vesta încheiată strâmb, ba avea șireturile desfăcute -, acum însă arăta ca o sperietoare: bărbuța-i era zbârlită, cravata-i era smucită într-o parte, ochii-i erau ieșiți din orbite, de sub pulpana hainei îi atârna o bretea.

Hotărât lucru, i se întâmplase ceva cu totul ieșit din comun. Renate uită brusc toate neplăcerile și-l fixă plină de curiozitate pe savantul-sperietoare.

Sweetchild își desfăcu brațele ca un balerin și zbieră:

– Evrika, domnilor! Taina Rajahului de Smarald a fost dezlegată!

– *Oh, no, gemu missis Truffo. Not again!*

– Acum totul se potrivește! se lansă profesorul într-o explicație confuză. Doar am fost în palat, cum de nu mi-a trecut prin minte până acum! M-am gândit și iar m-am gândit, m-am tot învârtit în jurul problemei, dar nimic nu se potrivea! Când eram la Aden, am primit o telegramă de la un cunoscut de-al meu din Ministerul de Interne. Mi-a confirmat supozițiile, dar eu tot nu mă puteam dumiri ce-are a face aici ochiul și, mai ales, cine ar putea fi. Adică, în linii mari, pricepusem deja cine e, dar cum? În ce fel? Și acum, deodată, m-am luminat.

Profesorul dădu fuga la fereastră. Perdeaua umflată de vânt îl învălui ca un lițoliu alb și el o dădu nerăbdător la o parte.

– Stăteam în cabina mea, lângă fereastră, și tocmai îmi puneam cravata. Mă uit afară - valuri. Creastă după creastă, până la orizont. Și, deodată, parcă am fost lovit cu leuca! Totul mi-a devenit limpede, și în legătură cu șalul, și cu fiul rajahului! E o treabă simplă, de conțopist. Trebuie doar să scotocești prin registrele de la École Maritime și afli adevărul!

– Nu înțeleg nimic, mârâi Copoiul. E o aiureală. Ce École...

– O, nu, e foarte, foarte interesant! exclamă Renate. Ador se dezleg enigme. Dar, profesore, așa nu merge. Luați loc la masă, beți puțin vin și povestiți-ne totul în ordine, cu calm și la obiect. Și, mai ales, de la început, nu de la coadă. Doar sunteți un excelent povestitor. Mai întâi, totuși, să-mi aducă cineva șalul, să nu mă tragă curentul.

– Stați să închid fereastra în partea din care bate vântul și curentul va înceta pe dată, propuse Sweetchild. Aveți dreptate, madame, mai bine povestesc totul de-a fir a păr.

– O, nu, nu trebuie să închideți fereastra, se face zăpușeală. Hai, domnilor, insistă Renate, și glasul îi vibră, capricios. Cine-mi aduce șalul din cabină? Uitați cheia. Domnule baronet!

Roșcovanul cel smintit nici nu se clinti din loc, firește. În schimb, sări în picioare Renier.

– Profesore, vă implor, nu începeți fără mine! îl rugă el. Mă întorc într-o clipă!

– *And I'll go get my knitting*^[13], oftă nevasta doctorului.

Ea se întoarse prima și începu să-și încrucișeze dibaci andreelele. Îi făcu soțului un semn: poți să nu-mi traduci, adică.

Sweetchild își pregătea clipa de glorie. Se pare că se hotărâse să urmeze sfatul Renatei și avea de gând să-și relateze descoperirea cât mai spectaculos cu putință.

În jurul mesei se lăsase o liniște deplină. Toți îl priveau pe orator, urmărindu-i fiecare mișcare.

Sweetchild își muie buzele în vinul roșu și începu să se plimbe în sus și-n jos prin salon. Apoi încremeni teatral, întors pe jumătate spre ascultători, și începu:

– V-am povestit deja despre memorabila zi în care rajahul Bagdassar m-a invitat la palatul său din Brahmapur. Asta s-a întâmplat cu un sfert de secol în urmă, dar îmi amintesc totul perfect, până în cele mai mici amănunte. Primul lucru care m-a surprins a fost aspectul palatului. Știind că Bagdassar este unul dintre cei mai bogați oameni din lume, mă așteptam să văd un fast și o anvergură tipic orientală. Nici gând! Clădirile erau destul de modeste, fără ornamentații deosebite. Mi-am zis că patima pentru pietre prețioase, care la acest neam se moștenește ereditar, din tată-n fiu, a eliminat alte aspirații vanitoase. La ce bun să-ți cheltuiești banii pe ziduri de marmură când poți achiziționa încă un safir sau încă un diamant? Palatul din Brahmapur, scund și deloc arătos, era de fapt tot un fel de cufăraș de lut, înlăuntrul căruia se păstra un distilat miraculos, de o strălucire indescriptibilă. Nici un fel de marmură sau alabastru nu putea, oricum, rivaliza cu strălucirea orbitoare a nestematelor.

Profesorul mai bău o gură de vin, mimând îngândurarea. Apăru și Renier, gâfâind, puse plin de respect șalul pe umerii Renatei și rămase în picioare, alături de ea.

– Ce marmură, ce alabastru? întrebă el în șoaptă.

– Vorbea despre palatul din Brahmapur, lăsați-mă să ascult, răspunse Renate, clătinând nerăbdătoare din cap.

– Interiorul palatului era și el foarte simplu, își continuă Sweetchild povestea. De-a lungul veacurilor, sălile și odăile și-au schimbat în repetate rânduri aspectul, dar din punct de vedere istoric mie mi s-a părut interesantă doar galeria superioară, constând din patru săli, fiecare dintre ele îndreptată spre unul din punctele cardinale. Cândva, sălile fuseseră galerii deschise, dar în veacul trecut li s-au pus geamuri. Tot atunci, pereții au fost împodobiți cu fresce extrem de interesante, reprezentând munții care înconjoară o vale. Peisajul era de un realism uluitor - aveai senzația că munții sunt reflectați într-o oglindă. Din punct de vedere filozofic, o asemenea imagine în oglindă trebuie să sublinieze dualitatea întregii existențe și...

Undeva, foarte aproape, răsună un clopot, apoi *auziră* strigăte și un țipăt disperat de femeie.

– Doamne, alarmă de incendiu! strigă locotenentul, năpustindu-se spre ușă. Asta ne mai lipsea!

Toți se repezică grămadă în urma lui.

– *What is happening?* întrebă în van, înspăimântată, missis Truffo. *Are we boarded by pirates?*^[14]

Renate rămase o clipă cu gura căscată, apoi începu să țipe din răspuțeri. Înșfăcă pulpana hainei comisarului și nu-l lăsă să fugă după ceilalți.

– Monsieur Gauche, nu mă abandonați aici! îl imploră ea fierbinte. Știu ce înseamnă incendiul pe un vapor, am citit! Toți o să se repeadă acum la șalupele de salvare, o să se calce-n picioare unul pe altul. Eu sunt femeie slabă, și gravidă pe deasupra, or să mă facă una cu pământul! Promiteți-mi că veți avea grijă de mine!

– Ce șalupe de salvare? mormăi papa Gauche, cam neliniștit. Ce prostii tot îndrugați aici! Mi s-a spus că *Leviatan* are un sistem perfect împotriva incendiilor, ba chiar și un șef pentru corpul de pompieri. Nu vă mai agitați, totul va fi bine, spuse el, încercând să se elibereze, dar Renate îl ținea de haină cu o strânsoare de oțel, iar dinții îi clănțăneau.

– Lasă-mă, fetiço, îi vorbi duios Copoiul. Nu plec nicăieri. Vreau doar să mă uit de la fereastră pe punte.

Nimic, degetele Renatei nu se descleștară.

Și totuși, comisarul avusese dreptate. După vreo două-trei minute, pe coridor se auziră pași apropiindu-se fără grabă, rumoare, și mesenii salonului "Windsor" începură să se întoarcă unul câte unul.

Încă nu-și reveniseră din spaimă, de aceea râdeau mai mult și vorbeau mai tare ca de obicei.

Primii intrară Clarissa Stamp, soții Truffo și Renier, îmbujorat.

– Un fleac, atâta tot, declară locotenentul. Cineva și-a aruncat țigara aprinsă în coșul de gunoi în care era un ziar vechi. Flacăra s-a întins până la o ușă, dar marinarii erau cu ochii-n patru și au stins focul într-o clipă... Văd că erați foarte bine pregătiți pentru un naufragiu, spuse el izbucnind în râs și privind-o cu atenție pe Clarissa.

Aceasta ținea în mâini poșeta și o sticlă cu oranjadă.

– Mă rog, să zicem că oranjada poate fi bună ca să nu mori de sete în mijlocul oceanului, dar poșetuța ce rost are? Nu cred că ați fi avut nevoie de ea în barca de salvare.

Renate chicoti isteric, iar miss Fată Bătrână, fâstăcită, puse sticla pe masă.

Doctorul și nevastă-sa erau și ei înarmați până-n dinți: mister Truffo apucase să-și ia trusa medicală, iar soția lui strângea la piept o pătură.

– Suntem în Oceanul Indian, doamnă, nu cred că ați fi înghețat de frig, spuse Renier arborând o expresie serioasă, dar capra clătină din cap, fără să priceapă.

Apăru și japonezul, cu o înduioșătoare legăturică înflorată. Interesant, ce-o fi având acolo? O trusă de călătorie pentru harakiri?

Țicnitul intră ciufulit, strângând în mâini o casetă din acelea în care se păstrează de regulă ustensilele pentru scris.

– Cui aveți de gând să-i scrieți, monsieur Milford-Stokes? A, da, pricep. După ce miss Stamp și-ar fi băut oranjada, am fi

vârât în sticla goală o scrisoare și am fi lăsat-o în voia valurilor, sugeră, cam lipsit de tact (pesemne pentru că se simțea ușurat), glumețul locotenent.

Acum erau adunați toți în păr, mai puțin profesorul și diplomatul.

– Monsieur Sweetchild își împachetează, desigur, lucrările științifice, iar domnul rus a pus samovarul la fiert, ca să bea un ultim ceai înaintea despărțirii, spuse Renate, molipsită de veselia locotenentului.

Vorbești de lup, și lupu-i la ușă: își făcu apariția rusul. Rămase în prag, cu fețișoara lui frumoasă mai mohorâtă ca un nor de ploaie.

– Dar ce-i, monsieur Fandorin, v-ați hotărât să vă încărcăți premiul în barcă? se interesă provocator Renate.

Toți se prăpădeau de râs, rusul însă nu aprecie gluma (altminteri, plină de haz).

– Domnule comisar Gauche, zise el încet, dacă nu vă deranjează, v-aș ruga să veniți puțin pe coridor. Și cât mai repede.

Ciudat lucru, diplomatul nu se bâlbâi deloc rostind aceste cuvinte. Poate se lecuise în urma șocului nervos? Se mai întâmplă.

Renate vru să facă o glumă pe tema aceasta, dar își mușcă limba. Ar fi fost totuși prea mult.

– De ce atâta grabă? întrebă nemulțumit Copoiul. Alt povestitor. Mai târziu, tinere, mai târziu. Mai întâi vreau să-l ascult până la capăt pe profesor. Unde naiba a dispărut?

Rusul îl privi expectativ pe comisar. Înțelegând că bătrânul se încăpățâna și nu avea de gând să iasă pe coridor, Fandorin ridică din umeri și-i explică scurt:

– Profesorul nu va veni. Gauche se încruntă:

– Și de ce, mă rog?

– Cum adică, nu va veni? exclamă Renate, sărind deodată de pe scaun. Dar s-a oprit în punctul cel mai interesant! E de-a dreptul necinstit din partea lui!

- Mister Sweetchild tocmai a fost ucis, îi informă sec diplomatul.
- Cuum? mugi Copoiul. Ucis? Cum adică, ucis?
- Cu un bisturiu, cred, răspunse rusul, cu un sânge rece uimitor. Gâtul i-a fost tăiat cu o precizie excepțională.

Comisarul Gauche

Când ne vor da totuși voie să coborâm pe uscat? întrebă cu glas tânguitor madame Kleber. Toți se plimbă deja prin Bombay, numai noi stăm și tot stăm aici...

Draperiile de la ferestre erau trase, pentru a ține la respect soarele care se cățăraseră la zenit, încingea puntea și înfierbânta aerul. Era cald în "Windsor", chiar înăbușitor, dar toți stăteau acolo răbdători, așteptând deznodământul.

Gauche își scoase ceasul din buzunar - un ceas primit în chip de gratificație la slujbă, cu profilul lui Napoleon III gravat pe el - și răspunse vag:

– Curând, domnii mei. Vă dau drumul curând. Dar nu tuturor.

Știa el ce aștepta: inspectorul Jackson și oamenii lui făceau percheziție. Arma crimei zăcea, fără îndoială, pe fundul oceanului, dar era posibil să mai fi rămas niște indicii. Trebuie să fi rămas. Sigur, și cele indirecte puteau fi de-ajuns, dar dacă ai dovezi directe cazul sună întotdeauna mai respectabil. Ei, venise timpul ca Jackson să-și facă apariția.

Leviatan sosise la Bombay în zorii zilei. Încă de cu seară, toți cei din salonul "Windsor" fuseseră trimiși în cabinele lor, în regim de arest la domiciliu. La intrarea în port, Gauche discutase cu reprezentanții autorităților, îi informase în legătură cu concluziile lui și le solicitase sprijinul. Ca atare, i-l trimiseseră pe Jackson, împreună cu o echipă de polițiști. Hai odată, Jackson, mișcă-te mai repede, îl zorea Gauche în sinea lui pe încetul inspector. După noaptea nedormită, capul îi era ca de plumb, ba și ficatul i-o cam luase *razna*. Altminteri însă, starea sufletească a comisarului era destul de bună - se descâlcise firul, se descurcase, dragul de el, și uite că acum i se vedea capătul.

La opt și jumătate, după ce pusese la punct aranjamentul cu poliția și după ce apucase să dea o fugă și la telegraf, Gauche

ordonase să fie aduși arestații în salonul "Windsor" - așa era mai convenabil pentru percheziție. Nu se îndurase nici măcar de Renate cea gravidă, deși în timpul crimei femeia stătuse chiar lângă el, prin urmare nu putuse nicidecum să-l ucidă pe profesor. Trecuseră deja patru ore de când comisarul îi păzea pe cei reținuți. Se așezase într-un loc strategic - un fotoliu adânc, vizavi de client -, iar în spatele ușii, nevăzuți din salon, postase doi polițiști înarmați.

În salon conversația nu se lega, iar arestații asudau și erau nervoși. Din când în când Renier arunca o privire înăuntru, îi făcea compătitor un semn din cap Renatei și pleca iar în fugă la treburile lui. De două ori își făcu apariția și căpitanul, dar nu spuse nimic, doar îl străpunse pe comisar cu o privire feroasă. De parcă papa Gauche stârnise tot talmeș-balmeșul ăsta!

Scaunul rămas gol al profesorului Sweetchild arăta ca un dinte lipsă. Cât despre indianist, acesta era de-acum la mal, sub bolta glacială a morgii municipale din Bombay. Imaginându-și semiîntinericul și blocurile de gheață, Gauche aproape îl invidia pe răposat. Ce-i pasă lui, zace acolo, toate grijile i-au rămas în urmă, gulerul înmuiat de sudoare nu-i mai stă împlântat în gât...

Comisarul se uită la doctorul Truffo care, pare-se, n-o ducea nici el mai bine: pe chipul lui smead se prelingea sudoarea, în pârlăie subțiri, în vreme ce în urechea martirului șoptea fără încetare zgripturoaica lui englezoaică.

- De ce vă uitați la mine, monsieur? izbucni Truffo, prinzând privirea polițistului. Ce mă tot fixați așa? La urma urmelor, e scandalos! Cu ce drept? Eu, care de cincisprezece ani, cu credință și cinste... spuse el, mai-mai să izbucnească în plâns. Și ce dacă s-a folosit un scalpel? Oricine o putea face!

- Deci a fost într-adevăr folosit un scalpel? întrebă timid mademoiselle Stamp.

În salon începu să se dezbată pentru prima oară nefericitul eveniment.

- Da, așa e, o tăietură de asemenea calitate poate fi făcută doar cu un scalpel foarte bun, răspunse mânios Truffo. Am

examinat cadavrul. Ucigașul l-a înhățat pe Sweetchild din spate, cu o mână i-a astupat gura, iar cu cealaltă i-a tăiat gâtul. Peretele coridorului este stropit cu sânge până la o înălțime ceva mai mare de un stat de om, din pricină că victimei i-a fost dat capul pe spate...

– Iar pentru asta nu ai nevoie de o forță deosebită, nu-i așa? întrebă rusul (poftim, se găsisse criminalistul). N-ar fi îndeajuns elementul s-surpriză?

Doctorul ridică morocănos din umeri:

– Nu știi, monsieur. N-am încercat.

Aha, iată-l! Ușa se întredeschise și în crăpătură se ivi fața scofâlcită a inspectorului. Acesta îi făcu un semn cu degetul lui Gauche, care se extrase din fotoliu, gemând înăbușit.

Pe coridor, comisarul avu parte de o surpriză plăcută. Până la urmă totul îi ieșise perfect! Temeinic, eficient, elegant. Un caz solid, care poate fi dus pe loc în fața curții cu juri, și nu s-ar găsi avocatul care să demoleze asemenea dovezi. Ehe, papa Gauche poate da oricărui tinerel și o sută de puncte avans. Dar, ce-i drept, și Jackson s-a străduit, strașnic om.

Cei patru - căpitanul, Renier, Jackson și, ultimul, Gauche - se întoarseră în salon. Comisarul se simțea atât de bine în clipa aceea, încât chiar îngâna un cântecel. I se domolise și durerea de ficat.

– Ei, de-acum s-a terminat, doamnelor și domnilor, declară vesel Gauche, oprindu-se fix în centrul salonului.

Își încrucișă mâinile la spate și porni să se legene ușor pe călcâie. E plăcut totuși să te simți persoană importantă, ba chiar, într-o anumită măsură, stăpân pe destinele oamenilor. Drumul a fost lung și anevoios, dar uite că l-a străbătut până la capăt. Pe deasupra, partea cea mai frumoasă abia acum vine.

– A fost nevoit papa Gauche să-și spargă capul lui cărunt, dar, oricât și-ar încurca vulpea urmele, un copoi bătrân tot îi adulmecă vizuina. Prin eliminarea profesorului Sweetchild, asasinul s-a dat definitiv de gol. A fost un pas disperat. Sunt sigur că ucigașul îmi va povesti în timpul interogatoriului și despre șalul indian, și despre multe altele. Până atunci, aș dori

să-i mulțumesc domnului diplomat rus care, prin câteva observații și întrebări, m-a ajutat, fără măcar să-și dea seama, să urmez calea corectă.

În această clipă de triumf, Gauche își putea permite să dea dovadă de generozitate. Făcu îngăduitor un semn din cap în direcția lui Fandorin. Acesta își înclină și el capul, în tăcere. Zău așa, antipatici mai sunt aristocrații ăștia, cu aerele și mofturile lor - mereu trufași, nici o vorbă omenească n-auzi de la ei.

– Nu-mi voi continua călătoria împreună cu domniile voastre. Cum se spune, vă mulțumesc pentru companie, dar ce-i prea mult nu-i sănătos. Va coborî la mal și criminalul, pe care îl voi preda în mâinile inspectorului Jackson chiar aici, pe vapor.

Cei așezați la masă îl priviră cu atenție încordată pe domnul cel jigărit și ursuz, care-și ținea mâinile în buzunare.

– Mă bucur că acest coșmar a rămas în urmă, spuse căpitanul Cliff. Știu, ați fost obligați să îndurați multe neplăceri, dar acum totul s-a rezolvat. Dacă doriți, stewardul-șef vă va repartiza în alte saloane. Restul călătoriei pe vasul nostru vă va ajuta, sper, să uitați istoria asta.

– Mira-m-aș, răspunse în numele tuturor madame Kleber. Ne-am făcut cu toții atâta sânge rău! Dar nu ne mai fierbeți la foc mic, domnule comisar, spuneți-ne repede cine-i criminalul.

Căpitanul voia să mai spună ceva, dar Gauche ridică preventiv o mână: discursul lui trebuia să fie un număr de solist, își câștigase acest drept.

– Recunosc, la început toți erați suspecti în ochii mei. Procesul de triere a fost îndelung și chinuitor. Acum vă pot spune care a fost proba esențială: lângă cadavrul lordului Littleby am găsit emblema din aur a vasului *Leviatan*, uitați, aceasta, spuse el și bătu cu degetul în balena miniaturală de pe reverul său. Acest flecușteț aparține criminalului. După cum știți, puteau fi în posesia emblemei doar ofițerii superiori ai vaporului și pasagerii de la clasa întâi. Ofițerii au fost eliminați din start din cercul suspectilor, pentru că toți purtau emblema și nici unul nu a adresat liniei maritime cererea de a i se da una nouă în locul celei pierdute. În schimb, s-a dovedit că patru dintre

pasageri nu au balena din aur: mademoiselle Stamp, madame Kleber, monsieur Milford-Stokes și monsieur Aono. Am ținut acest cvartet sub observație specială. Doctorul Truffo a nimerit aici pentru că e doctor, missis Truffo - pentru că soțul și soția trebuie să se afle laolaltă, iar domnul diplomat rus - din pricina aversiunii dumisale snoabe de a semăna cu un rândaș.

Comisarul își aprinse pipa și începu să se preumblе prin salon.

– Regret, am păcătuț. La început, l-am suspectat pe domnul baronet, dar am primit la timp informația privind... anumite circumstanțe, și mi-am ales altă țintă. Pe dumneavoastră, domnișoară, spuse Gauche și se întoarse spre mademoiselle Stamp.

– Am observat, răspunse ea cu demnitate, dar nu-mi dau seama prin ce anume v-am trezit suspiciunile.

– Ei, cum asta? se miră Gauche. În primul rând, totul dovedește că v-ați îmbogățit foarte recent. Această împrejurare este, în sine, suspectă. În al doilea rând, ați mințit spunând că n-ați fost niciodată la Paris. Iar asta în vreme ce pe evantaiul domniei voastre stătea scris cu litere aurite Hotel Ambassadeur. Ce-i drept, n-ați mai ieșit cu evantaiul, dar Gauche are privirea ageră. Am remarcat pe loc detaliul acesta. În hotelurile scumpe, clienților li se dăruiesc drept suvenir asemenea flecușete. Or, hotelul Ambassadeur se află, ca un făcut, la cinci minute de mers pe jos de scena crimelor. Este un hotel de lux, foarte mare, o mulțime de lume trage acolo. De ce mademoiselle Stamp ascunde asta? m-am întrebat eu. Ceva nu-i în regulă. Și-o mai aveam în minte și pe acea Marie Sanfon... continuă comisarul, adresându-i Clarisei un zâmbet dezarmant. Ce era să fac? M-am dat peste cap, m-am învârtit în cerc, dar în final am găsit urma adevărată, așa că primiți scuzele mele, mademoiselle.

În clipa aceea, Gauche văzu că baronetul cel roșcovan era mai alb ca varul: o falcă îi tremura spasmodic, ochii verzi îi ardeau de parcă nu era om, ci vasilisc.

– Ce-i cu... cu "circumstanțele" mele? rosti el rar, înecându-se de mânie cu propriile-i cuvinte. La ce faceți aluzie, domnule

detectiv?

– Ei, hai, lăsați, ridică împăciuitor mâna Gauche. Important este să vă liniștiți, nu aveți voie să vă tulburați. O circumstanță sau alta - nu-i treaba nimănui. Am spus doar așa, ca să explic faptul că ați încetat să vă numărați printre potențialii suspecți. Că veni vorba, unde vă este emblema?

– Am aruncat-o, răspunse tăios baronetul, încă scăpărând fulgere din priviri. Era scârboasă, aducea a lipitoare! Și...

– Și un baronet Milford-Stokes nici nu se cădea să poarte o asemenea tinichea, ca tot parvenitul, nu-i așa? remarcă perspicace comisarul. Alt snob.

Mademoiselle Stamp, pare-se, se simți la rându-i ofensată:

– Domnule comisar, ați descris în culori foarte vii prin ce anume eram suspectă. Vă mulțumesc, spuse ea, săltându-și sarcastic bărbia. Și totuși, mânia domniei voastre s-a transformat în bunăvoință.

– Încă de la Aden am cerut telegrafic prefecturii o serie de lămuriri. Nu puteam aștepta acolo răspunsurile - era nevoie de timp pentru a fi culese informațiile -, dar la Bombay deja mă așteptau depeșele. Una din ele se referea la dumneavoastră, mademoiselle. Acum știu că, de la vârsta de paisprezece ani, după moartea părinților, ați locuit la o verișoară de-a doua, într-un sat. Era bogată, dar zgârcită, vă ținea pe lângă ea ca damă de companie, vă trata ca pe o servitoare, vă hrănea aproape numai cu pâine și apă. Englezoaica roși - pesemne, nu se bucura defel că îi pusese comisarului această întrebare. Nu-i nimic, porumbițo, își zise Gauche, imediat o să-mi roșești mătăluță mai abitir.

– În urmă cu vreo două luni, bătrâna a murit și ați aflat că v-a lăsat moștenire întreaga avere. Nu este deci de mirare că, după atâția ani petrecuți ca într-o închisoare, ați simțit nevoia să plecați, să faceți o călătorie în jurul lumii. Îmi închipui că înainte n-ați cunoscut viața decât din cărți.

– Dar de ce a ascuns faptul că a fost la Paris? îl întrerupse nepoliticos madame Kleber. Pentru că hotelul la care a tras se

află pe strada unde au fost uciși o mulțime de oameni? Se temea că va cădea bănuiala asupra ei?

– Nu, zâmbi ironic Gauche. Nu asta era problema. Îmbogățindu-se peste noapte, mademoiselle Stamp a procedat ca orice altă femeie în situația ei: mai întâi și mai întâi a pornit spre Paris, capitala lumii. Ca să admire superbe priveliști, să se îmbrace după ultima modă și... în sfârșit, să aibă aventuri romantice.

Englezoaica își încleștă nervoasă degetele și privirea îi deveni rugătoare, dar Gauche nu mai putea fi stăvilit. Las' să afle netoata asta de milady dacă e cazul să-și țină nasul pe sus în fața unui comisar al poliției pariziene!

– Iar domnișoara Stamp a simțit din plin gustul aventurilor romantice. La hotelul Ambassadeur a întâlnit un cavaler incredibil de arătos și de gentil, care figura în cartoteca poliției sub porecla "Vampirul". E un personaj cunoscut ca un cal breaz, specializat în cucerirea femeilor străine, bogate și nu tocmai tinere. Pasiunea s-a dezlănțuit pe loc și, cum se întâmplă întotdeauna în cazul Vampirului, s-a sfârșit brusc. Într-o bună dimineată - ca să fiu mai exact, în dimineata zilei de 13 martie -, când domnia voastră, madame, v-ați trezit, ați văzut că erați singură și nu v-ați mai recunoscut camera de hotel. Era goală. Prietenul vostru intim șterpeliase absolut totul, în afară de mobilă. Mi-a fost trimisă lista bunurilor care vi s-au furat, continuă Gauche, cercetându-și mapa. La numărul 38 este înregistrată "o mică broșă din aur în formă de balenă". După ce am citit toate acestea, am înțeles de ce domnișoarei Stamp nu-i place să i se amintească de Paris.

Te apuca mila privind-o pe nefericita naivă: își acoperise fața cu palmele, umerii i se scuturau.

– Pe madame Kleber nu am bănuț-o la modul serios, trecu Gauche la următorul punct al povestirii, deși nu mi-am putut explica limpede absența emblemei.

– Dar de se ați ignorat seea se v-am adus la cunoștință? întrebă brusc japonezul. Doar v-am spus seva foarte important.

– Am ignorat? răspunse Gauche și se întoarse vehement spre cel ce vorbise. Cătuși de puțin. Am discutat cu doamna Kleber, și domnia sa mi-a dat explicații amănunțite. A suportat atât de greu primul stadiu al sarcinii, încât doctorul i-a prescris... un anume preparat calmant. Drept urmare, durerile i-au trecut, dar biata femeie a căpătat o slăbiciune pentru acel preparat și a continuat să-l folosească și drept leac împotriva nervilor sau insomniei. Doza a crescut și s-a instalat un obicei primejdios. Am stat de vorbă ca un tată cu madame Kleber și dumneaei a aruncat de față cu mine porcăria aceea în mare.

Gauche o privi cu prefăcută asprime pe Renate, care-și bosumflase copilărește buza de jos.

– Fii atentă, drăguță, i-ai dat cuvântul de onoare lui papa Gauche.

Renate își plecă privirea și dădu din cap.

– Vai, ce mișcătoare delicatețe în ce-o privește pe madame Kleber! izbucni Clarissa. Pe mine de ce nu m-ați menajat, domnule detectiv? M-ați umilit în fața întregii societăți!

Dar lui Gauche nu-i ardea acum de ea: nu-și mai lua ochii de la japonez, iar privirea lui era grea, neclintită. Istetul Jackson pricepu fără să aibă nevoie de cuvinte: venise timpul. Mâna îi ieși din buzunar, însă nu goală - în ea sclipi, cu o lucire funerară, oțelul brunat al unui revolver. Țeava lui țintea drept spre fruntea asiaticului.

– Voi, japonezii, ne considerați, pare-mi-se, niște maimuțe roșcovane? îl întrebă, dușmănos, Gauche. Din câte am auzit, așa sunt numiți la voi europenii. Noi suntem niște barbari păroși, în vreme ce voi sunteți ingenioși, delicați și foarte cultivați. Albii nu fac nici cât degetul vostru mic! Comisarul își umflă batjocoritor obrazii și pufăi într-o parte un rotocol pufos de fum. Să ucizi zece maimuțe e un fleac, la voi nici nu-i considerat un păcat.

Aono se aplecă încet înainte. Chipul parcă îi era cioplit în piatră.

– Mă acuzați că l-as fi usis pe rordur Rittreby și pe vasarii... adică, pe servitorii lui? întrebă asiaticul cu voce monotonă,

lipsită de viață. Si pe se bază mă acuzați?

– Pe toate bazele, scumpule, pe baza întregii științe criminalistice, rosti cu convingere comisarul și-i întoarse spatele japonezului. Căci discursul pe care Gauche intenționa să-l rostească nu era menit acestei stârpituri galbene, ci Istoriei. Dați-i timp, și-l vor tipări și în tratatele de criminologie!

– Pentru început, domnilor, vă voi prezenta circumstanțele indirecte care dovedesc faptul că omul acesta putea săvârși crimele de care îl acuz. (Eh, nu aici, în fața a zece ascultători, ar fi trebuit să cuvânteze, ci în Palatul de Justiție, în fața unei săli arhipline!) Apoi vă voi expune dovezile care demonstrează fără putință de tăgadă că monsieur Aono nu doar putea, ci chiar a ucis cu adevărat unsprezece oameni - zece pe data de 15 martie, pe rue de Grenelle, și unul ieri, 14 aprilie, la bordul vaporului *Leviatan*.

Între timp, în jurul lui Aono se formase un spațiu gol. Doar rusul rămase așezat alături de arestat și inspectorul, care stătea în picioare puțin mai în spate, cu revolverul pregătit.

– Sper că nimeni nu se mai îndoiește că moartea profesorului Sweetchild are legătură directă cu crimele din rue de Grenelle. După cum a stabilit ancheta, scopul acestui act scelerat a fost nu furtul statuetei lui Shiva, ci al șalului de mătase...

Gauche se încruntă sever: ei da, da, ancheta a stabilit faptele, n-are rost să te strâmbi acru, domnule diplomat.

– ...care este cheia spre comoara ascunsă a lui Bagdassar, fostul rajah al Brahmapurului. Încă nu știu în ce fel a aflat acuzatul secretul șalului. În schimb, știm cu toții că, în Orient, multe secrete și calea care duce la ele ne sunt inaccesibile nouă, europenilor. Totuși, răposatul profesor, un veritabil cunoscător al Orientului, a izbutit să dezlege taina. Era gata să ne împărtășească descoperirea sa, dar chiar atunci s-a dat alarma de incendiu. Criminalul și-a spus, fără îndoială, că ursita însăși îi trimite prilejul perfect pentru a închide pe vecie gura lui Sweetchild. Apoi totul ar fi fost tăcere, ca în cazul de pe rue de Grenelle. Dar criminalul a pierdut din vedere o împrejurare esențială: de această dată, în apropiere se afla însuși comisarul

Gauche, și cu el nu merg asemenea trucuri. Acest scelerat știa că prima grijă a profesorului va fi să dea fuga la cabina sa, să-și salveze hârtiuțele... vreau să spun, manuscrisele. Acolo, la colțul coridorului, a comis fapta sa mârșavă. Și iată dovada indirectă numărul unu, încheie comisarul, ridicând demonstrativ un deget: monsieur Aono a fugit din salon, deci putea comite această crimă.

– Nu am fuzit doar eu, interveni japonezul. Au fuzit din salon toți cei șase: monsieur Renier, monsieur și madame Truffo, monsieur Fandorin, monsieur Mirford-Stokes și mademoiselle Stamp.

– Așa e, se învoi Gauche. Am vrut doar să arăt juraților - vreau să spun, celor de față - legătura dintre aceste crime și posibilitatea ca asasinatul de ieri să fi fost opera domniei voastre. Acum, să ne întoarcem la "Crima secolului". La vremea aceea, domnul Aono se afla la Paris. Faptul este în afara oricărei îndoieli și este confirmat în depeșa primită de mine.

– Dar la Paris se afrau raorartă cu mine toți sei un mirion și zumătate de oameni, exclamă japonezul.

– Și totuși, este circumstanța indirectă numărul doi, își continuă Gauche jocul.

– Cam prea indirectă, interveni rusul.

– Nu contest, răspunse Gauche. Îndesă tacticos o doză de tutun în pipă și făcu următoarea mutare: Știm că injecțiile fatale au fost făcute servitorilor lordului Littleby de către un medic. În Paris nu sunt un milion și jumătate de medici, ci infinit mai puțini, recunoașteți?

Nimeni nu-i contestă afirmația, dar căpitanul Cliff întrebă:

– Într-adevăr, și ce-i cu asta?

– Păi este, domnule căpitan, răspunse Gauche, străpungându-l cu o privire ascuțită, este, pentru că amicul nostru Aono nu-i nicidecum ofițer, cum s-a prezentat dumnealui aici, ci chirurg cu diplomă, a absolvit recent Facultatea de Medicină la Sorbona! Faptul mi-a fost adus la cunoștință în aceeași depeșă.

Pauză de efect. Rumoare surdă în Palatul de Justiție. Desenatorii ziarelor foșnesc cu creioanele în blocnotesuri. Titlu:

"Comisarul Gauche scoate asul de pică." Stați un pic, drăguților, ăsta încă nu-i asul, asul abia urmează.

– Iar acum, domnilor, trecem de la dovezile indirecte la cele directe. Să ne explice monsieur Aono de ce el, un medic, reprezentant al unei profesii respectate și prestigioase, a simțit nevoia să se dea drept ofițer? În ce scop minciuna aceasta?

Pe tâmpla ca de ceară a japonezului lunecă o picătură de sudoare. Aono tăcea. Cam puțin îl ținuse curajul.

– Răspunsul este unul singur: ca să înlăture suspiciunile în ceea ce-l privește. Doar criminalul era medic! explică satisfăcut comisarul. Și acum, dovada directă numărul doi. Ați avut ocazia, domnilor, să auziți câte ceva despre luptele în stil japonez?

– Nu doar să aud, ci și să văd, interveni căpitanul. Da, am văzut odată, în Macao, cum un timonier japonez a bătut trei marinari americani. Timonierul era un tip pirpiriu, ai fi zis că-l pui la pământ cu un deget, dar când s-a pornit să ȝopăie, să-și agite mâinile și picioarele, a lăsat lați trei ditamai vânători de balene. Pe unul l-a lovit în așa hal cu latul palmei în braț, încât i-a îndoit cotul în partea cealaltă. I-a frânt osul, vă imaginați așa ceva? Asta da lovitură! Gauche dădu satisfăcut din cap:

– Și eu am auzit că japonezii cunosc secretul loviturilor mortale cu mâinile goale. Pentru ei e floare la ureche să ucidă un om printr-o simplă împunsătură de deget. Doar am văzut cu toții, și nu o dată, felul în care face gimnastică monsieur Aono. În cabina lui s-au descoperit, sub pat, bucăți de dovleac spart - un dovleac uimitor de dur -, iar într-un săculeț alți câțiva dovleci întregi. E clar, acuzatul își perfecționa cu ajutorul lor precizia și forța loviturii. Nu-mi pot închipui cât de puternic trebuie să fii pentru a sparge un dovleac tare ca piatra cu mâna goală, ba încă în câteva bucăți...

Comisarul îi învălui pe cei prezenți într-o privire semnificativă și prezentă proba numărul doi:

– Vă reamintesc, domnii mei, că ȝeasta nefericitului lord Littleby a fost spartă de o lovitură neobișnuit de puternică,

aplicată cu un obiect bont. Și acum, vă rog, priviți muchiile bătătorite ale palmelor celui acuzat.

Japonezul își trase iute de pe masă mâinile micuțe și noduroase.

– Nu-l scăpa din ochi, Jackson. Omul acesta este foarte periculos, îl preveni Gauche. La cel mai mic gest, îl împuști în picior sau în umăr. Iar acum dați-mi voie să-l întreb pe domnul Aono unde-i este emblema din aur. Tăceți, domnule japonez? Atunci voi răspunde eu: lordul Littleby v-a smuls emblema de la rever în clipa în care i-ați aplicat lovitura fatală, cu latul palmei!

Aono întredeschise gura, de parcă ar fi vrut să spună ceva, dar își mușcă buza cu dinții lui puternici, puțin strâmbi, și închise ochii. Chipul lui căpătă o expresie ciudată, de absolută detașare.

– Așadar, tabloul crimelor de pe rue de Grenelle se prezintă în felul următor, începu Gauche să tragă concluziile. În seara zilei de 15 martie, Gintaro Aono și-a făcut apariția la vila lordului Littleby, cu intenția premeditată de a-i ucide pe toți cei aflați în casă și de a intra în posesia șalului triunghiular din colecția proprietarului. La vremea aceea avea deja biletul pentru *Leviatan*, care urma să plece de la Southampton spre India peste patru zile. Acuzatul plănuise, e limpede, să meargă în India pentru a căuta tezaurul din Brahmapur. Nu știm în ce fel a izbutit să-i convingă pe nefericiții servitori să se supună "vaccinului antiholeră". Cel mai probabil, acuzatul le-a prezentat vreun document fals, emis, chipurile, de municipalitate, care ar fi părut cât se poate de verosimil, pentru că, așa cum reiese din depeșa primită de mine, studenții mediciniști din ultimul an sunt într-adevăr folosiți adesea pentru aplicarea unor măsuri profilactice în masă. Printre studenți și șefii de secție de la universitate se numără destul de mulți asiatici, prin urmare pielea galbenă a vizitatorului din acea seară nu cred să-i fi pus în gardă pe servitorii sortiți pieirii. Aspectul cel mai monstruos al crimei mi s-a părut cruzimea inumană cu care au fost uciși cei doi copii inocenți. Eu, doamnelor și domnilor, am o experiență destul de vastă în

relațiile cu drojdia societății. Un criminal de-al nostru poate, la mânie, chiar să-și arunce pruncul în sobă, dar așa, cu sânge rece, fără să-i tremure mâna... Sunteți de acord, domnilor, că așa ceva nu stă în firea francezilor și, în general, a europenilor.

– De bună seamă! exclamă cuprins de mânie Renier, iar doctorul Truffo îl susținu din toată inima.

– Restul a fost simplu, continuă Gauche. După ce s-a convins că servitorii, otrăviți cu injecțiile, s-au cufundat în somnul din care nu le era dat să se trezească vreodată, criminalul a urcat cât se poate de liniștit la etaj, a intrat în sala în care era păstrată colecția și acolo s-a apucat de treabă - doar era încredințat că proprietarul nu-i acasă. Dar, din cauza crizei de gută, ghinionistul lord Littleby nu plecase la Spa, ci se afla în apartamentele sale. Auzind zgomot de sticlă spartă, a intrat în sala colecției, unde a și fost ucis în chipul cel mai barbar cu putință. Crima neplănută a zdruncinat diabolicul sânge rece al criminalului. Cel mai probabil, el avea de gând să înhațe cât mai multe exponate pentru a nu atrage atenția asupra faimosului șal, acum însă era nevoit să se grăbească. Nu știm ce s-a întâmplat, poate că înaintea morții lordul a apucat să strige și asasinul s-a speriat la gândul că strigătele vor fi auzite din stradă. Nu contează, fapt e că a înșfăcat statueta din aur a lui Shiva, care nu-i era de nici un folos, și a șters-o fără măcar să bage de seamă că în mâna celui ucis rămăsese emblema *Leviatanului*. Pentru a încurca ițele anchetei, Aono a ieșit pe fereastra serei... A, nu, nu acesta a fost motivul! exclamă Gauche, plesnindu-se peste frunte. Cum de nu mi-a dat prin minte până acum! Nu se putea întoarce pe unde venise dacă victima strigase! De unde putea să știe dacă la ușa casei nu se adunaseră deja trecătorii? De aceea, așadar, Aono a spart geamul serei, a sărit în grădină și apoi a escaladat gardul. Dar și-a luat degeaba măsuri de precauție: la acea oră târzie, rue de Grenelle era pustie. Chiar dacă lordul ar fi strigat, nu l-ar fi auzit nimeni...

Sensibila madame Kleber izbucni într-un plâns cu suspine. Missis Truffo ascultă traducerea până la capăt și își suflă nasul

cu adâncă simțire.

Concludent, limpede, incontestabil, își spuse comisarul. Dovezile și prezumțiile anchetei se completau perfect unele pe altele. Și asta, copii, încă nu e tot ce v-a pregătit papa Gauche.

– Iar acum a sosit momentul să discutăm și despre asasinarea profesorului Sweetchild. După cum a remarcat, în mod just, acuzatul, teoretic crima putea fi săvârșită de alți șase inși. Calm, calm, doamnelor și domnilor! zise comisarul, ridicând liniștitor o mână. Vă voi demonstra imediat că nu domniile voastre l-au ucis pe profesor, ci nimeni altul decât amicul nostru cu ochi oblici.

Afurisitul de japonez încremenise cu totul. A adormit, sau ce-o fi cu el? Se roagă oare divinității lui japoneze? În cazul de față, băiete, că te rogi, că nu te rogi, tot va trebui să te-ntinzi pe bătrâna târfă Guillotine!

Pe comisar îl fulgeră brusc un gând extrem de neplăcut: dacă-i înhață englezii pe japonez pentru asasinarea lui Sweetchild? Doar acesta din urmă este supus britanic! În acest caz, criminalul va fi judecat de o instanță britanică și, în loc de ghilotina franțuzească, va avea parte de spânzurătoarea englezească. O, numai asta nu! Ce rost are să fie judecat în străinătate? "Crima secolului" trebuie judecată la Palatul de Justiție, nu altundeva! Și ce dacă Sweetchild a fost ucis pe un vapor englezesc? La Paris avem zece cadavre, pe când aici este unul singur, și-apoi nici vaporul nu este proprietate britanică sută la sută, în acest consorțiu sunt doi parteneri!

Gauche se tulbură într-atât, încât își pierdu șirul gândurilor. A, nu, nici vorbă, își spuse el, nu renunț eu la clientul meu. Termin iute tot cercul ăsta și - direct la consulul francez. Îl duc cu mâna mea în Franța pe criminal. Și își imaginează instantaneu dana de acostare de la Le Havre ticsită de lume, ofițeri de poliție, ziariști...

Dar mai întâi trebuia să ducă acest caz până la capăt.

– Să ne expună inspectorul Jackson rezultatele percheziției efectuate în cabina acuzatului.

Gauche îl invită printr-un gest pe Jackson să-și spună replica. Acesta începu să psalmodieze grav și sec în limba engleză, dar comisarul îl întrerupse:

– Ancheta este condusă de poliția franceză, spuse el cu severitate, iar limba oficială a cercetărilor prealabile este tot franceza. În plus, monsieur, nu toți cei de față știu limba dumneavoastră.

Mai ales, nu sunt convins că acuzatul știe englezește. Sunteți de acord, nu-i așa, că are dreptul să afle rezultatele percheziției.

Protestul acesta avea o însemnătate principială: englezul trebuia să-și cunoască lungul nasului de la bun început, să știe că în cazul de față ocupă locul unu din coadă.

Renier se oferă să le fie translator. Se postă în picioare lângă inspector, traducând frază după frază, dar însuflețind propozițiile scurte, trunchiate ale englezului prin dramatismul intonației și expresivitatea gesturilor.

– Potrivit instrucțiunilor primite, s-a efectuat o percheziție. În cabina numărul 24. Numele pasagerului - Gintaro Aono. S-a acționat în conformitate cu "Regulamentul de efectuare a percheziției într-un spațiu închis". Încăpere dreptunghiulară cu o suprafață de 61 m². Am împărțit cabina în 20 de pătrate orizontale și 44 verticale.

Locotenentul îl întrebă ceva și îi lămuri:

– Se pare că și pereții trebuiau împărțiți în pătrate. Se bate în ei, în căutarea unor eventuale ascunzători, deși e de neînțeles ce ascunzători pot fi practicate în pereții unei cabine de vapor... Percheziția a fost efectuată într-o anumită ordine: mai întâi pe verticală, apoi pe orizontală. Nu au fost descoperite ascunzători în pereți.

Aici, Renier își desfăcu sugestiv brațele: cine, adică, putea crede una ca asta?

– În urma percheziției spațiului orizontal, la dosarul anchetei au fost anexate următoarele obiecte. Unu: niște însemnări cu hieroglife; acestea vor fi traduse și studiate. Doi: un pumnal lung, cu aspect oriental și tăiș extrem de ascuțit. Trei: un săculeț cu unsprezece dovleci egipteni. Patru: sub pat, fragmente de

dovleac spart. Și, în sfârșit, cinci: o trusă cu instrumente chirurgicale; compartimentul destinat scalpelui mare era gol.

Ascultătorii emisera un "Aa!". Japonezul deschise ochii, îi aruncă o scurtă privire comisarului, și din nou nu spuse nimic.

Acușica va ceda, se gândi Gauche, dar se înșela. Fără a se ridica de pe scaun, asiaticul se răsuci spre inspectorul care stătea în picioare în spatele lui și, printr-o mișcare scurtă, ca de retezare, îi lovi de jos în sus mâna în care ținea revolverul. În timp ce arma descrie în aer un arc pitoresc, sprintenul japonez se afla deja la ușă. O deschise dintr-o smucitură și se propti cu pieptul în două revolvere Colt: pe coridor erau postați polițiști. În clipa următoare, revolverul inspectorului, încheindu-și traiectoria, căzu cu zgomot în mijlocul mesei și bubui asurzitor. Zarvă, țipete, fum.

Gauche aprecie rapid situația: arestatul se retrăgea spre scaunul lui; missis Truffo leșinase; alte victime nu se zăreau; în Big-Ben, mai jos de cadran, era o găurică, iar pendula nu i se mai mișca. Femeile zbierau. Altminteri însă, situația era sub control.

După ce japonezul fu instalat din nou pe scaunul lui și, pentru siguranță, încătușat, după ce nevasta doctorului fu readusă în simțiri și își reocupară cu toții locurile, comisarul zâmbi și spuse, afișând o neclintită stăpânire de sine:

– Tocmai ați asistat, domnilor jurați, la scena mărturisirii sincere, făcută, ce-i drept, într-o manieră nu tocmai obișnuită.

Îl luase iar gura pe dinainte referitor la jurați, dar nici nu se gândi să-și îndrepte greșeala. Dacă-i repetiție, repetiție să fie.

– Aceasta a fost ultima dovadă directă, atât de directă, încât mai directă nici că se putea, conchise Gauche, satisfăcut. Iar dumitale, Jackson, ți se cuvine o muștrare: doar te-am avertizat că flăcăul este periculos.

Inspectorul se împurpură ca un rac fiert. Las' să știe care-i e locul.

În general, totul decurgea excelent.

Japonezul stătea nemișcat pe scaun, sub amenințarea a trei țevi de revolver îndreptate spre el, strângându-și la piept

brațele încrucișate. Își închisese iarăși ochii.

– Asta-i tot, domnule inspector, îl puteți aresta. Să stea până una-alta în închisoarea voastră. Mai târziu, după ce vor fi încheiate toate formalitățile, îl voi lua cu mine în Franța. Adio, doamnelor și domnilor. Papa Gauche coboară la țarm și vă dorește tuturor călătorie plăcută.

– Mă tem, comisare, că vei c-călători în continuare cu noi, rosti rusul cu voce monotonă.

În prima clipă, lui Gauche i se păru că nu a auzit bine.

– A?

– Domnul Aono este nevinovat, așa încât ancheta t-trebuie să continue.

Expresia întipărită pe chipul lui Gauche trebuie să fi fost totalmente ridicolă: ochii îi ieșiseră din orbite, obrații-i erau purpurii.

Fără să aștepte explozia de furie a detectivului, rusul continuă cu un aplomb incomparabil:

– Domnule căpitan, dumneavoastră sunteți autoritatea supremă pe acest v-vapor. Comisarul tocmai a interpretat în fața noastră o imitație de dezbatere judiciară, asumându-și rolul de procuror, pe care l-a jucat excepțional de convingător. Și totuși, într-un proces civilizat, după procuror se dă c-cuvântul apărătorului. Dacă-mi permiteți, îmi voi asuma această misiune.

– La ce bun să mai pierdem timpul? se minună căpitanul. După părerea mea, totul este clar. Domnul polițist ne-a explicat foarte bine totul.

– Debarcarea unui p-pasager nu-i lucru de glumă, și în final întreaga responsabilitate pentru un asemenea act revine căpitanului. Gândiți-vă ce prejudiciu ați putea aduce reputației acestei linii m-maritime dacă se va afla că s-a comis o eroare. Și vă asigur, adăugă Fandorin, ridicând abia sesizabil tonul, că domnul comisar se înșală.

– Prostii! exclamă Gauche. De fapt, nu mă opun ideii. E chiar interesantă. Vorbiți, domnule, vă voi asculta cu plăcere.

Chiar așa, dacă-i repetiție, repetiție să fie. Băiețașul ăsta nu-i prost, poate va descoperi în logica acuzării unele lacune care trebuie cârpite. Dacă la proces procurorul va fi pus în încurcătură, comisarul Gauche va ști cum să-i sară în ajutor.

Fandorin puse picior peste picior și își prinse genunchiul în mâini.

– Ați ținut un discurs strălucit și convingător. La prima privire, argumentația e de necombătut. Lanțul logic pare aproape fără fisură, deși așa-zisele "dovezi indirecte" n-au, bineînțeles, nici o noimă. Da, domnul Aono era la Paris pe data de 15 martie. Da, domnul Aono nu era în salon în momentul asasinării p-profesorului Sweetchild. Ambele împrejurări în sine nu dovedesc nimic, așa că hai să nu le luăm în seamă.

– Să zicem, se învoi sarcastic Gauche. Să trecem direct la dovezile semnificative.

– Dați-mi voie. Am numărat cinci dovezi mai mult sau mai puțin semnificative. Monsieur Aono este medic, dar, dintr-o pricină anume, își ascunde adevărata ocupație. Asta-i unu. Monsieur Aono poate despica dintr-o singură lovitură un obiect foarte dur - un dovleac și, desigur, un cap de om. Asta-i doi. Domnul Aono nu are emblema vaporului *Leviatan*. Asta-i trei. Din trusa medicală a acuzatului lipsește scalpelul care, posibil, a curmat viața profesorului Sweetchild. Asta-i patru. Și, în sfârșit, cinci: acuzatul tocmai a încercat, sub ochii noștri, să fugă, gest prin care s-a demascat definitiv. N-am uitat nimic, sper.

– Mai există și punctul șase, interveni comisarul. Nu poate da explicații pentru nici unul din aceste puncte.

– Bine, șase să fie, acceptă cu ușurință rusul. Gauche surâse:

– După părerea mea, e mai mult decât suficient pentru ca orice tribunal să mi-l trimită pe drăguțul ăsta la ghilotină.

Inspectorul Jackson clătină brusc din cap și mormăi:

– *To the gallows.*

– La spânzurătoare, traduse Renier.

Ah, englezul ăsta, suflet negru! Șarpe încălzit la sân!

– Dați-mi voie, începu să se aprindă Gauche. Partea franceză a condus ancheta, așa că flăcăul ăsta merge la ghilotină!

– Dar dovada hotărâtoare, absența scalpului, a fost descoperită de partea britanică. Va fi spânzurat, traduse locotenentul.

– Principala crimă a fost săvârșită la Paris! La ghilotină!

– Dar lordul Littleby era supus britanic. Profesorul Sweetchild, la fel. La spânzurătoare!

Japonezul părea că nu aude această discuție, care amenința să se transforme într-un conflict internațional. Ținea în continuare ochii închiși, iar chipul lui nu exprima absolut nimic. Da, rasa asta galbenă nu e ca noi, își zise Gauche. Și trebuie să te mai și porți binișor cu ei: procuror, avocat, curte cu juri, magistrați cu robe. Adică, sigur, așa trebuie să fie, democrația e democrație, dar, pe înțelesul oricui, asta se cheamă să strici orzul pe găște.

După o pauză, Fandorin întreabă:

– Ați încheiat dezbaterea? Pot c-continua?

– Dați-i drumul, spuse mohorât Gauche, cu gândul la viitoarele bătălii cu englezii.

– Dacă nu vă e cu supărare, să nu d-discutăm aici despre dovlecii spărți. Asta încă nu dovedește nimic.

Comisarului începuse să-i fie lehamite de toată comedia asta.

– Bine. Să nu fim meschini.

– Excelent. R-rămân cinci puncte: a ascuns faptul că e medic; nu are emblema; nu are scalp; a încercat să fugă; nu dă explicații.

– Și fiecare punct este de-ajuns pentru ca banditul să fie trimis la... eșafod.

– Întreaga problemă, c-comisare, stă în aceea că dumneavoastră gândiți ca un european, pe când logica d-domnului Aono este diferită, este japoneză, iar d-dumneavoastră nu v-ați învrednicit să o p-pătrundeți. Eu însă am avut onoarea să discut nu o dată cu omul acesta și îmi imaginez mai bine starea lui sufletească. Monsieur Aono nu este un japonez pur și simplu, el este un samurai, și încă face parte dintr-un clan foarte vechi și influent. În cazul de față, acest fapt este important. În ultimii cinci sute de ani, bărbații

clanului Aono au fost doar războinici, toate celelalte profesii erau socotite nedemne pentru membrii unei f-familii de viță atât de veche. Acuzatul este cel de-al treilea fiu al familiei. Când Japonia a decis să facă un pas în întâmpinarea Europei, multe familii de vază au început să-și trimită fiii la studii în străinătate. La fel a procedat și tatăl domnului Aono. Pe fiul cel mai mare l-a trimis să studieze în Anglia, pentru a deveni ofițer de marină. Problema e că principatul Satsuma, unde locuiește clanul Aono, furnizează c-cadre pentru flota maritimă militară a Japoniei, iar o slujbă în marină este considerată în Satsuma de cel mai înalt prestigiu. Pe cel de-al doilea fiu, Aono-senior l-a trimis în Germania, la academia militară. După războiul franco-prusac din 1870, japonezii au decis să ia drept exemplu modelul g-german de organizare a armatei, așa că toți consilierii lor militari sunt nemți. Acuzatul însuși mi-a împărtășit aceste informații despre familia sa.

– Și la ce naiba avem noi nevoie de toate amănuntele astea aristocratice? întrebă iritat Gauche.

– Mi-a atras atenția faptul că acuzatul povestește despre strămoșii lui și d-despre frații mai vârstnici cu mândrie, în timp ce despre sine preferă să nu vorbească prea mult. Am remarcat d-de mult că, pentru un absolvent al academiei Saint Cyr, monsieur Aono este peste măsură de ignorant pe tărâm militar. Și apoi, ce rost avea să fie trimis la o academie militară din Franța, atâta vreme cât el însuși spune că armata japoneză se organizează conform m-modelului german? Ipoteza mea se reduce la următorul fapt: urmând tendința epocii, Aono-senior a decis să-i dea celui de-al treilea fiu al său o profesiune prin excelență pașnică - să-l facă medic. După câte am aflat din cărți, în Japonia hotărârea capului de familie nu e subiect de discuții, astfel că acuzatul a plecat supus să studieze la facultatea de medicină, deși se simțea din această pricină profund nefericit, chiar dezonorat. El, vlăstarul neamului de războinici Aono, era obligat să se ocupe de bandaje și clisme! Iată de ce ni s-a prezentat drept militar. Îi era pur și simplu rușine să-și recunoască profesiunea necavalerească. Din punctul de vedere

al unui european, este, poate, ridicol, dar încercați să priviți c-cu ochii lui. Cum s-ar fi simțit compatriotul dumitale, d'Artagnan, dacă, în loc să capete pelerina de mușchetar la care visa de-atâta vreme, ar fi nimerit deodată printre vraci?

Gauche văzu cum pe chipul japonezului se petrece o schimbare. Deschise ochii și îl privi pe Fandorin cu vădită emoție, iar în obraji îi apărură pete purpurii. Nu cumva roșește? Ce nebunie!

– O, ce discurs emoționant, fornăi Gauche. Dar n-o să mă leg de asta. Explicați-mi mai bine, monsieur apărător, cum e cu emblema. Ce-a făcut timidul dumneavoastră client cu ea? I-a fost jenă s-o poarte?

– Aveți perfectă dreptate, îl aprobă pseudo-avocatul. I-a fost jenă, întocmai. Vedeți doar ce scrie pe această emblemă, nu?

Gauche își privi reverul.

– Nu scrie nimic. Doar inițialele liniei maritime Jasper-Artaud Partnership.

– Întocmai, zise Fandorin, schițând în aer cu degetul trei litere mari: J - A - P. Iese "jap". Este porecla disprețuitoare pe care străinii le-o dau japonezilor. Dumneata, comisare, ai fi de acord să porți pe piept un însemn cu inscripția "broscoi"?

Căpitanul Cliff își dădu capul pe spate și izbucni într-un râs sonor. Surâse până și acritura de Jackson, ba chiar și afectata miss Stamp. În schimb, japonezului i se lărgiră și mai mult petele purpurii de pe obraji.

Inima lui Gauche se strânse din pricina unei presimțiri sumbre. Comisarul vorbi cu glas răgușit din pricina nehotărârii:

– Și ce, nu putea să ne explice el însuși asta?

– Imposibil. Vedeți dumneavoastră, după cum am înțeles din c-cărțile citite, principala deosebire dintre europeni și japonezi este baza morală a comportamentului lor social.

– E cam prea complicat, observă căpitanul. Diplomatul se întoarse spre el:

– Cătuși de puțin. Cultura creștină se bazează pe sentimentul vinovăției. Este rău să păcătuiești, pentru că vei fi chinuit de r-remușcări. Pentru a evita sentimentul de vinovăție, europeanul

se străduiește să se comporte moral. Exact la fel și japonezul: se străduiește să nu încalce normele morale, dar motivația lui e diferită. În societatea japoneză, rolul de stavilă morală este jucat de sentimentul rușinii. Pentru un japonez, lucrul cel mai rău este să nimerească într-o situație jenantă, să fie supus blamului sau, mai rău ca orice, batjocurii publice. De aceea japonezul se teme teribil să facă ceva necuviincios. Vă asigur că rușinea este mai eficientă decât conștiința în calitate de factor civilizator. Din punctul de vedere al domnului Aono, ar fi fost absolut inimaginabil să vorbească cu glas tare despre un lucru "rușinos", mai ales cu niște străini. Este rușinos să fie medic, și nu militar. Să recunoască faptul că a mințit e încă mai rușinos. Să admită că el, samurai japonez, poate acorda și cea mai mică importanță unor porecle jignitoare este, nici vorbă, exclus.

– Mulțumesc pentru lecție, spuse Gauche, înclinându-se în bătaie de joc. Și tot de rușine a încercat clientul dumitale să fugă de sub pază?

– *That's the point*, îl aprobă Jackson transformându-se iarăși din dușman în aliat. *The yellow bastard almost broke my wrist.*
[{15}](#)

– Ați ghicit din nou, c-comisare. Era imposibil să fugă de pe vapor, și nici nu avea unde. Socotind că situația în care se afla este disperată și prevăzând că în viitor îl așteaptă doar noi umilințe, clientul meu (dacă astfel vă place să-l numiți) a vrut fără îndoială să se încuie în cabina lui și să-și ia viața potrivit ritualului samurailor. Așa e, monsieur Aono? i se adresa Fandorin, pentru întâia oară, direct japonezului.

Acesta nu răspunse, doar își înclină capul.

– V-ar fi așteptat o mare dezamăgire, îi spuse blând diplomatul. Ați auzit, fără doar și poate, că p-pumnalul dumneavoastră ritual a fost confiscat de poliție în timpul percheziției.

– Aha, vorbiți despre, cum îi zice, hirokira, harikari, zâmbi Gauche pe sub mustață, foarte satisfăcut. Prostii, eu nu cred că un om își poate spinteca singur pântecul. Povești. Iar dacă ți s-a urât de lumea asta, mai bine-ți spargi țeasta de-un perete. Dar

nici în această privință nu mă voi certa cu dumneavoastră. Iată o dovadă împotriva căreia nu aveți argumente: absența scalpelului din instrumentarul medical. Ce aveți de spus despre asta? Că adevăratul criminal a șterpelit din vreme scalpelul clientului dumneavoastră, plănuiind să înfăptuiască asasinatul și să arunce vina pe Aono? Nu se leagă! De unde putea ști criminalul că profesorului i se va năzări să ne împărtășească descoperirea sa chiar la prânz? Iar Sweetchild însuși abia atunci pricepuse care e șmecheria cu șalul. Mai țineți minte ce agitat a dat buzna în salon?

– Absența scalpelului e cel mai s-simplu de explicat. Nici măcar nu intră la capitolul supozițiilor, este un fapt r-real. Mai țineți minte că, după Port-Said, au început să dispară în chip misterios tot felul de lucruri din cabine? Această molimă ciudată a încetat la fel de brusc cum a apărut. Și știți când? După moartea călătorului nostru negru fără b-bilet. M-am tot gândit de ce și cum a ajuns el pe *Leviatan*, și iată versiunea mea. Negrul acela a fost prins în adâncul Africii de arabii negustori de sclavi, iar la Port-Said a ajuns, de bună seamă, cu un vapor. D-de ce cred asta? Pentru că, după ce a fugit de la stăpânii lui, s-a furișat nu oriunde, ci pe un vapor. Și-a închipuit, pesemne, că dacă o corabie l-a luat de-acasă, tot o corabie îl poate duce înapoi.

– Ce legătură are asta cu cazul nostru? nu se mai putu abține Gauche. Negrul dumitale a murit încă din 5 aprilie, în timp ce Sweetchild a fost ucis ieri. Și, la urma urmelor, mai lua-v-ar naibii cu poveștile domniei voastre! Jackson, du arestatul de-aici!

Comisarul porni hotărât spre ușă, dar, deodată, diplomatul îl înșfăcă zdravăn de cot și, cu o politețe dezgustătoare, îi spuse:

– Dragă monsieur Gauche, aș d-dori să-mi duc la capăt argumentația. Un picuț de răbdare, mai am puțin.

Gauche vru să se elibereze din strânsoare, dar se dovedi că degetele imberbului erau ca de oțel. Se răsuci o dată, și încă o dată, după care decise să nu se pună într-o situație ridicolă și se întoarse spre Fandorin:

– Bine, încă cinci minute, mormăi el, privind cu ură în ochii albaștri și senini ai impertinentului.

– Vă m-mulțumesc. Cinci minute sunt prea îndeajuns pentru a demonta și ultima dumneavoastră dovadă... Știam că fugarul trebuie să-și fi găsit un ascunziș undeva pe vapor. Spre deosebire de domnia voastră, căpitane, am început căutările nu în cale și în depozitele de cărbuni, ci pe puntea s-superioară, pentru că pe "omul negru" l-au văzut doar pasagerii de la clasa întâi. Rațional ar fi fost să presupunem că se ascunde pe undeva, pe-aici. Și, într-adevăr, în a treia șalupă de la prora, la tribord, am găsit ceea ce căutam: resturi de mâncare și câteva lucruri într-o legăturică. Erau acolo niște cârpe colorate, un șirag de mărgele de sticlă și tot soiul de obiecte s-sclipitoare: o oglinjoară, un sextant, un pince-nez și, printre altele, un scalpel mare.

– De ce v-aș crede? izbucni Gauche. Cazul se năruia chiar sub ochii lui.

– Pentru că sunt o parte dezinteresată și sunt g-gata să-mi confirm mărturiile sub jurământ. Permiteți să continui? întrebă rusul, arborând micul lui zâmbet grețos. Mulțumesc. Se vede treaba că bietul negru era un om foarte gospodăr și nu avea de gând să se întoarcă acasă cu mâinile goale.

– Stop, stop! se încruntă Renier. De ce totuși, monsieur Fandorin, nu ne-ați adus la cunoștință, căpitanului și mie, ceea ce ați descoperit? Cu ce drept ne-ați ascuns asta?

– Nu am ascuns nimic. Am lăsat legăturica unde am găsit-o. Iar când m-am dus din nou la șalupă, la câteva ceasuri după încheierea percheziției, legăturica dispăruse. Eram convins că au descoperit-o marinarii dumneavoastră. Acum ne dăm seama că v-a luat-o înainte asasinul profesorului. Toate trofeele negrului, inclusiv scalpелul domnului Aono, au ajuns la el. Pesemne c-criminalul a prevăzut posibilitatea unor... măsuri extreme și, pentru orice eventualitate, a luat scalpелul, dorind să împingă cercetările pe o pistă falsă. Spuneți-mi, monsieur Aono, vi s-a furat scalpелul?

Japonezul întârzie cu răspunsul, apoi încuviință din cap, fără prea mare tragere de inimă.

– Și nu ați spus nimic despre asta pentru că un scalpel n-avea în nici un caz ce să caute la un ofițer al armatei imperiale, așa e?

– Sextantul era al meu! îi informă baronetul cel roșcovan. Am crezut că... mă rog, nu contează. Și când colo, ca să vezi, mi-l furase sălbaticul acela. Domnilor, dacă i se va sparge cuiva capul cu sextantul meu, țineți cont, eu nu am nimic de-a face cu asta.

Era un eșec total. Buimăcit, Gauche se uită chiorâș la Jackson.

– Îmi pare nespus de rău, domnule comisar, dar trebuie să vă continuați călătoria, spuse în franțuzește inspectorul, strâmbându-și a părere de rău buzele subțiri. *My apologies, Mr. Aono. If you would just hold out your hands... Thank you.*^{16}

Cătușele zăngăniră tânguitor. În liniștea care se lăsase, răzbătu sonor vocea înspăimântată a Renatei Kleber:

– Dați-mi voie, domnilor, în acest caz cine-i criminalul?

Partea a treia

BOMBAY - STRÂMTOAREA PALK

Gintaro Aono

Luna a patra, ziua a optsprezecea

La extremitatea sudică a peninsulei indiene

Au trecut de-acum trei zile de când am plecat din Bombay și n-am mai deschis jurnalul. E prima oară când mi se întâmplă asta de când mi-am jurat că nu va trece o zi fără să scriu măcar câteva cuvinte, dar am făcut această pauză cu un scop. Trebuia să mă obișnuiesc cu șuvoiul amețitor de gânduri și simțăminte.

Semnificația esențială a ceea ce mi s-a întâmplat poate fi expusă cel mai bine printr-un haiku compus spontan chiar în clipa în care polițistul mi-a desprins cătușele de la mâini:

Singuratic e zborul

Fluturelui de noapte,

Dar stelele acoperă cerul.

Mi-am dat seama imediat că era un poem foarte bun, cel mai izbutit din câte am scris vreodată, dar că înțelesul lui nu este limpede, așadar are nevoie de o explicație. Am meditat trei zile pe marginea schimbărilor petrecute în ființa mea, până când m-am încredințat că am descoperit în sfârșit adevărul.

Am fost atins de mărețul miracol la care visează fiecare om - am trăit *satori* sau, așa cum îi spuneau vechii greci, catharsis. De câte ori nu mi-a spus mentorul meu că, atunci când vine la tine, satori o face după voia lui, că nu-l stârnești și nici nu-l amâni ! Un om poate fi cinstit și înțelept, poate sta zilnic ceasuri întregi în postura zazen și poate citi munți de scrieri sacre - degeaba, va muri tot neluminat. Dar iată, măreția radioasă a clipei satori se poate dezvălui unui pierde-vară ce rătăcește fără țință și bezmetic prin viață, preschimbându-i inutila existență într-o clipită! Eu sunt acel pierde-

vară. Am fost norocos. M-am născut a doua oară la vârsta de douăzeci și șapte de ani.

Iluminarea și purificarea nu au venit într-un moment de concentrare spirituală și fizică, ci atunci când eram distrus, strivit, gol pe dinăuntru, când eram doar învelișul încrețit al unui balon spart. Dar Zăngănitul posomorât al fiarelor de la încheieturi mi-a anunțat schimbarea. Deodată, am știut cu o limpezime dincolo de orice cuvinte că eu nu sunt eu, ci... Nu, nu e bine. Că eu nu sunt doar eu, ci și o infinitate de alte vieți. Că nu sunt un oarecare Gintaro Aono, al treilea fiu al consilierului-șef al Înălțimii Sale Prințul Simazu. Sunt o părticică infimă și totuși prețioasă din Unu. Sunt în toate câte există, și toate sunt în mine. Am auzit de nenumărate ori aceste cuvinte, dar le-am înțeles abia... nu, le-am trăit adevărul abia în ziua a cincisprezecea din luna a patra, în al unsprezecelea an Meiji, în orașul Bombay, la bordul unui gigantic vapor cu aburi european. Voința Supremului e plină de capricii.

Ce înseamnă acest terțet care s-a născut din intuiția mea profundă? Omul este un licurici singuratic în bezna nopții veșnice. Licărirea lui e atât de stinsă, încât luminează doar o bucățiță infimă din spațiu. Dincolo de ea se întinde numai răceală, întunecime și teamă. Dar, dacă îți întorci privirea înfricoșată de la pământul de sub picioarele tale și ți-o ridici (trebuie doar să-ți înclini capul!), vei vedea că cerul este acoperit cu stele care-ți dăruiesc o lumină liniștită, strălucitoare și eternă. Nu ești singur în beznă. Stelele sunt prietenii tăi și te ajută. Nu te vor părăsi la greu. Și, o clipă mai târziu, înțelegi încă ceva, un lucru la fel de important: licuriciul este o stea asemenea tuturor stelelor. Cei din înaltul cerului îi văd lumina și ea îi ajută să îndure întunecimea înghețată a universului.

Firește, viața mea nu se va schimba. Voi fi mai departe cel ce-am fost, vulgar și absurd, la cheremul pornirilor omenești. Totuși, această certitudine va rămâne cuibărită veșnic în sufletul meu și-mi va fi alinare și salvare în clipele de restriște. Nu mai sunt o biată apă prea puțin adâncă, pe care orice adiere de vânt o poate risipi într-o clipă. Sunt oceanul, iar furtuna care mână cumplitul tsunami la suprafața mea nu-mi poate clinti adâncurile.

După această revelație, când spiritul meu a fost inundat de fericire, mi-am amintit că recunoștința e cea mai înaltă dintre toate virtuțile. Prima stea pe care am zărit-o licărind în bezna dimprejur a fost Fandorin-san. Mulțumită lui știu acum că lumea nu este nepăsătoare față de mine, Gintaro Aono, și că Marele Dincolo nu mă va lăsa pradă deznădejdi.

Dar cum i-aș putea explica unui om care aparține altei culturi că el este dintotdeauna și pe vecie *onjinul* meu? În limbile europene nu există un asemenea cuvânt. Azi mi-am adunat curajul și am încercat să vorbesc cu el, dar mi-e teamă că discuția noastră nu și-a atins scopul.

L-am așteptat pe Fandorin-san pe punte, știind că va veni acolo la ceasurile opt fix, cu greutatea lui.

Când a apărut, îmbrăcat cu jacheta aceea în dungi (trebuie să-i spun că hainele largi, nu cele strâmte, sunt cele mai potrivite pentru exercițiile fizice), m-am apropiat de el și m-am înclinat adânc în semn de respect. "De ce, domnule Aono? Ce s-a întâmplat?" m-a întrebat el, surprins. "Nu mai stați așa, aplecat, îndreptați-vă." Pentru că îmi era cu neputință să port o conversație în postura aceea, m-am îndreptat din șale, cu toate că într-o atare situație ar fi trebuit să rămân plecat mai multă vreme. "Îmi exprim astfel recunoștința veșnică față de dumneavoastră", am spus, pradă unei puternice agitații. "Lăsați, nu-i nimic", mi-a răspuns el, fluturându-și nepăsător mâna. Gestul acesta mi-a plăcut tare mult: Fandorin-san voia să micșoreze importanța darului pe care mi-l făcuse și să-l cruțe astfel de povara grațitudinii excesive pe cel care îi era îndatorat. Oricare nobil japonez ar fi făcut la fel în locul lui. Dar efectul a fost invers: spiritul meu a fost cuprins de o recunoștință și mai adâncă. I-am spus că de-atunci încolo îi eram iremediabil îndatorat. "Nu-i nimic iremediabil în asta", a zis el ridicând din umeri. "Am vrut doar să-l cobor cu picioarele pe pământ pe curcanul acela îngâmfat." (Curcanul este o pasăre americană pocită, cu mers țațoș și caraghios, care pare să exprime un foarte ridicol sentiment de vanitate; vorbind la figurat, e o persoană îngâmfată și complet lipsită de înțelepciune.) Am fost uimit o dată mai mult de sensibilitatea și tactul lui Fandorin-san, dar trebuia să-l fac să înțeleagă cât de mult îi

sunt îndatorat. "Vă mulțumesc pentru a-mi fi salvat viața neînsemnată", am spus și m-am înclinat din nou. "Vă mulțumesc de trei ori pentru a-mi fi salvat onoarea. Și vă mulțumesc de o infinitate de ori pentru că mi-ați deschis al treilea ochi, cu ajutorul căruia văd acum ceea ce nu puteam vedea înainte." Fandorin-san s-a uitat iute (cu o oarecare neliniște, mi s-a părut) la fruntea mea, ca și cum se aștepta să vadă clipind acolo încă un ochi misterios.

I-am spus că el este onjinul meu și că, prin urmare, viața mea îi aparține, iar asta a părut să-l înspăimânte și mai tare. "O, cum mai visez că ați putea fi într-o primejdie de moarte și că eu v-aș putea salva viața, așa cum ați salvat-o dumneavoastră pe-a mea", am exclamat. Fandorin-san și-a făcut semnul crucii și a zis: "Cred că aș prefera să evit această situație. Dacă nu vă e peste mână, v-aș ruga să visați altceva."

Conversația noastră o pornise într-o direcție greșită. Cuprins de disperare, am strigat: "Să știți că aș face orice pentru dumneavoastră!" Și apoi am precizat, pentru a evita orice neînțelegeri ulterioare: "Firește, dacă nu aduce atingere Împăratului, țării și familiei mele."

Vorbele mele i-au provocat lui Fandorin-san o reacție ciudată. A râs! Sunt sigur că nu-i voi înțelege niciodată pe occidentalii aceștia. "Bine", a zis el, scuturându-mi mâna. "Dacă insistați, atunci sunt întru totul de acord. Presupun că vom călători împreună de la Calcutta până în Japonia. Vă puteți răscumpăra datoria dacă-mi dați lecții de japoneză."

Vai, omul acesta nobil nu mă lua în serios. Îmi doream să fiu prietenul lui, dar Fandorin-san era mult mai interesat de timonierul-șef Fox - un bărbat cu orizont limitat și lipsit de înțelepciune. Binefăcătorul meu petrece mult timp în compania acestui închipuit, ascultându-i atent lăudăroșeniile despre aventuri nautice și escapade amoroase. Ba chiar stă de cart cu Fox! Trebuie să mărturisesc că sunt îndurerat. Azi am auzit povestea dezgustătoare a lui Fox despre relația sa amoroasă cu "o doamnă japoneză aristocrată" din Nagasaki. Vorbea despre sânii mici, gurița purpurie și alte farmece ale acestei "păpuși delicate". Trebuie să fi fost vreo curtezană ieftină din cartierul marinăresc. O fată dintr-o familie

onorabilă n-ar fi schimbat nici măcar o vorbă cu un străin barbar! Cel mai dureros lucru dintre toate a fost că Fandorin-san era în mod limpede interesat de aiurelile marinarului. Mă pregăteam să intervin, dar chiar în clipa aceea căpitanul Renier s-a apropiat de ei și l-a expedit pe Fox cu o treabă.

O, da! N-am pomenit un eveniment de mare importanță în viața vaporului! Licuriciul este orbit de propria-i licărire, din pricina căreia nu poate vedea adevărata față a lumii.

În ajunul plecării noastre din Bombay s-a petrecut o adevărată tragedie, o calamitate pe lângă care propriile-mi suferințe pălesc până la dispariție.

La opt și jumătate dimineața, când vaporul ridicase ancora și se pregătea de plecare, căpitanul Cliff a primit o telegramă de la țarm. Eu mă aflam pe punte, contemplând orașul, scena acelui eveniment crucial din viața mea. Voiam ca priveliștea aceea să-mi rămână încrustată pe vecie în inimă. Așa am ajuns să fiu martor la cele ce s-au întâmplat.

Căpitanul a citit telegrama și chipul lui a suferit o transformare uluitoare. N-am văzut niciodată așa ceva! Parcă era un actor de teatru No care-și scoate deodată masca Războinicului Neînfricat și o pune pe cea a Durerii Fără Nădejde. Fața aspră și bătută de vânt a bătrânului lup de mare a început să tremure. Apoi, căpitanul a dat un geamăt care era în același timp suspin și a început să se plimbe bezmetic pe punte. "Dumnezeule", a strigat cu glas răgușit. "Biata mea fetiță! " S-a năpustit pe scară în jos - spre cabina lui, așa cum am aflat mai târziu.

Pregătirile pentru plecare au fost întrerupte. Micul-dejun a început ca de obicei, dar locotenentul Renier a întârziat. Toți mesenii nu vorbeau decât despre comportarea ciudată a căpitanului și încercau să ghicească conținutul telegramei. Renier-san a apărut în salon când masa era pe sfârșite. Părea adâncit în gânduri. Ne-a informat că singura fiică a lui Cliff-san (așa cum am menționat mai devreme, căpitanul o adora) fusese rănită grav într-un incendiu izbucnit la pension. Doctorii se temeau pentru viața ei. Locotenentul ne-a spus că domnul Cliff își pierduse mințile de durere, se hotărâse să părăsească vaporul și să se întoarcă în Anglia cu prima navă

disponibilă. Repeta întruna că trebuie să fie alături de fetița lui. Renier-san a repetat și el de câteva ori: "Ce ne facem acum? O călătorie lipsită de noroc!" Am încercat să-i alinăm durerea cum ne-am priceput mai bine.

Trebuie să recunosc că nu eram câtuși de puțin de acord cu hotărârea căpitanului. Puteam să-i înțeleg durerea, dar un om care a primit o misiune nu are dreptul să se lase stăpânit de sentimente, mai ales când este căpitan de vapor. Ce s-ar alege de societatea omenească dacă împărații, președinții sau prim-miniștrii ar pune grijile lor personale mai presus de datorie? S-ar instala haosul. Scopul și sensul autorității sunt lupta împotriva haosului și menținerea armoniei.

Am urcat iar pe punte și l-am văzut pe domnul Cliff părăsind vaporul care îi fusese încredințat. Atunci Prea Înaltul mi-a dat o nouă lecție, aceea a compasiunii.

Aplecat în față, căpitanul pe jumătate mergea, pe jumătate alerga în josul pasarelei. Ținea într-o mână o geantă de voiaj și era urmat de un marinar care ducea o valiză. Când s-a oprit la marginea cheiului și s-a întors cu fața la *Leviatan*, am văzut că obrajii îi erau scăldați în lacrimi. În clipa următoare a început să se clatine, apoi s-a prăbușit la pământ.

Am alergat la el. Am dedus imediat, după respirația întretăiată și tresăririle convulsive ale mădulelor, că suferise un atac hemoragic sever. Doctorul Truffo, sosit și el la fața locului, mi-a confirmat diagnosticul.

Se întâmplă adesea ca dezacordul strident dintre glasul inimii și chemarea datoriei să fie o povară prea grea pentru sufletul unui om. Greșisem în privința căpitanului Cliff.

După ce bolnavul a fost dus la spital, *Leviatan* a rămas legat la țărm încă multă vreme. Renier-san, cu fața cenușie din pricina șocului, s-a dus în cabina telegrafului pentru a discuta cu șefii din Londra ai liniei maritime. Când s-a întors, soarele aproape asfințise. Ne-a adus vestea că bietul Cliff-san nu-și recăpătase cunoștința. Renier-san trebuia să preia temporar comanda vaporului, iar noul căpitan urma să urce la bord la Calcutta.

Am plecat din Bombay cu o întârziere de zece ceasuri.

De zile întregi nu mai merg, ci zbor. Sunt încântat de strălucirea soarelui, de priveliștea coastei indiene și de ritmul comod al vieții pe acest măreț vapor. Chiar și salonul "Windsor", în care obișnuiam să intru cu inima atât de grea, mi se pare acum un al doilea cămin. Tovarășii mei de masă se poartă față de mine cu totul altfel: răceala și suspiciunile au dispărut. Toți sunt foarte blânzi și îndatoritori, iar sentimentele mele față de ei s-au schimbat de asemenea. Până și Kleber-san, pe care eram gata s-o sugrum cu mâinile goale (biata femeie!), nu mi se mai pare chiar respingătoare. E doar o tânără care se pregătește să devină mamă pentru prima oară și e prizonieră în naivitatea egocentrică a noii sale condiții. Aflând că sunt doctor, mă bate la cap cu întrebări de natură medicală despre tot felul de neplăceri minore. Înainte de asta, singura ei victimă era doctorul Truffo, dar acum împărtășim amândoi aceeași suferință. Și, aproape de necrezut, nu o găsesc insuportabilă. Dimpotrivă, am dobândit un statut mai înalt decât atunci când mă credeau ofițer de carieră. Uimitor!

Mi-am câștigat o poziție privilegiată în salonul "Windsor". Sunt, așa cum spune doamna Truffo, un doctor și un "martir inocent" al brutalității poliției, dar - mai important ca orice - nu sunt criminalul. Faptul a fost dovedit și confirmat oficial. În felul acesta m-am pomenit în cea mai aleasă castă a salonului nostru, alături de comisar și de noul nostru căpitan (pe care nu-l vedem aproape deloc din pricină că e foarte ocupat; un steward îi duce mâncarea pe puntea de comandă). Noi trei suntem mai presus de orice bănuială și nimeni nu ne aruncă priviri furișe și înspăimântate.

Îmi pare rău pentru grupul din "Windsor", chiar îmi pare rău. Cu ajutorul proaspăt dobânditei mele viziuni spirituale, pot să văd limpede ceea ce nici unul dintre ei nu vede, nici măcar agerul Fandorin-san.

Criminalul nu se află printre tovarășii mei. Nu i se potrivește nici unuia rolul de scelerat. Când îi examinez cu atenție, îmi dau seama că au defecte și slăbiciuni, dar nici unul nu poate fi o brută cu inima de piatră, capabilă să ucidă cu sânge rece unsprezece oameni, și mai ales doi copii. Aș fi simțit răsuflarea lui otrăvită. Nu știu cine a luat viața lui Sweetchild-sensei, în schimb sunt sigur că nu se află

aici. Supozițiile comisarului nu sunt tocmai corecte: criminalul se găsește la bordul vaporului, dar nu în salonul "Windsor". Poate că asculta la ușă când profesorul a început să ne prezinte descoperirea lui.

Dacă Gauche-san n-ar fi atât de încăpățânat și ar privi mai imparțial grupul din salon, ar înțelege că-și pierde vremea.

Dar permiteți-mi să vorbesc pe rând despre membrii micii noastre comunități.

Fandorin-san. E limpede că nu-i vinovat. Altfel de ce ar fi abătut bănuielele care planau deasupra mea când toți erau convinși că eu sunt criminalul?

Domnul și doamna Truffo. Chiar dacă pare caraghios, doctorul este un om de o mare bunătate sufletească. N-ar face rău nici măcar unei muște. Soția lui este întruchiparea conformismului britanic. Nu poate ucide un om pentru că ar fi pur și simplu indecent.

M.-S. san. E un om ciudat, mormăie mereu de unul singur și manierele lui sunt uneori cam din topor, dar în ochi i se citește o suferință adâncă și sinceră. Oamenii cu asemenea privire nu pot comite omoruri cu sânge rece.

Kleber san. Nimic nu poate fi mai limpede. În primul rând, ar fi de-a dreptul inuman ca o femeie care se pregătește să aducă pe lume o nouă viață să curme alte vieți cu atâta nepăsare. Condiția de viitoare mamă e un mister care te învață să prețuiești viața omenească. În al doilea rând, la ceasul crimei Kleber-san se afla în compania comisarului.

Și, în sfârșit, Stamp-san. Ea nu are alibi, dar îmi e peste putință să mi-o imaginez furișându-se în spatele unui cunoscut, acoperindu-i gura cu o mână fină și lipsită de putere și ridicând scalpелul cu cealaltă...

Deschide bine ochii, comisar-san. Calea aceasta este o fundătură.

Deodată nu mai pot trage aer în piept decât cu mare greutate. Oare se apropie o furtună?

Comisarul Gauche

A furisita lui de insomnie chiar își făcea de cap. Cinci nopți de chin, iar situația se înrăutățea clipă de clipă. Și Domnul aibă-l în pază dacă ațipea chiar înainte de crăpatul zorilor, pentru că visele-i erau atât de oribile, încât se trezea de-a dreptul sleit, iar mintea lui amorțită de viziunile nocturne începea să scornească tot felul de aiureli. Pasămite venise într-adevăr vremea să iasă la pensie și să uite tot. Dar nu putea. Nimic nu e mai rău pe lumea asta decât o bătrânețe jalnică, petrecută în sărăcie. Careva de-aici se pregătește să pună mâna pe o comoară de un miliard și jumătate de franci, iar papa Gauche va fi condamnat să-și ducă sărmanele zile care i-au mai rămas cu o pensioară mizerabilă de 125 de franci pe lună!

Toată noaptea fulgerele au brăzdat cerul, vântul a şuierat printre catarge și *Leviatan* s-a clătinat amenințător într-o parte și-n alta pe talazurile sălbatice. Comisarul zăcea pe patul din cabină și se uita la tavan, care era rând pe rând negru ca tăciunele și alb ca neaua. Ploaia deasă bătea darabana pe punte și paharul cu leacul lui pentru ficat aluneca înainte și înapoi pe masă, cu lingurița zdrăngănind ritmic în el.

Gauche înfrunta prima lui furtună pe mare, dar nu-i era teamă. Un monstru marin asemenea lui *Leviatan* nu poate fi scufundat! Ce-i drept, se scutură și se zdruncină el nițeluș, dar atâta tot. Singura lui problemă era că nu putea să adoarmă în bubuitul tunetelor. Chiar în clipa în care începea să ațipească, natura o lua de la capăt: trosc, bum!

Pesemne că adormise totuși, pentru că se ridică deodată în capul oaselor, întrebându-se ce s-a întâmplat. Bătaia grea și chinuită a inimii sale stârnea ecouri în cabină.

Aș, nu era inima lui. Cineva bătea în ușă mai s-o scoată din țâțâni.

– Domnule comisar! (Bang, bang, bang!) Domnule comisar! (Bang, bang, bang!) Deschide! Repede!

Al cui era glasul acesta? Doar nu al blestematului de Fandorin!

– Cine-i acolo? Ce vrei? strigă Gauche, masându-și partea stângă a pieptului. Ți-ai pierdut mințile?

– Deschide, afurisit să fii!

Oho! Așa vorbește un diplomat? Se petrecuse într-adevăr ceva serios.

– O clipă!

Gauche își dădu jos boneta de noapte cu pompon (i-o tricotase bătrâna lui Blanche), își trase pe el halatul de casă și își vârî picioarele în papuci.

Când se uită prin crăpătura ușii întredeschise, văzu că era într-adevăr Fandorin. Rusul purta redingotă și cravată, și ținea în mână un baston de promenadă cu măciulie din fildeș. Ochii îi scăpărau.

– Ce-i? întrebă suspicios Gauche, convins că vizitatorul lui nocturn nu putea să-i aducă decât vești rele.

Diplomatul începu să vorbească într-un fel ciudat, întretăiat, dar fără să se bâlbâie:

– Îmbracă-te. Ia un pistol. Trebuie să-l arestăm pe căpitanul Renier. Numaidecât. Îndreaptă vaporul spre stânci.

Gauche clătină din cap. Poate că era doar unul dintre visele acelea oribile.

– *Monsieur le russe*, ai fumat cumva hașiș?

– N-am venit singur, îi răspunse Fandorin. Comisarul își scoase capul pe coridor și văzu că alți doi bărbați stăteau în spatele rusului. Unul era baronetul pe jumătate nebun, dar celălalt? A, da, timonierul-șef. Hai, cum îi zice?... Fox.

– Vino-ți în fire! zise diplomatul, lansând un nou atac sacadat. Nu mai avem timp. Citeam în cabina mea. Am auzit un ciocănit la ușă. Sir Reginald. A măsurat poziția noastră la unu noaptea. Cu sextantul. Cursul era greșit. Trebuia s-o luăm prin stânga insulei Mannar. Noi mergem prin dreapta. L-am trezit pe timonierul-șef. Fox, spune-i.

Englezul făcu un pas înainte. Părea zdruncinat rău.

– Aici sunt bancuri de nisip, domnule. Sunt și stânci, zise el într-o franceză stricată. Șaisprezece mii de tone, domnule. Dacă ajunge pe uscat, se rupe în două ca o *baguette*. O *baguette*, înțelegeți? Încă o jumătate de ceas pe cursul ăsta și va fi prea târziu să ne mai întoarcem!

Minunate vești! Acum papa Gauche trebuia să se prefacă într-un lup de mare și să spulbere blestemul insulei Mannar!

– Și, mă rog, de ce nu-i spuneți căpitanului că... a apucat-o pe un curs greșit?

Timonierul-șef se uită repede la rus, parcă cerându-i ajutorul.

– Domnul Fandorin spune că nu trebuie să facem asta.

– Renier s-a hotărât să joace cartea cea mare. Rusul începu iar să vorbească sacadat: E în stare de orice. Ar putea pune să-l aresteze pe Fox. Pentru că n-a respectat ordinele. Ar putea chiar să folosească un revolver. El e căpitanul. Cuvântul lui e lege pe vapor. Doar noi trei știm ce se întâmplă. Ne trebuie un reprezentant al autorității. Dumneata, comisare. Să mergem!

– Stai, stai! Gauche își duse mâinile la frunte. M-a luat amețeala. Prin urmare, Renier a înnebunit?

– Nu. E hotărât să scufunde vasul. Și, odată cu el, pe toți cei de la bord.

– În ce scop?

Nu, nu, hotărât lucru, asta nu se întâmplă cu adevărat. Totul e un vis urât.

Dându-și seama că Gauche nu putea fi ademenit cu una, cu două afară din bârlogul lui, Fandorin începu să-i explice mai rar și mai limpede, fără să se bâlbâie:

– Am pornit de la un singur indiciu, mai bine zis o bănuială oribilă. Renier vrea să scufunde vaporul și să ucidă toți pasagerii pentru a-și ascunde crima și a-și acoperi urmele. Vrea să trimită toate dovezile pe fundul oceanului. Dacă îți vine greu să crezi că un om e în stare să curme mii de vieți cu atâta nepăsare, atunci gândește-te la rue de Grenelle și amintește-ți de Sweetchild. În goana după comoara din Brahmapur, viețile omenești nu au nici o valoare.

Gauche înghiți în sec.

– În goana după comoară?

– Da, zise Fandorin, făcând un efort să se stăpânească. Renier este fiul rajahului Bagdassar. Ghicisem, dar nu eram sigur. Acum nu mai încape nici o îndoială.

– Cum adică, fiul? Prostii! Rajahul a fost indian, iar Renier e francez get-beget.

– Ai observat că nu mănâncă vită și porc? Înțelegi de ce? Așa a fost obișnuit încă din copilărie. În India, vaca este considerată animal sacru, iar musulmanii nu mănâncă porc. Rajahul o fi fost el indian, dar era de religie musulmană.

– Asta nu dovedește nimic! spuse Gauche ridicând din umeri. Renier zicea că ține regim.

– Atunci cum se explică pielea lui oacheșă?

– L-a bătut soarele când naviga pe mările sudului.

– Renier și-a petrecut ultimii doi ani pe ruta Londra-New York și Londra-Stockholm. E pe jumătate indian, Gauche. Pune-ți mintea la contribuție! Soția rajahului a fost franțuzoaică și în timpul răzcoalei șipailor fiul lor se afla la studii în Europa - cel mai probabil în Franța, patria mamei sale. Ai intrat vreodată în cabina lui Renier?

– Da, m-a invitat acolo. I-a invitat pe toți.

– Ai văzut poza de pe masă? "Șapte picioare de apă sub chilă, dragule! Françoise B."

– Da, am văzut-o. E a mamei sale.

– Dacă e maică-sa, atunci de ce scrie "B" în loc de "R"? Fiul și mama ar trebui să poarte același nume de familie.

– Poate că ea s-a recăsătorit.

– Poate. N-am avut timp să verific. Dar ce-ai zice dacă Françoise B. Înseamnă Françoise Bagdassar? În stil european, din moment ce rajahii indieni nu folosesc nume de familie.

– Atunci de unde până unde Renier?

– Nu știu. Să presupunem că a adoptat numele de fată al mamei sale când a fost naturalizat.

– Speculații, i-o întoarce Gauche. Nici măcar un singur fapt pe care te poți bizui. Numai "dacă" și "să presupunem".

– Nu te contrazic. Dar nu ești de acord că felul în care s-a purtat Renier la vremea asasinării lui Sweetchild e suspect? Îți aduci aminte că locotenentul s-a oferit să aducă șalul doamnei Kleber și a cerut ca profesorul să nu înceapă până nu se întoarce și el? Cred că lui Renier i-au fost de-ajuns cele câteva minute cât a lipsit pentru a da foc la coșul de gunoi și a lua scalpелul din cabină.

– Și, mă rog, de ce crezi că la el a fost scalpелul?

– Ți-am spus că legătura cu lucrurile negrului a dispărut după percheziție. Cine a condus percheziția? Renier!

Gauche clătină din cap, încă sceptic. Vaporul se înclină brusc și comisarul se lovi zdravăn cu umărul de tocul ușii, ceea ce nu avu darul să-i îmbunătățească dispoziția.

– Îți amintești cum și-a început Sweetchild povestea? continuă Fandorin. Își scoase ceasul din buzunar, se uită la el și începu să vorbească mai iute. "Totul mi-a devenit limpede, și în legătură cu șalul, și cu fiul rajahului! E o treabă simplă, de conțopist. Trebuie doar să scotocești prin registrele de la École Maritime și afli adevărul!" Nu numai că a ghicit secretul șalului, dar a descoperit și câte ceva despre fiul rajahului. De pildă, că a fost înscris la École Maritime din Marsilia. O școală pentru marinari, la care, din întâmplare, a fost înscris și Renier al nostru. Sweetchild a pomenit de o telegramă pe care a trimis-o unei cunoștințe de la Ministerul de Interne. Poate încerca să afle ce s-a întâmplat cu copilul. Fără îndoială că a descoperit ceva, dar n-a ghicit că Renier era fiul rajahului, altfel ar fi fost mai prudent.

– Și ce-a descoperit despre șal? întrebă Gauche nerăbdător.

– Cred că pot să răspund și la această întrebare, dar nu acum, mai târziu. Nu mai avem timp!

– Prin urmare, crezi că însuși Renier a provocat incendiul și că s-a folosit de panica ce a urmat pentru a închide pe vecie gura profesorului? întrebă Gauche gânditor.

– Da, fir-ar să fie! Folosește-ți creierul! Știu că nu avem destule dovezi, dar mai sunt doar douăzeci de minute până când *Leviatan* intră în strâmtoare!

Însă comisarul nu se lăsa convins cu una, cu două.

– Arestarea unui căpitan în largul mării este considerată revoltă pe față. De ce l-am crede pe gentlemanul acesta? Făcu semn cu bărbia către baronet. Drăguțul de el spune mereu tot felul de gogomăanii.

Englezul cel roșcovan râse disprețuitor și se uită la Gauche ca și cum comisarul era un viermișor sau un purice. Nu catadicsi să se coboare într-atât încât să-i răspundă.

– Pentru că îl suspectez de mult pe Renier, zise repede rusul, și pentru că mi s-a părut ciudat ce-a pățit căpitanul Cliff. De ce a trebuit locotenentul să vorbească atâta timp prin telegraf cu Londra? Simplu: ei nu știau că fiica lui Cliff a fost, chipurile, rănită într-un incendiu. Și-atunci cine a trimis telegrama la Bombay? Conducerea pensionului? De unde puteau cunoaște ruta lui *Leviatan* cu asemenea precizie? Cred că însuși Renier a trimis mesajul. În ghidul meu turistic scrie că în Bombay sunt cel puțin zece oficii telegrafice. E floare la ureche să trimiți o depeșă de la un birou la altul.

– Și de ce, fir-ar el afurisit, ar fi vrut să trimită o asemenea depeșă?

– Pentru a prelua comanda vaporului. Știa că, după ce va primi vestea, căpitanul Cliff n-ar mai fi în stare să continue călătoria. Principala întrebare este de ce și-a asumat Renier un risc atât de mare. Nu din vanitate prostească - doar ca să comande nava o săptămână și-apoi să lase totul din mână. Există o singură explicație posibilă: a făcut asta ca să-l poată trimite pe *Leviatan* la fundul oceanului, împreună cu toți pasagerii și membrii echipajului. Ancheta se apropiase periculos și simțea lațul strângându-i-se în jurul gâtului. Știa că poliția va continua să-i vâneze pe suspecti. Dar, cu o epavă și cu toți martorii dispăruți pe mare, cazul ar fi închis. Apoi nu l-ar mai împiedica nimic să pună mâna pe sipetul rajahului când i-ar cădea mai bine.

– Dar va muri și el odată cu noi!

– Nu, nu va muri. Tocmai am cercetat barca de salvare a căpitanului: a fost pregătită pentru lansarea la apă. E mică, dar

solidă, poate să înfrunte cu ușurință o furtună. Am găsit în ea o provizie de apă, un coș cu hrană și încă ceva, de-a dreptul mișcător: o geantă de voiaj garnisită cu tot ce-ți trebuie la drum. Pesemne că Renier plănuiește să părăsească vaporul imediat după ce *Leviatan* intră în strâmtoare și nu mai poate întoarce. Vaporul nu va avea loc să cârmească și, chiar dacă am opri motoarele, curentul ne va purta către stânci. Unii s-ar putea salva, pentru că nu suntem departe de țărm, însă cei mai mulți se vor îneca și vor fi dați dispăruți.

– Nu încerca să fii mai prost decât ești, monsieur polițist! se băgă și timonierul-șef, lăsând la o parte politețurile. Am pierdut deja prea mult timp. Domnul Fandorin m-a trezit și mi-a spus că vaporul merge pe un curs greșit. Am dat să ațipesc la loc și i-am zis să se ducă dracului.

Atunci mi-a propus o prinsoare, o sută de lire pentru una singură în cazul în care căpitanul a greșit cursul. Mi-am spus că s-a țicnit - doar toată lumea știe că rușii sunt excentrici - și că o să-i iau banii fără să mișc un deget. Prin urmare, m-am dus pe punte. Totul era în ordine. Căpitanul la post, pilotul la cârmă. Totuși, de dragul celor o sută de lire, am verificat cursul și, crede-mă, m-au trecut toate apele. Nu i-am suflat căpitanului nici un cuvânt. Domnul Fandorin mă avertizase să nu-i spun nimic. Și asta - pilotul se uită la ceas - s-a întâmplat acum douăzeci și cinci de minute.

Apoi adăugă ceva în engleză, un comentariu fără îndoială jignitor la adresa francezilor în general și a polițiștilor francezi în special. Gauche reuși să priceapă un singur cuvânt: *frog*.

Comisarul ezită încă vreo câteva clipe, apoi se hotărî. Se transformă într-o clipită și începu să se îmbrace cu mișcări iuți și precise. Îi ia ceva timp lui papa Gauche să treacă de la pas la galop, dar, odată pornit, nu mai are nevoie de îndemnuri.

În timp ce-și punea pantalonii și jacheta, îi spuse timonierului:

– Fox, cheamă pe punte doi marinari cu carabine. Ar trebui să vină și secundul. Nu, mai bine nu, n-avem timp să luăm de la capăt explicațiile.

Își strecură în buzunar credinciosul său revolver Lefauchaux și îi oferi diplomatului un Marietta cu patru focuri.

– Știi cum să-l folosești?

– Îl prefer pe-al meu, un Herstal-Agent, îi răspunse Fandorin, arătându-i un revolver solid și arătos, așa cum Gauche nu mai văzuse până atunci. Și mai am ceva.

Cu o mișcare fulgerătoare, trase din baston o lamă de spadă, subțire și flexibilă.

– Atunci să mergem.

Gauche se hotărâse să nu-i dea și baronetului o armă - cine știe ce prăpăd ar face un lunatic ca el?

Cei trei străbătură repede coridorul. Ușa unei cabine se întredeschise și Renate Kleber aruncă o privire afară. Purta un șal peste rochia de seară.

– Domnilor, ce v-a apucat să tropăiți așa, ca o turmă de elefanți? exclamă ea furioasă. Nu pot să dorm din cauza furtunii ăsteia blestemată.

– Închideți ușa și nu ieșiți cabină, îi spuse aspru Gauche, împingând-o înăuntru fără să se oprească.

Comisarului i se păru că vede crăpându-se puțin și ușa cabinei nr. 24, în care stătea domnișoara Stamp, dar nu era momentul potrivit să-și facă griji din pricina unor fleacuri.

Când ajunseră pe punte, vântul turbat le aruncă în obraji stropi de ploaie. Erau nevoiți să strige pentru a se face auziți.

Ajunseră la baza scării care ducea la cabina de navigație și la puntea de comandă. Fox îi aștepta deja acolo, însoțit de doi marinari.

– Ți-am spus să iei carabine! zbieră Gauche.

– Sunt în rastel! strigă pilotul, cu gura lipită de urechea comisarului. Căpitanul păstrează cheia!

– N-are importanță, să urcăm, îi îndemnă Fandorin, însoțindu-și cuvintele cu un gest. Picăturile de ploaie străluceau ca niște perle pe chipul lui.

Gauche se uită în jur și se înfioră: în lumina intermitentă a fulgerelor, ploaia strălucea ca oțelul pe cerul de smoală, iar

valurile fierbeau în beznă, încununate cu creste de spumă albă. Era o priveliște impresionantă.

Urcară bocănind treptele de fier, cu ochii pe jumătate închiși din cauza ploii biciuitoare. Gauche deschidea drumul. În această clipă el era cea mai importantă persoană de pe *Leviatan*, monstrul uriaș de 200 de metri lungime, care aluneca fără să bănuiască spre propria lui pieire. Piciorul îi alunecă pe ultima treaptă și Gauche reuși abia în ultima clipă să se agațe de balustradă. Își îndreptă spatele și se opri să-și tragă răsuflarea.

Ajunseseră cu toții sus. Deasupra lor nu mai era nimic, cu excepția coșurilor care scuiپau din când în când roiuri de scânteii și a catargelor aproape invizibile în întunecime.

În fața lor se afla o ușă din oțel, cu balamale solide. Gauche își ridică degetul la buze, făcându-le semn să păstreze tăcerea. Precauția nu era necesară: marea făcea un asemenea vacarm, încât nimeni din cabină nu i-ar fi putut auzi.

– Asta-i ușa care duce la puntea de comandă și la cabina de navigație, strigă Fox. Nimeni nu are voie să intre fără permisiunea căpitanului.

Gauche scoase revolverul din buzunar și îl armă. Fandorin îi urmă exemplul.

– Să nu scoți un cuvânt, îl avertiză comisarul pe mult prea întreprinzătorul diplomat. Lasă-mă pe mine să vorbesc. Ah, n-ar fi trebuit să te ascult.

Împinse ușa cu o mișcare hotărâtă. Dar, bineînțeles, afurisita de ușă refuză să se clinească.

– S-a încuiat pe dinăuntru, zise Fandorin. Spune ceva, Fox.

Pilotul bătut cu putere și strigă în engleză:

– Domnule căpitan, eu sunt, Jeremy Fox! Vă rog, deschideți! Avem o urgență!

Auziră în sfârșit glasul înăbușit al lui Renier:

– Ce s-a întâmplat, Jeremy? Ușa rămase închisă.

Timonierul-șef se uită pierdut la Fandorin. Rusul îi făcu semn comisarului, apoi își duse arătătorul la tâmplă și apăsă pe un

trăgaci imaginar. Gauche nu pricepu semnificația numărului de pantomimă, însă Fox dădu din cap și zbieră din rărunchi:

– Polițaiul francez s-a împușcat!

Ușa se dădu imediat de perete și Renier se trezi nas în nas cu un Gauche ud learcă, dar altminteri foarte viu. Comisarul îndreptă țeava revolverului spre pieptul căpitanului.

Renier țipă și făcu un salt îndărăt, de parcă îl plesnise cineva peste obraz. Poftim și dovada pe care ți-o doreai: un om cu conștiința curată n-ar încerca să fugă așa din fața unui reprezentant al legii. Gauche înhăță fulgerător gulerul pelerinei din pânză cerată a căpitanului.

– Mă bucură să văd că vestea decesului meu te-a îndurerat în așa hal, drăguțul meu rajah, susură comisarul, apoi lătră cuvintele bine cunoscute și temute de toți infractorii parizieni: Mâinile sus! Ești arestat!

Se spune că până și cei mai notorii cuțitari din Paris se pierdeau cu firea când auzeau aceste vorbe.

Pilotul, pe jumătate întors către ei, încremenise și scăpase cârma din mâini.

– Ține cârma aia cum trebuie, dobitocule! urlă Gauche la el. Hei, tu de colo! strigă la unul dintre marinari, arătându-i cu degetul. Adu-i aici imediat pe secund, trebuie să preia comanda. Până atunci, tu dai ordine, Fox. Grăbește-te, omule! Strigă "opriți motoarele", "mașinile înapoi" sau mai știu eu ce, nu sta acolo ca o momâie.

– Lăsați-mă să văd, zise pilotul, aplecându-se peste o hartă. Poate că nu-i prea târziu să întoarcem la babord.

Vinovăția lui Renier era limpede. Fostul căpitan nici măcar nu încerca să pară ofensat, doar stătea acolo, cu capul plecat, cu mâinile ridicate și cu degetele tremurânde.

– Bun, atunci să discutăm nițeluș, nu-i așa? îi spuse Gauche. O, ce șuetă mică și drăguță ne așteaptă.

Renate Kleber

Renate Kleber ajunse la micul dejun mai târziu decât ceilalți, așa că fu ultima care află despre evenimentele din seara trecută. Toți se năpustiră asupra ei, nerăbdători să-i aducă la cunoștință teribilele și incredibilele vești.

Pare-se, căpitanul Renier nu mai era căpitan.

Pare-se, Renier nici măcar nu era Renier.

Pare-se, era fiul rajahului.

Pare-se, el îi omorâse pe toți.

Pare-se, vaporul aproape se scufundase astă-noapte.

– Dormeam cu toții adânc în cabinele noastre, șopti Clarissa Stamp, cu ochi mari și plini de groază, și între timp individul acela cârmea nava drept spre stânci. Vă închipuiți ce s-ar fi întâmplat? Parcă aud zgomotul cumplit de fier frecându-se de piatră, o izbitură, geamătul plăcilor smulse din bordaj. Zdruncinătura te aruncă din pat pe podeaua cabinei și, preț de câteva clipe, nu știi pe ce lume ești. Apoi strigăte, bocănit de pași pe coridor. Podeaua se înclină, și se tot înclină. Tresari și îți dai seama îngrozit că vaporul nu mai înaintează, a încremenit. Toți dau năvală pe punte, pe jumătate despuiți...

– Eu nu! declară cu hotărâre soția doctorului.

– ...marinarii încearcă să lase la apă bărcile de salvare... Clarissa continuă cu același glas înăbușit, aproape hipnotic, fără să bage în seamă intervenția doamnei Truffo: Dar sunt împiedicați de viermuiala pasagerilor care s-au adunat pe punte. Fiecare val înclină și mai mult vaporul pe-o parte. Abia mai izbutim să ne ținem pe picioare, trebuie să ne agățăm de ceva. Noaptea e ca de smolă, marea vuiește, tunetele fac cerul să se cutremure. În sfârșit, o barcă e lăsată la apă, dar în ea se îngrămădesc atâția oameni înnebuniți de frică, încât se răstoarnă într-o clipă. Copiii...

– V-vă rog, ajunge, o întrerupse Fandorin, cu blândețe, dar ferm, pe oratoare.

– Ar trebui să vă apucați să scrieți romane nautice, remarcă doctorul, încruntându-se.

Dar Renate încremenise, cu mâna la inimă. Era deja palidă din pricină că nu dormise, însă acum, după ce auzise veștile, se înverzise de-a binelea.

– O! exclamă ea, apoi repetă: Ooo!

Se întoarse către Clarissa, cu o expresie severă:

– De ce ne spui toate lucrurile acestea îngrozitoare? Știi, desigur, că în starea în care mă aflu nu trebuie să ascult așa ceva!

Copoiul nu se afla la masă. Cam neobișnuit pentru el să rateze micul-dejun.

– Dar unde este domnul Gauche? întrebă Renate.

– Încă n-a terminat interogatoriul prizonierului, îi răspunse japonezul. În ultimele câteva zile nu mai fusese atât de acru și renunțase să o străpungă pe Renate cu priviri de fiară sălbatică.

– Și domnul Renier chiar a mărturisit că se face vinovat de aceste crime înfiorătoare? continuă ea cu glas întretăiat. Se defăimează singur. Pesemne că nu mai gândește limpede. Știți, am observat cu ceva timp în urmă că nu era în apele lui. A spus chiar el că e fiul rajahului? Mă rog, cred că e mai bine așa decât să fi spus că e fiul lui Napoleon. E clar că bietul om nu mai este în toate mințile.

– Și nu numai asta, madame, nu numai asta, răsună deodată în spatele ei vocea comisarului Gauche.

Renate nu-l auzise intrând, însă nu era de mirare: furtuna se potolise, totuși marea era încă agitată, iar vaporul se clătina pe valurile înalte. În fiecă clipă se auzea ceva scârțâind, zdrăngănind sau trosnind. Pendula Big Benului nu se mai legăna de când îl lovise glonțul, iar acum turnul masiv se apleca periculos când într-o parte, când în cealaltă. Mai devreme sau mai târziu oroarea asta se va prăbuși, își spusese Renate într-o doară, înainte să-și concentreze iar atenția asupra comisarului.

– Ce se întâmplă? Vă rog să-mi spuneți imediat! îi ceru ea.

Politiștul se îndreaptă fără grabă spre scaunul său și se așează. Îi făcu semn stewardului să-i toarne o cafea.

– Vai, sunt absolut extenuat, se plânse el. Și pasagerii? Au aflat?

– Vaporul zumzăie ca un stup din pricina noutăților, dar până acum prea puțini au aflat amănuntele, răspunse doctorul. Domnul Fox mi-a povestit tot și am considerat că e de datoria mea să-i informez și pe ceilalți.

Gauche se uită la Fandorin, apoi la ticnitul cel roșcovan și clătină din cap, vizibil surprins.

– Văd că dumneavoastră, domnilor, nu vă place să sporovăiți.

Renate nu înțelese unde bătea comisarul, dar era oricum o remarcă lipsită de importanță în contextul evenimentelor.

– Ce s-a întâmplat cu Renier? Chiar a mărturisit că e vinovat de toate atrocitățile?

Gauche sorbi din cafea, savurând-o îndelung. Astăzi părea într-un anume fel schimbat. Nu mai arăta ca un dulău bătrân care latră și nu mușcă, nu, copoiul de azi părea gata în orice clipă să te înhațe de mână. Dacă nu erai atent, putea chiar să smulgă o bucățică din tine. Renate se hotărî pe loc să-l boteze altfel pe comisar: "Buldogul".

– O cafea sublimă, zise Buldogul pe un ton mulțumit. Da, firește că a mărturisit. Ce putea să facă? Mi-a luat ceva timp să-l conving, dar papa Gauche nu duce lipsă de experiență. Chiar în clipa asta, amicul dumitale Renier își așterne mărturisirea pe hârtie. S-a pornit rău, nu-i chip să-l mai oprești. L-am lăsat acolo să-și sfârșească declarația.

– De unde până unde "amicul dumitale"? întrebă Renate alarmată. Nu fiți ridicol. E doar un bărbat bine-crescut, a întins o mână de ajutor unei doamne care așteaptă un copil. Pe deasupra, mi-e greu să cred că este un monstru.

– Când își va încheia mărturisirea, am să v-o dau s-o citiți, îi promise Buldogul. De dragul vremurilor de odinioară. Gata, acum totul s-a terminat, ancheta s-a sfârșit. Sper că de data asta nu aveți de gând să luați apărarea clientului meu, domnule Fandorin. Cu nici un chip nu poate scăpa de ghilotină.

– Mai degrabă de azilul de nebuni, observă Renate.

Rusul era gata să spună și el ceva, dar se abținu în ultima clipă. Renate îl privi curioasă. Părea la fel de proaspăt și de liniștit ca și când și-ar fi petrecut toată noaptea visând dulce în patul lui. Și, ca întotdeauna, era îmbrăcat impecabil: jachetă albă și bluză de mătase împodobită cu stele mici. Un personaj tare ciudat, Renate nu mai întâlnise până atunci unul ca el.

Ușa se izbi de perete cu atâta putere, încât aproape sări din tâțâni, și un marinar cu privire sălbatică se ivi în prag. Când îl văzu pe Gauche, dădu fuga la el și îi șopti ceva, fluturând din mâini ca o morișcă.

Renate încercă să tragă cu urechea, dar nu reuși să priceapă decât cuvintele rostite în englezește "ticălos" și "pe mormântul maică-mii".

– Ce s-a mai întâmplat?

– Doctore, vino pe coridor. Bulldogul împinse cu un gest nervos farfuria cu omletă. Te-aș ruga să-mi traduci ce bolborosește flăcăul ăsta.

Și toți trei ieșiră din salon.

– Cum? urlă comisarul pe coridor. Unde-ți era mintea, căpătână seacă?

Se auzi zgomotul unor pași care se pierdeau în depărtare, apoi tăcere.

– Nu pun piciorul afară din salon până nu se întoarce domnul Gauche, zise Renate cu hotărâre.

Ceilalți păreau să fie de aceeași părere. Liniștea care se așternu în salonul "Windsor" era încordată și grea.

Comisarul și Truffo se întoarseră după o jumătate de ceas. Amândoi erau posomorâți.

– S-a întâmplat ceea ce era de așteptat că se va întâmpla, îi anunță doctorul cel mărunțel și continuă fără să mai aștepte întrebările: Această afacere tragică s-a sfârșit. Criminalul însuși a scris ultimul cuvânt.

– A murit? exclamă Renate, sărind deodată în picioare.

– S-a sinucis? întrebă Fandorin. Dar cum? Sunt sigur că v-ați luat măsuri de prevedere.

– Într-un caz atât de important, firește că mi-am luat măsuri de prevedere, spuse Gauche pe un ton sumbru. Singurele piese de mobilier din cabina în care l-am interogat erau o masă, două scaune și un pat. Picioarele lor sunt prinse în podea. Totuși, dacă un om s-a hotărât să moară, nu poți face nimic pentru a-l opri. Renier și-a crăpat capul izbindu-l de muchia unui zid. E un loc în cabină în care se află o ieșitură... Și a fost atât de îndemânatic în această privință, încât paznicul n-a auzit nimic. A descuiat ușa abia când i-au adus micul-dejun și l-a găsit zăcând într-o baltă de sânge. I-am ordonat să nu atingă nimic. Lasă-l să dospească acolo o vreme.

– Îmi permiteți să mă uit și eu? întrebă Fandorin.

– Sunteți invitatul meu. Zgâiți-vă la el cât doriți, domnule rus, eu am de gând să-mi sfârșesc masa.

Și Bulldogul trase liniștit către el farfuria cu omleta.

Patru dintre ei se duseră să-l vadă pe cel care tocmai își luase zilele: Fandorin, Renate, japonezul și, destul de ciudat, soția doctorului. Cine-ar fi crezut că bătrâna găscă țeapănă ca o scândură e atât de iscoditoare?

Renatei îi clănțăneau dinții când se uită în celulă peste umărul lui Fandorin. Văzu silueta de-acum bine cunoscută, cu umeri largi, întinsă pieziș pe podeaua cabinei, cu capul lângă muchia ieșită în afară a peretelui. Renier zăcea cu fața în jos și cu brațul drept răsucit într-o poziție nefirească.

Renate rămase pe coridor, văzuse destul și fără să se apropie. Ceilalți intrară și se aplecară deasupra cadavrului.

Japonezul ridică capul mortului și îi atinse cu degetul fruntea însângerată. A, da, parcă e doctor, nu-i așa?

– Doamne, fie-ți milă de ființa aceasta păcătoasă, gunguri doamna Truffo cu pioșenie, în engleză.

– Amin, adăugă Renate și își întoarse fața de la oribila priveliște.

Reveniră în salon fără să mai scoată o vorbă.

Intrară exact la timp pentru a-l vedea pe Bulldog sfârșind de mâncat, ștergându-și cu un șervet buzele mânjite de grăsime și scoțând faimoasa mapă neagră.

– V-am promis că vă arăt declarația răposatului nostru tovarăș de masă, zise el impasibil, răsfirând pe masă trei hârtii, două coli întregi și încă o jumătate, toate acoperite cu scris mărunț. S-a dovedit că aceasta este scrisoarea lui de adio și în aceeași măsură mărturisirea lui, dar acum nu mai contează. Ați vrea s-o auziți?

Comisarul nu trebui să repete invitația - toți se strânseseră în jurul lui, ținându-și răsuflarea. Bulldogul luă prima hârtie, întinse brațul, își miji ochii și începu să citească:

*Comisarului Gustave Gauche,
reprezentant al Poliției Franceze*

*19 aprilie 1878, 6.15 dimineața
La bordul vaporului Leviatan*

Eu, Charles Renier, din propria mea voință și nesilit de nimeni, fac prin prezenta următoarea mărturisire, numai din dorința de a-mi despovăra conștiința și de a limpezi motivele care m-au împins să comit acte criminale îngrozitoare. Soarta m-a tratat întotdeauna cu mare cruzime...

– Ei, uite un cântecel pe care l-am mai auzit de-o mie de ori, observă comisarul. Nici un ucigaș, tâlhar sau corupător de minori n-a spus vreodată în fața curții cu juri că soarta l-a răsfățat cu darurile ei și că el, blestematul, le-a dat cu piciorul. Dar mai bine să continuăm.

...soarta m-a tratat întotdeauna cu mare cruzime și, dacă m-a răsfățat totuși în zorii vieții, a făcut-o doar ca să mă chinuie și mai abitir mai târziu. Am fost singurul fiu și moștenitor al unui rajah nespus de bogat, un om de o mare bunătate, care cunoștea și înțelepciunea Orientului, și pe cea a Occidentului. Până la vârsta de nouă ani n-am știut ce sunt acelea mânia, teama, invidia sau dorințele neîmplinite. Mama, care era bolnavă de dorul de casă, își petrecea cu

mine fiecare clipă, povestindu-mi despre la belle France și veselul Paris, unde copilărise și crescuse. Tata s-a îndrăgostit de ea nebunește încă de prima dată când a văzut-o, la clubul Bagatelle, unde era dansatoare solistă. Françoise Renier (acesta era numele mamei mele, pe care l-am adoptat și eu când am devenit cetățean francez) n-a rezistat ispitelor pe care le promitea viața alături de un suveran din Orient și s-a măritat cu el. Dar măritișul nu i-a adus fericirea, deși l-a respectat sincer pe tata și i-a rămas credincioasă până azi.

Când India a fost înecată de valurile unei revolte sângeroase, tata a simțit primejdia și ne-a trimis în Franța. Rajahul știa de multă vreme că englezii puseseră ochii pe neprețuitul lui sipet cu nestemate și că nu se vor da în lături de la nimic pentru a înhăța comoara din Brahmapur.

La început, mama și cu mine n-am dus lipsă de nimic - locuiam într-un conac din Paris, înconjurați de servitori. Eu învățam la un liceu renumit, alături de copiii monarhilor și milionarilor. Dar apoi totul s-a schimbat și am ajuns să cunosc abisul întunecat al sărăciei și umilinței.

Nu voi uita niciodată ziua nefastă când mama mi-a spus, plângând, că mi-am pierdut tatăl, titlul de noblețe și patria. Un an mai târziu mi-a parvenit în sfârșit, prin oficiile ambasadei britanice din Paris, singura moștenire pe care mi-a lăsat-o tata. Era un Coran. Pe vremea aceea mama deja mă botezase și mă dusesese la prima împărtășanie, dar mi-am jurat că voi învăța araba în așa fel încât să pot citi însemnările pe care tata le făcuse cu mâna lui pe marginea paginilor din Cartea Sfântă. Au trecut ani până când mi-am îndeplinit promisiunea, însă am să scriu despre asta ceva mai departe.

– Răbdare, răbdare, zise Gauche cu un surâs pișicher. Vom ajunge și acolo. Partea aceasta este preambulul liric.

Ne-am mutat imediat ce am primit veștile îngrozitoare, la început într-un hotel scump, apoi în altul mai ieftin și în cele din urmă într-un modest apartament mobilat. Numărul servitorilor s-a micșorat de fiecare dată, până când am rămas singuri. Mama n-a fost niciodată o femeie cu simț practic, nici pe vremea tinereții sale tumultuoase, nici mai târziu. Bijuteriile pe care le luase cu ea în Europa ne-au ajuns cât să trăim respectabil doi sau trei ani, apoi ne-am prăbușit de-a dreptul în sărăcie. M-am mutat la o școală obișnuită, unde zilnic mâncam bătaie și eram strigat "Oacheșul". Viața aceea chinuită m-a învățat să păstrez totul pentru mine și să fiu răzbunător. Am început să țin un jurnal în care mi-am notat numele

tuturor celor care mă batjocoreau, pentru a le plăti cândva cu aceeași monedă. Mai devreme sau mai târziu un prilej tot avea să se ivească. După ani și ani, m-am întâlnit cu unul dintre ticăloșii din nefericita mea adolescență. Nu m-a recunoscut: între timp îmi schimbasem numele și nu mai semănăm cu slăbănogul de "hindu" (altă poreclă folosită împotriva mea) pe care obișnuia să-l persecute. Într-o seară l-am așteptat pe fostul meu coleg de școală când acesta se întorcea acasă după o escapadă bahică. M-am prezentat cu fostul meu nume și i-am curmat fulgerător strigătul de surprindere cu o lovitură de stilet în ochiul drept, o mișcare pe care o învățasem în cârciumile rău-famate din Alexandria. Mărturisesc această crimă pentru că nu văd cum mi-ar putea înrăutăți situația.

– Mda, aici are mare dreptate, consimți Bulldogul. Un cadavru mai mult sau mai puțin nu prea mai contează acum.

Când am împlinit treisprezece ani, ne-am mutat de la Paris la Marsilia, pentru că viața era mai ieftină acolo și mama avea rubedenii în oraș. La șaisprezece ani, după o escapadă pe care nu vreau să mi-o reamintesc, am fugit de-acasă și m-am angajat mus pe un schooner. Am navigat doi ani pe apele Mediteranei. A fost o încercare grea, dar și o experiență folositoare. Am devenit un bărbat puternic, suplu și neînduplecat, și mai târziu asta m-a ajutat să ajung cel mai bun cadet din École Maritime de la Marsilia. Am absolvit cursurile cu brio și de-atunci am lucrat pe cele mai bune vase ale flotei comerciale franceze. Când, la sfârșitul anului trecut, s-au făcut înscrieri pentru postul de secund al mărețului vapor cu aburi Leviatan, serviciul fără pată de până atunci și recomandările excelente mi-au asigurat succesul. Dar pe vremea aceea dobândisem deja și un țel.

Când luă de pe masă a doua filă, Gauche își preveni ascultătorii:

– Aici începe să fie interesant.

În copilărie luasem lecții de arabă, dar profesorii mei fuseseră prea îngăduitori cu moștenitorul tronului și nu învățasem mare lucru. Mai târziu, când am plecat cu mama în Franța, lecțiile s-au oprit cu totul și am uitat și puținul pe care-l știam. Ani în șir, Coranul cu însemnările tatei mi s-a părut o carte fermecată, scrisă într-un alfabet magic pe care nici un muritor nu poate să-l descifreze. Cât de bucuros am fost după aceea că n-am cerut nimănui să-mi tălmăcească notele

de pe marginile paginilor! Luasem hotărârea de neclintit că trebuie să dezleg cu orice preț misterul numai prin propriile-mi puteri. M-am străduit să reînvăț araba în timp ce navigam către Maghreb și Levant și, puțin câte puțin, Coranul a început să-mi vorbească cu glasul tatei. Au mai trecut totuși mulți ani până am început să bănuiesc că însemnările scrise de mână - aforisme subtile ale unor înțelepți orientali, fragmente din poeme și sfaturi lumești transmise de un tată iubitor fiului său - alcătuiau un fel de mesaj cifrat. Dacă notele erau citite într-o anumite ordine, deveneau instrucțiuni precise și amănunțite, însă numai cel care le-ar fi învățat pe de rost și le-ar fi gravat în inima lui le-ar fi putut înțelege. Cel mai mult m-am luptat cu două versuri dintr-un poem necunoscut:

Vestitorul morții îți va aduce
Șalul înroșit de sângele tatălui.

Cu un an în urmă, pe când citeam memoriile unui general englez care se lăuda în gura mare cu "isprăvile curajoase" din timpul Marii Răscoale (motivul interesului meu în privința acestui subiect ar trebui să fie limpede de-acum), am aflat despre darul pe care rajahul din Brahmapur l-a trimis fiului său înainte să moară. Coranul fusese înfășurat într-un șal. Vălul a început să-mi cadă de pe ochi. Câteva luni mai târziu, lordul Littleby și-a expus colecția la Louvre. Am fost cel mai zelos vizitator al acelei expoziții. Când, în sfârșit, am văzut șalul tatei, mi s-a dezvăluit și înțelesul următoarelor cuvinte:

Forma lui colțuroasă și ascuțită e ca desenul unui munte.

Și:

Ochiul orb al păsării-paradisului
Vede drept în inima tainică a misterului.

La ce aș fi putut visa în toți acei ani de exil dacă nu la sipetul de lut în care se aflau toate bogățiile lumii? De câte ori am văzut în gând capacul acela grosolan din pământ ars ridicându-se pentru a-mi dezvălui iar, la fel ca în copilăria mea îndepărtată, strălucirea nepământească ce cuprinde tot universul?

Comoara îmi aparținea de drept - eram moștenitorul ei legitim. Englezii mă jefuiseră, dar nu câștigaseră nimic prin trădarea lor. Hoitarul acela scârbos de

Littleby, care se mândrea cu "raritățile" din colecția lui, furate fără rușine, nu era mai bun decât un blestemat de negustor de obiecte furate. Nu aveam nici cea mai mică îndoială că eram îndreptățit și singurul lucru de care mă temeam era că aș putea da greș în misiunea mea nobilă.

Și chiar am făcut câteva greșeli cumplite și de neiertat. Prima a fost moartea servitorilor, și mai cu seamă a copiilor. Firește, n-am vrut să-iucid, pentru că erau cu totul nevinovați. Așa cum ați ghicit, m-am dat drept doctor și le-am făcut injecții cu o soluție de morfină. Plănuisem doar să-i adorm, însă, din pricina lipsei de experiență și a grijii că drogul nu-și va face efectul, am greșit doza.

La etaj mă aștepta o mare surpriză. Când am spart geamul vitrinei și mi-am îngropat fața în șalul tatei, cu mâinile tremurând de adorație, o ușă s-a deschis brusc și stăpânul casei a intrat șchiopătând. Potrivit informațiilor mele, lordul nu era acasă, dar l-am văzut deodată în fața mea, cu un revolver în mână. N-am avut de ales. Am apucat statueta lui Shiva și l-am lovit în cap cu toată puterea. În loc să cadă pe spate, el s-a prăbușit înainte, m-a luat în brațe și m-a stropit cu sânge. Pe sub halatul alb de doctor purtam uniforma de marină - pantalonii albaștri cu vipușcă roșie, foarte asemănători cu cei pe care-i poartă medicii din serviciul municipal. Eram foarte mândru de găselnița mea, dar în cele din urmă s-a dovedit a fi calea spre pierzanie. Cuprinsă de spasmele morții, victima mi-a smuls de la rever emblema vaporului. Abia după ce m-am întors la bord am observat că dispăruse. Am reușit să obțin alta, însă lăsasem în urmă o dovadă fatală.

Nu-mi amintesc cum am plecat de-acolo. Știu doar că n-am îndrăznit să ies pe ușa din față și îmi aduc aminte că am sărit gardul din grădină. Când mi-am venit în fire, stăteam pe malul Senei. Într-o mână plină de sânge țineam statueta, în cealaltă strângeam revolverul - habar n-aveam când îl luasem. Scuturat de un fior de groază, le-am aruncat în apă. Șalul se afla în buzunarul de la piept al uniformei, unde-mi încălzea inima.

A doua zi am aflat din ziare că luasem viețile a nouă oameni, fără a-l pune la socoteală pe lordul Littleby. N-am să vă povestesc aici cât de tare am suferit.

– Cred și eu că nu, zise comisarul, dând din cap. Istoria asta e un picuț prea sentimentală. Ai zice că vorbește în fața juraților: Vă întreb, domnilor, puteam oare să acționez altfel? În locul meu ați fi făcut același lucru. Pfui!

Continuă să citească:

Șalul mă scotea din minți. Pasărea măiastră care avea o gaură în loc de ochi căpătase o putere stranie asupra mea. Nu mai eram în stare să-mi controlez faptele, parcă ascultam supus de un glas șoptit, care de-atunci încoace mi-a călăuzit fiecare pas.

– Uite-l cum își țese pledoaria de nebunie vremelnică, râse Bulldogul. E o șmecherie veche, am mai auzit-o noi.

Șalul a dispărut din cabina mea când treceam prin Canalul de Suez. Parcă prietenul meu cel mai bun m-ar fi părăsit în voia soartei. Nu mi-a trecut nici o clipă prin minte că fusese furat. Pe-atunci eram prins atât de rău în mrejele influenței sale mistice, încât îl consideram o făptură vie, înzestrată cu suflet. Eram pur și simplu de neconsolat. Singurul lucru care m-a împiedicat să-mi pun capăt zilelor a fost speranța că șalul se va milostivi de mine și se va întoarce. Efortul pe care a trebuit să-l fac pentru a-mi ascunde disperarea față de dumneata și de ceilalți aproape că m-a dat gata.

Apoi, în ajunul sosirii noastre la Aden, s-a petrecut un miracol! Când am auzit strigătul de spaimă al doamnei Kleber și am alergat în cabina ei, am văzut un negru care apăruse ca din pământ și purta șalul meu în jurul gâtului. Acum știu că acel sălbatic trebuie că luase țesătura viu colorată din cabina mea, cu câteva zile în urmă, dar în clipa aceea m-a copleșit o teroare cumplită, ca și când Îngerul Întunecimii în persoană ieșise din abisuri pentru a-mi înapoia comoara.

În harababura care a urmat l-am ucis pe negru și, în vreme ce madame Kleber încă nu-și revenise în simțiri, am luat șalul de la gâtul mortului. De-atunci îl port mereu la piept și nu mă despart de el nici o clipă.

L-am ucis pe profesorul Sweetchild cu sânge-rece, cu o deliberare calculată, care mi-a provocat o stare de extaz. Atribui în întregime clarviziunea mea supranaturală și reacțiile mele rapide influenței magice a șalului. Primele cuvinte enigmatice ale lui Sweetchild mi-au dat de înțeles că profesorul dezlegase misterul și luase urma fiului rajahului - cu alte cuvinte, îmi luase urma. Trebuia să-l împiedic să vorbească, și asta am și făcut. Șalul a fost mulțumit de mine, puteam să-mi dau seama după căldura care-mi alina sărmana inimă chinuită.

Totuși, eliminându-l pe Sweetchild nu făcusem altceva decât să amân inevitabilul. Mă încolțiseși, domnule comisar. Înainte să ajungem la Calcutta, dumneata și mai ales istețul dumitale asistent, Fandorin...

Gauche chicoti sumbru și îi aruncă rusului o privire piezișă.

– Felicitările mele, monsieur, ai câștigat un compliment de la criminal. Ar trebui oare să-i fiu recunoscător că te-a numit asistentul meu, și nu invers?

Buldogul ar fi fost de bună seamă fericit să șteargă rândul acela, ca să nu cadă sub ochii superiorilor săi de la Paris. Dar un cântecel nu-i cântecel dacă n-are și versuri, nu-i așa? Renate se uită iute la Fandorin. Acesta, trăgându-se de vârful ascuțit al mustăcioarei, îi făcu semn comisarului să continue.

...Fandorin, ați fi eliminat fără doar și poate suspectii, unul câte unul, până când eu aș fi rămas singurul. V-ar fi fost de-ajuns să trimiteți o telegramă la departamentul de naturalizare din Ministerul de Interne pentru a descoperi numele pe care îl folosește acum fiul rajahului Bagdassar. Iar registrul elevilor de la École Maritime v-ar fi arătat că m-am înscris sub un nume și am absolvit sub cu totul altul.

Mi-am dat seama că drumul care trece prin ochiul gol al păsării paradisului nu duce la fericirea pământească, ci la abisul chinurilor eterne. Am hotărât că nu mă voi despărți de lumea asta ca un biet ratat, ci ca un măreț rajah. Nobilii mei strămoși n-au murit niciodată singuri, au fost însoțiți pe rugul funerar de servitorii, soțiile și concubinele lor. Eu nu trăisem ca un cârmuitor, dar urma să mor așa cum trebuie să moară un adevărat conducător - așa cum hotărâsem. Și aveam să iau cu mine în ultima călătorie nu robi și slujnice, ci floarea societății europene. Carul meu funebru trebuia să fie un vapor uriaș, o minune a progresului tehnic european. Eram amețit de îndrăzneala și grandoarea acestui plan. Da, era o perspectivă încă și mai îmbătătoare decât bogăția nemăsurată.

– Aici minte, comentă Gauche pe un ton aspru. Voia să ne înece pe toți, dar își pregătise o barcă de salvare.

Comisarul luă ultima coală, sau mai bine zis jumătate de coală.

Mărturisesc că renghiul pe care i l-am jucat căpitanului Cliff a fost plin de răutate. Pot să ofer aici doar scuza parțială că nu mă așteptam la un deznodământ atât de tragic. Îl priveam pe Cliff cu o sinceră admirație. Da, am vrut să preiau comanda vaporului, dar fără să pun în pericol viața acestui om de

ispravă. Știam că grija pentru soarta fiicei sale îl va face să sufere, însă mi-am închipuit că nu va trece mult până va descoperi că nu are motiv să se teamă. Vai, soarta crudă mă urmărește pas cu pas. Cum aș fi putut să ghicesc că bătrânul căpitan va suferi un atac? Șalul acesta blestemat e vinovat pentru toate!

Am ars triumphiul de mătase chiar în ziua când Leviatan a ieșit din portul Bombay. Mi-am ars toate punțile de întoarcere.

– L-a ars! exclamă uimită Clarissa Stamp. Prin urmare, șalul a fost distrus?

Renate se răsuci către Bulldog, care dădu nepăsător din umeri și zise:

– Slavă Domnului că a făcut-o. S-o ia naiba de comoară, atât am de spus, doamnelor și domnilor. O să ne fie tuturor mai bine fără ea.

Noul Seneca își pronunțase sentința. Renate își frecă bărbia și începu să cugete adânc.

Nu vă vine să credeți, domnilor? Foarte bine, atunci, pentru a-mi dovedi sinceritatea, voi dezvălui secretul șalului. Acum nu mai are nici un rost să-l ascund.

Comisarul se opri și îl învălui pe rus într-o privire plină de înțeleș.

– Îmi amintesc, monsieur, că noaptea trecută te-ai lăudat că ai fi ghicit secretul. Ce-ar fi să ni-l împărtășești, și așa vom vedea dacă ești într-adevăr atât de isteț pe cât te credea mortul.

Fandorin nu se fâstâci câtuși de puțin.

– Nu e din cale-afară de c-complicat, zise el liniștit.

Blufează, își spuse Renate, dar o face fără cusur. Oare chiar a ghicit?

– Foarte bine, așadar ce știm despre șal? începu rusul. Dumneata și cu mine am văzut mica schiță întocmită de Sweetchild. Ea conține toate i-indiciile necesare pentru aflarea adevărului: șalul triumphiular, linia în zigzag, cuvântul "palat".

Scoase din buzunar o batistă și o împături în așa fel încât să formeze un triumphi.

– Șalul este cheia care duce la comoară. Forma șalului reproduce întocmai conturul unuia dintre m-munții zugrăviți în fresce. Mai rămâne doar să plasezi colțul de sus pe vârful respectivului munte - așa. Așeză batista pe masă și urmărește cu degetul conturul ei. Acum, ochiul păsării Kalavinka arată punctul în care trebuie căutată comoara. Nu pe muntele pictat, firește, ci pe cel real. Trebuie să fie o peșteră sau o grotă. Am ghicit, domnule comisar, sau mă înșel?

Toți cei prezenți s-au întors spre Gauche, care și-a ținut buzele pline și și-a îngrânat sprâncenele stufoase. Acum chiar arăta ca un bulldog bătrân și posomorât.

– Nu știu de unde scoți toate astea, mormăie el. Am citit scrisoarea în cabină și de-atunci n-am lăsat-o din mâini nici o clipă... Mă rog, ascultați ce urmează:

În palatul tatălui meu sunt patru săli folosite pentru ceremonii. Ceremoniile de iarnă se desfășoară în Sala de Nord, cele de vară în Sala de Sud, cele de primăvară în Sala de Est și cele de toamnă în Sala de Vest. Vă amintiți pesemne că răposatul profesor Sweetchild a vorbit despre ele. Picturile murale din aceste săli înfățișează într-adevăr peisajul montan care poate fi admirat prin ferestrele înalte până-n tavan. Chiar și după atâția ani, dacă închid ochii, încă mai văd priveliștea aceea. Am călătorit departe și am văzut nenumărate lucruri uimitoare, dar nicăieri pe lume nu există un peisaj mai frumos! Tata a îngropat șipetul sub o stâncă mare, cafenie, pe unul dintre munții aceia falnici. Ca să descoperi care anume, trebuie să așezi șalul pe fiecare pisc pictat pe ziduri. Comoara se află pe muntele al cărui contur corespunde întocmai cu forma șalului. Locul unde se găsește stânca este indicat de ochiul gol al păsării paradisului. Bineînțeles, chiar dacă cineva știe cu aproximație în ce porțiune să caute, tot îi va lua ore, ba chiar zile întregi pentru a găsi stânca - cercetările trebuie să acopere o suprafață întinsă. Totuși, i-ar fi cu neputință să dea greș: pe munții aceia sunt multe stânci cafenii, dar în zona cu pricina, pe versantul muntelui ales, se află doar una singură. "Un fir de praf stă-n ochiul singuratic / O stâncă maronie pe-ntinderea pustie", spune însemnarea din Coran. De câte ori nu mi-am închipuit că-mi ridic cortul pe muntele acela și caut "firul de praf"? Dar n-a fost să fie.

Smaraldele, safirele, rubinele și diamantele sunt sortite să zacă acolo până când un cutremur va trimite stânca de-a rostogolul la poalele muntelui. Poate că

asta nu se va întâmpla nici într-o sută de mii de ani. Nestematele vor aștepta oricât, ele sunt eterne.

În schimb, timpul meu s-a scurs. Blestematul acela de șal mi-a sleit puterile și mi-a întunecat judecata. Sunt zdrobit, mi-am pierdut rațiunea.

– Mda, cam are dreptate în privința asta, încheie comisarul, lăsând pe masă jumătatea de foaie. Doar atât, doamnelor și domnilor, scrisoarea se întrerupe cu aceste cuvinte.

– Mă simt dator să vă spun că Renier-san a făcut seea se trebuia să facă, interveni japonezul. A dus o viasă nedemnă, dar a murit de-o moarte nobilă. Din aseastă pricină i se pot ierta multe, iar în următoarea sa viasă va avea prilejul să-și ispășească păcatele.

– Nu știu nimic despre următoarea lui viață, zise Bulldogul, adunând cu grijă foile de pe masă și punându-le la loc în mapa neagră, în schimb știu că acum ancheta mea s-a sfârșit de-a binelea. Slavă Domnului! O să mă odihnesc nițel în Calcutta și-apoi o să mă întorc la Paris. Cazul este închis.

Dar, în clipa următoare, diplomatul rus îi servi Renatei o surpriză:

– Cazul nu este deloc închis, spuse el cu glas răsunător. Iarăși te grăbești, domnule comisar. Se întoarce spre Renate și o străpunse cu săgețile reci ale ochilor săi albaștri: Sunt sigur că doamna Kleber are ceva să ne mărturisească, nu-i așa?

Clarissa Stamp

Intrebarea îi luă pe toți prin surprindere. Ba nu, nu chiar pe toți: Clarissa văzu cu uimire că viitoarea mamă nu era câtuși de puțin descumpănită. Păli ceva mai mult și își mușcă buza de jos, dar răspunse cu glas puternic, plin de încredere:

– Aveți dreptate, domnule, am ceva să vă spun, dar nu dumneavoastră, ci numai unui reprezentant al legii.

Întoarse o privire neajutorată către comisar și îl imploră:

– Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, aș vrea să vorbim între patru ochi.

Gauche nu părea să fi prevăzut această întorsătură. Copoiul clipi și îl privi bănuitor pe Fandorin, apoi își scutură pompos bărbia dublă și mârâi:

– Foarte bine. Dacă țineți atât de mult, putem merge în cabina mea.

Clarissa rămase cu impresia că polițistul habar n-avea ce dorea doamna Kleber să-i mărturisească.

E drept, comisarul nu era deloc vinovat din această pricină - Clarissa însăși se străduise din greu să țină pasul cu rapida desfășurare a evenimentelor.

Când ușa se închise în urma lui Gauche și a însoțitoarei sale, Clarissa se uită întrebătoare la Fandorin, singurul, pare-se, care știa într-adevăr ce se petrece. Trecuse o zi întreagă de când îndrăznise să-l privească așa, fără ocoliș, în loc să-i arunce căutături furișe pe sub gene.

Nu-l mai văzuse până atunci pe Erast (o, da, putea să-i spună așa în sinea ei) atât de abătut. Fruntea îi era încrețită, în ochi îi licărea neliniștea și bătea nervos darabana în tăblia mesei. Era oare cu putință ca până și acest bărbat plin de încredere în sine, cu reacții fulgerătoare, să fi scăpat situația de sub control?

Clarissa îl văzuse derutat și noaptea trecută, dar numai o clipă, apoi își redobândise siguranța obișnuită.

Asta se întâmplase după catastrofa de la Bombay.

Clarissa nu se mai arătase în public timp de trei zile. Îi spusese cameristei că nu se simte bine, ceruse să i se aducă mâncarea în cabină și ieșise doar pentru scurte plimbări la adăpostul întunericului, ca un hoț furișându-se în noapte.

Bineînțeles că era bine sănătoasă, dar cum ar fi putut să apară în fața celor care fuseseră martorii umilinței sale, și mai ales în fața *lui*? Ticălosul de Gauche o transformase în bătaia de joc a tuturor, o ridiculizase, îi făcuse praf reputația. Mai rău, nici măcar nu putea să-l acuze că mințise - pentru că el spusese adevărul gol-goluț, până la ultimul cuvânt. Da, imediat ce intrase în posesia moștenirii se repezise la Paris - orașul despre care auzise și citise atâtea - exact ca un fluturaș atras de lumina lămpii. Și își pârliase aripile. Era, fără îndoială, prea de-ajuns că relația aceea rușinoasă o făcuse să-și piardă și ultima rămășiță de respect de sine. De ce trebuia să afle toată lumea că domnișoara Stamp e o ușuratică și o prostuță naivă, victimă demnă de dispreț a unui Don Juan profesionist?

Doamna Truffo o vizitase în două rânduri pentru a se interesa de starea sănătății sale. Firește, dorea să se bucure de umilirea Clarissei. Ofta cu mare afectare și se plângea de arșiță, dar în ochisorii ei spălăciți, ca niște mărgele de sticlă, licărea o scânteie de triumf: Spune, drăguță, acum care din noi două e o lady?

Venise și japonezul, să-i spună că în țara lui tradiția cere să faci o "vizită de condoleanțe" când cineva nu se simte bine. Își oferise serviciile în calitate de medic și o privise tot timpul cu simpatie.

Și, în cele din urmă, bătuse la ușă însuși Fandorin. Clarissa îi vorbise cu asprime, fără să deschidă ușa - îl informase că are o migrenă.

Nu contează, își spuse în timp ce stătea acolo singură, ciugulind fără chef din friptură. Mai trebuia să reziste doar nouă zile, până la Calcutta. Nouă zile între patru pereți nu sunt

o veșnicie. E o joacă de copil când ai fost întemnițat aproape un sfert de secol. Aici era oricum mai bine decât în casa mătușii sale. Singură în cabina confortabilă, cu câteva cărți bune care să-i țină tovărășie. Odată ajunsă la Calcutta, se va strecura discret pe țărm și va începe o viață nouă. Dar în a treia seară începu să se gândească la cu totul altceva. O, câtă dreptate avea Bardul care așternuse pe hârtie aceste versuri nemuritoare:

*Dulce descătușare zămislită în noua libertate,
Când lanțuri îndrăgite fără regret sunt sfărâmate!*

Acum chiar că nu mai avea nimic de pierdut. Mai târziu, în aceeași seară (trecuse de-acum de miezul nopții), Clarissa își aranjă cu mare hotărâre părul, se pudră nițeluș, îmbracă rochia de culoarea fildeșului cumpărată de la Paris, cea care-i venea atât de bine, și ieși pe coridor. Ruliul vaporului o arunca când într-un perete, când în celălalt.

Se opri în fața cabinei cu numărul 18, încercând să nu se gândească la nimic. Când ridică mâna, observă că-i tremura, dar slăbiciunea dură doar o clipă, cea mai scurtă clipă. Bătu la ușă.

Erast deschise imediat. Purta un halat de casă unguresc, de culoare albastră, încheiat cu șnururi, și în decolteul larg se vedea cămașa albă ca neaua.

– B-bună seara, domnișoară Stamp, zise el repede. S-a întâmplat ceva?

Apoi, fără să mai aștepte răspunsul, adăugă:

– Vă rog să așteptați o c-clipă, până mă schimb.

Când o invită înăuntru, era deja îmbrăcat într-o haină de seară, iar nodul cravatei era impecabil. Îi făcu semn să ia loc.

Clarissa se așeză, îl privi în ochi și începu:

– Te rog să nu mă întrerupi. Dacă îmi pierd șirul gândurilor o să fie și mai rău... Știu că sunt mult mai vârstnică decât tine. Câți ani ai? Douăzeci și cinci? Mai puțin? N-are importanță. Nu-ți cer să te căsătorești cu mine, dar îmi placi. Te iubesc. Am fost educată în așa fel încât să nu spun niciodată unui bărbat, în nici

o împrejurare, aceste două cuvinte, dar în clipa asta puțin îmi pasă. Nu vreau să mai pierd timpul. Mi-am irosit deja cei mai frumoși ani. Mă ofilesc fără să fi înflorit vreodată. Dacă mă placi câtuși de puțin, te implor să-mi spui. Dacă nu mă placi, iarăși te rog să-mi spui. Nimic nu mi-ar putea stârni o mai mare amărăciune decât rușinea pe care am îndurat-o deja. Ar mai trebui să știi că... aventura mea de la Paris a fost un vis urât, dar nu-mi pare rău. Mai bine un coșmar decât amorțeala în care mi-am petrecut întreaga viață. Bine, acum răspunde-mi, nu sta acolo tăcut ca un pește!

Dumnezeule mare, cum reușise oare să rostească cu glas tare asemenea vorbe? Era o minune cu care putea să se mândrească.

Luat pe nepregătite, Fandorin bătu de câteva ori din genele-i catifelate, într-o manieră prea puțin romantică. Apoi începu să vorbească, bâlbâindu-se mai rău decât obișnuia:

– D-domnișoară Stamp... C-Clarissa... Îmi placi, chiar foarte mult. T-te admir. Și te invidiez.

– Mă invidiezi? De ce? întrebă ea, uimită.

– Pentru c-curajul dumitale. P-pentru nu ți-e teamă c-că vei fi refuzată și că te vei pune într-o postură ridicolă. Vezi tu, eu s-sunt, în general, foarte timid și nesigur.

– Dumneata, timid? exclamă Clarissa, încă și mai uimită.

– Da. Două lucruri mă înspăimântă cu adevărat: să p-par prost sau ridicol și... să las garda jos.

Hotărât lucru, nu era în stare să priceapă nimic și pace.

– Ce gardă?

– Vezi, am învățat de la o vârstă f-fragedă ce înseamnă să pierzi pe cineva drag și asta m-a înspăimântat cumplit, probabil pentru toată viața. Când sunt singur, linia mea de a-apărare împotriva sorții este puternică și nu mă tem de nimeni și de nimic. E mai bine ca un bărbat ca mine să rămână singur.

– Dar ți-am spus, domnule Fandorin, că nu am nici o pretenție să ocup un loc în viața dumitale - nici măcar în inima dumitale -, și cu atât mai puțin să-ți străpung "linia de apărare".

Clarissa tăcu, pentru că tot ce trebuia să spună fusese spus.

Și, firește, chiar în aceeași clipă cineva începu să bată cu pumnii în ușă. Auzi vocea alarmată a lui Milford-Stokes răsunând pe coridor:

– Domnule Fandorin! Domnule diplomat! Ați adormit? Deschideți, repede! E o conspirație!

– Stai aici, șopti Fandorin. Mă întorc imediat. Și ieși din cabină. Clarissa auzi voci înăbușite, dar nu reuși să înțeleagă ce spuneau. Fandorin se întoarse după cinci minute. Scoase dintr-un sertar un obiect de mici dimensiuni, dar greu, îl strecură în buzunar, apoi își luă bastonul elegant și rosti cu glas plin de neliniște:

– Rămâi aici o vreme, apoi du-te în cabina dumată. Se pare că povestea se apropie de sfârșit.

Acum știa ce voise el să spună... Mai târziu, în cabina ei, Clarissa auzi dădăit de pași pe coridor și voci înșuflețite, dar, firește, nu-i trecu prin minte nici o clipă că moartea plutea deasupra catargelor falnicului *Leviatan*.

– Ce vrea doamna Kleber să mărturisească? întrebă nervos doctorul Truffo. Domnule Fandorin, vă rog să ne spuneți ce se petrece. Cum Dumnezeu a ajuns să fie implicată în istoria asta?

Dar rusul, care arborase o expresie și mai sumbră, nu scoase un cuvânt.

Legănându-se ritmic în bătaia valurilor, *Leviatan* se îndrepta spre nord cu toată viteza, spintecând apele strâmtorii Palk, încă tulburi din cauza furtunii. Țărmul Ceylonului era o fâșie verde, abia vizibilă la orizont. Era o dimineață noroasă și posomorâtă. Din când în când, o răbufnire de aer fierbinte aducea în salon, prin ferestrele deschise chiar în partea dinspre vânt, un iz slab de putreziciune, dar adierea nu avea pe unde să mai iasă și se stingea neajutorată, abia clătinând draperiile.

– Cred că am făcut o g-greșală, mormăi Erast, înaintând către ușă. Mereu sunt cu un pas sau cu o jumătate de pas în urmă...

Când se auzi prima împușcătură, Clarissa nu pricepu din prima clipă ce era zgomotul acela: fusese o plesnitură aspră, și

o mulțime de obiecte puteau emite sunete asemănătoare pe un vapor care plutea pe ape agitate. Apoi se auzi din nou.

– Sunt focuri de revolver! sări sir Reginald. De unde vin?

– Din cabina comisarului! exclamă Fandorin, țâșnind pe coridor.

Toți se repeziră pe urmele lui.

Se auzi a treia împușcătură, apoi, când mai aveau doar vreo douăzeci de pași până la cabina lui Gauche, a patra.

– Rămâneți aici! strigă Fandorin fără să se întoarcă, scoțând în același timp din buzunarul de la spate un revolver micuț.

Ceilalți încetiniră, dar Clarissa nu se temea și era hotărâtă să rămână alături de Erast.

Rusul deschise ușa cabinei, ținând revolverul cu brațul întins. Clarissa se ridică pe vârfuri și aruncă o privire peste umărul lui.

Primul lucru pe care îl văzu fu un scaun răsturnat. Apoi îl văzu și pe comisarul Gauche. Zăcea cu fața în sus, în spatele mesei din lemn lăcuit plasată în centrul cabinei. Clarissa își întinse gâtul și se cutremură: fața lui Gauche încremenise într-o grimasă oribilă. Exact în mijlocul frunții avea un mic orificiu din care se scurgeau pe covor două pârlăieșe de sânge stacojiu, aproape negru.

Renate Kleber se afla în celălalt colț al cabinei, lipită de perete. Hohotea isteric și dinții îi clănțăneau. În mâna tremurătoare ținea un revolver uriaș, negru, cu țeava fumegând.

– Aaa! Ooo! mugi doamna Kleber, întinzând brațul în direcția cadavrului. L-am... L-am ucis!

– Mi-am dat seama, zise Fandorin pe un ton de gheață.

Ținând revolverul ațintit asupra elvețiencei, se apropie de ea și îi smulse iute arma. Doamna Kleber nu încercă să se împotrivească.

– Doctore Truffo! strigă Erast, urmărind atent fiecare mișcare a Renatei. Veniți aici!

Doctorul cel mărunțel inspectă cabina, care duhnea a praf de pușcă ars, cu o privire timidă și în același timp interesată.

– Examinați cadavrul, vă rog, îl invită Fandorin.

Mormăind în barbă o lamentație în italiană, Truffo îngenunche lângă răposatul Gauche.

– O rană fatală la cap, raportă el. Moartea a fost instantanee. Dar mai e ceva... O rană de glonț la cotul drept. Și alta aici, la încheietura mâinii stângi. Cu totul, trei răni.

– Continuați. S-au auzit patru focuri.

– Nu mai văd nimic. Pesemne că unul din gloanțe și-a ratat ținta. Ba nu, stați puțin! Uite-l chiar aici, în genunchiul drept!

– Vă spun tot, bâigui Renate printre suspine, tremurând din cap până-n picioare. Vă spun tot, dar scoateți-mă din cabina asta blestemată!

Fandorin puse revolverul mic în buzunar și pe cel mare pe masă.

– Foarte bine, să mergem. Doctore, vă rog să-l anunțați pe ofițerul de cart. Spuneți-i să pună un om de pază la ușă, apoi veniți și dumneavoastră. Acum doar noi mai putem continua ancheta.

– O călătorie începută sub auspicii nefaste! exclamă Truffo pe coridor. Sărmanul *Leviatan*!

În salonul "Windsor", doamna Kleber se așează la masă, cu fața la ușă, iar ceilalți luară loc vizavi de ea. Doar Fandorin se așează lângă criminală.

– Domnilor, nu mă priviți așa, începu madame Kleber cu o voce care stârnea milă. L-am ucis, ce-i drept, dar sunt o victimă nevinovată. O să vă convingeți după ce vă povestesc ce s-a întâmplat... Pentru numele lui Dumnezeu, dați-mi puțină apă.

Japonezul cel săritor îi turnă limonadă într-un pahar. Masa încă nu fusese strânsă după micul-dejun.

– Așadar, ce s-a întâmplat? întrebă Clarissa.

– Să-mi traduci tot ce spune, îi porunci doamna Truffo soțului ei, care se și întorsese. Tot, cuvânt cu cuvânt.

Doctorul dădu din cap și își șterse cu o batistă broboanele de sudoare de pe frunte. Alergase într-un suflet ca să ajungă la timp.

– Să nu vă fie teamă, doamnă. Spuneți-ne adevărul, o încurajă sir Reginald pe Renate. Omul acesta nu este un gentleman,

habar n-are cum să se poarte cu o lady, dar eu vă asigur că veți fi tratată cu respect.

Vorbele fură însoțite de o privire în direcția lui Fandorin, o săgeată picurând de ură atât de neînduplecată, încât Clarissa tresări de uimire.

Ce Dumnezeu se petrecuse de ieri până azi între Erast și Milford-Stokes? Ce putea să explice cumplita dușmănie a baronetului?

– Mulțumesc, dragă Reginald, suspină Renate.

Își bău limonada încet, trăgând-și nasul și smiorcăindu-se întretăiat, apoi îi învăluie pe anchetatorii ei într-o privire imploratoare și încep:

– Gauche nu e nici pe departe apărător al legii! E un criminal și un descreierat! Șalul acela afurisit a luat mințile tuturor, până și un comisar de poliție s-a lăsat molipsit!

– Ai spus că vrei să-i faci o mărturisire, îi reaminti Clarissa pe un ton deloc prietenos. Ce anume?

– Da, într-adevăr, aveam ceva de ascuns... Ceva de mare însemnătate. Eram gata să mărturisesc tot, dar mai întâi am vrut să-l demasc pe comisar!

– Să-l demascați? Drept ce? întrebă cu simpatie sir Reginald.

Madame Kleber se opri din plâns și declară solemn:

– Drept ucigaș. Renier nu și-a luat zilele. L-a ucis comisarul Gauche! Văzând cât de tare îi uimise pe ascultătorii ei cu această afirmație, continuă fără pauză: Sare în ochi! Binevoii și dumneavoastră să vă sfărâmați capetele într-o încăpere de numai șase metri pătrați. Dacă Charles chiar se hotărâse să se sinucidă, și-ar fi scos cravata, ar fi legat-o de grilajul gurii de aerisire și s-ar fi spânzurat sărind de pe un scaun. Nu, Gauche l-a omorât! L-a lovit cu un obiect greu, apoi i-a izbit capul de perete ca să pară o sinucidere.

– Bine, și de ce ar fi vrut comisarul să-l omoare pe Renier? întrebă Clarissa, clătinând sceptic din cap. Doamna Kleber îndruga, fără doar și poate, numai aiureli.

– V-am mai spus, lăcomia i-a luat mințile. Șalul e de vină. Comisarul fie s-a infuriat pe Charles din pricină că a distrus

șalul, fie nu l-a crezut - n-am de unde să știu. Nu contează, e limpede ca lumina zilei că Gauche l-a ucis. Când i-am spus asta în față, n-a încercat să nege. Și-a scos revolverul și a început să-l fluture și să mă amenințe. Mi-a zis că o să sfârșesc la fel ca Renier dacă nu-mi țin gura...

Renate începu iar să suspine, și ce să vezi? Minunea minunilor, baronetul îi oferi propria lui batistă. De unde până unde această transformare misterioasă? Până atunci se ferise de Renate ca de ciumă!

– Ei bine, în cele din urmă a pus revolverul pe masă, m-a înșfăcat de umeri și a început să mă scuture. Eram peste măsură de înspăimântată, nu știu cum am izbutit să-l împing și să iau arma de pe masă! Îngrozitor! Am zbughit-o de lângă el și s-a apucat să mă fugărească în jurul mesei. M-am întors și am apăsât pe trăgaci. Și-am tot apăsât până s-a prăbușit... Atunci a venit domnul Fandorin.

Renate începu să hohotească de mai mare mila. Milford-Stokes o bătu ușurel pe umăr, dar fără tragere de inimă, parcă mângâia un cuib de vipere.

Liniștea adâncă fu spulberată de o bătaie răsunătoare din palme și Clarissa tresări.

– Bravo! zise Fandorin, zâmbind batjocoritor. Felicitări, doamnă Kleber. Sunteți o actriță desăvârșită.

– Cum îndrăzniți? sări sir Reginald, aproape înecându-se de indignare, dar Erast îl potoli cu un gest.

– Stați jos și ascultați-mă. O să vă spun ce s-a întâmplat în realitate. Fandorin era cu desăvârșire calm și părea foarte sigur că are dreptate. Doamna Kleber nu este doar o actriță minunată, este excepțional de talentată în toate privințele. Are, fără îndoială, o imaginație strălucitoare și de mare anvergură. Din nefericire, talentul ei cel mai important a fost pus în slujba crimei. Madame, sunteți complice la mai multe omoruri. Mai bine zis nu complice, ci instigatoare, o adevărată primadonă. Sărmanul Renier a fost complicele dumatăle.

– Vezi? zise Renate, întorcând o privire rugătoare către sir Reginald. Acum și-a pierdut și el mințile. Și era un băiat așa de

liniștit...

– Dar cel mai uluitor lucru în privința dumitale este iuțea supraomenească de reacție în orice situație, continuă Erast fără s-o bage în seamă. Nu te-ai apărat niciodată, mereu ai lovit prima, domnișoară Sanfon. Sper că nu te superi dacă folosesc numele tău adevărat, nu-i așa?

– Sanfon? Marie Sanfon? Chiar ea? exclamă doctorul Truffo.

Clarissa își dădu seama că rămăsese cu gura căscată. Milford-Stokes își trase mâna ca ars de pe umărul Renatei, iar aceasta se uită cu milă la Fandorin.

– Da, o aveți în fața voastră pe legendara, strălucitoarea, neîmblânzita aventurieră internațională Marie Sanfon. Stilul ei este amețitor de îndrăzneț și de inventiv. Nu lasă în urmă nici indicii, nici martori. Și, în sfârșit, dar nu în ultimul rând, puțin îi pasă de viața unui om. Mărturia lui Charles Renier, despre care vom vorbi mai târziu, este o țesătură de adevăr și minciună. Nu știu când l-ai cunoscut, nici în ce împrejurări, dar două aspecte sunt mai presus de orice îndoială. Renier te-a iubit sincer și a încercat până în ultima clipă să abată bănuielile în altă direcție. Asta-i unu. Dumneata l-ai convins pe fiul rajahului să pornească în căutarea moștenirii sale, altfel de ce ar fi așteptat atâția ani? Asta-i doi. Ai făcut cunoștință cu lordul Littleby, ai adunat toate informațiile trebuitoare și ai întocmit un p-plan. E limpede că la început ai sperat să obții șalul prin ingeniozitate și flatări - doar Înălțimea Sa nu avea habar cât de importantă era bucata aceea de mătase. Dar ai înțeles repede că n-ai fi reușit niciodată: Littleby era pasionat până la nebunie de colecția sa și n-ar fi acceptat în veci să se despartă de prețiosul exponat. Nu aveai cum să obții șalul nici prin furt, pentru că vitrina era păzită fără încetare de oameni înarmați. Prin urmare, ai hotărât să reduci pe cât posibil riscul și să nu lași nici o urmă, așa cum de altfel îți place să lucrezi. Spune-mi, ai știut că lordul Littleby nu plecase, că era acasă în seara aceea fatidică? Sunt sigur că ai știut. Trebuia să-l legi de tine pe Renier eu lanțuri de sânge. Pe servitori nu i-a ucis el, ci dumneata.

– Nu se poate! zise doctorul Truffo, spintecând aerul cu mâna. Fără o pregătire medicală temeinică, o femeie n-ar fi în stare să facă nouă injecții în trei minute! Nici nu încape vorbă.

– Putea să-și pregătească din timp cele nouă seringi. Asta-i unu. Erast luă un măr de pe un platou și, cu o mișcare elegantă, tăie o felie. Domnul Renier n-o fi avut experiență medicală, dar Marie Sanfon are. Asta-i doi. Să nu uităm că a crescut într-o m-mănăstire a Surorilor Cenușii cu hramul Sfântului Vicențiu, iar acest ordin a fost înființat pentru a da îngrijiri medicale celor nevoiași. Novicele lor sunt pregătite de la cea mai fragedă vârstă să lucreze în spitale, colonii de leproși și ospicii. Toate sunt sore cu înaltă calificare și, dacă îmi amintesc bine, tânăra Marie s-a numărat printre cele mai bune.

– Desigur, am uitat. Aveți dreptate, zise doctorul, plecându-și rușinat capul. Vă rog, nu vă opriți, n-am să vă mai întrerup.

– Bun, să ne întoarcem la Paris, pe rue de Grenelle, în seara zilei de 15 martie. La conacul lordului Littleby sosesc d-doi vizitatori: un tânăr doctor cu pielea oacheșă și o soră cu gluga rasei de călugăriță trasă bine peste frunte. Doctorul arată o hârtie cu ștampila primăriei și le cere tuturor să se adune într-o încăpere. Le spune că s-a făcut târziu și că va avea mult de lucru. Sora administrează injecțiile - cu îndemânare, iute și fără dureri. Așa se face că, mai târziu, legistul nu descoperă nici o tumefiere acolo unde a pătruns acul. Marie Sanfon n-a uitat nimic din ce-a învățat în tinerețea ei dedicată cauzelor caritabile. Ce s-a întâmplat apoi este de la sine înțeles, așa că voi sări peste detalii: servitorii adorm, criminalii urcă la etaj, Renier se luptă pentru scurt timp cu stăpânul casei. Ucigașul nu observă că emblema lui de aur a rămas acolo, în mâna lordului Littleby. Ceea ce, madame, înseamnă că mai târziu a trebuit să-i dai propria dumitale emblemă - ție îți era mai ușor decât secundului să îndeplinești b-bănuielile. În plus, sunt sigur că ai mai multă încredere în sine decât avea el.

Până în acest punct, Clarissa se uitase ca hipnotizată la Erast, dar acum se întoarse iute către Renate: aceasta asculta atentă,

cu o expresie de uimire bosumflată. Dacă era într-adevăr Marie Sanfon, încă nu capitulase.

– Am început să vă suspectez pe amândoi din ziua când bietul african a căzut, pare-se, peste tine, îi spuse Fandorin lui Renate, apoi mușcă din măr cu dinții lui de un alb imaculat. A fost vina lui Renier, firește: a intrat în panică și s-a lăsat purtat de val. Dumneata ai fi inventat ceva mai plauzibil. Dă-mi voie să încerc să reconstitui lanțul evenimentelor, și te rog să mă corectezi dacă greșesc în privința detaliilor. De acord?

Renate dădu din cap, posomorâtă, sprijinindu-și în palmă obrazul durduliu.

– Renier te-a condus la cabină - trebuia, fără îndoială, să discutați anumite lucruri, din moment ce complicele dumitale a afirmat în mărturia sa că șalul dispăruse în chip misterios doar cu puțin timp înainte. Ai intrat, ai văzut un n-negru uriaș care scotocea prin bagaje și, o clipă, poate că ai fost înspăimântată - dacă nu cumva acest sentiment îți este cu totul necunoscut. Dar în momentul următor inima ți-a sărit din piept, când ai văzut neprețuitul șal la gâtul negrului. Asta explica tot: când sclavul fugar intrase prin cabina lui Renier, țesătura viu colorată îi atrăsese privirea și omul se hotărâse s-o poarte în jurul gâtului său puternic. Ai țipat, Renier s-a năpustit înăuntru, a văzut și el șalul și, incapabil să se stăpânească, a scos pumnalul... A trebuit să inventezi istoria despre atac, să te întinzi pe podea și să tragi cadavrul negrului uriaș peste tine. Îmi închipui că nu a fost deloc plăcut, nu-i așa?

– Protestez, toate acestea sunt pure născociri! exclamă sir Reginald, înfierbântat. Firește că negrul a atacat-o pe madame Kleber, este evident! Ați început iar să bateți câmpii, domnule diplomat rus!

– Cătuși de puțin, zise Erast binevoitor, aruncându-i baronetului o privire în care se citea tristețe și milă. V-am spus, când eram p-prizonier la turci am mai văzut sclavi din tribul Ndanga. Știți de ce sunt atât de prețuiți? Pentru că, în ciuda puterii și vitalității lor, sunt nemaipomenit de blânzi și complet lipsiți de instinct agresiv. Sunt un trib de agricultori, nu de

vânători, și până acum n-au purtat nici un război. Ndanga n-ar fi putut s-o atace pe madame Kleber nici măcar dacă era înspăimântat de moarte. În ziua aceea, domnul Aono a fost surprins să constate că degetele sălbaticului n-au lăsat nici o vânătaie pe gâtul dumitale. Este, binevoiește să recunoști, un aspect ciudat.

Renate își plecase capul, gânditoare, uluită și ea de această neglijență strigătoare la cer.

– Acum haideți să ne amintim de moartea profesorului Sweetchild. Când a fost limpede că indianistul ajunsese foarte aproape de rezolvarea misterului, d-dumneata l-ai rugat să nu se pripească și să-ți spună întreaga poveste de la început, iar între timp ți-ai trimis complicele chipurile să-ți aducă șalul, când el trebuia de fapt să pregătească crima. Partenerul dumitale a înțeles ce are de făcut fără să-i fi spus măcar un cuvântel.

– Nu-i adevărat! protestă Renate. Domnilor, sunteți martori! Renier s-a oferit de bunăvoie! Mai țineți minte? Domnule Milford-Stokes, jur că spun adevărul. Te-am întrebat mai întâi pe dumneata, îți amintești?

– Sigur, confirmă sir Reginald. Exact așa a fost.

– O pistă falsă pentru cei care nu gândesc, zise Fandorin, desenând un arabesc în aer cu vârful cuțitului pentru fructe. Știai foarte bine, doamnă, că baronetul nu putea să te sufere și că nu ți-ar fi îndeplinit niciodată c-capriciile. Mica dumitale operațiune a fost dusă la bun sfârșit cu multă ingeniozitate, dar vai, de această dată nu perfect. N-ai izbutit să arunci vina asupra domnului Aono, deși ai fost foarte aproape de reușită.

Ajuns aici, Erast își plecă privirea, cu modestie, pentru a îngădui ascultătorilor să-și amintească cine spulberase lanțul dovezilor prezentate împotriva japonezului.

Nu e chiar lipsit de orgoliu, își spuse Clarissa, dar în ochii ei această trăsătură era mai degrabă fermecătoare și părea să sporească puterea de atracția a tânărului rus. Ca de obicei, tot poezia oferea rezolvarea paradoxului:

*Chiar și cusururi grele de iubitul are,
În ochii-ndrăgostitei ele sunt sclipitoare.*

Ah, domnule diplomat, cât de puțin le cunoști pe englezoaice. Tare mi-e că la Calcutta vei face o escală prelungită.

Fandorin nu se grăbea să rupă tăcerea. Încă nu știa că defectele lui erau "sclipitoare" sau că avea să ajungă la post mai târziu decât plănuise. În cele din urmă continuă:

– Acum situația dumitale era cu adevărat periculoasă. Renier a descris-o cu destulă elocință în mărturisirea lui. Prin urmare, ai luat o hotărâre t-teribilă, dar care, în felul ei, a fost o lovitură genială: să scufunzi vaporul, cu tot cu încăpățânatul de comisar, cu martorii și cu o mie de pasageri. Ce însemnătate au pentru dumneata viețile a o mie de oameni dacă aceștia te împiedică să ajungi cea mai bogată femeie din lume? Sau, și mai rău, dacă ei reprezintă o amenințare la adresa vieții și libertății dumitale?

Clarissa o privea pe Renate cu o fascinație îngemănată cu groaza. Oare chiar să fie tânăra elvețiancă - ce-i drept, cam dezagreabilă, dar altfel cu desăvârșire obișnuită - răul întruchipat? Nu, imposibil. Dar la fel de greu îi venea să nu-l creadă pe Erast. Era atât de elocvent și de chipeș! O lacrimă uriașă, de mărimea unui bob de mazăre, lunecă pe obrazul Renatei. Privirea ei rugătoare parcă spunea: De ce mă chinui așa? Ce ți-am făcut? Mâna martirei căzu pe pânțele și fața i se schimonosi într-o expresie îndurerată.

– Leșinul nu-ți va fi de nici un ajutor, observă Fandorin foarte calm. Cea mai bună metodă de a aduce pe cineva în simțiri este să-i faci un masaj al feței, adică să-i dai palme. Și nu te mai prefacă că ești slabă și n-neajutorată. Doctorul Truffo și doctorul Aono știu prea bine că ești zdravănă ca un taur. Stai jos, sir Reginald! Glasul lui Fandorin parcă era de oțel. Vei avea prilejul să iei apărarea domniței dumitale înlăcrimate, dar mai târziu, după ce termin... Între timp, doamnelor și domnilor, ar trebui să aflați că mai suntem în viață doar mulțumită lui sir Reginald. Dacă n-ar fi avut... obiceiul acela excentric de a verifica poziția vaporului la fiecare trei ceasuri, azi ne-am fi

luat micul dejun pe f-fundul oceanului. Mai bine zis, noi am fi fost un mic-dejun gustos pentru alte creaturi.

– Unde-i Polonius? mormăi baronetul, zâmbind amar. La cină. Nu unde mănâncă, ci unde-i mâncat. Foarte amuzant!

Clarissa se cutremură. Un val mai puternic decât altele lovi vasul, farfuriile se ciocniră unele de altele și Big Ben se clătină periculos înainte și înapoi.

– Ceilalți nu sunt decât marionete în piesa dumitale, madame, și marionetele n-au avut niciodată vreo însemnătate pentru dumneata. Mai ales când e vorba de vreo cincizeci de milioane de lire sterline. E greu să rezisti la asemenea t-tentație. Bietul Gauche, de pildă, a luat-o razna. Dar cât de neîndemânatic a fost celebrul nostru detectiv în calitate de criminal! Ai dreptate, firește că nefericitul Renier nu s-a sinucis. Aș fi priceput mai repede dacă tactica dumitale ofensivă nu m-ar fi derutat. Ce putere are o "scrisoare de rămas-bun" de una singură? Tonul arată limpede că nu este un testament - Renier încerca să câștige timp și spera să poată scăpa invocând nebunia. Mai presus de toate însă, el se bizuia pe dumneata, mademoiselle Sanfon, pentru că ajunsese să aibă o încredere oarbă în abilitatea dumitale. Cât despre Gauche, el a rupt liniștit a treia foaie în punctul care i s-a părut cel mai potrivit pentru sfârșit. Foarte neîndemânatic! Mirajul comorii din Brahmapur a întunecat cu d-desăvârșire mintea comisarului. În fond, era în joc leafa lui pe trei sute de ani! Fandorin râse trist. Vă amintiți cu ce invidie ne-a spus comisarul povestea grădinarului care i-a vândut bancherului pe un preț bun reputația lui fără pată?

– Dar de se l-a usis pe domnul Renier? întrebă japonezul. Salul fusese ars.

– Renier s-a străduit să-l convingă pe comisar că asta s-a întâmplat cu adevărat și, pentru a-și face povestea mai c-convingătoare, chiar i-a dezvăluit secretul șalului. Totuși, Gauche nu l-a crezut, îi explică Fandorin. Făcu o scurtă pauză de efect, apoi continuă: Și avea dreptate.

În clipa aceea, ai fi putut auzi în salon căderea unui fulg. Clarissa, care tocmai trăsesese aer în piept, uită să-l mai dea

afară. Se întrebă într-o doară ce era cu apăsarea aceea, apoi înțelese și reîncepu să respire.

– Așadar șalul a scăpat neatins? întrebă încetișor doctorul, de parcă se apropia de o pasăre rară și îi era teamă să n-o sperie. Știți unde este?

– Triunghiul nostru de mătase fină a schimbat trei stăpâni în dimineața asta. La început a fost la Renier. Comisarul n-avea încredere în scrisoarea secundului, prin urmare și-a percheziționat prizonierul și a găsit șalul asupra lui. Mirajul bogățiilor care se aflau atât de aproape i-a întunecat rațiunea și l-a dus la pieire. Tentația a fost prea puternică. Totul se potrivea perfect: în scrisoare se spunea că șalul a fost ars, criminalul își mărturisise vina și vaporul se îndrepta către Calcutta, care-i la o aruncătură de băț de Brahmapur. Gauche a apucat taurul de coarne. L-a lovit cu un obiect masiv pe prizonierul său, care nu bănuia nimic, a aranjat scena în așa fel încât să pară o sinucidere și s-a întors aici, unde a așteptat ca paznicul să descopere cadavrul. Dar apoi mademoiselle Sanfon și-a jucat cartea și ne-a bătut pe amândoi - pe comisar și pe mine. Ești o femeie nemaipomenită, mademoiselle, zise Erast, întorcându-se spre Renate. Mă așteptam să încerci să te justifici și să arunci întreaga vină pe umerii c-complicelui dumitale, care între timp a închis gura pe vecie. Ar fi fost foarte simplu, nu? Dar nu, dumneata nu procedezi așa. Ai ghicit, din felul în care s-a purtat comisarul, că șalul se află la el, și primul dumitale gând a fost nu să te aperi, ci să ataci! Voiai să recuperezi cheia comorii, și ai făcut-o.

– Chiar trebuie să ascultăm aceste aiureli? exclamă Renate cu glas înlăcrimat. Dumneata, domnule, ești un nimeni și un nimic. Un străin oarecare! Cer cu tărie ca unul dintre ofițerii acestui vapor să preia cazul meu!

Micuțul doctor își îndreptă deodată umerii, își aranjă o șuviță de păr peste pata măslinie a cheliei și declară ferm:

– Doamnă, aici de față se află unul dintre ofițerii superiori ai vasului. Puteți considera că interogatoriul se desfășoară cu

permisiunea comandantului. Continuați, domnule Fandorin. Spuneți că această femeie a reușit să ia șalul de la comisar?

– Sunt absolut sigur. În schimb, nu știu cum a reușit să pună mâna pe revolverul lui Gauche. Pesemne că sărmanul comisar nu se temea de ea câtuși de puțin. Mă rog, într-un fel sau altul a izbutit și i-a cerut șalul. Când b-bătrânul polițist a refuzat să i-l dea, l-a împușcat mai întâi într-un braț, apoi în celălalt, și la urmă în genunchi. Cu alte cuvinte l-a torturat! Unde ai învățat să țintești așa, madame? Patru gloanțe, și toate plasate perfect. Mă tem că îți va fi greu să ne convingi că Gauche te-a alergat în jurul mesei cu un genunchi zdrobit și cu brațele paralizate. După a treia împușcătură n-a mai putut să îndure durerea și ți-a dat șalul. Apoi i-ai aplicat lovitura de grație, un glonț în frunte.

– Dumnezeu mare, exclamă pe nepusă masă doamna Truffo.

Dar pe Clarissa o interesa cu totul altceva:

– Atunci șalul e la ea?

– Da, zise Fandorin, dând din cap.

– Prostii! Aiureli! Ați înnebunit cu toții! Renate (sau Marie Sanfon) izbucni într-un râs isteric. Doamne, ce fantezii ridicole!

– Nu ne va fi greu să verificăm, interveni japonezul. Trebuie s-o percheziționăm pe doamna Kleber. Dacă nu are șalul asupra ei, înseamnă că domnul Fandorin se înșală. Într-o atare situație, noi, japonezii, ne spintecăm pântesele.

– Nici un bărbat nu va atinge o doamnă în prezența mea! strigă sir Reginald, ridicându-se amenințător de pe scaun.

– Ce-ați zice s-o atingă o femeie? întrebă Clarissa. Doamna Truffo și cu mine ne vom îngriji de percheziție.

– Da, da, o facem cât ai clipi din ochi, îi sări în ajutor soția doctorului, care părea foarte nerăbdătoare.

– Faceți ce vreți cu mine, zise Renate, ridicându-și mâinile și lipindu-și palmele, ca o victimă care așteaptă sacrificiul inevitabil. Dar să nu vă plângeți mai târziu că v-ați făcut de rușine...

Bărbații ieșiră și doamna Truffo o percheziționă pe prizonieră cu o dexteritate uimitoare. Se uită la Clarissa și clătină din cap.

Clarissei i se strânse inima pentru bietul Erast. Oare de data aceasta chiar greșise?

– Șalul e foarte fin, zise ea. Lăsați-mă să încerc și eu.

I se păru tare ciudat să atingă trupul altei femei, însă își mușcă buzele și examinează cu cea mai mare atenție fiecare cută, fiecare tiv, ba chiar și toate piesele de lenjerie intimă. Șalul - nicăieri.

– Trebuie să te dezbraci, zise ea cu hotărâre. Era oribil, dar și mai oribil ar fi fost să nu găsească șalul. Ce lovitură pentru Erast! Cum ar fi putut să-și revină?

găsească șalul. Ce lovitură pentru Erast! Cum ar fi putut să-și revină?

găsească șalul. Ce lovitură pentru Erast! Cum ar fi putut să-și revină?

Renate își ridică supusă brațele pentru a-și scoate mai lesne rochia și spuse pe un ton timid:

– Domnișoară Stamp, în numele a tot ce ai mai sfânt, te implor să nu-i faci nici un rău copilășului meu!

Scrâșnind din dinți, Clarissa se apucă să descheie rochia Renatei. Când ajunse la al treilea nasture se auzi o bătaie în ușă, apoi glasul vesel al lui Fandorin:

– Doamnelor, opriți percheziția! Ne permiteți să intrăm?

– Da, da, intrați, strigă Clarissa, încheind la repezeală nasturii.

Bărbații aveau un aer misterios. Ocupară într-o clipă poziții în jurul mesei, fără să scoată un cuvânt. Apoi, cu o înfloritură de prestidigitator, Erast întinse pe masă un triunghi de mătase care scliffea în toate culorile curcubeului.

– Șalul! țipă Renate.

– Unde l-ați găsit? întrebă Clarissa, care nu știa ce să mai creadă.

– În timp ce dumneavoastră o percheziționați pe domnișoara Sanfon, nici noi n-am stat cu mâinile în sân, le explică Fandorin, care părea foarte mulțumit de sine. Mi-a venit ideea că această

ființă p-precaută ar fi putut ascunde dovada fatală în cabina comisarului. Cum a avut la dispoziție doar câteva clipe, n-a reușit să-l dosească prea bine. L-am găsit destul de repede, mototolit, sub marginea covorului. Iată, acum putem admira cu toții faimoasa pasăre a paradisului, Kalavinka.

Clarissa li se alătură la masă și o vreme priviră cu toții vrăjiți bucata de mătase care făcuse atâtea victime.

Șalul avea forma unui triunghi isoscel, cu laturile de cel mult o jumătate de metru. Culoarele sale erau strălucitoare și sălbatice. O ființă stranie, cu sâni conici, pe jumătate femeie, pe jumătate pasăre - asemănătoare cu sirenele din Antichitate -, stătea în picioare, cu aripile deschise pe fondul unui crâng de pomi roditori pictați în culori vii. Capul i se vedea din profil, iar genele lungi și arcuite, în loc să delimiteze ochiul, înconjurau o gaură de mici dimensiuni tivită grijiu cu fir de aur. Clarissa nu mai văzuse niciodată ceva atât de sublim.

– Da, e chiar șalul, spuse sir Reginald, dar cum dovedește el vinovăția doamnei Kleber?

– Ce spuneți atunci de geanta de voiaj? întrebă Fandorin încet. Vă amintiți, cred, că am găsit-o ieri în șalupa căpitanului. Printre alte obiecte, se afla în ea o pelerină pe care am văzut-o de multe ori pe umerii doamnei Kleber. Geanta se n-numără acum printre dovezile cazului. Fără îndoială că vom descoperi și alte lucruri care aparțin prietenei noastre, aici de față.

– Ce poți să ne spui despre asta, madame? se interesă doctorul.

– Adevărul, răspunse Renate, și în aceeași clipă chipul ei deveni de nerecunoscut.

Reginald Milford-Stokes

...Chipul ei deveni de nerecunoscut, ca și cum cineva ar fi atins-o cu o baghetă magică, iar micuța și neajutorata mielușică strivită de soartă s-a transformat fulgerător într-o lupoaică feroce. Și-a îndreptat umerii, și-a înălțat capul, și într-o clipită ochii ei au început să arunce flăcări și nările să-i freamăte. Femeia din fața noastră s-a preschimbat într-o bestie ucigașă - nu, nu o lupoaică, ci una dintre felinele acelea mari, o panteră sau o leoaică adulmecând sânge proaspăt. M-am dat înapoi fără să vreau. Serviciile mele, cu siguranță, nu mai erau cerute aici!

Metamorfozata doamnă Kleber l-a învăluit pe Fandorin într-o privire încărcată de ură, care a străpuns până și blindajul gros al acestui gentleman imperturbabil. Da, rusul s-a înfiorat.

Puteam totuși să înțeleg pe deplin sentimentele acestei femei ciudate. Și atitudinea mea față de obiectul rus se schimbase complet. Este un om îngrozitor, un lunatic periculos cu o imaginație fantastică, de o depravare monstruoasă. Cum am putut oare să-l respect și să am încredere în el? Nu-mi vine să cred!

Pur și simplu nu știu cum să-ți relatez toate acestea, dulcea mea Emily. Mâna îmi tremură de indignare în timp ce strânge tocul. La început m-am gândit să-ți ascund adevărul, apoi m-am hotărât totuși să ți-l spun. Altfel ți-ar veni greu să înțelegi de ce mi-am schimbat complet atitudinea față de Fandorin. Ieri seară, după toate loviturile și surprizele pe care ți le-am povestit mai sus, Fandorin și cu mine am purtat o conversație stranie, în urma căreia am rămas deopotrivă perplex și furios. Rusul a venit la mine și mi-a mulțumit pentru că salvasem vaporul, apoi, bâlbâindu-se la fiecare vorbă, a început să-mi verse niște aiureli teribile, de neînchipuit. Mi-a spus următoarele - îmi amintesc fiecare cuvânt: "Știu că suferiți, sir Reginald. Comisarul Gauche mi-a povestit totul, încă de la început. Firește, nu e treaba mea, și

m-am gândit mult și cu mare atenție înainte să mă hotărăsc să vă vorbesc, dar văzând cât de tare vă chinuiți, nu pot rămâne nepăsător. Singurul motiv pentru care îndrăznesc să vă spun toate acestea este acela că am suferit și eu o pierdere la fel de cumplită, și rațiunea mea a fost la fel de zdruncinată din cauza șocului. Am reușit totuși să mi-o păstrez intactă, ba chiar să-i ascut și mai bine tăișul, dar prețul pe care a trebuit să-l plătesc pentru a rămâne în viață a fost o bună parte din inima mea. Credeți-mă, totuși, în situația dumneavoastră nu aveți altă cale. Nu vă ascundeți de adevăr, oricât de îngrozitor ar fi el, și nu căutați refugiu în iluzii. Mai presus de toate, nu vă învinovațiți. Nu e vina dumneavoastră că s-au speriat caii, nici că soția dumneavoastră, care aștepta un copil, a fost aruncată din trăsură și a murit. E o încercare, un examen pe care vi l-a pregătit soarta. Nu înțeleg în ruptul capului de ce omul trebuie să fie supus unei asemenea cruzimi, dar știu un lucru: dacă nu treceți examenul, totul s-a sfârșit, sufletul dumneavoastră se va usca".

La început n-am înțeles unde bătea ticălosul, apoi m-am luminat brusc. Își închipuia că tu, neprețuita mea Emily, ai trecut pe lumea cealaltă! Își închipuia că tu ești doamna însărcinată care a căzut din trăsură și-a murit. Dacă n-aș fi fost atât de indignat, fără îndoială că i-aș fi răs în nas smintitului de rus. Cum a îndrăznit să-mi spună așa ceva, când eu știu bine că mă aștepti acolo, sub cerul azuriu al insulelor paradisului? Cu fiecare ceas care trece sunt tot mai aproape de tine, draga mea Emily. Acum nimeni și nimic nu îmi mai poate sta în cale.

Și totuși - iar asta-i din cale-afară de ciudat -, oricât m-aș strădui, nu reușesc să-mi amintesc cum se face că te afli singură, fără mine, în Tahiti. Fără îndoială că ai avut un motiv foarte important să pleci. Dar nu contează, scumpa mea prietenă, când ne vom întâlni îmi vei explica totul.

Permite-mi acum să mă întorc la povestea mea.

Doamna Kleber și-a îndreptat spatele și, deodată, mi s-a părut mult mai înaltă (e uimitor cât de mult poate fi influențată percepția înălțimii unei persoane de postura ei și de felul în care

își ține capul). A început să vorbească, adresându-i-se mai ales lui Fandorin:

– Toate povestioarele pe care le-ai născocit aici sunt absurdități, domnule. Nu există nici măcar o singură dovadă materială. Nimic, doar supoziții și speculații lipsite de temei. Da, numele meu adevărat este Marie Sanfon, dar nici un tribunal din lume n-a reușit vreodată să mă condamne pentru vreo infracțiune. Da, dușmanii m-au împrôșcat adesea cu calomnii și au țesut intrigi împotriva mea, dar sunt o fire puternică. Sunt vinovată de un singur lucru: am iubit nebunește un criminal și un descreierat. M-am măritat cu Charles în taină, iar acum îi port copilul aici, sub inimă. Charles a insistat să nu dezvăluim secretul căsătoriei noastre. Dacă această greșeală este o crimă, atunci sunt gata să apar în fața unui judecător și a unui juriu, însă poți fi sigur, domnule detectiv amator, că un avocat care-și cunoaște meseria va spulbera acuzațiile dumitale himerice ca pe-un nor de fum. Și ce acuzații ai putea să-mi aduci? Că în tinerețe am trăit într-o mănăstire a Surorilor Cenușii, că am alinat suferința celor nevoiași? Da, am făcut multe injecții cu mâna mea, și ce-i cu asta? Suferința morală provocată de povara acelui secret și sarcina grea m-au făcut să devin dependentă de morfină, dar acum am găsit puterea să mă eliberez de acest viciu distrugător. Soțul meu de taină, dar pe deplin legitim a stăruit că trebuie să pornesc în această călătorie sub un nume fals. Așa a apărut imaginarul bancher elvețian Kleber. Înșelătoria mi-a provocat altă suferință, însă cum puteam să-l refuz pe bărbatul pe care-l iubesc? Nu știam nimic despre cealaltă viață pe care o ducea, nici despre pasiunea lui fatală sau despre planurile lui nebunești. Charles mi-a spus că nu se cade ca secundul vaporului să-și ia cu el soția într-o asemenea călătorie, dar că este îngrijorat de sănătatea scumpului nostru copil și că nu poate îndura să se despartă de mine. M-a convins că ar fi mai bine să mă imbarc sub un nume inventat. Vă întreb iar, cefei de crimă e asta?

Mi-am dat seama că Charles nu era în apele lui, că era stăpânit de pasiuni pe care nu le înțelegeam, însă niciodată, nici măcar în cel mai cumplit coșmar, nu mi-am închipuit că el a înfăptuit

crimele acelea oribile din rue de Grenelle! Nu am bănuir nici o clipă că era fiul unui rajah indian. Am fost șocată când am aflat că scumpul meu copilaș va fi pe sfert indian. Sărmana fiincioară neajutorată, să aibă drept tată un dement! Sunt pe deplin convinsă că, în ultimele zile, Charles își ieșise cu totul din minți. Cum ar putea un om sănătos la cap să încerce să scufunde un vapor? Este, firește, născocirea unei minți bolnave. Bineînțeles că n-am știut nimic despre planul lui smintit.

În clipa aceea Fandorin a întrerupt-o și, cu un rânjet hidos, a întrebat-o:

– Atunci ce spui despre pelerina care era împăturită atât de grijuliu în geanta de voiaj?

Doamna Kleber... miss Sanfon... adică madame Renier... sau doamna Bagdassar? Nu mai știu cum ar trebui să-i spun. Foarte bine, să rămână doamna Kleber, din moment ce m-am obișnuit cu numele acesta. Doamna Kleber i-a răspuns anchetatorului ei cu o neabătută demnitate:

– Soțul meu pregătise totul pentru plecare și avea de gând să mă trezească în ultima clipă.

Dar Fandorin nu s-a dat bătut.

– Ba nu dormeai deloc, a spus el, privind-o cu un ușor dispreț. Te-am văzut când mergeam pe coridor. Erai îmbrăcată din cap până-n picioare, și chiar aveai un șal pe umeri.

– N-am putut să dorm pentru că mă simțeam ciudat de încordată, a zis madame Kleber. În sufletul meu știam că se întâmplă ceva rău... Tremuram și mi-era frig, așa că mi-am pus șalul. Și asta-i o crimă? Am constatat cu satisfacție că inchișitorul autoproclamat fusese luat prin surprindere. Acuzata a continuat liniștită, cu aceeași siguranță de sine:

– Ideea că eu l-aș fi torturat pe celălalt descreierat, monsieur Gauche, este absolut incredibilă. Vă spun adevărul. Bătrânul copoi și-a pierdut mințile din cauza lăcomiei și m-a amenințat că mă ucide. Nu știu cum am reușit să ating ținta cu toate cele patru gloanțe. E o pură întâmplare, soarta însăși mi-a călăuzit mâna. Nu, domnule, nici asta nu-ți va folosi la ceva!

Se vedea că siguranța în care Fandorin se lăfăise până atunci fusese zdruncinată bine.

– Te rog să-mi permiți, a zis el ceva mai însuflețit, dar am găsit șalul. L-ai ascuns sub covor.

– Altă presupunere lipsită de temei! a ripostat madame Kleber. Firește că Gauche a ascuns șalul, după ce l-a luat de la sărmanul meu soț. În ciuda insinuărilor dumitale răuvoitoare, îți sunt recunoscătoare, domnule. Mi-ai înapoiat un lucru pe care îl credeam pierdut.

În timp ce rostea aceste cuvinte, s-a ridicat liniștită de pe scaun, s-a dus la masă și a luat șalul.

– Sunt soția legitimă a moștenitorului legitim al Rajahului de Smarald, a declarat această femeie fără pereche. Am certificatul de căsătorie. Port în pânțe nepotul lui Bagdassar. Este adevărat că răposatul meu soț a comis câteva crime îngrozitoare, dar ce legătură au toate acestea cu mine sau cu moștenirea noastră?

Miss Stamp a sărit în picioare și a încercat să smulgă șalul din mâna doamnei Kleber.

– Pământurile și toate proprietățile rajahului din Brahmapur au fost confiscate de guvernul britanic, a spus pe un ton hotărât compatrioata mea. Prin urmare, acum comoara aparține Majestății Sale regina Victoria! a adăugat ea, și nu pot să neg că avea perfectă dreptate.

– O clipă! a intervenit bunul doctor Truffo. Deși prin naștere sunt italian, acum sunt cetățean al Franței și reprezint aici interesele acestei țări. Comoara rajahului a fost în proprietatea personală a familiei sale și nu a aparținut nici o clipă principatului Brahmapur, cu alte cuvinte confiscarea ei a fost ilegală! Charles Renier a devenit cetățean francez de bunăvoie și nesilit de nimeni. A înfăptuit cele mai oribile crime pe teritoriul țării sale de adopție. Potrivit legilor Republici Franceze, pedepsirea unor atari crime, mai ales dacă au fost comise din motive pur venale, cuprinde și confiscarea de către stat a tuturor posesiunilor vinovatului. Dați-mi șalul, madame! Aparține Franței!

A înhățat și el cu mare hotărâre o margine a șalului.

Se ajunsese într-un punct mort și ingeniosul Fandorin a profitat de situație. Cu abilitatea bizantină caracteristică nației sale, a spus cu glas răsunător:

– Aceasta este o dispută serioasă, care necesită arbitraj. Dați-mi voie, în calitate mea de reprezentant al unei p-puteri neutre, să-mi asum temporar posesia șalului, așa încât să nu-l sfâșiați în bucăți. Îl voi depune aici, nu departe de părțile aflate în conflict.

Și, rostind aceste cuvinte, a luat șalul și l-a dus la o măsuță de serviciu aflată pe latura salonului dinspre vânt, unde ferestrele erau închise. Vei înțelege mai târziu, preaiubita mea Emily, de ce am menționat toate aceste detalii.

Și uite-așa mărul discordiei, șalul adică, a fost depus acolo, pe marginea măsuței - un triunghi de mătase strălucind în culorile curcubeului și spicat cu aur. Fandorin stătea acum cu spatele la șal, în postura unei gărzi de onoare. Noi ceilalți eram strânși la masa cea mare. Adaugă la asta foșnetul sumbru al perdelelor, lumina slabă a unei după-amieze noroase și legănarea neplăcută a podelei sub picioarele noastre, și vei înțelege că scena era pregătită pentru actul final.

– Nimeni nu va îndrăzni să-l depoziteze pe nepotul rajahului de ceea ce i se cuvine de drept! a declarat madame Kleber, cu mâinile în șolduri. Sunt cetățeană belgiană și audierile se vor desfășura într-un tribunal din Bruxelles. Trebuie doar să promit că un sfert din moștenire va fi donat unei cauze cantabile din Belgia și juriul va da sentința în favoarea mea... Un sfert din moștenire înseamnă unsprezece miliarde de franci belgieni, de cinci ori mai mult decât venitul anual al Regatului Belgiei!

Miss Stamp i-a râs în față:

– Subestimezi puterea coroanei britanice, drăguța mea. Chiar crezi că Belgia ta amărâtă va primi permisiunea să hotărască soarta a cincizeci de milioane de lire? Cu banii ăștia vom construi sute de crucișătoare și ne vom întregi puterea flotei, care deja este cea mai mare din lume. Vom face ordine pe întreaga planetă!

Miss Stamp este o femeie inteligentă. Într-adevăr, civilizația mondială n-ar avea decât de câștigat dacă tezaurul nostru s-ar îmbogăți cu o asemenea sumă. Marea Britanie este cel mai

progresist și mai liber stat din lume. Toate popoarele Pământului ar duce-o mai bine dacă viețile lor s-ar desfășura după modelul britanic.

Dar doctorul Truffo era de cu totul altă părere.

– Un miliard și jumătate de franci francezi nu numai că va permite Franței să-și revină după tragicul război cu Germania, ci și să-și alcătuiască cea mai modernă și mai bine echipată armată din Europa. Voi, englezii n-ați fost niciodată europeni. Sunteți insulari, puțin vă pasă de interesele statelor de pe continent! Domnul de Perier, care până de curând a fost al doilea secund al căpitanului, iar acum are temporar comanda Leviatanului, nu va îngădui ca șalul să ajungă în mâinile englezilor. Îl voi aduce imediat aici și îl voi ruga să depună șalul în seiful vaporului!

Și au început să vorbească în același timp, fiecare încercând să strige mai tare decât ceilalți. Doctorul a devenit atât de belicos, încât a îndrăznit să mă împungă în piept, iar doamna Kleber a lovit-o pe domnișoara Stamp în gleznă cu vârful pantofului.

Atunci Fandorin a luat o farfurie de pe masă și, fără să stea pe gânduri, a dat cu ea de pământ, făcând-o țândări. În timp ce noi toți ne uitam la el uimiți, îndrăznețul bizantin a zis:

– Așa nu vom rezolva problema. V-ați înfierbântat prea tare, doamnelor și domnilor. Să aerisim puțin salonul, aerul e cam înăbușitor.

S-a dus la ferestrele până atunci închise și a început să le deschidă larg, una câte una. Când a deschis-o și pe cea de deasupra măsuței pe care se afla șalul, s-a întâmplat ceva dincolo de orice închipuire: curentul de aer a înhățat într-o clipită țesătura ușoară ca un fulg, care a prins să tremure, să se unduiască și în cele din urmă să se înalțe. Toți am icnit îngroziți când triumghiul de mătase a zburat de-a curmezișul punții, s-a rotit de două ori deasupra balustradei - parcă își lua rămas-bun de la noi -, apoi s-a pierdut în depărtare, coborând încetîșor către apă. Noi încremeniserăm acolo, pierduți, urmărindu-i zborul grațios care s-a sfârșit printre valurile leneșe, cu creste înspumate.

– Ce neîndemânatic sunt, a exclamat Fandorin, curmând tăcerea de mormânt. Atâția bani pierduți fără urmă în ocean! Acum, nici Marea Britanie, nici Franța nu vor mai putea să-și impună voința asupra lumii. Ce pierdere îngrozitoare pentru omenire! O jumătate de miliard de ruble, îndeajuns pentru Rusia să-și plătească întreaga datorie externă.

Abia atunci cazanul a dat cu adevărat în clocot.

Cu un strigăt de luptă pe jumătate fluierat și pe jumătate suierat, care mi-a înghețat sângele în vine, doamna Kleber a înșfăcat de pe masă un cuțit pentru fructe și s-a repezit ca o cobră la rus. Atacul-surpriză l-a luat pe nepregătite. Lama boantă din argint a despicat aerul și l-a lovit pe Fandorin chiar sub claviculă, dar nu cred că a pătruns prea adânc. Totuși, pe cămașa albă a diplomatului a înflorit imediat o pată de sânge. Primul meu gând a fost că Dumnezeu există cu adevărat și are grijă să-i pedepsească pe ticăloși. În timp ce se dădea înapoi, cam nesigur pe picioare, afurisitul de bizantin s-a ferit, aplecându-se într-o parte, dar Furia cuprinsă de turbare nu era mulțumită de rana pe care i-o provocase. Strângând mai tare cuțitul, a ridicat brațul pentru a-l lovi din nou.

În aceeași clipă, colegul nostru japonez, care până atunci nu luase parte la discuție și trecuse aproape neobservat, ne-a uimit pe toți. Cu un strigăt pătrunzător, asemănător cu chemarea vulturului, a sărit până aproape de tavan și a izbit-o pe madame Kleber cu piciorul în încheietura mâinii. Nici măcar în circul acela din Italia n-am văzut o acrobație care s-o egaleze pe aceasta!

Cuțitul a zburat prin aer, japonezul a aterizat într-o postură ghemuită și doamna Kleber s-a dat îndărăt, cu fața schimonosită și cu degetele încheștate pe încheietura rănită.

Dar nici măcar acum nu renunțase la intențiile ei sângeroase! Când a simțit că atinge cu spatele venerabila pendulă (ți-am descris deja hidoșenia acesta), s-a aplecat deodată și și-a ridicat poalele rochiei. Eu eram de-a dreptul amețit de iuțeala cu care se desfășurase totul, dar asta m-a dat gata cu totul. Am zărit în treacăt (iartă-mi, dulcea mea Emily, această necuviință) o gleznă

zveltă într-un ciorap de mătase și marginea de dantelă a unor pantalonași roz, iar o clipă mai târziu, după ce madame Kleber s-a îndreptat din șale, un revolver a apărut ca prin farmec în mâna ei stângă. Era foarte mic, cu două țevi și cu pat de sidef.

Nu îndrăznesc să-ți repet vorbă cu vorbă ce i-a spus acea creatură lui Fandorin - oricum, nu cred că asemenea expresii sunt pe înțelesul tău. Sensul general al discursului ei, de altfel plin de forță și expresivitate, a fost că "perversul putred până-n măduva oaselor" (folosesc eufemisme, pentru că madame Kleber s-a exprimat mult mai direct) "va plăti cu viața pentru această șmecherie de două parale".

– Dar mai întâi am să-l neutralizez pe șarpele gălbejit! a strigat viitoarea mamă.

A făcut un pas înainte și a tras în domnul Aono, care a căzut pe spate, gemând înăbușit.

Madame Kleber a mai făcut un pas și a îndreptat țeava revolverului, cu mare precizie, către capul lui Fandorin.

– Nu ratez niciodată, a șuiert ea, o să-ți înfig glonțul chiar între frumoșii tăi ochi albaștri.

Rusul stătea nemișcat, apăsând cu palma pata roșie care i se lățea pe cămașă. Nu părea prea înspăimântat, dar de palid era palid.

Vaporul s-a înclinat deodată mai mult - un val puternic îl lovise chiar în mijloc - și am văzut cum monstruoșitatea aceea - copia lui Big Ben, adică - se înclină din ce în ce mai tare, apoi... se prăbușește chiar pe madame Kleber! Când cutia masivă a izbit-o în ceafă, s-a auzit un bufnet înăbușit și neîmblânzita femeie a căzut fulgerată, cu fața în jos. A rămas așa, ținută la podea sub greutatea considerabilă a turnului din stejar.

Ne-am repezit cu toții să-i dăm ajutor domnului Aono, care zăcea pe covor, cu un glonț în piept. Rănitul era conștient și tot încerca să se ridice în capul oaselor, dar doctorul Truffo a ingenuncheat lângă el, l-a apucat de umeri și l-a forțat să se întindă la loc.

– E un fleac, a zis japonezul cu glas slăbit, printre dinții încleștați. Plămânul abia mi-a fost zgâriat.

– Și glonțul? a întrebat doctorul Truffo, foarte neliniștit. Poți să-l simți, dragă colega? Unde s-a oprit?

– Cred că e însepenit în omoplatul drept, i-a răspuns domnul Aono, cu o prezență de spirit uluitoare. În partea din stânga-jos. Va trebui să tăiasî osul prin spate. Este o operasiune foarte difisilă. Vă rog să mă iertasi pentru neplăserea pe care v-am prisinuit-o.

Apoi Fandorin a făcut un gest foarte misterios. S-a aplecat deasupra rănitului și i-a spus cu glas foarte liniștit:

– Ei bine, Aono-san, visul dumitale s-a împlinit: acum ești onjinul meu. Din nefericire, cred că lecțiile de japoneză vor fi anulate.

Mi s-a părut că domnul Aono a înțeles perfect această păsărească, ba chiar a reușit să schițeze un surâs.

După ce gentlemanul japonez a fost bandajat și doi marinari l-au dus de-acolo pe o targă, doctorul și-a îndreptat atenția asupra doamnei Kleber.

Am constatat cu surprindere și cu bucurie că pendula din stejar nu-i sfărâmase capul, ci îi provocase doar o contuzie serioasă. Am tras-o pe criminala lipsită de simțiri de sub cea mai frumoasă comoară arhitectonică a Londrei și am așezat-o pe un fotoliu.

– Mi-e teamă că fătul nu va supraviețui șocului, a oftat doamna Truffo. Sărmana ființă nu poate fi învinovățită de păcatele mamei.

– Copilul va fi bine sănătos, a asigurat-o soțul ei. Această... doamnă se bucură de o vitalitate atât de formidabilă, încât fără îndoială că va naște la termen și cu mare ușurință o progenitură sănătoasă.

Fandorin a adăugat, cu un cinism care mi s-a părut revoltător:

– Avem motive să sperăm că va naște în spitalul unei închisori.

– Mi-e groază să-mi imaginez ce va zămisli pântecelul acesta, zise miss Stamp, cutremurându-se.

– În orice caz, nașterea o va salva de ghilotină, remarcă doctorul.

– Sau de spânzurătoare, adăugă miss Stamp și râse, reamintindu-ne tuturor de disputa amară dintre comisarul

Gauche și inspectorul Jackson.

– Cea mai serioasă amenințare pe care o va înfrunta va fi o condamnare pe termen scurt pentru t-tentativă de omor împotriva domnului Aono, remarcă Fandorin, cu o expresie sumbră. Chiar și pentru asta se vor găsi circumstanțe atenuante: nebunia vremelnică, șocul, sarcina. Așa cum ne-a demonstrat chiar dânsa în mod strălucit, Marie Sanfon va fi liberă din nou, și încă foarte curând.

Ciudat, dar nimeni n-a pomenit de șal, de parcă nici n-ar fi existat. Bucata aceea de mătase care spulberase în neant o sută de nave de război britanice și mult-dorita revanșe a francezilor târâse după ea și febra nebuniei care ne întuneca mințile și sufletele.

Fandorin s-a oprit lângă Big Ben, care acum era bun doar pentru groapa de gunoi: sticla se spărsese, mecanismul era zdrobit și panoul de stejar din față se crăpase de sus până jos.

– Un ceas magnific, a zis rusul, adevărind încă o dată faptul bine cunoscut că slavii n-au nici urmă de gust artistic. Voi pune să fie reparat și vă asigur că îl voi lua cu mine.

Leviatan a dat un strigăt puternic cu sirena, fără îndoială salutând întâlnirea cu alt vapor, și am început să mă gândesc că foarte curând, doar în două-trei săptămâni, voi ajunge în Tahiti și ne vom îmbrățișa din nou, adorata mea soțioară. Tot restul este fum și ceață, o fantezie imaterială.

Vom fi iarăși împreună și vom trăi fericiți pe insula paradisului, unde soarele nu apune niciodată.

*Așteptând nerăbdător acea zi fericită,
rămân al tău veșnic iubitor*

Reginald Milford-Stokes

{1} Faceți afirmații insuportabile.

{2} N-ar trebui să găsim un subiect de discuție mai potrivit?

{3} Nu și dacă are de-a face cu o doamnă.

{4} Ce scandalos!

{5} De fapt, am văzut chiar ieri ceva extraordinar! Un chip negru ca tăciunele, fără îndoială neomenesc, m-a privit de-afară în timp ce mă aflam în cabina noastră! M-am speriat îngrozitor! Ți-am spus, dar tu nu m-ai băgat în seamă!

{6} E atât de vulgară!

{7} Ajutor! Ajutor!

{8} Dragă, mi-e frică!

{9} Ce îngrozitor!

{10} Dar de ce?

{11} O, vă rog, e prea de-ajuns!

{12} Dragul meu, desigur că te obosește îngrozitor să traduci toate aceste aiureli.

{13} Iar eu o să-mi iau lucrul de mână.

{14} Ce s-a întâmplat? Ne atacă pirații?

{15} Chiar așa. Ticălosul ăsta galben aproape mi-a sfărâmat încheietura.

{16} Scuzele mele, domnule Aono. Dacă sunteți bun să întindeți mâinile... Vă mulțumesc.